

Календар
Канадійського Фармера
1954

1. Opening a Savings Account
 I wish to open a Savings Account
 The amount I want to deposit is \$

Я хочу відкрити ощаднє conto.
 Сума, яку я бажам вложити до банку \$

FULL NAME
 Повне ім'я (печатом — друкувати)

FULL ADDRESS
 Домашня адреса

OCCUPATION
 Ваше заняття

Wait for your bank book showing that you have put money in the bank. You will also be asked to sign your name on a card so the bank can always identify your signature. Write your name the same way in which you intend to sign cheques or when you withdraw money. It is for your protection.

Зачекайте на банкову книжечку, до якої ви вносили гроші. Вам також потрібно підписатися на картку, щоб банк завжди міг ідентифікувати ваш підпис. Напишіть своє ім'я так, як ви намірені підписувати чеки, або коли будете виводити гроші. Це робиться для вашого забезпечення.

2. Claiming Remittances
 I sent money from home to your bank in Canada. I wish to claim it. Here is my receipt.
 Can I get it now?
 When can I get it?

Я переслав гроші з дому до вашого банку в Канаді. Я хочу їх вибрати тепер. Ось моя квитанція.
 Можу я дістати свої гроші зараз?
 Коли я міг би їх дістати?

In _____ days

3. Arranging Remittances
 I want to send money.
 (see special remittance form)

Я хочу вислати гроші

THE ROYAL BANK OF CANADA

"Please give me a copy of your Foreign Language Form in Ukrainian."

(Прошу дати мені чужомовний банківний формуляр в українській мові).

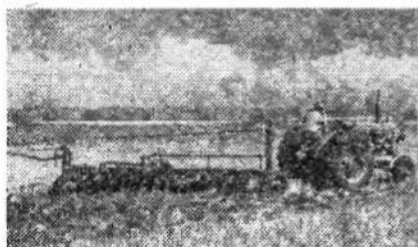
Кожний відділ банку The Royal Bank of Canada має формуляри в українській мові. Якщо ви є новим канадійцем і маєте труднощі з англійською мовою, ці формуляри будуть великою поміччю для вас при полегоджуванні банкових справ.

Якщо ви хочете відкрити Щаднє Konto або вислати гроші, прямо зайдіть до найближчого відділу банку The Royal Bank of Canada і покажіть їм повище речення.

THE ROYAL BANK OF CANADA

Найбільший Банк Канади

Кожний відділ є забезпечений повним майном Банку, яке виносить понад \$2,675,000,000

Ось вам продукція! 14 дисків крають 10-стовпний шмат землі, і ви будете мати досить енергії якщо ви спряжете трактор MM Модель G і MM Wheatland Disc Плуг.

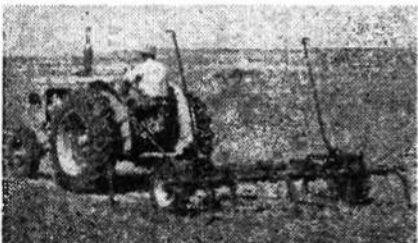
З малокоштовною енергією MM-2 плугового R Трактора і найбільшими можливостями олерування MM LS300 Spreader — ви випереджуєте гроші і час.

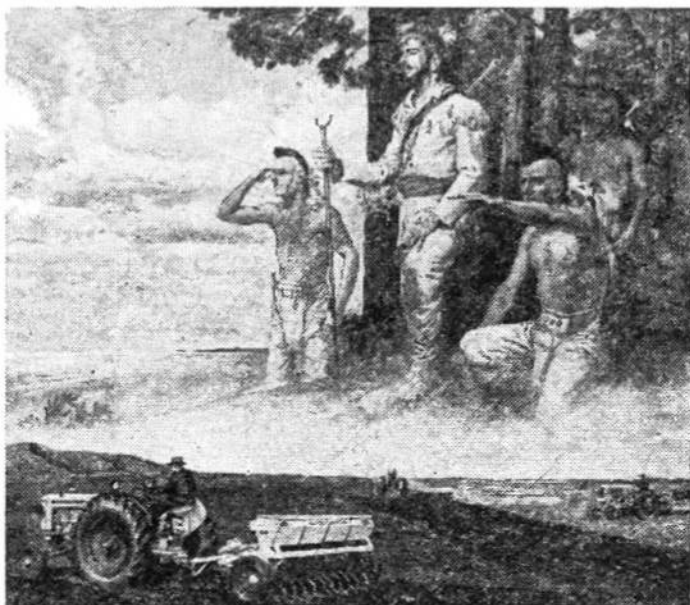
Ідіть вперед з MM Wheatland Disc Плугом, сидіть MM Wide-Cut Бороною... це рід фармерування, що приносить прибуток, зменшує кошти.

При допомозі екстра енергії MM 4-5 Плугового G Трактора і ошаджуючими властивостями MM Uni-Tiller, ви внібудуетесь зайвих коштів.

Тут бачимо MM Uni-Tiller зі задку. Один Attachor "бар" і рама містять різноманітні приладдя... ви зменшуєте ціни, додаєте приладдя, які корисні вам на вашій фермі.

“Перший Канадієць” мусі в бачити поля майбутнього

Коли Етієн Брюл, так часто називаний “Першим Канадійцем” зайшов був далеко в землі теперішньої Канади, він напевно бачив візії майбутнього. Коли він проводив виправи Шамп-лейна в глибину країни, він мусів бачити велику націю, виростаючу з цих урожайних степів. Він мусів бачити перед собою управлені поля, великі жнива і силу нації, збудованої на поступовому рільництві.

Справді, ці здобутки уповажують Етієна Брюла щоб його називати “Першим Канадійцем” — честь варта його славних пригод.

MINNEAPOLIS-MOLINE

будує для майбутнього ваших піль!

Так як “Перший Канадієць” мусів бачити поля майбутнього... модерна машинерія Minneapolis-Moline помагає вам будувати майбутнє ваших піль. При допомозі виразу MM ви робите більше чим лише щоб дістати найбільше з вашої землі по можливо найнижчих цінах. Вживаючи машин MM ви є власником енергії і приладдя, яке збільшує ваші жнива рівночасно консервуючи вашу землю.

Погляньте лише на сильні MM трактори... від могутнього 4-5 плугового моделю G аж до малого 1-плугового моделю V. Порівняйте їх для користи енергії, справдіть їх для економії, змряйте їх видаїність. Без ріжниці як ви не мірялиб вартости трактора, ви побачите, що трактори будовані з великим “MM” є будовані з думкою про найвищі користи і найнижчі ціни.

Зайдіть до вашого представника MM. Довідайтесь про факти прибутків з ферми.

Якоствя контролю в фабриках MM запевнює вдовільну видаїність.

MINNEAPOLIS-MOLINE OF CANADA LTD.

REGINA, SASK.

WINNIPEG, MAN.

On the occasion of the fiftieth anniversary of the publication of the "Canadian Farmer", it is a real pleasure for me to offer my congratulations and to send greetings to all Canadians of Ukrainian descent.

In the half century of its publication, the Canadian Farmer has made a large contribution to this country, and has in particular done much to make its readers realize that Canadian citizenship is the right of all Canadians whatever their origin. In this way it has helped to develop that spirit of unity whereby our newer peoples are working in partnership with the two older groups to the benefit of the nation as a whole.

Прем. Луї Сен Лоран

Prime Minister.

O t t a w a,
1 9 5 3.

Народний Ілюстрований Календар

КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА

На Рік Звичайний

1954

Ціна 75 центів.

НАКЛАДОМ „КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА”

295 Market Ave.

Winnipeg, Man.

PRINTED IN CANADA

ЗМІСТ КАЛЕНДАРЯ

Рік 1954. Астрономічний Календар	6	Дума Старого Всезнайка	93
Церковний Календар	7	Гайілки	94
Календаріюм	8	Наші Початки в Канаді	97
Загальний Церковний Устав	32	Бразилія	127
Церковний Устав на 1954 Рік	35	Витинки з Життя	129
Коронація 1953	44	За Дротами	133
Дешо Про Канадійську Конституцію	50	Звідки Взялися Дзвони	136
З Піонірських Гараздів	52	Біль Світа	138
Полісся	53	Як Зруйновано Чортотлицьку Січ	144
Що Кажуть за Залізною Занавісою?	55	Розвиток і Плекання Волосся	146
Золотий Гомін	56	Переказ Про Заснування Львова	148
Про Початки Укр. Еміграції в ЗДА	57	Архангельськ	150
Воєнна Пісня	58	Фритйоф Хансен	158
Зв'язки України з Європейським Світом	59	Народження Української Опери	159
Мрії	62	Жіночий Відділ	161
Повстанець	63	Споми́н Про Січового Стрільця	180
Славні Побратими	65	Наш Народний Гімн	183
Наша Мова	84	Блуд	184
Два Жиди	90	Могила Князя Святослава	188
		Національна Боева Єдність	191

ADVERTISING INDEX

	Page		Page
The Royal Bank of Canada	Cover	Fruit-a-tives Ltd.	121
The T. Eaton Co. Ltd.	"	Gin Pills	113
Standard Brands Ltd.	"	Government of Canada Post Office	89
Bank of Nova Scotia	Insert	Great-West Life Assurance Co.	157
Baby's Own Tablets	69, 131	Hudson Bay Mining & Smelting Co. Ltd....	49
Bank of Montreal	5	Kraft Foods Ltd.	83
Buckley's Cough Mixture	143	Mason's 49	81
Buckley's Jack & Jill	173	Mecca Ointment	153
Buckley's Stainless White Rub	129	Minneapolis-Moline	1
Canadian Farmer	20	Raz-Mah for Asthma	47
Canada Starch Co. Ltd.	179	Safflo	125
Canadian Bank of Commerce	147	Sarnak	187
Canadian Geographical Journal	71	Sun Life Assurance Co. of Ctnada	87
Canadian Spool Cotton Co.	107	Sunset Dyes	12, 16, 24
C. A. DeFehr & Sons Ltd.	181	Templeton's T.R.C. for Rheumatic Pain..73, 169, 181	
Children's Own Tablets	47	Triner's Bitter Wine	99
Department of Labour (Annuities)	103	Ukrainian Booksellers	8, 10, 14, 22, 26, 28
Dr. Chase's Kidney-Liver Pills	77	Vicks Cough Drops	85
Dr. Chase's Nerve Food	137	Vicks Cough Syrup	165
Dr. Chase's Paradol	75	Vicks Inhaler	91
Dr. Chase's Ointment	149	Vicks Vaporub	189
Dr. Chase's Tablets	117	Vicks Va-Tro-Nol	67
Drewrys Limited	139	Voids, Fluradene, Voidoreen	79
Dr. William's Pink Pills	185	Winnipeg City Hydro	133
Fairview Chemical Co. Ltd.	43	Winnipeg Musical Supply	16, 30, 171
Five Roses Flour	167		

ПОНАД 2 МІЛІОНИ КАНАДІЙЦІВ

Щадять в ... Першому Банку Канади

Чому?

ПО ПЕРШЕ, тому, що ніхто ще ніколи не втратив ані одного доляра, оставляючи його на конті банку The Bank of Montreal — ніколи, від коли відкрито банк в 1817 р.

ПО ДРУГЕ, тому, що вони люблять помічну у-слугу B of M для всіх своїх клієнтів.

Тож пощо ризикувати втратою своїх ощадностей через передержування їх дома? Це так легко також складати їх в банку B of M. Одного доляра вистарчає, щоб відкрити щадниче конто. Відсотки виплачується від кожного доляра. Відкрийте свій щадничий рахунок сьогодні, в своєму найближчому відділі B of M.

Фармері чого вашій фермі найбільше треба

Вирішіть яке улiпшення найбільше допоможе в оперуванні вашої ферми і поговоріть про низько-коштовну Позичку Уліпшення Ферми з управителем найближчого відділу B of M. Позички Уліпшення Ферм допомагають багатьом тисячам канадійських фермерів досягнути найкращі наслідки фермерування.

BANK OF MONTREAL

ПЕРШИЙ БАНК КАНАДИ

СПІВПРАЦЮЄ З КАНАДІЙЦЯМИ НА КОЖНОМУ КРОЦІ ЖИТТЯ ВІД 1817 Р.

РІК 1954

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

Рік 1954 є роком звичайним, отже має рівно 365 днів і 6 годин. Юліанського періоду є він роком 6667; жидівської ери

роком 5715; від сотворення світа роком 5955; ніпонської ери роком 2614; магометанської ери 1373-74.

РІЖНІ СПОСОБИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ

Християнське числення років починається від народження Христа. Маємо тепер рік 1954 від тої історичної події.

Від охрещення українського народу Володимиром Вєликим, у 988 році, маємо тепер 966 років.

Грецька церква числить час за Біблією Старого Завіту, отже маємо тепер рік 7464.

Жидівський рік, який почався в осені, 1953 року, є тепер роком 5714. Жиди по-

чинають свій календар від 27-го вересня, 3761 року перед народженням Христа.

В протестантів календар є по більшій частині той самий, що і в римо-католиків. В них є, розуміється, менше свят.

Магометани числять рік по оборотах місяця, отже їхній рік коротший від нашого. Тому то їхній Новий Рік посувається кожного року около 11 днів назад. Оборот місяця бере 27 днів, 7 годин, 43 минути.

ПОРИ РОКУ

Весна починається 21-го березня, коли день і ніч є однаково довгі.

Літо починається 21-го червня, коли є найдовший в цілому році день, а ніч найкоротша.

Осіннь починається 23-го вересня, коли знову день і ніч є однаково довгі.

Зима починається 22-го грудня, коли приходить найкоротший день, а найдовша ніч.

ЗАТМІННЯ СОНЦЯ І МІСЯЦЯ В 1954 Р.

В 1954 році буде пять затьмінь — три затьміння сонця, а два затьміння місяця. Тільки одне з них — цілковите затьміння місяця, буде видно в Злучених Державах. Цілковите затьміння сонця і частинне затьміння місяця буде видно тільки в декотрих частях Злучених Держав.

1. Перстеневе затьміння сонця буде видне 4-го січня в антарктичних частинах світа, а як частинне затьміння в Новій Зеландії і на островах Південного Пацифіку.

2. Цілковите затьміння місяця 18-го січня буде видно в усіх частях Злучених Держав. Воно пічнеться вечером, в годині 6.40, на східний час, а повне заступ-

лення місяця землею наступить коло години 9.17 на східний час. Затьміння буде тривати аж до по півночі.

3. Цілковите затьміння сонця 30-го червня буде видно в південних стейтах Злучених Держав і в стейтах здовж західного побережжя до Ванкувер. Воно наступить над ранком.

4. Частинне затьміння місяця, 15-го червня, буде видно в східній зоні часу в Злучених Державах, а також у південній і західній Азії.

5. Перстеневе затьміння сонця буде видно 25-го грудня в Південному Індійському Морі та в східних землях світа — Китаю.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

ПАСХАЛІЯ

(По старому стилю, а дати по новому)

Ключ граничний (буква пасхальна): Ф.
Вруціліто (недільна буква) до 14-го березня (1. III. ст. стилю): в; від 14-го березня 1954: г.
Тріодь починається 14 лютого.
Неділя мясопустна: 28 лютого.

Благовіщення: 7 квітня
Великдень: 25 квітня.
Вознесення Господнє: 3 червня.
Сшестя Св. Духа: 13 червня.
Мясниць: 7 тижнів і 4 дні.
Петрівки: 3 тижні.

ПОСТИ

(По старому стилю, а дати по новому)

1. В навечеря Різдва Христового — 6-го січня.
2. В навечеря Богоявлення — 18-го січня.
3. Сиропустний тиждень — 1—7-го березня.
4. Великий Піст — 8 березня—24-го квітня.
5. Петрівка — 21 червня—11 липня.
6. Спасівка — 14—27-го серпня.
7. В день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя — 11-го вересня.
8. В день Воздвиження Чесного Хреста — 27-го вересня.
9. Пилипівка — 28 листопада до Навечеря Різдва Христового.
10. Кожної п'ятниці крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

(По старому стилю, а дати по новому)

1. Від Різдва Христового, 7 січня, до навечеря Богоявлення, 18-го січня.
2. Між неділею Митаря і Фарисея і неділею Блудного Сина — 15-21 лютого.
3. Від Великодня до Томиної неділі — 26 квітня—2 травня.
4. Від Сшестя Св. Духа до нед. Всіх Святих — 14-20 червня.

ЗАБОРОНЕНІ ЧАСИ

для забав і весіль з музикою і танцями
(По старому стилю, а дати по новому)

1. Всі п'ятниці, крім загальниць перед Великим Постом і по Зелених Св'ятах.
2. Від початку Пилипівки до Богоявлення — 28. 11.—19. 1.
3. Від понеділка по нед. Мясопустній до Томиної Неділі — 1. 3.—2. 5.
4. В Петрівку — 21 червня—11 липня й Спасівку — 14—27 серпня.
5. В день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя — 11 вересня.
6. В день Воздвиження Ч. Хреста — 27-го вересня.

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В КАНАДІ

В цілій Канаді святкується такі свята: Всі неділі в році, День Нового Року, Велику П'ятницю, Великодній Понеділок, День Вікторії (24 травня); Уродини Королеви, День Домінії (1 липня); День Праці (перший понеділок у вересні); День Перемиря (Ріємбренц Дей — 11-го листопада, або в найближчий понеділок); День Подяки, якого уряд оголошує щороку, і Різдво Христове.

В провінції Квебек є ще оці святкові дні: Богоявлення Господнє, Попелева Среда, Вознесення Господнє, св. Івана Хрестителя, Всіх Святих і Непорочне Зачаття Пр. Діви.

ЩОЙНО ВИЙШОВ З ДРУКУ — НОВЕ ВИДАННЯ
УКРАЇНСЬКО - АНГЛІЙСЬКИЙ ЛИСТІВНИК

ПІДРУЧНИК ДО ПИСАННЯ ЛИСТІВ у двох мовах: українській і англійській — у справах промислових, торговельних і т. п., із залученням взірців різних писем, товариських правил, приписів щоденного життя, контрактів, оголошень, векслів, правних приписів щодо видавання векслів, приповідок і діалектів. Нове третє поправлене видання. Ціна\$1.25
 ПОРАДНИК ДЛЯ ЗАЛЮБЛЕНИХ — або "Як писати любовні листи". Ціна35ц.

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 MAIN STREET

WINNIPEG, MANITOBA

Січень

МАЄ 31 ДНІВ

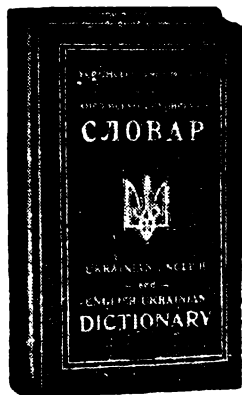
January

С В Я Т А			
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	
		Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль Греко - Православні
1	19	П.	Боніфатія мч.
2	20	С.	Ігнатія Богон. сщм.
3	21	Н.	Н. Св. Отців, Юл. мч.
4	22	П.	Анастазії влмч.
5	23	В.	10 мучен. у Криті
6	24	С.	Нав. Різд. Євг. мч.
7	25	Ч.	Різдво Христове
8	26	П.	Сов. Пр. Б. і Йосифа
9	27	С.	Св. Стефана првмч.
10	28	Н.	Н. по Різд., 20 т. м. у Н.
11	29	П.	14,000 діт. убит. у Виф.
12	30	В.	Анісії мч.
13	31	С.	Меланії прп.
14	1	Ч.	НР. Обр. ГНІХ, Вас.
15	2	П.	Сильвестра папи
16	3	С.	Малахії прор.
17	4	Н.	Н. пер. Пр., Соб 70 А.
18	5	П.	Нав. Бог., Теоп.
19	6	В.	Богоявлення Господ.
20	7	С.	† Соб. Івана Хрест.
21	8	Ч.	Юрія і Еміліяна прп.
22	9	П.	Полієвкта мч.
23	10	С.	Григорія і Домети
24	11	Н.	Н. по Пр., † Т. В. п.
25	12	П.	Татіяни мч.
26	13	В.	Єрмила, Стратоніка
27	14	С.	ОО. у Синаї
28	15	Ч.	Павла Т., Івана
29	16	П.	Покл. ок. ап. Павл а
30	17	С.	† Антонія Вел. прп.
31	18	Н.	Н. 31 по Сош., Ат. і К.
			по Просвіченні
			† Прп. Теодосія
			Мч. Татіяни
			Мч. Єрмила
			Прп. Отців у Синаї
			Прп. Павла
			Поклін оковам ап. П.
			30 по Сош., † Ант. В.
			Св. Атанасія і Кир.
			Прп. Макарія
			† Прп. Евтимія В.
			Прп. Максима
			Ап. Тимотея
			Сщмч. Климента
			Н. пер. Пр., Соб. 70 Ап.
			Нав. Бог., Теоп.
			Йордан (Водохр.)
			† Соб. Івана Хрест.
			Юрія і Еміліяна прп.
			Полієвкта мч.
			Григорія і Домети
			Н. По. Пр., † Теод. В. п.
			Татіяни мч.
			Єрмила, Стратоніка
			ОО. у Синаї
			Павла Т., Івана
			Покл. ок. ап. Павла
			† Антонія Вел. прп.
			Н. 31 по Сош., Ат. і К.
			31 по Сошествію
			† Св. Гр. Богослова
			Прп. Ксенофонта
			† Перен. м. Ів. Золот.
			Прп. Єфрема
			Перен. м. Ігн. Богон.
			Трьох Святителів
			32 по Сошествії

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

14. І. 1649 р. вїзд Хмельницького до Києва. — 18. І. 1654 р. Переяславська угода Б. Хмельницького з москалями. 21. ІІ 1803 р. вмер останній гетьман України

Кирило Розумовський. — 22. I. 1918 Проголошення Самостійности України. — 22. I. 1919 проголошення Злуки українських земель. — 29. I. 1918 Бій під Крутами.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКО - АНГЛІЙСЬКИЙ АНГЛІЙСЬКО - УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР

НОВИЙ СЛОВАР обіймає 448 сторін густорого, читкого друку і містить 19 тисяч слів зі значенням і докладною вимовою. Для початкуцких додано практичні граматичні замітки, чого нема в ніодному попередньому виданні.

НОВИЙ СЛОВАР друкований на гарному книжковому папері й зложений так, що кожна стрічка містить осібне слово. — Величина лише 5¼ x 3½, гарного кишенкового формату, з тризубом.

Ціна\$1.75
В гарній червоній оправі\$2.50

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 MAIN STREET

WINNIPEG, MANITOBA

Лютий

МАЄ 28 ДНІВ

February

			С В Я Т А		
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	П.	Макарія	Мч. Трифона	Макарія
2	20	В.	†Євтимія прп.	Стрітєння ГНІХ.	† Євтимія прп.
3	21	С.	Максима ісп.	Симеона й Анни	Максима ісп.
4	22	Ч.	Тимотея, Атанасія	Прп. Ісидора	Тимотея, Атанасія
5	23	П.	Климентія свщмч.	Мч. Агафії	Климентія свщмч.
6	24	С.	Ксенії прп.	Прп. Вукола	Ксенії прп.
7	25	Н.	Н. 32 по С., Григ. Бог.	Митаря і Фарисея	Н. 32 по С., Григ. Бог.
8	26	П.	Ксенофонта	Вмч. Теод. (Загальн.)	Ксенофонта
9	27	В.	† Пер. мощ. Ів. Золот.	Мч. Харалампія	† Пер. мощ. Ів. Золот.
10	28	С.	Єфрема С., прп.	Сщмч. Власія	Єфрема С., прп.
11	29	Ч.	Пер. мощ. Ігн. Б.	Св. Мелетія	Пер. мощ. Ігн. Б.
12	30	П.	Трьох Святителів	Прп. Мартиніяна	Трьох Святителів
13	31	С.	Кира і Івана безср.	Преп. Авксентія	Кра і Івана безср.
14	1	Н.	Лютий, Н. Мит. і Фар.	Блудного Сина	Лютий, Н. Мит. і Фар.
15	2	П.	Стрітєння Господне	Ап. Онисима	Стрітєння Господне
16	3	В.	Прав. Сим. й Анни	Мч. Памфила	Прав. Сим. й Анни
17	4	С.	Ізидора прп.	Вмч. Теодора	Ізидора прп.
18	5	Ч.	Агафії мч.	Св. Лева папи	Агафії мч.
19	6	П.	Вукола, Юліяна	Ап. Архипа	Вукола, Юліяна
20	7	С.	Партенія і Луки	Прп. Лева Катан.	Партенія і Луки
21	8	Н.	Н. Бл. Сина, Теод. стр.	Мясопустна	Н. Бл. Сина, Теод. стр.
22	9	П.	Никифора	Найд. м. мч. в Евг.	Никифора
23	10	В.	Харлампія, Порф.	Сщмч. Полікарпа	Харлампія, Порф.
24	11	С.	Власія свщмч.	† 1 і 2 Найд. Гол. Ів. Х.	Власія свщмч.
25	12	Ч.	Мелетія, Марини	Тарасія	Мелетія, Марини
26	13	П.	Мартиніяна прп.	Св. Порфірія	Мартиніяна прп.
27	14	С.	Авксентія прп.	Прп. Прокопія	Авксентія прп.
28	15	Н.	Н. Мясопуст., Он., Ев.	Сиропустна	Н. Мясопуст., Он., Ев.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

7. II. 1919 р. большевики зайняли Київ.
— 9. II. 1918 мир осередніх держав з Україною в Берестю. — 12. II. 1939 вибори до першого сойму Карпатської України. —

20. II. 1054 помер великий князь української держави Ярослав Мудрий. — 24. II. 1871 р. народилася письменниця Леся Українка.

ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ УСІХ МАТЕРІАЛІВ ВЖИВАЙТЕ

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або
пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA
656 Main Street, Winnipeg, Man.

Березень

МАЄ 31 ДНІВ

March

С В Я Т А

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	16	П.	Памф.	Прмч. Евд. (В. Піст	Памф.
2	17	В.	Теодора, Теод. Тир.	Сщмч. Теодота	Теодора, Теод. Тир.
3	18	С.	Львав папи	Мч. Евтропія	Львав папи
4	19	Ч.	Архіпа, Теодота	Прп. Герасима	Архіпа, Теодота
5	20	П.	Льва еп. Катанії	Мч. Конона	Льва еп. Катанії
6	21	С.	Тимотея прп.	42 мч. в Аморії	Тимотея прп.
7	22	Н.	Н. Сиропустна, Найд.	1 Посту	Н. Сиропустна, Найд.
8	23	П.	Полікарпа свмч.	Теофілякта	Полікарпа свмч.
9	24	В.	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.	† 40 мч. у Севастії	† 1 і 2 нд. гол. Ів. Хр.
10	25	С.	Тарасія архиеп.	Мч. Кондрата	Тарасія архиеп.
11	26	Ч.	Порфірія, Северина	Св. Софронія	Порфірія, Северина
12	27	П.	Прокопія прп.	Св. Гр. Дво слова паи	Прокопія прп.
13	28	С.	Василія прп.	Перен. м. св. Никиф.	Василія прп.
14	1	Н.	Берез. 1 Н. В. Посту, Є.	2 Посту	Берез. 1 Н. В. Посту, Є.
15	2	П.	Теодота	Мч. Агапія	Теодота
16	3	В.	Евтропія і Зенона	Мч. Савина	Евтропія і Зенона
17	4	С.	Герасима прп.	Прп. Алексія	Герасима прп.
18	5	Ч.	Конона мч. (Поклони)	Св. Кирила	Конона мч. (Поклони)
19	6	П.	42 муч. в Аморії	Мч. Хрисанта й Дарії	42 муч. в Аморії
20	7	С.	Василія і ін. свщмч.	Прп. Отців убіт. в о. С.	Василія і ін. свщмч.
21	8	Н.	2 Н. В. Посту, Теоф	3 Посту Хрестопокл.	2 Н. В. Посту, Теоф
22	9	П.	† 40 мучеників	Сщмч. Василія	† 40 мучеників
23	10	В.	Кондрата мч.	Прмч. Нікона	Кондрата мч.
24	11	С.	Софронія патр.	Прп. Зах. і Якова	Софронія патр.
25	12	Ч.	Теофана ісп.	Благовіш. Пр. Д. М.	Теофана ісп.
26	13	П.	Никифора патр.	Собор. Арх. Гавр.	Никифора патр.
27	14	С.	Венедикта прп.	Матрони	Венедикта прп.
28	15	Н.	3 Н. В. Посту, Агапія	4 Посту	3 Н. В. Посту, Агапія
29	16	П.	Савина мч.	Прп. Марка	Савина мч.
30	17	В.	Алексія чол. Божого	Прп. Івана	Алексія чол. Божого
31	18	С.	Кирила, еп. Єрусал.	Прп. Іпатія (Поклони)	Кирила, еп. Єрусал.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. III. 1918 українська армія зайняла Київ. — 2. III. 1861 знесення кріпацтва в Росії. — 8. III. 1169 р. Андрій Боголюбський зруйнував Київ. — 9. III. 1814 р. уродився Тарас Шевченко. — 10. III. 1861 помер Тарас Шевченко — 14. III. 1923 р. аліянти признали Польщі Західну Україну. — 15. III 1939 р. проголошення Самостійности Закарпатської України — 18. III. 1921 Договір поляків з большевиками в Ризі про розділ України. — 31. III. 1939 Мадяри зайняли Карпатську Україну.

НАПРАВА ГОДИННИКІВ

Маємо приємність оповістити, що ми маємо тепер департамент наприви дорожочінностей для поштової пересилки. Першенство мають ті, які пришлють до наприви поштою. Оцінку всяких направ даємо даром. 48-годинна услуга. Найвищі ціни. Робота гарантована і совісна.

UKRAINSKA KNYHARNIA

660 Main St.

Winnipeg, Man.

Квітень

МАЄ 30 ДНІВ

April

			С В Я Т А		
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	Ч.	Хризанта і Дарії мч.	Прп. Марії Єгипет.	Хризанта і Дарії мч.
2	20	П.	ОО. убитих у Синаї	Прп. Тита	ОО. убитих у Синаї
3	21	С.	Якова прп.	Прп. Никити	Якова прп.
4	22	Н.	4 Н. В. Посту, Василя	5 Посту	4 Н. В. Посту, Василя
5	23	П.	Нікона мч. Суб. Ак.	Мч. Теодула	Нікона мч. Суб. Ак.
6	24	В.	Захарії	Св. Евтихія	Захарії
7	25	С.	Благовіщ. П.Д.М.	Прп. Георгія	Благовіщен. П. Д. М.
8	26	Ч.	Соб. Арх. Гавриїла	Ап. Іродіона	Соб. Арх. Гавриїла
9	27	П.	Матрони Сол. мч.	Мч. Євпсихія	Матрони Сол. мч.
10	28	С.	Іларіона і Стефана	Мч. Терентія	Іларіона і Стефана
11	29	Н.	5 Н. В. Посту, М. і К.	Квітна	5 Н. В. Посту, М. і К.
12	30	П.	Ів. Ліств.	Прп. Василя	Ів. Ліств.
13	31	В.	Іпатія еп. прп.	Щмч. Артемона	Іпатія е. прп.
14	1	С.	Квітень, Марії Єгип.	Св. Мартина папи	Квітень, Марії Єгип.
15	2	Ч.	Тита прп.	Ап. Аристарха	Тита прп.
16	3	П.	Никити прп.	Велика Пятниця	Никити прп.
17	4	С.	Йосифа і Георгія	Прп. Симеона	Йосифа і Георгія
18	5	Н.	Н. Квітна, Т. і Агат.	Воскресення ГНІХ.	Н. Квітна, Теод. і Агат.
19	6	П.	Євтих.	Світ. Понед., (Загал.)	Євтих.
20	7	В.	Георгія з Мел. прп.	Світлий Вівторок	Георгія з Мел. прп..
21	8	С.	Іродіона	Щмч. Януарія	Іродіона
22	9	Ч.	Євпсихія мч.	Прп. Теодора	Євпсихія мч.
23	10	П.	Велика Пятниця, Тер.	Вмч. Георгія (н.н.)	Велика Пятниця, Тер.
24	11	С.	Антипи свщмч.	Мч. Сави	Антипи свщмч.
25	12	Н.	Воскресіння Христове	Томина, Ап. і Єв. Мар.	Воскресіння Христове
26	13	П.	Світлий Понеділок	Щмч. Василя	Світлий Понеділок
27	14	В.	Світлий Вівторок	Щмч. Симеона	Світлий Вівторок
28	15	С.	Аристарха еп.	Ап. Ясона	Аристарха еп.
29	16	Ч.	Агафії, Ірини і Хіон.	9 мч. в Кизиці	Агафії, Ірини і Хіон.
30	17	П.	Симеона і Акакія	† Ап. Якова	Симеона і Акакія

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

2. IV. 1111 р. похід українських князів на Половців. — 3. IV. 1649 р. договір Хмельницького з поляками у Зборові. — 7. IV. 1917 р. проголошення в Києві Укра-

їнської Центральної Ради. — 17. IV. 1668 Союз Гетьмана Петра Дорошенка з Турками. — 29. IV. 1918 р. проголошено гетьманом П. Скоропадського. — IV. 1915 бій УСС на Маківці.

ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ УСІХ МАТЕРІАЛІВ ВЖИВАЙТЕ

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або
пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA
656 Main Street Winnipeg, Man.

Травень

МАЄ 31 ДНІВ

May

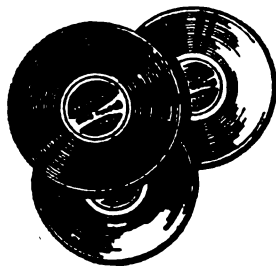
С В Я Т А			
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	
		Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль Греко - Православні
1	18	С.	Ів. Декаполіта прп. Прп. Єремії Ів. Декаполіта прп.
2	19	Н.	Н. Томина, Ів. Староп.
3	20	П.	Теодора
4	21	В.	Януарія свщмч.
5	22	С.	Теод. Сикеота прп.
6	23	Ч.	† Юрія вмч. і чуд.
7	24	П.	Сави Страт. мч.
8	25	С.	† Марка ап. і еванг.
9	26	Н.	Н. Мирон., Вас. св.
10	27	П.	Симеона
11	28	В.	Ясона і Максима
12	29	С.	9 муч. в Кизиці
13	30	Ч.	† Якова ап.
14	1	П.	Травень, Єремії прор.
15	2	С.	Атаназія Вел. патір.
16	3	Н.	Н. Розсл., † Теод. Печ.
17	4	П.	Пелагії
18	5	В.	Ірини мч.
19	6	С.	Йова Многостр.
20	7	Ч.	Поява Ч. Хр. в Єрус.
21	8	П.	† Ів. Богослова ап. і єв.
22	9	С.	† Пер. мощ. св. Ник.
23	10	Н.	Н. Самар., † Сим.
24	11	П.	Мокія свмч.
25	12	В.	Епіфанія і Германа
26	13	С.	Глікерії мч.
27	14	Ч.	Ізидора мч.
28	15	П.	Пахомія В. прп.
29	16	С.	Теодора свщмч.
30	17	Н.	Г. Сліпор., Андрон. ап.
31	18	П.	Теодота мч.
			Святих Отців Ап. Єрмія Н. Сліпор., Андрон. ап. Теодота мч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

2. V. 1849 р. оснування „Головної Руської Ради” у Львові. — 8. V. 1945 капітуляція Німеччини. — 14. V. 1648 р. Хмельницький побив польське військо на Жовтих Водах, а 26. V. 1648 під Корсунем. — 15. V. 1848 знесення панщини в Галичині.

— 21. V. 1596 Берестейська Унія. — 23. V. 1938 большевицький замах на життя Е. Коновальця в Амстердамі. — 25. V. 1926 р. большевицький агент Шварцбарт застрілив Головного Отамана С. Петлюру в Парижі — 28. V. 1916 р. помер Іван Франко.

ТАНКОВА МУЗИКА Й ПІСНЯ В КОЖНУ УКРАЇНСЬКУ ХАТУ!

ПОЛЬКИ — популярна музика — ВАЛЬСИ, класична і народня музика передових українських і американських композиторів. Пишіть сьогодні за нашим новим БЕЗПЛАТНИМ катальогом пластинок.

WINNIPEG MUSICAL SUPPLY

ВІДОМИЙ ТАКОЖ ЯК UKRAINSKA KNYHARNIA

660 MAIN STREET

WINNIPEG, MAN.

Червень

МАЄ 30 ДНІВ

June

С В Я Т А

Нв.	Г.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	В.	Патрикія свщмч.	Мч. Юстина	Патрикія св. (Пет.)
2	20	С.	Талалея мч.	Св. Никифора	Талалея мч.
3	21	Ч.	Возн. ГНІХ, † К. і Є.	Мч. Лукиліяна	Возн. ГНІХ, † К. і Є.
4	22	П.	Пресв. Евхар. (н. н.)	Св. Митрофана	Василіска мч.
5	23	С.	Михайла Син. прп.	Сщмч. Доротея	Михайла Син. прп.
6	24	Н.	Н. св. Отців, Сим. прп.	Сошествіє св. Духа	Н св. Отців, Сим. прп.
7	25	П.	3 Найд. мощ. св. Івана	Пресв. Тройці (Заг.)	3 Найд. мощ. св. Івана
8	26	В.	Карпа ап.	Вмч. Теодора	Карпа ап.
9	27	С.	Терапонта свщмч.	Св. Кирила	Терапонта свщмч.
10	28	Ч.	Никити прп.	Сщмч. Тимотея	Никити прп.
11	29	П.	Теодозії діви мч.	† Ап. Варт. і Варнави	Теодозії діви мч.
12	30	С.	Пресв. Сер. Хр. (н.н.)	Прп. Онуфрія	Ісаакія прп.
13	31	Н.	Сош. св. Духа, Єрмія	Всіх Святих	Сош. св. Духа, Єрмія
14	1	П.	Пр. Тройці, Юстина	Прор. Єлисея (Петр.)	Пр. Тройці, Юстина
15	2	В.	Никифора патр.	Пр. Амоса	Никифора патр.
16	3	С.	Лукіяна мч.	Тихона	Лукіяна мч.
17	4	Ч.	Митрофана еп.	Пресв. Евхар. (н.н.)	Митрофана еп.
18	5	П.	Доротея свщмч.	Мч. Леонтія	Доротея свщмч.
19	6	С.	Висаріона й Ілярія	† Ап. Юди Тадея	Висаріона й Ілярія
20	7	Н.	Н. Всіх Святих, Теод.	2 по Сошествію	Н. Всіх Святих, Теод.
21	8	П.	Теодора	Мч. Юліяна	Теодора
22	9	В.	Кирила Алекс.	Сщмч. Евсевія	Кирила Алекс.
23	10	С.	Тимотея свщмч.	Мч. Агрипіни	Тимотея свщмч.
24	11	Ч.	† Вартоломея і Варн.	Різдво Ів. Хрестителя	† Вартоломея і Варн.
25	12	П.	† Онуфрія Вел. прп.	Серця Христ. (н.н.)	† Онуфрія Вел. прп.
26	13	С.	Акилини мч.	Прп. Давида	Акилини мч.
27	14	Н.	2 Н. по Сош., Пр. Е., Є.	3 по Сошествію	2 Н. по С., Пр. Евх., Є.
28	15	П.	Амоса прор.	Перен. м. Кира й Ів.	Амоса прор.
29	16	В.	Тихона чудотв.	Ап. Петра й Павла	Тихона чудотв.
30	17	С.	Мануїла, Кир., Сав.	† Собор 12 Апост.	Мануїла, Кирила, Сав.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

5. VI. 1745 зруйнування Січі. — 5. VI. 1223 битва українських князів з татарами над Калкою. — 8. VI. 1919 початок Чортківської офензиви. — 23. червня 1917

Перший універсал Укр. Центр. Ради. — 29. VI. 1651 бій під Берестечком. — 30. VI. 1941 проголошення відновлення Самостійности України у Львові.

ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ УДАВАЙТЕСЬ ДО

ДРУКАРНІ "КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА"

Нашою спеціальністю є виконувати статутти для товариств, членські книжечки, листовий папір, коверти, тикети і оголошення на балі, пікніки, концерти, представлення, бизнесові афіші продажі і всякі інші друкарські роботи. —

РОБОТИ ВИКОНУЄМО СКОРО, ДОБРЕ І ДЕШЕВО

Поручаючи нам роботу не будете мати заводу ні якого іншого клопоту. —

Пишіть до:

CANADIAN FARMER

295 Market Ave.

Winnipeg, Man.

Липень

МАЄ 31 ДНІВ

July

			С В Я Т А		
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	18	Ч.	Леонтія мч.	Косми й Даміяна	Леонтія мч.
2	19	П.	† Юди Тадея ап.	† Пол. Ризи М. Б.	† Юди Тадея ап.
3	20	С.	Методія свщмч.	Мч. Якінта	Методія свщмч.
4	21	Н.	3 Н. по С., Юліяна мч.	4 по Сошествію	3 Н. по С., Юліяна мч.
5	22	П.	Евзевія	† Кирила й Методія	Евзевія
6	23	В.	Агрипіни мч.	† Атанасія Атонського	Агрипіни мч.
7	24	С.	Різдво св. Ів. Хрест.	Прп. Томи	Різдво св. Ів. Хрест.
8	25	Ч.	Февронії мч.	Вмч. Прокопія	Февронії мч.
9	26	П.	Давида Сол. прп.	Сщмч. Панкратія	Давида Сол. прп.
10	27	С.	Самсона прп.	† Антонія Печерського	Самсона прп.
11	28	Н.	4 Н. по С., Кира й Ів.	5 по Сошествію	4 Н. по С., Кира й Ів.
12	29	П.	Св. ап. Петра й Павла	Мч. Прокла	Св. ап. Петра й Павла
13	30	В.	Собор 12 Апостолів	Соб. Архан. Гавр.	Собор 12 Апостолів
14	1	С.	Лип. Косми і Дам.	Ап. Акили	Лип. Косми і Дам.
15	2	Ч.	† Пол. Ризи Пр. Д.	† Вол. Вел., кн. Укр.	† Пол. Ризи Пр. Д.
16	3	П.	Якінта мч., Анатолія	Сщмч. Атиногена	Якінта мч., Анатолія
17	4	С.	Андрея Крит.	Вмч. Марини	Андрея Крит.
18	5	Н.	5 Н. по С., † К. і М.	6 по Сошествію	5 Н. по С., † К. і М.
19	6	П.	† Атанасія	Прп. Макрини	† Атанасія
20	7	В.	Томи й Акакія	Прор. Ілії (на нед.)	Томи й Акакія
21	8	С.	Прокопія мч.	Прп. Симеона	Прокопія мч.
22	9	Ч.	Панкратія свщмч.	Марії Магдалини	Панкратія свщмч.
23	10	П.	† Антонія Печ. прп.	Мч. Трофима	† Антонія Печ. прп.
24	11	С.	Ольги кн. Укр., Євф.	† Мч. Бориса й Гліба	Ольги кн. Укр., Євф.
25	12	Н.	6 Н. по С., Прокла і Іл.	7 по Сош., † Усп. св. А.	6 Н. по С., Прокла і Іл.
26	13	П.	† Собор Арх. Г.	Сщмч. Ермолая	† Собор. Арх. Г.
27	14	В.	Онисима, Акили	† Вмч. Пантелеймона	Онисима, Акили
28	15	С.	† Волод. Вел. кн. Укр.	Св. Іннокентія папи	† Вол. Вел. кн. Укр.
29	16	Ч.	Атиногена свщмч.	Мч. Калініка	Атиногена свщмч.
30	17	П.	Марини мч.	Ап. Сили	Марини мч.
31	18	С.	Якінта, Еміліяна	Праведн. Евдокима	Якінта, Еміліяна

8. VII. 1709 бій під Полтавою. — 15. VII. 1015 помер український князь Володимир Великий, що охрестив Україну. — 24. VII. 942 договір князя Святослава з греками. — 27. VII. 1657 помер Б. Хмельницький.

УКРАЇНСЬКО - АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА

НОВЕ ПОБІЛЬШЕНЕ ВИДАННЯ
У ТРЬОХ ЧАСТИНАХ

Кожна українська господиня повинна придбати собі цей практичний та випробуваний підручник до варення й печення. ЦІНА85ц.

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 MAIN STREET

WINNIPEG, MANITOBA

Серпень

МАЄ 31 ДНІВ

August

С В Я Т А

Н.в. ст.	ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1 19	С.		Преп. Макрини	Проісх. Ч. Хр.	Мокрини прп.
1 19	Н.		7 Н. п. С., Мокр. прп.	8 по Сошествію	7 Н. п. С., Мокр. прп.
2 20	П.		† Іллі прор.	Перен. мощ. св. Степ.	† Іллі прор.
3 21	В.		Симеона юрод.	Прп. Ісаакія	Симеона юрод.
4 22	С.		Марії Магдал. прп.	Мч. 7 молод. у Ефесі	Марії Магд. прп.
5 23	Ч.		Теофіля, Трофима	Мч. Евсигнія	Теофіля, Трофима
6 24	П.		† Бориса і Гліба	Преображення ГНІХ.	† Бориса і Гліба
7 25	С.		† Успення св. Анни	Прмч. Дометія	† Успення св. Анни
8 26	Н.		8. Н. по Сош., Єр. св.	9 по Сошествію	8 Н. п. С., Єр. св., П.
9 27	П.		† Пантелеймона	† Ап. Матія	† Пантелеймона
10 28	В.		Прохора, Ніканора	Мч. Лаврентія	Прохора, Ніканора
11 29	С.		Калиніка і Сераф. мч.	Мч. Евпла	Калиніка і Сераф. мч.
12 30	Ч.		Сили, Андрон. і пр.	Мч. Фотія	Сили, Андрон. і пр.
13 31	П.		Євдокима прав.	Прп. Максима	Євдокима прав.
14 1	С.		Серп. Маков., Н.Ч.Хр.	Прор. Міхея	Серп. Маков., Н.Ч.Хр.
15 2	Н.		9 Н. по С., П. м. св. С.	10 п. С., Усп. Пр. Бог.	9 Н. п. С., м. св. С.
16 3	П.		Ісаак і Д.	Перен. Нерукот. Обр.	Ісаак і Д.
17 4	В.		7 молодців в Еф.	Мч. Мирона	7 молодців в Еф.
18 5	С.		Євсигнія мч.	Мч. Флора	Євсигнія мч.
19 6	Ч.		Преображен. ГНІХ.	Мч. Андрея	Преобр. ГНІХ.
20 7	П.		Дометія, Пульхерії	Пр. Самуїла	Дометія, Пульхерії
21 8	С.		Еміліяна ісп.	Ап. Тадея	Еміліяна ісп.
22 9	Н.		10 Н. по С., † Мат. ап.	11 по Сошествію	10 Н. п. С., † Мат. ап.
23 10	П.		Лаврентія	Мч. Лупа	Лаврентія
24 11	В.		Евпла, Клявдії	Сщмч. Евтиха	Евпла, Клявдії
25 12	С.		Фотія, Анікити мч.	Возвр. м. ап. Варт.	Фотія, Анікити мч.
26 13	Ч.		Максима прп.	Мч. Адріяна	Максима прп.
27 14	П.		Михея прор., Теодоз.	Прп. Пімена	Михея прор., Теодоз.
28 15	С.		Успення Пр. Богор.	Св. Августина	Успення Пр. Богор.
29 16	Н.		11 Н. по С., П. О. Госп.	12 п. С., Усік. Г. І. Х. П.	11 Н. п. С., П. О. Госп.
30 17	П.		Мирона мч.	Св. Александра	Мирона мч.
31 18	В.		Флора й Лавра мч.	† Пол. Пояса Пресв. Б.	Флора й Лавра мч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. VIII. 1913 померла поетка Леся Українка. — 2. VIII. 1914 почалася перша світова війна. — 15. VIII. 1856 уродився Іван Франко. — 22. VIII. 1809 помер гетьман Іван Мазепа. — 31. VIII. 1919 об'єднані українські армії здобули Київ.

ДЛЯ СКОРОГО ЗАБАРВЛЕННЯ УСІХ МАТЕРІАЛІВ ВЖИВАЙТЕ

Продаються в усіх аптеках та споживчих склепах або
пішліть свою адресу та напишіть яку краску бажаєте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street

Winnipeg, Man.

Вересень

МАЄ 30 ДНІВ

September

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	С В Я Т А		
			Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	С.	Андрея Страт. мч.	† Поч. Церк. Року, С.	Андрея Страт. мч.
2	20	Ч.	Самуїла прор.	Мч. Маманта	Самуїла прор.
3	21	П.	Тадея ап.	Щмч. Антима	Тадея ап.
4	22	С.	Агатоніка мч.	Щмч. Вавили	Агатоніка мч.
5	23	Н.	12 Н. п. С., Лупна Ір.	13 по Сошествію	12 Н. п. С., Лупна, Ір.
6	24	П.	Евтихія	Чудо Арх. Михаїла	Евтихія
7	25	В.	Тита, Вартоломея	Мч. Созонта	Тита, Вартоломея
8	26	С.	Адріана і Нат. мч.	Різдво Прес. Богор.	Адріана і Нат. мч.
9	27	Ч.	Сави, Пімена прп.	Правед. Йоакима й А.	Сави, Пімена прп.
10	28	П.	Августина, Мойс. мур.	Мч. Минодори	Августина, Мойс. мур.
11	29	С.	† Ус гол. Ів. Хрест.	Прп. Теодори	† Ус. гол. Ів. Хрест.
12	30	Н.	13 Н. п. С., Ол. Івана	14 по Сошествію	13 Н. п. С., Ол. Івана
13	31	П.	† Пресв. Богородиці	Щмч. Корнилія	† Пресв. Богородиці
14	1	В.	Вер. Симеона Ст.	Воздв. Чес. Хреста, П.	Вер. Симеона Ст.
15	2	С.	Маманта, Івана	Вмч. Никити	Маманта, Івана
16	3	Ч.	Антима, Теоктиста	Вмч. Евфимії	Антима, Теоктиста
17	4	П.	Вавила свщмч.	Мч. Софії	Вавила свщмч.
18	5	С.	Захарії прор.	Прп. Евменія	Захарії прор.
19	6	Н.	14 Н. п. С., Ч. Арх. М.	15 по Сошествію	14 Н. п. С., Ч. Арх. М.
20	7	П.	Соз. і Мак.	Вмч. Евстахія	Соз. і Мак.
21	8	В.	Різдво Пр. Богород.	Ап. Кондрата	Різдво Пр. Богород.
22	9	С.	Йоакима й Анни	Щмч. Фоки	Йоакима й Анни
23	10	Ч.	Мінод., Мітр., і Німф.	Зачаття Ів. Хрест.	Мінод., Мітр., і Німф.
24	11	П.	Теодори прп.	Првмч. Ієклі	Теодори прп.
25	12	С.	Автонома свщмч.	Прп. Евфросини	Автонома свщмч.
26	13	Н.	15 Н. п. С., Корнилія	16 п. С., Престав. Ів. Б.	15 Н. п. С., Корнилія
27	14	П.	Воздвиження Ч. Хр.	Мч. Калістрата	Воздвиження Ч. Хр.
28	15	В.	Никити, Порфірія	† Прп. Харитона	Никити, Порфірія
29	16	С.	Євфимії, Людмили	Прп. Киріяка	Євфимії, Людмили
30	17	Ч.	Софії, Віри, Надії і Л.	Щмч. Григорія	Софії, Віри, Надії і Л.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. IX. 1722 уродився український філософ Гр. Сковорода. — 1. IX. 1939 почалася друга світова війна — 5. IX. 1864 уро-

1. IX. 1722 уродився український філософ Гр. Сковорода. — 1. IX. 1939 почалася друга світова війна — 5. IX. 1864 уродився український письменник Мих. Коцюбинський — 17. IX. 1939 більшовики зайняли західні українські землі.

Увага! —

“ЖІНКА ЯК МАТИ”

— Увага!

Дуже популярна книжка для наших жінок, багато поучаючого матеріалу з образками. **ЧАСТИНА I. Гігієна жінки:** заваготіння, роди й поліг і інше. — **ЧАСТИНА II. Як зарадити недугам:** практичний лікарський poradник для матерей, щоб тримати діти здоровими. 128 сторін. Ціна\$1.00

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street

Winnipeg, Manitoba

Жовтень

МАЄ 31 ДНІВ

October

НВ. СТ.	СТ. ДНІ	С В Я Т А		
		Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1 18	П.	Евменія прп.	Покров Пр. Бог. (н.н.)	Евменія прп.
2 19	С.	Трофима, Саватія	Сщмч. Кипріяна	Трофима, Саватія
3 20	Н.	16 Н. п. С., Евст. і Тат.	17 по Сошествію	16 Н. п. С., Евст. і Тат.
4 21	П.	Кондрата	Прп. Франциска Асис.	Кондрата
5 22	В.	Фоки, Йони	Мч. Харитини	Фоки, Йони
6 23	С.	† Зач. Івана Хрест.	† Ап. Томи	† Зач. Івана Хрест.
7 24	Ч.	Теклі мч.	Мч. Сергія і Вакха	Теклі мч.
8 25	П.	Евфрозини прп.	Прп. Пелагії	Евфрозини прп.
9 26	С.	† Івана Богослова	† Ап. Якова	† Івана Богослова
10 27	Н.	17 Н. п. С., Кал. мч.	18 по Сошествію	17 Н. п. С., Кал. мч.
11 28	П.	† Хар. прп.	Ап. Филипа	† Хар. прп.
12 29	В.	Киріяка	Мч. Прова	Киріяка
13 30	С.	Григорія свщмч.	Мч. Карпа	Григорія свщмч.
14 1	Ч.	Жовт. † Покрова П.Б.	Прп. Параскевії	Жовт. † Покрова П. Б.
15 2	П.	Кипріяна, Юстини	Прп. Евтимія	Кипріяна, Юстини
16 3	С.	Діонісія свщмч.	Мч. Лонгина	Діонісія свщмч.
17 4	Н.	18 Н. п. С., Єротей св.	19 по Сошествію	18 Н. п. С., Єротей св.
18 5	П.	Харитини	(Ап. і Єв. Луки	Харитини
19 6	В.	† Томи ап.	Прор. Йойля	† Томи ап.
20 7	С.	Сергія і Вакха мч.	Вмч. Артемія	Сергія і Вакха мч.
21 8	Ч.	Пелагії, Ігнатія	Прп. Іларіона	Пелагії, Ігнатія
22 9	П.	† Якова ап.	Аверкія	† Якова ап.
23 10	С.	Евлампія і Евлампії	Ап. Якова	Евлампія і Евлампії
24 11	Н.	19 Н. п. С., Фил. Теоф.	20 по Сошествію	19 Н. п. С., Фил. Теоф.
25 12	П.	Пр. Хр. Ц.	Мч. Марк. і Мартірія	Пров., Т. А.
26 13	В.	Карпа й Папили	Вмч. Димитрія	Карпа й Папили
27 14	С.	Параскевії прп.	Мч. Нестора	Параскевії прп.
28 15	Ч.	Лукіяна, Евфемія	Мч. Параскеви	Лукіяна, Евфемія
29 16	П.	Лонгина сотн.	Прпмч. Анастасії	Лонгина сотн.
30 17	С.	Осії прор. і Андр.	Мч. Зиновія	Осії прор. і Андрея
31 18	Н.	20 Н. п. С., † Луки ап.	21 п. С., Празн. Хр. Ц.	20 Н. п. С., † Луки ап.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. Х. 1187 р. помер князь Ярослав Осмомисл. — 14. Х. 1624 р. запорожці здобули турецьку столицю Царгород. — 16.

Х. 1648 Б. Хмельницький починає облягати Львів. — 12 Х. 1916 бій УСС над Стрипою.

ЯКА БУДЕ ЗАВТРА ПОГОДА?

ГАРНА, МАЛЕНЬКА ХАТКА ПОГОДИ. Ділає наче ворожбит і предсказувач погоди. Дуже популярна й гарно декорована.

ХАТКА ПОГОДИ

показує 24 години наперед яка буде погода. — Коли має бути погода, то вийдуть хлопець і дівчина, а коли слота, то виходить стара баба-яга.

Величина хатки — 7½ через 5 цалів, — 4 цілі глибока. Добре опакована. Ціна лише\$1.75

Наш засіб є обмежений — Замовляйте сейчас.

UKRAINSKA KNYHARNIA

656 Main Street

Winnipeg, Manitoba

Листопад

МАЄ 30 ДНІВ

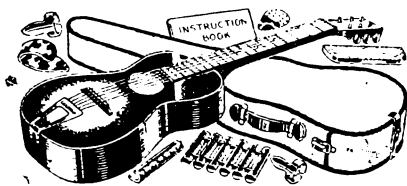
November

С В Я Т А

Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	19	П.	Йоїля прор.	Косми й Дамяна	Йоїля прор.
2	20	В.	Артемія вмч.	Мч. Акиндина	Артемія вмч.
3	21	С.	Іларіона Вел.	Мч. Акепсими	Іларіона Вел.
4	22	Ч.	Аверкія, Глікерії	Прп. Йоанікія В.	Аверкія, Глікерії
5	23	П.	† Якова ап. Бр. Госп.	Мч. Галактіона	† Якова ап. Бр. Госп.
6	24	С.	Арети мч.	Св. Павла	Арети мч.
7	25	Н.	21 Н. п. С., Марк. мч.	22 по Сошествію	21 Н. по С., Марк. мч.
8	26	П.	Вмч. Димитрія	Собор. Арх. Михаїла	Вмч. Димитрія
9	27	В.	Нестора мч.	Мч. Онисифора	Нестора мч.
10	28	С.	† Параск. вмч., Неонілі	Ап. Ераста	† Параск. вмч., Неонілі
11	29	Ч.	Анастасії прп-мч.	Мч. Мینی	Анастасії прп-мч.
12	30	П.	Зиновія і Зиновії	Сщмч. Йосаф. (н.н.)	Зиновія і Зиновії
13	31	С.	Стахія, Наркіса	† Ів. Золотоустого	Стахія, Наркіса
14	1	Н.	Лист. 22 Н. п. С.	23 п. Сош., † Ап. Фил.	Лист. 22 Н. п. С., К. Д.
15	2	П.	Акиндина	Мч. Гурія (Пилипівка)	Акиндина
16	3	В.	Айталя, Йосифа	† Ап. і Єв. Матея	Айталя, Йосифа
17	4	С.	Йоанікія В. прп., Анни	Св. Григорія	Йоанікія В. прп., Анни
18	5	Ч.	Галактіона мч.	Мч. Плятона й Ром.	Галактіона мч.
19	6	П.	Павла Царг. ісп.	Пр. Авдія	Павла Царг. ісп.
20	7	С.	Єрона, Лазаря	Прп. Григорія	Єрона, Лазаря
21	8	Н.	23 Н. п. С., С. Арх. М.	24 п. С., Вхід в Храм	23 Н. п. С., С. Арх. М.
22	9	П.	Онисифора	Ап. Филимона	Онисифора
23	10	В.	Ераста, Олімпа, Ор.	Св. Амфілохія	Ераста, Олімпа, Орест.
24	11	С.	Мини, Віктора	Вмч. Катерини	Мини, Віктора
25	12	Ч.	† Йосафата свщмч.	Сщмч. Климента папи	Івана Мил., Ніля
26	13	П.	† Івана Золотоустого	Прп. Аліпія	† Ів. Золотоустого
27	14	С.	† Филипа ап. (Пилип.)	Вмч. Якова	† Филип. ап. (Пилип.)
28	15	Н.	24 Н. п. С., Гурія, Сам.	25 по Сошествію	24 Н. по С., Гурія, Сам.
29	16	П.	† Мат. ап.	Мч. Парамона	† Мат. ап.
30	17	В.	Григорія еп. чуд.	† Ап. Андрея	Григорія еп. чуд.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

1. XI. 1918 проголошення Української Держави в Галичині. — 1. XI. 1944 омер Митрополит Андрій Шептицький. — 6. XI. 1811 уродився галицький український поет Маркіян Шашкевич. — 21. XI. 1921 большевики розстріляли 359 українських героїв під м. Базар на Волині.

Популярні імпортовані Harmony & Gibson & Martin

Гітари та мандоліни ціною від \$12.95 до \$250.00
Кожна дитина хоче грати на гітарі або мандоліні.
"Найбагатша дитина є вбогою без музичної освіти".
Напишіть сьогодні за нашим БЕЗПЛАТНИМ катало-
гом музичних інструментів до:
відомий також як UKRAINSKA KNYHARNIA
WINNIPEG MUSICAL SUPPLY
660 MAIN STREET WINNIPEG, MAN.

Грудень

МАЄ 31 ДНІВ

December

С В Я Т А					
Нв. ст.	Ст. ст.	ДНІ	Греко-Кат., ст. стиль	Греко-Кат., нов. стиль	Греко - Православні
1	18	С.	Платона і Романа	Прп. Наума	Платона і Романа
2	19	Ч.	Авдія прор., Варл.	Прп. Авакума	Авдія прор., Варл.
3	20	П.	Григорія, Прокла	Прп. Софонії	Григорія, Прокла
4	21	С.	Введ. в хр. Пр. Бог.	Вмч. Варвари	Введ. в хр. Пр. Бог.
5	22	Н.	25 Н. по С., Фил. ап.	26 п. С., † Сави Осв.	25 Н. п. С., Фил. ап.
6	23	П.	Амфілохія	Св. Николая Чудотв.	Амфілохія
7	24	В.	Катерини вмч.	Св. Амвросія	Катерини вмч.
8	25	С.	Климент папи	Прп. Патапія	Климент папи
9	26	Ч.	Алипія Стовп. прп.	Непорочне З.П.Д.М.	Алипія Стовп. прп.
10	27	П.	Якова Перс. вмч.	Мч. Мини	Якова Перс. вмч.
11	28	С.	Стефана прпмч.	Прп. Даниїла	Стефана прпмч.
12	29	Н.	26 Н. п. С., Пар. Філь.	Праотців	26 Н. п. С., Пар. Філь.
13	30	П.	† Андрея П. а.	† Мч. Евстратія	† Андрея П. а.
14	1	В.	Груд. Наума, Філяр.	Мч. Тирса	Груд. Наума, Філяр.
15	2	С.	Авакума прор.	Сщмч. Елевтерія	Авакума прор.
16	3	Ч.	Софонія, Теодула	Прп. Аггея	Софонія, Теодула
17	4	П.	Варвари вмч.	Прп. Даниїла	Варвари вмч.
18	5	С.	† Сави Освящ. прп.	Мч. Севастіяна	† Сави Освящ. прп.
19	6	Н.	27 Н. п. С., Ник. Чуд.	Отців і 27 по Сош.	27 Н. п. С., Ник. Чуд.
20	7	П.	Амвросія еп.	Сщмч. Ігнатія Богон.	Амвросія еп.
21	8	В.	Патапія прп.	Мч. Юліанії	Патапія прп.
22	9	С.	Непор. Зач. Пр. Бог.	Вмч. Атанасії	Непор. З. Пр. Богор.
23	10	Ч.	Мини, Ермог., Євгр.	10 мч. на Криті	Мини, Ермог., Євгр.
24	11	П.	Даниїла Стовп. прп.	Навеч. Різдва Євгенії	Даниїла Стовп. прп.
25	12	С.	Спиридона прп.	Різдво ГНІХ.	Спиридона прп.
26	13	Н.	Н. Праот., † Евстр., Ев.	Н. п. Р., Пр. Б. і св. Й.	Н. Праот., † Евст., Ев.
27	14	П.	Тирса, Лев.	Пермч. Степ. (Заг.)	Тирса, Лев.
28	15	В.	Елевтерія свщмч.	20,000 мч. у Нікод.	Елевтерія свщмч.
29	16	С.	Аггея прор.	Невинних Дітей	Аггея прор.
30	17	Ч.	Даниїла прор.	Мч. Анисії	Даниїла прор.
31	18	П.	Севастіяна і ін. муч.	Прп. Меланії	Севастіяна і ін. муч.

ІСТОРИЧНІ СПОГАДИ

4. XII. 1803 р. помер на Соловках остан-
ній Кошовий Запорозької Січі І. Каль-
шевський. — 6. XII. 1919 р. почався пер-
ший зимовий похід Укр. Армії. — 7. XII.
36 помер письменник Василь Стефа-
нук. — 13. XII. 1934 р. большевики роз-
стріляли українських письменників С.
Влизька, Б. Мисика, Д. Фальківського, М.
Терещака, І. Т. Крушельницьких, М. Ле-
бединця, Буревія, Шевченка і ін. — 19.
XII. 1240 татари зруйнували Київ. — 23.
XII. 1932 р. поляки розстріляли Біласа і
Данилишина у Львові.

Загальний Церковний Устав

I. СВЯТИЙ БЕЗПОЛИЄЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ

Вечірня Велика. Блажен муж, на Господи возвах: стихир 10: воскресних 7, Святому 3, Слава: Святому, І нині: Догмат рядового гласа. Вхід. По Світе тихий. Рцім всі. Сподоби. Стиховна воскресна, Слава Святому (як є), І нині: Богородичен воскр. стиховни. По „Нині отпушаєши”. Тропар воскр. гласа, Слава: Тропар Святому, І нині: Богородичен воскр. по гласу Наславника. Отпуст вел.

Утрєня вел. По Бог Господь: Тропар воскр. 2. р. Слава: Тропар Свят. І нині: Богор. воскр. Сідальні воскр. Ангельський Собор. Іпакой гласа. Степенна гласа. Євангеліє воскр.. На каноні Ірмоси гласа і Катавасія рядова. По 3 пісні Кондак, — Ікос, Слава: Сідален Свят. І нині: Богор. По 6 п. Кондак — Ікос воскр. Перед 9 п. „Честнішую Херувим”. По 9 п. „Свят Господь Бог наш” і Світилен воскр. Слава свят. (як є) І нині: Богор. світилна воскр. На хвалитех 8 стихир воскр. Сл. стихира еванг. І нині: Прєблагословенна: По славословію вел. Тропар воскр.: як глас 1, 3, 5, або 7, тоді „Днесь спасєніє”, а як глас 2, 4, 6 чи 8, тоді „Воскрес із гроба”.

Літургія: Тропар воскр. Слава Кондак, І нині: Богородичен для 1, 5 і 7 гласа воскресен, а до інших гласів дібраний Богор. (до 2 гл. В молитвах неусипаюшу (Успення), до 3 гл. Діва днесь (Покрови), до 4 гл. Йоаким і Анна (Різдва), до 6 гл. Заступнице християн (з Параклиса), до 8 гл. Вбранной Воеводи (Благов.) — або загальний: „Заступнице християн”. Прокімен воскр. Причастен: Хваліте Господа з небес . . . , Апостол і Євангеліє рядове.

II. СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ НА БУДНІ

Вечірня Велика: „Блажен муж”. на „Гоподи возвах” стихир 6 або 8: Свят.

Слава: Свят; І нині: Догмат по гласу слави, (в Пятницю веч. Догмат уступячого гласа) Прок.: дня 3 Чтенія. Стиховна: Свят.; Слава: Свят.; І нині: Богор. воскр. Стиховні після наславника. — Тропар Свят.; Слава: І нині: Богородичен воскр. після Слави. Отпуст великий поминаєм Служби лише Свят.

Повечеріє: По „Достойно” Кондак Святого.

Утрєня: Тропар: Свят, 2 р., Слава І нині: Богородичен воскр. після Слави. Диярові Катизми з малими Ект. Сідальні Свят. з Богород. Полиелей. Величання Свят. Ект. мала, Сідален полиел. з Богород. на Слава І нині. Степенна 4 гласа. (антиф.) Прокімен, Євангеліє і стихир по нім: Свят. Канони: Богородичен з Ікосом на 6; Свят. на 8. (В суботу за Канони Богород. Канон храма на 6.) Катав. Рядова. По 3-ій п.: Сідален: Свят. Слава І нині: Богород. — По 6-ій п. Кондак — Ікос. Свят. По 9-ій п.: Світилен: Свят.: Слава І нині: Богород. Йоан. Стихири хвалитні; Свят. 4; Слава І нині: Богород. Славословіє вел. Троп. Свят. Слава І нині: Богород. воскр. після Слави. — Отпуст великий.

Часи: На всіх Тропар і Кондак Святого.

Літургія: Антифони повседневні Тропар; Слава: Кондак Свят.; І нині: Богородичен після Слави. Прокімен, Аллелуя, Причастник: Свят. Апостол і Євангеліє: (рядове і) Свят.

В цей день невільно правити Службу Божої в чорних ризах, хіба похоронну

III.

СВЯТИЙ ПОЛИЄЛЕЙНИЙ НА БУДНІ В ПОПРАЗДЕНСТВІ

Вечірня велика: „Блажен муж.” на „Господи возвах”: Празн. 3; Свят. Слава: Свят.; І нині: Празн. — Вхід. Чтенія. Стиховна з Славою: Свят. І нині: Празн. Тропар: Свят.; Слава і нині: Празн.

Повечеріє мале: Кондак: Свят.; Слава: І нині: Празн.

Утренняя Тропар: Празн. 2 р., Слава: Свят.; І нині: Празн. — По рядових Катехизисах. Сідалні: Свят; Слава І нині: Празн. — Полиелей Величання. Ектенія: Слава Сідален полиелея Свят.; Слава І нині: Празн. Степенна 4 гл. (1 ант.). Прокімен, Еванг. і стихира: Свят. Канон: Свят. на 6; Свят. на 8. Катав. рядова. По 3-ій п.: Кондак — Ікос: Празн. Сідалні: Свят. Слава І нині: Празн. По 6-ій п.: Кондак — Ікос: Свят. По 9-ій п.: Світлен Свят.; Слава І нині: Празн. Стихи: хвалитні: Празн. 3; Свят. 3; Слава: Свят.; І нині: Празн. Славословіє велике. Тропар: Святого, Слава І нині: Празн. Отпуст великий з поминанням Служби Празн. і Свят.

Часи: На всіх, Тропар Празника і Слава: Святого. Кондак, на перемину: на 1-ім і 3-ім Празника, на 3-ім і 9-ім Святого.

Літургія: а) коли був Празник Господський: два антифони: Празн.; третій антифонний з прип.: Празн. — б) Коли був Празник Богородиці: антифони дня. — Тропар: Празн. і Свят; Слава: Кондак Свят.; І нині: Празн. Прокімен, Аллилуя, Причастник: Празн. і Свят. Задостойник: Празн. Апостол і Євангеліє (рядове і) Свят.

В цей день невільно правити Служби самої в чорних ризах.

IV.

СВЯТИЙ ПОЛИЕЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ

На Великій Вечірні: „Блажен муж” а „Господи Возвах” 10 стихир: 4 воскресні припадаючого гласа і 6 Святого, Слава: Святого, І нині: Догмат. Прокімен Суботи вечера і 3 чтенія Святого. Стиховна воскресна. Слава: Святого, І нині: Богородичен по гласу Слави. Прикінці Тропар воскресний, Слава: Святого, І нині: Богородичен воскресний по гласу Тропара Святого. Отпуст великий.

На Повечерію: Кондак Святого по присвятим.

На Великій Утрени: На „Бог Господь”: Тропар воскр. гласа, 2 р., Слава: Святого, І нині: Богородичен по гласу слави. Сідален воскр., Полиелей і величання Святого, Ангельський Собор, а по малій Ектенії Іпакой гласа, відтак 1-ий і 2-ий Сідален Святого без Богородичних, Сла-

ва: 3-ий Сідален Святого, І нині: Богородичен його. Степенна гласа і все проче до канона воскресне. На каноні, по 3-ій пісні кондак, Ікос і Сідален Святого, по 6-ій кондак і Ікос воскресний, по 9-ій Світлен воскр., Слава: Святого, І нині: Богородичен Світлен воскресного. На хвалитех 8 Стихир: 4 воскресні і 4 Святого (4-а стихира наславна), Слава: Стихира євангельська, І нині: „Преблагословенна”. Проче до кінця воскресне. Отпуст великий з поминанням Святого.

На часах: — На всіх Тропар воскр. і Слава: Святого. Кондаки: на 1-ім і 6-ім воскресний, на 3-ім і 9-ім Святого.

На Літургії: Тропар воскр., Святого і кондак воскр., Слава: кондак Святого, І нині: Богородичен, по гласу Слави або Заступнице Християн. Прокімен, Аллилуя, Апостол, Еванг. і Причастен, неділі і Святого.

V.

СВЯТИЙ ПОЛИЕЛЕЙНИЙ В НЕДІЛЮ В ПОПРАЗДЕНСТВІ

На Великій Вечірні: „Блажен муж”. На „Господи возвах” 10 стихир: 3 воскр., 3 Празника і 4 Святого, Слава: Святого, І нині: Догмат. Прокімен дня, 3 чтенія Святого, Стиховна воскр., Слава: Святого, І нині: Празника. Прикінці Тропар воскр., Слава: Святого, І нині: Празника.

На повечерію: Кондак Святого, Слава, І нині: Празника.

На Великій Утрени: Тропар. воскр., 2 р., Слава: Святого, І нині: Празника. Сідален і проче як в неділю без попразденства, лиш по 3-ім сідалні Святого, І нині: Празника. По 3-ій пісні Канона Кондак і Ікос Празника і Святого і Сідален Святого, Слава І нині: Празника; по 6. Кондак і Ікос воскр., по 9-ій Світлен. воскресний, Слава: Святого, І нині: Празника. На 9-ій пісні (крім неділь внутр Празника Пасхи) береться „Честнійшую”. На хвалитех 8 стихир: воскресні 4 і Святого 4, Слава: Стихира Євангельська, І нині: „Преблагословенна”.

На Часах: — На всіх Тропар воскр., і Слава: на 1-ім і 6-ім Празника, а на 3-ім і 9-ім Святого. Кондаки: на 1-ім і на 9-ім воскр., на 3-ім Празн. а на 6-ім Святого.

На Літургії. — Тропар воскресний, Празника і Святого, Кондак воскр. Слава: Кондак Святого, І нині: Кондак Празника. Прокімен Апостол, Євангеліє і Причастен, Неділі і Святого.

VI. СВЯТИЙ З ВСЕНОЧНИМ НА БУДНІ

Вечірня Вел.: Слава святій. Прийдіте поклонімся, пс. 103. Бл. муж. На Господи возв. 8 стихир Свят., Слава: Свят. І нині: Догмат по гласу Наславника. Вхід. 3 Чтенія. Рцім всі. Литія святого. Стихсв. на святого. На „Нині стп.” Тропар свят. 2 р. Богородице Діво 1 р.

На Утрени Великій: По Бог Господь Тропар Свят. 2 рази Слава: І нині: Богор., воскр. після гл. Троп. Сідальні 2 Свят.; Полиелей, Величання, Сідален, полиелей, Степенна празника. Еванг. і стихира Свят. На каноні Ірмоси Св. Катавасія рядова. По 3 п. Сідален. Свят. Сл. І нині: Богор. По 6 п. Кондак—Ікос Свят. На 9 п. „Честнійшую” (крім 20 і 30 1.) По 9 п. Світилен Свят. 2 рази Сл. І нині: Богор. На хвалитех стихири Свят. І нині: Богор. По Славословію вел. Тропар Свят. Сл. І нині: Богор. воскр. —

На Літургії: Тропар Святого, Сл. Кондак Свят. І нині: Богородичен. Прокімен. Причастен. Ап. Ев. Свят.

VII. НЕДІЛЯ З БДІННИМ АБО ПРАЗНИКОМ БОГОРОДИЧНИМ

На Вечірні Великій: Слава Святій. „Прийдіте поклонімся” і псалом 103. Проче береться як повище, лише як Празн. Богор., то на Госп. возв.: Слава: І нині: Празн. По Ісполним: Литія, як Богородиці, то вся Празника, а як Святого, то перша стихира Храма, дальші святого, Сл. Свят. І нині: Богор. 30 стихир воскресних по гл. Наславника. На стиховні стихири воскресні. Сл. І нині: Празн. Богородичного, а як Бдінний то Слава: Свят., І нині: Богор. воскр. з стиховни по гл. Наславника. По „Нині отпущаєши”: Тропар Празн. 3 р. а як Бдінний: Богородице Діво 2 р. Тропар Свят. 1 р. По благословенню хлібів: Буди ім'я Госп. і пс. 33. Отпуст воскр. з поминанням Празника Богор. або святого дня.

Утренья: По Бог Господь Тропар воскр. 2 р. Сл. І нині: Празн., а як Бдінний: Сл. Свят. І нині: Богор. воскр. по гл. Наславн. (як Празн. Богор. Прокімен, Ев. Празн. і по 50 псалмі стихира Празника. Святому беремо лише тоді Прокімен, Еванг. і стихиру, як його Храм.)

Канон з Ірмосами воскр., катавасія рядова. По 3 п. Кондак—Ікос воскр. і Сідален Празн. По 6 п. Кондак—Ікос празн. (Як Бдінний, то на каноні як під 1.) На 9 п. „Честнійшую”, Світилен воскр. Сл. нині: Празн. На хвалитех як під IV., лише Слава Празн. (Святому Слава: лише тоді, як його храм,) а стихира ев. по Утрени. Тропар сдин з двох воскресних.

Літургія: Тропар Воскр., Празн. а Свят.; Кондак воскр., Сл. І нині: Кондак Празн., як Свят., то Сл. Кондак Свят. нині: Богор. дібраний як під 1. Проче все неділі і Празн. чи Святого. Задостойник Празн.

VIII. ПРАЗНИК БОГОРОДИЧЕН НА БУДНІ

Усе, як під VI. лише по стихирах в Сл. І нині: Празн. на **Утрени:** Троп. Празн. 2 р. Сл. І нині: той сам. На 9 п. Прип. Празн. При кінці Тропар Празн.

Літургія: Тропар Празн. Сл. І нині: Кондак Празн. Проче і Задостойник Празн.

IX. ПРЕД — І ПОПРАЗД (ГОСПОД. АБО БОГОР.) В НЕДІЛЮ

Усе, як під 1, лише на Вечірні на Госп. возв. воскр. 4, Празн. 3, Свят. 3, Слава Празн. І нині: Догмат гласа. Стиховна воскр. Слава Святому (як є), І нині: Празн. По „Нині отпущаєши”: Тропар воскр. Слава Святому, І нині: Празника.

Утренья: На тропарах і Світільнах І нині: Празн. На Каноні по 3 п. Кондак—Ікос Празн., Сл. Сідален Свят. І нині: Празн. на хвалитех стихир воскр. 4, Празн. 4, 2 їх припівами, Слава: стихира еванг. По славословію вел. Тропар воскр. один з двох. —

Літургія: В попразд. Господс. 3 антифони Празн., так само Прийдіте поклонімся. Тропар воскр. і Празн. Слава Кондак воскр. І нині: Празн. Трисвятое Прокімен, Ап. Аллилуя, Еванг. і Причастен лише недільні. Задостойник Празника.

X. ВІДДАННЯ ПРАЗНИКА В НЕДІЛЮ

Служба святого рядового переноситься на інший день. Усе як під 1 тільки н

Пісні: На Госп. возв. воскр. 4. Празн. 6, Празн. 1 нині: Догмат гласа. На сти-
ні і на Тропарях: Слава: І нині:
Празн. Так само на **Утрені:** На каноні по
Конд.—Ікос і Сідален Празн. На 9 п.
снійшую” світилен воскр. Сл. І нині:
з. На хвалитех воскр. 4 Празн. 4 з

2 їх припівками. Сл. стихира еванг. По
Славословію вел. Троп. воскр. —

Літургія. Тропар як в Попразд. Про-
кімен, Аллилуя і Причастен неділі.
Празн. Апост. і Євангеліє, як Празн. Гос.
подс., то лише Неділі як Богородичен то
Неділі й Празн.

Церковний Устав на 1954 Рік

(Старий стиль)

СІЧЕНЬ

2. Предпр. Різдва й Суб. пер. Різд. Сл.
Троп. Предпр., Сл. Ін. конд. Предпр.,
Прок., Алл. і Прич. дня. Ап. з. 205, Єв.
Мт. з. 72.

3. Нед. пер. Різд. св. Отців: Гл. 7, єв.
Мт. 10. **Вел. Веч.:** Блаж. муж. Гди возв.
стхр. воскр. 4, Предпр. 3 і Отц. 3, Сл.
Отц., Ін. Предпр. Стхвна воскр., Сл. Отц.,
Предпр. Троп. воскр. 2 р., Сл. Отц. і
Предпр. **Утр.:** Троп. воскр., Сл. Отц., Ін.
Предпр. **Сл. Б.:** Троп. воскр., Отц. і Пред-
пр., Сл. конд. Отц., Ін. Предпр. Прок.
Алл. Отц. Ап. з. 328, Єв. Мт. з. 1. **Слідую**
седмиця 33.

6. Навеч. Різдва: Царські Часи. Сл. Б.
Вас. з Веч.: Ап. з. 303, Єв. Лк. з. 5.
(Піст).

7. Різдво Христове. Повеч. Вел. з Все-
ночним. Сл. Б. Ів. Золот.: Все Празн.,
Елиці. Ап. з. 209, Єв. Мт. з. 3. **Загальни-**
я до Навечерія Богоявлення, але час
казаний.

8. Соб. Пресв. Богор. і Св. Йосипа Об-
учника: Всеночне. **Вел. Веч.** Блаж. муж.
Гди воз.: 8 стхр.: 3 Різдв. і 5 Обр., Сл.
Обр., Ін. Різдв., Чтенія 3. Литія. Троп.
Обр. 2 р., і Богор. Діво 1 р. **Утр.** Бог Гдь:
Троп. Різдв. 2 р., Сл. Обр., Ін. Різдв., По-
мел. і Велич. Прок. Возвеселитися. Єв.
Мт. з. 2. Троп. Обр., Сл. Ін. Різдва. Сл.
Антиф. 2 перші Різдва, 3-й звич. з
прип. Різдв., Троп. Різдв. і Обр., Сл.
Конд. Обр., Ін. конд. Собора. Святий Бо-
же. Ап. з. 306, Єв. Мт. з. 4.

9. Суб. по Різдві і Первм. Степана. Сл.
Троп. Різдв. і Свят., Сл. конд. Свят.,
Ін. конд. Різдв. Прок. і Пич. Суб. по Різд-
ві і Свят., Ап. з. 288 і 17. Єв. Мт. з. 46
47.

10. Нед. по Різдві, Св. Богоотець. Гл.
8, єв. утр. 11. **Вел. Веч.** Блаж. муж. Гди
воз. воскр. 3; Празн. 4, Свят. 3, Сл. Свят.
Ін. Догмат. Стхвна воскр., Сл. Богоот.,
Ін. Празн. Троп. воскр., Сл. Свят., Ін.
Празн. **Утр. Вел.** Троп. воскр. 2 р., Сл.
Свят. Ін. Празн. Сідалні воскр. Ангел.
Собор. Ко 3 п.: Конд. Ікос: Праз. Сідал.
Свят., По 6 п. Конд. Ікос. Свят. По 9 п.
Світил. воскр. Сл. Свят., Ін. Празн. Стхри
воскр. 4. Празн. 4. Сл. Свят. Преблагосл.
Сл. Б. Ів. Зол. Антиф. 2 Праз. 3. звич. з
прип. празн. Троп. воскр., Празн. і Свят.,
Сл. конд. Свят., Ін. Празн. Прок. воскр.
і Свят. Прич. нед. і Свят. Задостойник
Празн. Ап. з. 200, Єв. Мт. з. 4. **Слідую**
седмиця 29.

14. Новий Рік, Обр. ГНІХ, і Василя.
Вел. Веч. Блаж. муж. 8 стхр. Обріз. 4 і
Вас. 4. Сл. Вас., Ін. Обріз. Чтенія 3. Литія.
Троп. Вас. 2 р. і Обр. 1 р. **Утр.** Троп. Об-
різ. 2 р., Сл. Вас., Ін. Обріз. Полием. і
Велич. Єв. Ів. з. 36. Троп. Вас. Сл. Ін. Об-
різ. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. Обріз. і Вас.
Сл. конд. Вас., Ін. Обріз. Прок. Обріз. і
Вас. Ап. з. 254 і 318. Єв. Лк. з. 6 і Мт.
з. 11.

16. Суб. пер. Просвіч. і Предпр. Бого-
яв. Сл. Б. Троп. Сл. Ін. конд. Предпраз.,
Прок. і Прич. дня. Ай. з. 284, Єв. Мт. з. 5.

17. Нед. пер. Просвіч. Гл. 1, Єв. утр. 1.
Устав той сам, що й на нед. перед Різд-
вом, лиш **Сл. Б.** Ап. з. 298, Єв. Мр. з. 1.

18. Навеч. Богояв. Царські Часи. Сл.
Б. Вас. Вел. з Веч. Ап. з. 143, Єв. Лк. з.
9. (Піст).

19. Богоявлення ГНІХ. Повеч. Вел. **Ів.**
Зол. Все Празн. Елиці. Ап. з. з Всеноч.
як перед Різдвом. **Сл. Б.** Ап. з. 302, Єв.
Мт. з. 6. По заамвон. молитві Водосвяття.
Слідую седмиця 30.

24. Нед. по Просвіч., Преп. Теодосія. Гл. 2, Єв. утр. 2. **Вел. Веч.** 10 стхр: воскр. 4, Богояв. 3 і Свят. 3, Сл. Свят. Ін. Богояв. Чтенія 3. Стих. Гл., Сл. Свят., Ін. Богояв. Троп. воскр. Сл. Свят., Ін. Богояв. **Утр.** Троп. воскр. 2 р., Сл. Свят. Ін. Богояв. Полиел., Велич. Ангел. Собор. **Сл. Б. Антиф.** 2 перші Богояв., 3 нед. з припівом Богояв. Троп. воскр., Богояв. Свят., і конд. воскр., Сл. конд. Свят., Ін. Богояв. Прок. і Прич. Нед. по-Просвіч. і Свят. Ап. з. 224 і 176, Єв. Мт. з. 8. і 43. **Слідує седмиця 31.**

31. Нед. 31 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 3. **Сл. Б.** Ап. з. 280, Єв. Лк. з. 93. **Слідує седмиця 32.**

ЛЮТИЙ

7. Нед. 32 по Сош., св. Григ. Богослова. Гл. 4, Єв. утр. 4. **В. Веч.** Блаж. муж. Стхр. 10: воскр. 4, Свят. 6, Сл. Свят. Ін. Догм. Прок. і 3 чтенія Свят., Стхвна воскр., Сл. Свят., Ін. Богор. воскр. Троп. воскр., Сл. Троп. Свят., Ін. Богор. воскр. **Утр.** Троп. воскр. 2 р., Сл. Свят. Ін. Богор. воскр. Полием. Велич. Свят. і Ангел. Собор. Іпакой гл. і оба сідал. Свят. без Богорд., Сл. 3-ий Сід. Свят. Ін. Богор. його. Степ. гл. Канон воскр. По 3. п. конд. Ікос і Сідал. Свят., по 6 конд. і Ікос гл., по 9. Світл. гл., Сл. Свят. Ін. Богор. воскр. На хвал. 8 стих. 4 воскр. і 4 Свят. Сл. Стхр. Еванг. Ін. Преблагос. **Сл. Б.** Троп. воскр. Свят. і Конд. воскр. і Проч. воскр. і Свят. Ап. з. 285 і 151, Єв. Лк. з. 94 і Ів. з. 36. **Слідує седмиця 33.**

12. Трьох Святителів. Всеночне. **Утр.** Єв. Ів. з. 36. **Сл. Б.** Троп. Святителів. Ап. з. 335, Єв. Мт. з. 11.

14. Нед. Митаря і Фарисея. Гл. 5. Єв. утр. 5. **(Від нині зачинається Тріюдь Постна).** **Вел. Веч.** Стхр. 10: воскр. 7 і Мит. 3, Сл. Мит. Ін. Догм. гл. 5. Стхвна воскр. Сл. Мит. Ін. Богор. **Утр.** До Канона служба воскр. як звичайно, лиш по Пс. 50 Сл. Покаяння отверзи. Ін. На Спасенія Стези і по припіві Стхр. Множества. Канон воскр. Катав. Отверзу гл. 4. На Хвалитех 4 стхри гл. і 4 Мит., Сл. Мит. Ін. Преблагос. **Сл. Б.** Троп. воскр. Сл. Конд. Мит. Ін. Богор., Прок. і Прич. воскр. Ап. з. 296, Єв. Лк. з. 89. **Загальниця через увесь цей тиждень.**

15. Стрітіння ГНІХ. Всеночне. Все праз. На благосл. хлібів Троп. Праз. 3 р. **Утр.** На Бог Гдь Троп. Праз. 2. р. Сл. Ін. Троп.

Празн. Єв. Лк. з. 8. Сл. Б. Ап. з. 316, Лк. з. 7.

21. Нед. Бл. Сина й Попрразд. Стрітіння. Гл. 6, Єв. утр. 6. **Вел. Веч.** Стхр. 10: воскр. 4, Тріюди 3, і Стріт. 3, Сл. Тріюди. Ін. Богор. Стхвна воскр. Сл. Тріюди. Стріт. Троп. воскр., Сл. Ін. Стріт. **Утр.** По уставу нед. Мит. з додатком На рік Вавилонських. Канон Стріт. і Тріюди. На хвалитех стхр 8: воскр. 5, і Тріюди 3. Тріюди, Ін. Преблагосл. **Сл. Б.** Троп. воскр. і Стріт. Сл. Конд. Тріюди, Ін. Стріт. Прок. і Прич. воскр. Ап. з. 135, Єв. Лк. з. 79.

27. Субота Задушна. Веч. Ектенія Упокой. Гди возв. Стхр 6: гл. 3, і Су Мясоп. 3, Сл. Суб., Ін. Домат. Місто проспівається: Алл. Стхвна гл. Сл. Суб. Суб. При кінці Троп. і Богор. За Упокой. **Утр.** Місто Бог Гдь, співається Алл. Троп. За Упокой. Все проче до канона в Парастасі. Хвалите за Упокой. Славо мале іСтхвна. Сл. Ін. Суб. Задуш., Троп. як на веч., Отпуст за Упокой. **Сл. Б.** Веч. за усопших. Ап. з. 146 і 270, Єв. Лк. 105, і Ів. з. 16.

28. Нед. Мясопустна. Гл. 7, Єв. утр. 7. **Вел. Веч.** Стхр 10: воскр. 6. Тріюди 3, Сл. Тріюд., Ін. догм. Стхвні воскр. Сл. Тріюди. Ін. Богор. Троп. воскр. Сл. Ін. Богор. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Ін. Богор. По Полиел. На ріках... Стхри покаянні. Канон воскр. По 3 п. Конд. і Ікос. Сідал. Тріюди. По 6 п. Конд. Ікос Тріюди. Ін. Богор. Хвалите стхри воскр. 5, і Тріюди 3. Сл. Тріюди, Ін. Пребл. **Сл. Б.** Троп. воскр., Сл. Конд. Нед. Мясоп., Ін. Богор. Ап. з. 140, Єв. Мт. з. 106.

БЕРЕЗЕНЬ

7. Нед. Сиропустна. Гл. 8, Єв. утр. 8. **Веч. і Утр.** Устав той сам, що в нед. Мясопустну. **Сл. Б.** Троп. воскр. Сл. Ін. Конд. нед. Сироп., Ап. з. 112, Єв. Мт. з. 17.

8. Понеділок: Початок Великого Посту.

В Середи й Пятниці Великого Посту Служба Божа Преждеосвященных Дарів і Сорокоусти.

Літургія Преждеосвященных Дарів (ніній Вечірня з слідуючого дня).

УВАГА: Священик убирається у веризу (фіолетні) при чім говорить лиш слова: Господу помолімся. Опісля бер чашу, дискос з покровцем тврдим, лс

ку і ручничок, де відправляє Літургію після нижче поданого взору.

Літургії: Благословенно царство. І прийдіте поклонімся. Пс. 103. В того Пс. читає священник 5 послід- Молитов Вечірні (Світличних). (Три- таткові читає поодинокі по кожнім з- х антифонів 18-ої Катизми). Катиз- . 3 онтиф. з Єкт. малими; і Молит. рними. На оґсп. возвах: Тріоди 6, т. із слідуемого дня: 4 Сл. Свят., Ін. р. ор. гл. Вхід з кадилом. Світе тихий. ок. Тріоди з Стих. 2 р. Чтеніє: Битія. игий Прок: Тріоди з Стихом. Свяще- бере в руки трійцю і кадилицю, адає їх навхрест і обернений до Пре- ада співає: Премудрості прості. Світ- стов просвіщає всіх. На ті послідні ва звертається священник лицем до дей. **Усі роблять 3 великі поклони.** ць починає відразу: Причтей Чтеніє. зьмим. Чтеніє. Священник замикає цар- і двері й по скінченню Чтенія, обка- яши передню часть Престола починає: ісправиться. Священник обкаджує естіл при кінці кожного стиха, а на жну сторону переходить тоді, коли илос починає співати: Воздіяніє. В ча- коли священник співає стих, **клячуть** од, і **протівно**, коли співає народ, ячить священник і встає на: Воздіяніє... і скінченню Да ісправиться священник вирає царські двері, **всі роблять три великі поклони** й сейчас починається Лі- ргія по порядку. Єктенії співає свя- ник спеціальним напівом. В часі спі- ння **Нині сили...** священник кадить як ичайно на Літургії перед Вел. Входом. о обкадженню священник сам відмов- е Нині сили 3 р., виймає з Кивота Да- носицю, кадить, бере її в руки і з ша- м на рамени робить Вхід. По Вході священник ставить на ілітоні св. Дари, каджує, вибирає освяченого агня і стиці й опісля ховає Дароносицю. Без якої Молитви вливає священник вино й ду до чаші, покриває покривом, поіс- робить з усім народом **3 вел. поклони** продовжує Літургію. Св. Причастя від- вається під одним видом. По заамв- олитві: Буди імя Господне 3 р. Пс. 33. агословеніє Господне на вас і т. д. спі- е священник звичайним напівом.

9. Вівторок, 1 і 2 Найд. Гол. Ів. Хре- ителя. Сл. Б. Ів. Золот. Ап. з. 176, Єв. т. з. 40.

14. Нед. 1 Посту. Гл. 1, Єв. утр. 9. Вел.

Веч. Блаж. муж. Гди возв. стхр. 10: воскр. 6. і Тріод. 4. Сл. Тріод. Ін. догм. Стхвні. воскр., Сл. Тріод. Ін. Богор., Троп. воскр. Сл. Печистому образу, Ін. Богор. **Утр.** Бог Гдь., Троп. воскр. 2 р. Сл. Обр., Ін. Богор. Сідал. і проч. воскр. По Пс. 50 стхри покаянні. По 3 п. Сідалні Тріоди. По 6 п. Конд. Ікос Тріоди. По 9 п. Сві- тил. воскр. Сл. Тріоди. Ін. Тріоди. Хва- лите стхр. воскр. 5 і Тріоди 4. Сл. Тріод. Ін. Преплагосл. По отпусті Сл. Ін. стхра еванг. **Сл. Б. Вас. Вел.** Антиф. нед. Троп. воскр., Тріоди, Сл. Конд. Тріоди, Ін. Бо- гор., Ап. з. 329, Єв. Ів. з. 5. За Достойно: О тобі радується.

21. Нед. 2 Посту. Гл. 2, Єв. утр. 10. Вел. Веч. Блаж. муж. Гди возв. Стхр. 10: вос- кр. 7 і Свят. 3. Сл. Ін. догм. Стхвні воскр. Троп. воскр. Сл. Свят. Ін. Богор. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Свят. Ін. Богор. Про- че воскресне. По 3 п. Конд. і Ікос. Сл. Сідал. Свят. Ін. Богор. По 6 п. Конд. і Ікос Тріоди. По 9 п. Світил. воскр. Сл. Ін. Богор. Хвалите стхр. воскр. 8 і Тріод. 1. Сл. Тріоди, Ін. Преплаг. По отпусті Сл. Ін. стхра еванг. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. воскр. Сл. Конд. Тріоди, Ін. Богор. Ап. з. 304, Єв. Мр. з. 7.

28. Нед. 3 Посту, Хрестопоклінна: Гл. 3, єв. утр. 11. В. Веч. Блаж. муж. Гди возв. 10 стхр. воскр. 6 і Тріоди 4, Сл. Тріоди, Ін. догм. Стхвна гл. Сл. Ін. Тріод. Троп. воскр. Сл. Спаси Господи. Ін. Богор. По отпусті винесення Чесн. Хре- ста з захристії на великий престіл. Від- бувається воно так: По отпусті Веч. свя- щеник іде до захристії, де вже наперед приготував Чесний Хрест, убравши йо- го в васильки й обвив зі споду Возду- хом, а між васильки і Хрест встромив Дискос. Вдтак одітий в епітрахиль і фе- лон, покадить Хрест і починає: начало обичне. По: Яко твое єсть царство... бе- ре Хрест у руки і прикладаючи його до чола васильками, виносить на престіл і кладе його на місце євангелія, а хор під- час того співає Троп. Спаси Господи. Сл. Ін. Вознесийся. **Утр.** В часі Славос. вел. священник убраний в усі ризи фіолетні, покадить на престолі Хрест, бере його в руки й обійшовши престіл навколо, стає перед царськими вратами. Коли скін- читься Славословіє і Трисвятоє, свяще- ник возглашає Премудрості прості! і за- носить хрест на тетрапод, а положивши його там, кадить з 4 сторін. Хор в тім часі співає Спаси Господи, а по відспі-

ванні робить 3 поклони співаючи Кресту Твоєму. Подібно по кожні богослуженню в церкві, аж до п'ятниці співаємо перед Чесним Хрестом 3 р. Кресту Твоєму з поклонами. В п'ятницю по богослуженню заносить священник хрест до захристії. **Сл. Б. Вас. Вел.** Троп. воскр. і Креста, Сл. Ін. Конд. Креста. Прок. і Прич. Креста. Ап. з. 311. Єв. Мр. з. 37. **Веч. Постна:** Блаж. муж. Гди возв. стхр. 10: Тріод. 4 і Пред. 6. Сл. Предт. Ін. Богор. Прок. вел. Тріод. Чтенія 3, Сподоби Гди. Стхвна Тріоди. Сл. Предт. Ін. Богор. По Нині отпущаєши Троп. Предт., Сл. Ін. Богор. Ект. Помилуй нас Боже і 3 вел. поклони без молитви і Отпуст великий.

КВІТЕНЬ

4. Неділя 4 Посту. Гл. 4, Єв. утр. 1. **Сл. Б. Вас. Вел.** Ап. з. 314, Єв. Мр. з. 40.

7. Благовіщення Преч. Діви Марії: Всеночне. **Вел. Веч.** Блаж. муж нема. На Гди возв. Стхр Тріоди 3 і Благов. 5. Чтенія 5: Тріоди 2 і Благов. 3 (перші), зараз Сподоби Гди, Ствна Тріоди, Сл. Ін. Благов. По Нині отпущаєши Троп. Благов. 1 р. 3 вел. покл. і Отпуст вел. **Повеч. Вел. з Всеноч.** правиться рано в день Празн. Порядок той сам, що на Різдво і на Йорран, лише Троп. і Конд. Благов. на своїм місці. **Утр.** Все Празн. Єв. Лк. з. 4. **Сл. Б. Ів. Золот.** Ап. з. 306, Єв. Лк. з. 3. **Вечером: Утрєня з Поклонами.**

8. Віддання Благовіщення. Сл. Б. Ап. з. 306, Єв. Лк. з. 3.

11. Нед. 5 Посту. Гл. 5, Єв. утр. 2. **Сл. Б. Вас. Вел.** Ап. з. 321, Єв. Мр. з. 47.

18. Нед. Квітна. Всеночне. Всю воскресну службу опускаємо. **Вел. Веч.** Блажен. муж. Гди возвах 10 стхр. Чтенія 3. Литія. На благос. хліба Троп. Общее воскресєніє 2 р. і Спогребшєся 1 р. **Утр.** Полиєл. і Велич. Ангел. Соб. опускаємо. По Пс. 50 благос. лози, яку роздається на каноні підчас мировання. **Сл. Б. Ів. Золот.** Антиф. Квіт. Нед. Ап. з. 246, Єв. Ів. з. 41.

22. Вел. Четвер. Сл. Б. Вас. Вел. з Веч. 10 стхр. Чтенія 3 і Ап. з. 149, Єв. Мт. з. 107. Місто Іже Херувими співаємо Вечери твоєя Тайни. Місто Достойно співаємо Ірмос: Странствія. Нині вечером правимо **Страсти.**

23. Велика П'ятниця. Царські часи. По вечірні винесення Плащаниці до Божого Гробу. Винесення відбувається так: В часі співання послідної стихири на Сти-

ховні священник одітий в усі ризи (світлі) виходить перед престіл з Плащаницею і віддає її 4-ом парохіянам. так виймає Святі Тайни, обкаджує бере в руки і серед співу Єгда от др робить 3 р. обхід навколо церкви. вернувши до церкви, кладе Найсв. Тіло на приготованім місці над Божим Гробом, обкаджує їх, а плащаницю укладає в Божім Гробі, головою до св. лівої руки й кадить її з 4-ох сторін. Нині отпущаєши і по Отче наш, співаємо 3 р. Благообразний Йосиф, з поклонами. Відтак священник цілує плащаницю, а по ній вірні. Отпуст Великої Св. Тіла. **Вечером Єрусалимська Утрєня з Божим Гробі.**

Коли парох має більше церков, то і в одній є Вечірня, а в прочих саме ставлення плащаниці в слідуючий єпископ: Благословен Бог наш, Прийдіте поклонімся 3 р. і сейчас Похід з Плащаницею серед співання — Єгда от древа. Поході: Отпуст малий. Благообраз. Йосиф 3 р. з поклонами і ціловани плащаниці.

Від нині до Неділі Пасхи не вносять мерців до церкви.

24. Велика Субота. Сл. Б. Вас. Вел. Веч. Ап. з. 91, Єв. Мт. з. 115 і 116. Замість Алл. співають Воскрєсни Боже, суди зєлі, підчас того священник змінє ризи фіолетні на світлі.

25. Великдень. Вечером або дуже рано правимо в фіолетних ризах перед Божим Гробом Містополуношницю. По ній плащаницю заносимо на вівтар, або де місце, над горним сідалізем щоб було видно і там остає аж до Вознесєня. Свящ. перевирається в світлі ризи, без Найсв. Тайни, а люди образ, або статую Воскрєсення і Євангеліє і відбуваємо обхід довкола церкви й дзвонять. Заносить священник Найсв. Тайни до церкви і з хрестом виходить перед двері церкви де зачинає Утрєню воскресну. На каноні ектєнія по кожній пісні і кадиться на початку канона і на Ангел вопіяще. **Сл. Ів. Золот.** Єв. Ів. з. 1 поділене на 12 частей, читається з перестанками, підчас яких дзвонять в усі дзвони. **Веч.** в усіх ризах, так само в понеділок і вівторок на **Утр.** цілий тиждень. Нині на веч. Єв. Ів. з. 65. На Да воскресне Бог цілований хреста й мировання. Отпуст з хрестом цілий тиждень, а далі до Вознесєня і ще в неділі, Празн. Переполовення і ві.

(С) я Пасхи. **Цей тиждень загальниця.** Східні врата цілий тиждень отворені. Похорон правимо цілий тиждень в рисвітних, то саме для старших і дітей. **Час заказаний.** — По Сл. Б. або по благословення брашен, як в Літургії, або Молитвослові. Через цілий Світлий Тиждень не можна правити зазвичайної Сл. Божої.

6. Світлий Понеділок. Сл. Б. Антиф. Пасхи береться через цілий тиждень. Пасх. Воскресення. Ап. з. 2, Єв. Ів. з. 2.

7. Світлий Вівторок. Сл. Б. Антиф. і Пасх. Воскресення. Троп. Пасхи. Сл. Ін. Конд. Пасхи. Ап. з. 4, Єв. Лк. з. 113.

ТРАВЕНЬ

1. Нед. Томина. Гл. 1, Єв. утр. 2. Сл. Б. Антиф. 2 Пасхи, 3-ий звич. з прип. Пасхи. На кожній Віддання Пасхи на кожній Літургії. Троп. Празн. Сл. Конд. Празн. Ін. Конд. Пасхи. Трисвяте. Все Празн. Ап. з. 14, Єв. Ів. з. 65. Розділюється Артос. Нині похорон звичайний, лише перше Трисвятим і на місце Вічна пам'ять: Ісх. воскресе 3 р.

2. Нед. Мироносиць і Вмч. Георгія. Гл. 1, Єв. утр. 3. Вел. Веч. Блаж. муж. На Гди Возв. стрх 10: воскр. 3, Мирон. 3 і Георг. Сл. Мирон., Ін. Догмат. гл. 2. Чтенія Георг. На стхвн 1 стхра гл. 2 і стх Пасхи, Георг. Ін. Мирон. На благосл. хліб. Троп. Діво 2 р. і Троп. Георг. 1 р. Вел. Веч. По Бог Гдь Троп. воскр. і Благообр. Георг. Ін. Мирон. Сдал. воскресні, Ісх. Велич., Ангел. Соб., Іпак. гл. 2. Празн. всі 1 сідал. Георг. з прип. Слава 3-го, Ін. Богор. Прок. і Єв. воскр. (де там св. Георгія, то Прок. його і Єв. Лк. 63). По 3-ій п. Канона Конд. Ікос і Сід. Георг. з Сл., Ін. Мирон. По 6-ій Конд. Ікос Мирон., на 9-ій Ангел. вопіюще. По 1-ій Свят. Гдь Бог наш 3 р. і світил. Пасх. Сл. Георг. Ін. Мирон. На Хвалителех хри 8: воскр. 4 і Георг. 4 з славним, Сл. Мирон. Ін. Преблаг. Все проче воскрес. Сл. Б. Троп. воскр. і Георг. Сл. Конд. Георг., Ін. Мирон. Прок. алл. і Прич. нед., Георг., Ап. з. 16 і 29, Єв. Мр. з. 69 і Ів. 52.

16. Нед. Розслабл., Преп. Теодос. Пер. Гл. 3, Єв. утр. 4. Все після уставу Ісх. в Нед. Сл. Б. Троп. воскр. і Свят. Конд. Розсл., Сл. Конд. Свят., Ін. Пасхи. Ап. з. 23 і 334, Єв. Ів. з. 14 і Мт. з. 43.

19. Середа Переполовения. Це Празник Господський, восьмодневний, якого

служба береться сама в середу й в середу слідууючу на віддання; в прочі дні лучиться з іншими службами. Сл. Б. Троп., Сл. Ін. Конд. Переп. Ап. з. 34, Єв. Ів. з. 26. Отпуст Пасхи з хрестом.

21. Ап. і Єв. Ів. Богослова: Службу його переносимо на нед. Самарянки, а нині беремо службу **† Ап. Симона Зилоти**, який припадає в ту неділю.

23. Нед. Самар. і Ап. і Єв. Ів. Богослова. Гл. 4, Єв. утр. 7. Устав той сам, що й на Георг. в нед. 9 травня. Переполовения опускаємо. Сл. Б. Ап. з. 28 і 68, Єв. Ів. з. 12 і 61.

26. Віддання Переполовения.

30. Нед. Сліпородженого. Гл. 5, Єв. утр. 8. Вел. Веч. Блаж. муж. На Гди возв. 10 стхр. На стхвн 1 стхра Сліпор. і Стих. Пасхи з утр. Пасхи. По нині отпуц. Троп. воскр. Сл. Ін. Богор. Утр. Сідал. Сліпор. Ангел. Соб. і все проче воскр. Сл. Б. Троп. воскр. Сл. Конд. Сліпор. Ін. Конд. Пасхи. Ап. з. 38, Єв. Ів. з. 34.

ЧЕРВЕНЬ

3. Вознесення Господнє, Конст. й Єлени. Всеночне. Блаж. муж не співаємо. Гди возв. стрх 10: Празн. 6 і Свят. 4. Сл. Свят. Ін. Празн. На Литії стих. Празн. Сл. Свят. Ін. Празн. На глагол. хліб. Троп. Празн. 2 р. і Свят. 1 р. Утр. Бог Гдь. Троп. Празн. 2 р., Сл. Свят., Ін. Празн. Все проче до Канона лише Празн. По 3 п. Конд. Ікос і Сідал. Свят. Сл. Ін. Празн. По 6 п. Конд. Ікос Празн. На 9 п. не співається Чеснішую, але припів Празн. По 9 п. Світил. Празн., Сл. Свят. Ін. Празн. По Славос. Троп. Свят., Сл. Ін. Празн. Сл. Б. Троп. Празн. і Свят. Сл. Конд. Свят. Ін. Празн. Все проче Празн. і Свят. Ап. з. 1 і 49, Єв. Лк. з. 114 і Ів. з. 35.

6. Нед. Святих Отців Першого Нікейського Собору. Гл. 6, Єв. утр. 10. Вел. Веч. Блаж. муж. Стхр 10. Чтенія 3. Прикінці Троп. воскр. Сл. Отців. Ін. Возн. Сл. Б. Троп. воскр. Вознес. і Отців, Сл. Конд. Отців. Ін. Конд. Вознес. Прок. і Прич. Отців. Ап. з. 44, Єв. Ів. з. 56.

12. Суб. Задушна. Вся Служба як в Тріоді. Ап. з. 51 і 270, Єв. Ів. з. 67 і 16.

13. Шестя Св. Духа. Всеночне. Вел. Веч. На кожнім богослуженню через цілий тиждень співаємо Царю Небесний з коліноприклоненням. Утр. Єв. Ів. з. 65. Воскресеніє Христово опускається. Сл. Б. По Благословенно Царство, співаємо Царю Небесний з коліноприклоненням.

Антиф. особні, Ап. з. 3, Єв. Ів. з. 27. Отпусти сейчас співаємо Вечірню з коліноприклонними молитвами. Загальниця через цілий тиждень.

14. Пресвятої Тройці. Сл. Б. Антиф. 2 перші вчорашні, 3-ий звич. з прип. Спаси н Утішителю благий. Ап. з. 229 і 197, Єв. Мт. з. 75 і 116.

20. Нед. Всіх Святих. Гл. 8, Єв. утр. 1. Сл. Б. Ап. з. 330, Єв. Мт. з. 38.

21. Початок Петрівки, яка триває до 11 липня включно.

24. Пресвятої Евхаристії. Службу цю беремо в слідуючу неділю. Попрасценство зачинаємо від нині.

27. Нед. 2 по Сош. і Празник Пр. Евхаристії. Недільну службу опускаємо а беремо лиш службу Пресв. Евхаристії. Гл. 1, Єв. утр. 2. Сл. Б. Антиф. всі три Празн. Троп., Сл. Ін. Конд. Празн. Місто достойно Ірмос Празн. Ап. з. 149, Єв. Ів. з. 23. По заамвон. молитві торжественний Обхід з Найсв. Тайнами. Підчас нього читаємо при 4 приготовлених престолах Євангелія.

ЛИПЕНЬ

2. Пресв. Серця Христового й Сострадання Пресв. Богор., † Ап. Юди Тадея. Якщо службу Серця Христ. береться нині, тоді Сострад. Пр. Богор. беремо завтра в суботу, а якщо ні, тоді нині треба брати Сострадання. **Случай Служби Серця Христ. нині, в Пятницю:** Всеночне. Все празника. Служба ця знаходиться в новіших виданнях Вечірні й Утрені. **Вел. Веч.** Блаж. муж. На Гди возв. 8 стхр. 3 Чтенія. Стхри литійні, Стхвна, на благосл. хлібів троп. празн. 3 р. **Утр.** Полиел. і велич. Єв. Ів. з. 36. По Помилуй мя Боже: стхра Возлюбл. Ісусе. Сл. Б. Особні антиф. і входное Празн. Ап. з. 306. Єв. Ів. з. 9 і 10.

4. Нед. 3 по Сош. і Празник Пр. Серця Христового. Гл. 2, Єв. утр. 3. Всеночне. Нед. службу опускаємо, а беремо все Празн. Ап. з. 306, Єв. Ів. з. 9 і 10.

7. Різдво Івана Хрестителя. Устав Святого з Всеночним на будні. **Вел. Утр.** Єв. Лк. з. 1. Сл. Б. Ап. з. 112, Єв. Лк. з. 1.

11. Нед. 4 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 4. Сл. Б. Ап. з. 93, Єв. Мт. з. 25.

12. Верховник Апост. Петра й Павла. Всеночне. **Утр.** Єв. Ів. з. 67: Сл. Б. Ап. з. 193, Єв. Ів. з. 67.

18. Нед. 5 по Сош. і Св. Кирила і Методія. Гл. 4, Єв. утр. 5. Все по уставу свя-

того Полиелейного в неділю. Сл. Б. з. 103 і 318, Єв. Мт. з. 28 і 11.

25. Нед. 6 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. Сл. Б. Ап. з. 110, Єв. Мт. з. 29.

СЕРПЕНЬ

1. Нед. 7 по Сош. і Отців перших стиги Соборів. Гл. 6, Єв. утр. 7. Все по уставу Полиелея в неділю. Сл. Б. Ап. з. 116, і 334, Єв. Мт. з. 33 і Ів. з. 56.

2. Пророка Ілїї: Службу його беремо неділю, 8-го серпня, — а де храм, беремо нині, і все Празн.

8. Нед. 8 по Сош. і Прор. Ілїї. Гл. 8, Єв. утр. 8. Всеночне. **Вел. Веч.** Блаж. муж. На Гди возв. стхр. 10: воскр. Прор. 6, Сл. Прор. Ін. Догм. гл. 7. Вхр. Чтеній 3. Литія Стхвна воскресна. Прор. Ін. Богор. Творец і Избавитель м. На благосл. хлібів Богор. Діво 2 р. Троп. Прор. 1 р. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Сл. Прор. 1 р. **Утр.** Троп. воскр. 2 р. Прор. Ін. Богор. Єже от віка утаєное. дални воскр. Полиел. і велич. Прор. Агел. Собор. Ект. мала і Ін. гл. Оба Сідни Прор. Сл. Сідал. полиел. Прор. Богор. Степ. гл. 7. Прок. і Єв. воскр. 8. Канон воскр. і Прор. Катав. По 3 п. Ко Ікос і Сідален Прор. по 6-й Конд. Ік. воскр. по 9-й Свят. Гдь Бог 3 р. і Світл. воскр. 8-ий. Сл. Прор. Ін. Богор. вос Світл. На Хвалитех стхри воскр. 4. Прор. 4. Сл. стрхи Єванг. Ін. Пребл. Сл. Б. Троп. воскр. Прор. Конд. воскр. Сл. Конд. Прор. Ін. Богор. Вся паче сла гл. 2. Прок. Прич. і Алл. воскр. і Пророка Ап. з. 124 і 57, Єв. Мт. з. 58 і Ів. з. 14.

14. Проісходженіє Чесн. Хреста і А. Макавеїв. Від нині починається Спасів піст, що триває до 27 серпня, навеч. Іпнення включно. **Вечір.** По отпусті висення Чесного Хреста подібно, як в Сботу Хрестоуюклінну. **Утр.** По Слав вел. відбувається занесення Чесного Хреста з великого престола на тетрапод подібно, як це було в нед. Хрестопоклін. По відспіванню 3 р. Кресту Твоєму з іклонами, коли люди цілують свят Хрест, хор співає стхри Прийдіте вір Сл. Б. Троп. Хреста і Муч. Сл. Конд. М. Ап. з. 125 і 330, Єв. Ів. з. 60 і Мт. з. 38. заамвонній молитві водосвяття мале памятку хрещення України, і благосвення зілля.

15. Нед. 9 по Сош. Гл. 8, Єв. утр. 9. Сл. Б. Ап. з. 128, Єв. Мт. з. 59.

Преображення Господне. Всеночне. Єв. Лк. з. 45. Сл. Б. Антиф. особні. Єв. 65, Єв. Мт. з. 70. Місто Достойно. Празн. По заамвонній молитві свя-
тослов'я овочів.

2. Нед. 10 по Сош., Попразд. Преображення і † Ап. Матія. Гл. 1, Єв. утр. Все після уставу Полиел. в неділю в Празд. Сл. Б. Ап. з. 131 і 2, Єв. Мт. з. Лк. з. 40.

3. Успення Пресв. Богородиці. Всеночне. Утр. Єв. Лк. з. 4. Сл. Б. Ап. з. Єв. Лк. з. 54. По Отпусті свячення

9. Нед. 11 по Сош. і Попразд. Успення. Гл. 2, Єв. утр. 11. Все після уставу По-
взд. Богор. в нед. Ап. з. 141 і Єв. Мт. з. 7.

ВЕРЕСЕНЬ

1. Нед. 12 по Сош. Гл. 3, Єв. утр. 1. Сл. Ап. з. 158, Єв. Мт. з. 79.

1. Усікнов. Чес. Гол. Івана Хрест. Праздник цей переносимо з всеночним на травня, але піст заховуємо нині.

2. Нед. 13 по Сош. і Усік. Ч. Гол. Ів. Крестителя. Всеночне. Гл. 4, Єв. утр. 2. Все після уставу Бдінного в неділю. Сл. Ап. з. 166 і 33, Єв. Мт. з. 87 і Мр. з. 24.

19. Нед. 14 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. 3. Сл. Б. Ап. з. 170, Єв. Мт. з. 89.

21. Різдво Пресв. Богор. Всеночне. Все празника. Сл. Б. Ап. з. 240, Єв. Лк. з. 54.
25. Суб. пер. Воздвиж. і відд. Різдв. Пресв. Богор. Сл. Б. Троп. і Конд. Різдв. Прок. Алл. і Прич. Різдва. Ап. з. 126 і 40, Єв. Мт. з. 39 і Лк. з. 54.

26. Нед. 15 по Сош., Предпр. Воздв. і відд. пер. Воздвиж. Гл. 6, Єв. утр. 4. Сл. Троп. воскр. і Пред. Сл. Конд. воскр., Предпр. Прок. і Алл. нед. перед Воздвиж. і воскр. Ап. з. 215 і 176, Єв. Ів. з. і Мт. з. 92.

27. Воздвиження Чесн. Хреста. Всеночне. Перед Вечірнею з всеночним виносимо Чесний Хрест із захристії на головний престіл подібно як в нед. Хре-
топоклінну, а на Утр. підчас Славос. переносимо його на тетрапод, де по Три-
святі відбуваються "поклонення" при
піванню Ектені Помилуй нас Боже, а
кожний її член хор співає Господи
Помилуй. Сл. Б. Ап. з. 125, Єв. Ів. з. 60.
Піст. на Воздвиж. Чесн. Хреста 27-го
вересня.

ЖОВТЕНЬ

2. Субота по Воздвиженню. Сл. Б. 2 перші Антиф. Воздв., 3-й звич. з прип. Воздв. Троп. і Конд. Воздв., Прок., Алл. і Прич. Воздв. Ап. з. 125, Єв. Ів. з. 30.

3. Нед. 16 по Сош. і по Воздвиж. Гл. 7, Єв. утр. 5. Сл. Б. Два перші антиф. Празн., 3 звич. з прип. Празн. Троп. воскр. і Празн., Сл. Конд. воскр., Ін. Празн. Прок. Алл. Празн. Задостойник: Празн. Ап. з. 203, Єв. Мр. з. 37.

4. Віддання Воздвиження. Сл. Б. Ап. з. 219, Єв. Мр. з. 48.

9. Апост. і Єв. Ів. Богослова. Службу цю з всеночним переносимо на завтра.

10. Нед. 17 по Сош. і Ів. Богослова. Всеночне. Гл. 8, Єв. утр. 6. Все після уста-
ву Бдінного в неділю. Сл. Б. Ап. з. 182 і 73, Єв. Мт. з. 62 і Ів. з. 61.

14. Покров Пресв. Богор. Службу цю з всеночним переносимо на неділю 17-го жовтня.

17. Нед. 18 по Сош. і Покров Пресв. Богор. Всеночне. Гл. 1, Єв. утр. 7. Вел. Веч. Блаж. муж. Стхр. воскр.- 4 і По-
крова 6, Сл. Ін. Покрова. Чтеній 3. Литія. Стхвна воскр. Сл. Ін. Покрова. На благос. хлібів Троп. Покрова 3 р. Утр. Троп. воскр. 2 р. Сл. Ін. Покрова. Сідал. воскр. з своїми Богород., Полиелей, і велич. і Ангел. Собор. По Іпак. оба сідални По-
крова. Степ. гл., Прок. Покрова і Єв. Покрова Лк. з. 4. Воскресеніє Христово і стхр. Покрова. Канон воскр., Катавасія Отверзу. По 3-ій п. Конд. і Ікос воскр. і сідал. Покрова, по 6-ій Конд. і Ікос По-
крова. Чеснішую. Світилен воскр., Сл. Ін. Покрова. На хвалитех стхри воскр. 4 і Покрова 4. Сл. стхри Єванг. Ін. Преблагосл. Сл. Б. На Прийдіте поклонімся мож-
на брати припів Спаси нас Сине Божій, молитвами Богородице, поючія ти, ал-
лилуя. Троп. воскр. і Покрова, Сл. Конд. воскр., Ін. Конд. Покрова, Прок. Алл. і Прич. воскр. і Покрова. Ап. з. 188 і 320. Єв. Лк. з. 17 і 54.

24. Нед. 19 по Сош. і Отців 7 Собору. Гл. 2, Єв. утр. 8. Все після уставу Поли-
елейного в неділю. Сл. Б. Ап. з. 194 і 334, Єв. Лк. з. 26 і Ів. з. 56.

31. Нед. 20 по Сош., Празн. Христа Царя і † Ап. Єв. Луки. Гл. 3, Єв. утр. 9. Воскресну службу опускаємо. Всеночне. На утр. Єв. 95 з переступками. Сл. Б. Ап. з. 250 і 251, Єв. Ів. з. 59. Веч. Вход., Прок. Кто Бог велій. Отпуст вел.

ЛИСТОПАД

7. Нед. 21 по Сош. Гл. 4. Єв. утр. 10. Сл. Б. Ап. з. 203, Єв. Лк. з. 33.

8. Великомуч. Димитрія. Всеночне. Утр. Все Празн. Єв. Мт. з. 36. Сл. Б. Ап. з. 292, Єв. Ів. з. 52.

14. Нед. 22 по Сош. Гл. 5, Єв. утр. 11. Сл. Б. Ап. з. 215, Єв. Лк. з. 83.

21. Нед. 23 по Сош. і Архистратига Михайла. Всеночне. Гл. 6, Єв. утр. 1. Все після усталу Бдінного в неділю, лиш де храм, там на утрени місто прок. і Єв. воскр. береться прок. і Єв. празн. Мт. з. 52. Сл. Б. Троп. воскр. Мих. і Конд. воскр. Сл. Конд. Мих. Ін. Богор. Прок. Алл. і Прич. воскр. і Мих. Ап. з. 220 і 305, Єв. Лк. з. 38 і 51.

25. Священомуч. Йосафата. Празник цей разом з всеночним переносимо на неділю, лиш там де храм, празника не переносимо на нед. і все беремо празника, а на утрени буде Єв. Ів. з. 35.

28. Нед. 24 по Сош. і Свящмч. Йосафата. Всеночне. Гл. 7. Єв. утр. 2. Все після усталу Бдінного в неділю. Сл. Б. Ап. з. 221 і 311, Єв. Лк. з. 39 і Ів. з. 36.

Пилипівка — Піст від 28 листопада до Різдва Христового.

ГРУДЕНЬ

4. Введення в Храм Пресв. Богородиці. Всеночне. Утр. Єв. Лк. з. 4. Сл. Б. Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 54.

5. Нед. 25 по Сош. Гл. 8, Єв. утр. 3. Б. Троп. воскр. і Введення, Сл. Ко. воскр., Ін. Конд. Введ. Ап. з. 224, Лк. з. 53.

8. Віддання Введення. Сл. Б. Все Введення. Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 54.

12. Нед. 26 по Сош. Гл. 1, Єв. утр. Сл. Б. Ап. з. 229, Єв. Лк. з. 66.

19. Нед. 27 по Сош. і св. Николая. Всеночне. Гл. 2. Єв. утр. 5. Устав той са що й на Ілїї в нед. 8-го серпня, лиш т де храм, на утрени Єв. Ів. з. 36. Сл. Троп. воскр. Свят. і Конд. воскр. С Конд. Свят. Ін. Богород. Прок. Алл. Прич. воскр. і Свят. Ап. з. 233 і 335, Єв. Лк. з. 71 і 24.

22. Непорочне Зач. Преч. Д. Марії. Всеночне. Утр. Єв. Лк. з. 4. Сл. Б. Ап. з. 321, Єв. Лк. з. 3.

26. Нед. Праотців і † Евстратія. П. 3, Єв. утр. 6. Вел. Веч. Стхри воскр. Праот. 4 і Муч. 3, Сл. Праот. Ін. Доп. Чтенія Муч. 3. На стхвни стхри воскр. Сл. Праот. Ін. Неп. Зачат. На кінці Троп. воскр. Сл. Муч. Ін. Праот. Утр. Неп. Зач. все опускається. Троп. воскр. 2. Сл. Муч. Ін. Праот. Полиел. і велич. І хвалит. стхри воскр. 3. Праот. 2 і Муч. з славою. Сл. Б. Троп. воскр. Праот. С Конд. Муч. Ін. Праот. Ап. Праот. з. 257 Муч. 233, Єв. Лк. з. 76 і 106. Слідує се миця 29.

29. Віддання Непор. Зачаття. Сл. Ап. з. 320, Єв. Лк. з. 3.

РОБИ FAIRVIEW Є БЕЗУМОВНО ГВА-
 ТОВАНИ — І ЇХ ПОПИРАЄ 33 РОКИ
 ЖБИ В ПОСТАЧАННІ ХЕМІЧНИХ ЗА-
 РЕБУВАНЬ ЗАХІДНОЇ КАНАДИ

Скроплювання D.D.T.

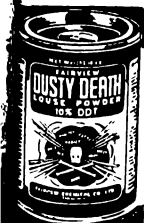
D.D.T. це прямо чудодійний ви-
 нищач всяких галасів, випробува-
 ний і призначений фермерами, ого-
 родниками, садівниками та домо-
 господарками. Fairview Chemical Co.
 виробляє цілий ряд гварантованих
 D.D.T. продуктів. Запитайте про
 гарантовану якість. На про-
 дукти в місцевих крамарів, або впрям
 Fairview Chemical Co.

Fairview 5% D.D.T. Household Surface Spray

D.D.T. скроплювач для вікон, сіток,
 дверей, туалет, також для вовняних
 коври, меблів, матраців, килимів.
 Fairview 5% D.D.T. халкий скроплю-
 вач можна легко застосувати, він не
 має запаху та довго вдержується, не
 залишає нічого, не залишає і сліду
 на собі — але ВБИВАЄ мухи, кома-
 х, молі, блохи, блохи та інші на-
 парителі. Продається у начиннях по
 16 унц., 40 унц. та 160 унцій.

Fairview D.D.T. Garden Spray

Для прокнянуйте більше барабаль-
 щих хробів, комах, гусельниць і т. п.
 Скороти городовину Fairview D.D.T.
 городовини скроплювачем і будете
 мати літо вільне від шкідників. До-
 буття в начиннях по 8 унц., 16 унц.,
 40 унц. та 160 унцій.

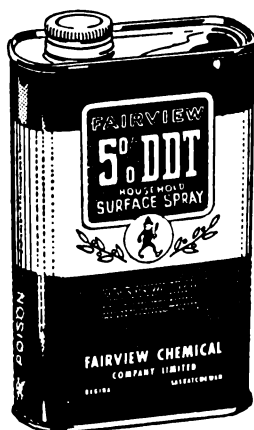

**DUSTY
 DEATH
 LOUSE
 KILLER**

Відома економічний порошок
 для загального вжитку на фермі для
 робу, худоби, коней, овець, свиней,
 собак а також футрових звірат.

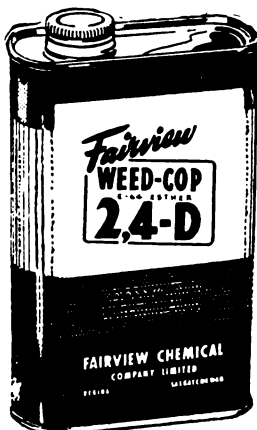
Fairview D.D.T. Barn Spray

Скроплюйте стаї і фермерські за-
 худовання 5% D.D.T. Fairview. Таке
 кроплювання адержить роношущої
 ошесті та докучливі худобі мухи.
 Можне роаплинення доаго травас (2
 бо 3 кроплювання на коаку пору ро-
 у). В бляшанках по 40 і 160 унцій.

FAIRVIEW Fly-Cop with D.D.T.

FAIRVIEW Liverstock Spray 50% D.D.T. Concentrated

FAIRVIEW Weed-Cop 2, 4-D

ЩУРІ
 КОШТУЮТЬ ГРОШІ!

НОВА! Готова-до-вжитку FAIRVIEW WARFARIN ОТРУЯ НА ЩУРІ

Вона відразу готова до вжитку. Ма-
 шинно вимішана із спеціальною при-
 падою, яка не псується. Питайте за
 новою готовою до вжитку отруєю щу-
 рів Fairview-Warfarin, і поавбудьтеся
 щурів легким способом. Якщо Ви во-
 лієте мішати Вашу власну принаду,
 запитайте за Fairview Warfarin кон-
 центратом.

Kayo Waterless Soap

Скоре — Чисте — Вигідне! Чистить
 руки від смарів, фарби, тиру, саджі,
 друкарської фарби і т. п. Охороняє
 руки перед порепанням, бо має в со-
 бі ланоїлі. Також ідеальний середник
 для чищення мальованих стін, порце-
 лани, мармору, ліноліум і т. п.

WARBLE- COP

Т. зв. "варбл флай" приносить кана-
 дійцям 10 мільонів доларів шкоди річ-
 но ушкоджуючи худобячу шкіру.
 Коштує всього кілька центів, щоб зни-
 щити цього шкідника при помочі
 Fairview Warble-Cop. Одна ¼ фунто-
 ва бляшанка вистарчає на 15 до 30
 штук худоби.

Пишіть за безплатною літе-
 ратурою до:

**FAIRVIEW CHEMICAL
 CO.LTD.**

1355 St. John Street, Regina.
 Tel. 91 709.

Коронація 1953

Довгий час промине заки ми зможемо згадувати про день 2-го червня, 1953 року, без зворушення. Цей день справді був зворушливий. Одна з найбільше помітних прикмет тої пропам'ятної події була та, що така величезна кількість людей — мужчин, женщин і дітей, мала зможність брати в ній участь і мати привілеї бути свідками її. Перший раз в історії сім і пів тисяч глядачів, запрошені до Вестминстерського Аббатства, і около три мільйони людей приглядалися коронаційним церемоніям з вулиць, будинків і підвищень, а в додатку до тих — мільйони бачили все це з віддалі, на телевізії, в Британії, в континентальній Європі, в Північній Америці.

Цей величавий спектакль дня 2-го червня був кульмінацією цілої серії зворушливих подій — оwoч місяців приготування. Ще рік перед тим, у 1952 році, уряд приготував різні пляни для церемонії в Вестминстерському Аббатстві, для приміщення глядачів здовж вулиць куди мала йти процесія, і для удекорування та освітлення публичних будинків.

Потяг за потягом, автобус за автобусом, — всі переповнені людьми з різних частей Британії й світа, зізджалися до Лондону, а велика кількість їх з дальших країн прибувала кораблями й літаками. Бизнесовці пішли на поміч урядові в праці приготування Лондону до цієї величної події.

Вже в неділю, в день перед Коронацією, на вулицях забирали свої місця люди, котрі хотіли бути певні про побачення славної коронаційної процесії. Погода почала вже того дня псуватися. Помимо того, однак, видно було здовж вулиць, куди мала йти процесія, людей стоячих, сидячих і лежачих. Там вони перебули цілий вечір і цілу ніч. У понеділок, 2-го червня, почав таки добре росити дощ, але помимо того люди таки прибували, приносячи з собою коци, термос-фляшки з теплими

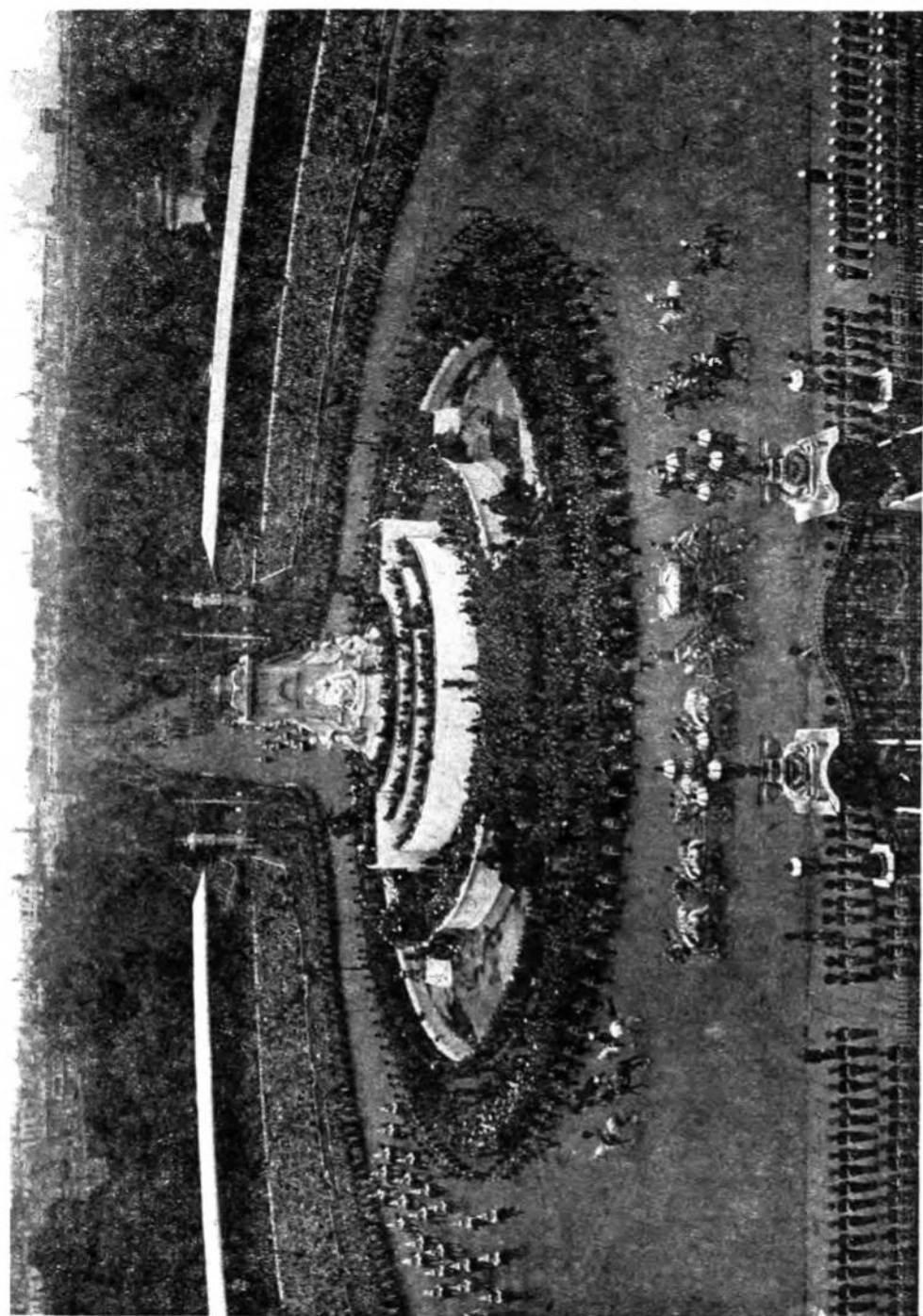
напитками, торбинки з харчами, кавою до грання, а навіть і великі тарпавли яких розвішували від стовпа до стовпа, щоб скритися від дощу. Тої ночі Малл представляв собою чудний вигляд. При кінці його, біля Палати, були тисячі людей, сподіваючися побачити Королівську Пару, а по обох боках — мужчины, женщины й діти готовили до снання.

Час минав швидко, бо на вулицях було на що дивитися тої ночі.

Ранком, у годині 8.45, було що плескувати й окрикувати, бо в першій з усіх дев'ять процесій, які мали прибути до Вестминстерського Аббатства, прибув Лорд Мейор Лондону, з Мейором Гавс. Члени Королівської Родни і представники чужинних держав прибували за ним автами з Бакінгем Палати і Ст. Джеймс Палати. Королева Мати і Принцеса Маргарета були привітані гучними окликами коли вони прибули в кареті Ірландської Держави з Кларенс Гавс.

Найдовша й найгучніша овація була зарезервована для Королеви, яка, багряному оксамитовому, обшитому футром з горностая убранні, з Принцем Филипом у повною однострою Адмирала Фльоти побіч неї, виїхали в золотій Державній Кареті кілька хвилин перед десятою годиною ранку. Оце була справді барвиста процесія: червоні сині туніки Домашної Кавалерії й шоломи з перами, Тудор однострої Йовменів Сторожі, і багряні коні Королівського Бургомайстра і Вотерменів ловили очі.

Коли заявилася сама Королева Вестминстерському Аббатстві, музики припинились, а затрубили двадцять труб. Тоді Королеви Школярі Вестминстер Школи дали свій клич і традиційний салют: "Віват Регіна! Віват Регіна Елизабета! Віват! Віват! Віват!" Проводжував гимн а Королева, вийшовши сходами до Театру з великою повагою

Коронаційна парада в дорозі до Вестмінстер Аббатства

По коронації Королеви Єлисавети II в Вестмінстер Аббатстві

ала йти до Крісла Естату, під Королівською Галерією.

Після церемонії трубили трубки, гонили дзвони, а по цілій країні й в тому Комонвелті гриміли гармати в юті. "Боже, Щасти Королевій!", викувала конгрегація раз за разом. На майданцях, де сотки голосників передавали церемонію стоячим слухачам, чути було раз за разом "Боже, Щасти Королевій!"

По довгій церемонії коронування, процесія, довга на дві милі, приготувалась до подорожі назад до палати, головними вулицями міста. В ній брали участь частини всіх військ Її Величності. Між ними було 450 канадійців, у різних відділах.

В процесії була також і процесія моєї Королеви. Капеляни й офіцери всіх військових служб йшли поперіпихотою і їхали в каретах. Їхали на чолі Адмірала, і це викликало оплески з декотрих сторін здушені сміхи.

І ось так процесія йшла — здовж вулицею Оксфорд, вулицею Ріджент і Рімаркет, через Адміралті Брам, довж Малу до Бакінгем Палати, де велика золота Державна Карета нарешті прибула, по п'ятих милях подорожування, шість і пів годин по відізді з Вестминстерського Аббатства.

Але на цьому святкуванні ще не були скінчені. Люди оставалися на вулицях, а перед Палатою було їх около 10,000. На балконі з'явилася Королева з Принцом Филипом і дітьми, іншими членами королівської родини, щоб прийняти оклики і побачити літаків понад Палату. Між ними було 24 канадійських Сейбр турбінових літаків, і вони віддали свій салют три години пізніше.

Потім почались вистрілювання фаворків на південному березі ріки Темз. Придивлялися їм тисячі народу.

Під ніч, коли почало холодне, ці маси народу пішли над ріку і там завалялися, танцюючи й співаючи.

Був це справді величавий і пропагандний день для молоді Королеви, а також і для її вірних людей.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ НА ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Нарешті — ляксатива, яку радо заживатимуть навіть найбільш вередливі діти. Приємні в смаку, легкі до поликання Children's Own Tablets приносять скору, повну акцію без непремних груднощів і силувань. Для дітей від 3 до 15 орків. Виробляють продуценти Baby's Own Tablets. Купіть пакетик сьогодні у вашій аптеці.

CHILDREN'S OWN TABLETS

ЛИШЕ 30 ЦЕНТІВ.

ХОЛОД, МОРОЗНЕ ПОВІТРЯ УТРУДНЮВАЛИ ВІДДИХ ПАН ФРЕД ВИЛІ з Чаррон, Алберта

боявся приходу зими від коли він почав хворіти на астму, "Мої плечі горбилися — він писав до нас — з намаганням схопити віддих через мої бронхіальні проводи. Досить часто я не міг положитись та заснути. Коли холодне, морозне повітря дісталось до моїх носових і бронхіальних проводів, я не міг віддихати. Щасливо для мене я довідався минулої зими про Templeton's RAZ-MAN Капсули і почав їх вживати з дуже добрим вислідом. Можу вас впевнити, що я не хочу бути без RAZ-MAN дома. Коли я вживаю RAZ-MAN я можу віддихати легко і вигідно без затягання і задухи. Моя жінка та я вживаємо RAZ-MAN з добрими вислідами і я лише бажаю щоб і другі терплячі на бронхіальне недомогання довідались про це лікарство".

на ... Templeton's астму, хронічний бронхіт і задуху.

RAZ-MAN

65¢ & \$1.35
В УСІХ АПТЕКАХ

RAZ-MAN
FOR...

Stubborn Bronchial Coughs
Chronic Bronchitis — Asthma

Що це таке вільна підприємчивість

Це не має нічого спільного з політикою, ані з багатством чи клясою. Це є спосіб життя, в якому ви, як одиниця, є важні. Малі речі є складовими частинами такого способу життя, але подумайте, що ви втратилиб, колиб воно було відібране:

Вільна підприємчивість це право відкрити газолінову станцію або склеп, або купити ферму, якщо бажаєте бути своїм власним паном, або змінити вашу працю, якщо ви не любите людини, в якій працюєте (під комунізмом ви працюєте там, де вам прикажуть і ви живете та вмираєте під руководством твердо-кулачних бюрократів, які наказують вам кожний рух, що ви наважитесь зробити).

Вільна підприємчивість це право замкнути свої двері вночі (в комуністичних країнах живеться в постійному страхі, що таємна поліція може кожної хвилини вломитись до вашої хати).

Вільна підприємчивість це право спротивлятись (в комуністичних країнах ви покірно кажете "так" на все, що вам приказують).

Вільна підприємчивість це право ощаджувати гроші, якщо ви бажаєте, або витратити їх коли і на що вам забажається (під комунізмом ви ніколи не малиб грошей ні на одне ні на друге — переважною працею заробляєте заледве стільки, щоб якось проживотіти).

Вільна підприємчивість глядить на нелиця як на людину, що має виховуватись, на суддю як на приятеля, що хоче вам допомогти (в комуністичних країнах ви краще вистрігайтеся поліції... а жахом для вас є всі судді і суди).

Вільна підприємчивість це право виховувати своїх дітей так, як ви вважаєте за найкраще (під комунізмом рішає держава чого ваша дитина будувчатися та що буде робити та де йти). Пошана для родичів й родинного життя там не існує).

Вільна підприємчивість це право вільно говорити про все, що хочете (в комуністичних країнах ви ніколи не знаєте хто ваш приятель або чи ваша власна дитина не є донощиком. Вам приказують ваші опінії, а ви краще не проголошуйте інших).

Вільна підприємчивість не має нічого спільного з тим, скільки ви маєте чи не маєте грошей, або яке ваше заняття та чи взагалі ви його маєте. Вільна підприємчивість означає право **бути собою** замість безіменним числом в масі, над якою панує горстка деспотів. Вільна підприємчивість це сума багатьох малих речей — одначе яким ви булиб нуждарем, коли ці речі хтось від вас відобрав!

Hudson Bay Mining and Smelting Co., Limited

Продуценти
Міді — Цинку — Золота
Срібла — Кадміюм
Селеніюм й Телюріюм

•
Копальня й металургічні
заведення

**FLIN FLON
MANITOBA**

•
Гидро-електричні заведення
**ISLAND FALLS
SASKATCHEWAN**

**HUDSON BAY MINING AND
SMELTING CO., LIMITED**

Incorporated Under The Dominion Companies Act,
December 27, 1927.

Дещо Про Канадійську Конституцію

Конституція Канади є частинно писана а частинно неписана. Прочитавши кілька документів, можна мати досить добре поняття про писану частину нашої конституції, але щоб зрозуміти її повніше, треба брати під увагу багато чого, що не є вложено в специфічних статутах. Отже конституція Канади, так як багато іншого в англо-мовному світі, є гнучка з того, що лише частина її є написана, і тому це уможливорює повільні й поступенні зміни в ній.

Основою нашої писаної конституції є Бритіш Норт Америка Акт. Первісно цей Акт був ухвалений 29-го березня, 1867, а доповнений Канадою недавно — 31-го травня, 1951. Хотяй ці Акти були одобрені Бритійським Парламентом, перший з них був ухвалений тому, що "провінції Канада, Нова Скошія і Нью Бронсвик висловили своє бажання об'єднатися федерально в Одну Домінію під Коронаю Злученого Королівства Великої Британії й Ірляндії". Наступні Акти були ухвалені Парламентом Злученого Королівства в відповідь на просьби до Корони від "Сенату і Палати Послів Канади, зібрані в Парламенті". Цим чином канадійський парламент несе на собі повну, практичну відповідальність за теперішню доповнену форму цих статутів. Решта писаної частини нашої конституції складається з актів Парламенту Злученого Королівства, таких як Статут Вестмінстеру з 11-го грудня, 1931, і актів канадійського парламенту, таких як той, котрий був ухвалений недавно для створення канадійського горожанства.

Неписана частина нашої конституції походить з традицій, парламентарних звичаїв і процедур, конституційних конвенцій, і дещо з рішень судів. Коли говориться про голову федерального уряду як про Прем'єр-Міністра, а про політичного голову провінційного уряду як про Прем'єра, то це на підставі нашої неписаної конституції.

Однак декотрі прем'єри зарезервувують для себе право вживати титул Прем'єр-Міністра на декотрих okazях або в відношенні до декотрих обов'язків, а роблячи це, вони поступають зовсім згідно з духом нашої неписаної конституції.

В декотрих случаях тяжко сказати чи конституційне значіння деяких актів належить до писаної чи неписаної конституції. Приміром, коли канадійські делегати брали участь у Парижській Конференції в 1919 році і коли вони підписали Версайський Договір в ім'я Канади, то ці діла були кроком канадійській еволюції від статусу колонії до статусу Домінії. Але легко бачити, що Версайський Договір не є такий самий документ канадійської конституції як перший Бритіш Норт Америка Акт. В дійсності зростає припущення статусу нашої держави, яке було символізоване підписанням цього Договору канадійськими делегатами, виринуло з досить широких обставин.

Між іншими важкими недавніми розвитками канадійської конституції угоди, заключені між федеральним урядом і одним або більше провінційними урядами. В собі ці документи загальною значують якесь зарядження для кооперації в виконанні новорозвиненої функції уряду, або специфічні зарядження для накреслення певних відповідальностей, і як таким вони мають бути виконані в даному періоді часу. Тому, що слова в цих зарядженнях мають до діла з більше-менше конкретною практичною проблемою, для їх повного конституційного значіння треба часом вглянути в минуле і в дух угоди або в серію угод, а тоді висновки такої аналізи є звичайно залежні від будучих розвитків.

Слово "уряд" вживається в ширшому значінні для охоплення тотальності легіслативних, виконавчих і судейських функцій. В цьому розумінні можна сказати, що Канада має один феде

ьний уряд і десять провінціальних дів. Однак звичайно говориться про тий і ширший рівень уряду коли ма-ся на думці муніципалі, містечка і та, тобто "місцевий уряд". Та це ос-не слово є рідко коли, якщо взагалі, иване в індивідуальному змислі, тоб-звичайно кажеться "Міська Рада Га-тону", замість "Уряд Гамільтону".

Слова "уряд" або "уряд дня" час-вживається в вужчому змислі, маю-на думці виконавче рамено уряду. цьому відношенні добре пам'ятати, о-хотяй Генерал-Губернатор підписує конопроекти і т. з. "Ордери-Ін-Кавн-т", то його обов'язки є не-політичні, о-тому самому змислі говориться в итанії, що "Корона не може скривди-". Коли говориться, що Прем'єр-Мі-стер і його кабінет "дораджують" Ге-рал-Губернаторові, то значіння цього ова є більше ніж у звичайному вжит-і треба його розуміти тільки в від-шенні до неписаної конституції.

Беручи справу загально, федераль-ий уряд Канади складається з Генерал-убернатора, який є особистим пред-авником Її Величності Королеви в Ка-ді; Сенату і Палати Послів. Сенат і алата Послів, знані разом як Парля-ент Канади, є легіслативним раменем шого уряду. Сенат складається з 102 енів, вибраних репрезентувати нарід анаді головно на принципі територі-ьної репрезентації, замість репрезен-ції певної кількості населення. Чоти-а надморські провінції є репрезенто-ані 30 сенаторами; Квебек 24; Онтеріо 4; і степові провінції та Бритіш Ко-юмбія 24. Членство в Сенаті триває на ле життя, і коли заходить опорожнен-я, відповідальністю кабінету є "дора-ити" Генерал-Губернаторові про нове азначення.

Палата Послів складається з 265 ісць. Члени цієї Палати є вибрані на-еленням у різних виборчих округах, а які держава є поділена для феде-альних виборів. В своїй композиції алата Послів має на цілі підкреслю-ати принцип репрезентацію населення адше ніж репрезентацію по території. ігідно з цим, по кожному десяти-літ-ому переписі населення границі феде-альних виборчих округів, а якщо пот-ібно то і число місць у Палаті, підпа-ають певним змінам, щоб відповідати

змінам кількості населення в різних о-кругах.

Виконне рамено федерального уря-ду включає Генерал-Губернатора і ка-бінет, який є комітетом Королівської "Пріві Кавнсил" у Канаді. Однак у-практиці повна відповідальність за ве-дення політики спочиває на кабінеті. Перший міністер кабінету є знаний як Прем'єр-Міністер, який нормально є провідником політичної партії з най-більшим числом вибраних послів у Па-латі Послів. Є це прерогативою Премі-єр-Міністра вибирати міністрів і секре-тарів державних справ, які разом тв-орять кабінет; нормально він вибирає їх з поміж вибраних послів. Члени кабі-нету є звичайно індивідуально відпові-дальні за провадження одного, а часом і більше, департаментів.

Члени державної служби є, в теорії, слуги Її Величності Королеви. В від-ріжненні від членів кабінету і парля-менту, державні службовці є не-полі-тичні. Вони є zatrudнені на стало і під дирекцією кабінету вони виконують публичну службу та вводять у життя закони ухвалені парламентом.

Судейство в Канаді є частинно фе-деральне а частинно провінціальне. Фе-деральний парламент відповідає за кри-мінальні закони й її поправки. Найви-щий Суд Канади, Екскечер Суд і Адмі-раліційний Суд, є судами федеральни-ми. З другої сторони, провінціальні найвищі суди й всі інші аж до малих місцевих судів, над якими наглядають місцеві судді, т. з. "Джастисес оф да Піс" або магістрати належать до про-вінції, і провінціальні легіслатури від-повідають за цивільні закони.

Хотяй члени Палати Послів є нор-мально вибрані на не довше як п'ять років, часто трапляється, що загальні вибори є розписані перед скінченням цього періоду часу. Частиною неписа-ної конституції є те, що рішення щодо часу виборів залежить від Прем'єр-Мі-ністра. Правила про кваліфікації вибор-ців у федеральних виборах є відпові-дальністю парламенту. В недавніх ви-борах право голосу мали всі канадій-ські горожани або інші британські під-дані, чоловіки чи жінки, які прожи-ли в Канаді 12 місяців перед днем ви-борів, і які є 21 років або більше в віці, з тим виїмком, що члени Канадійських

Збройних Сил в активній службі або в резервових силах на постійній службі можуть голосувати навіть коли вони не є 21 років у віці.

Вкінці — парламенти в Канаді є ні-

чим іншим як тільки речниками населення. Вони виконують волю й бажання народу. Коли є перевага опінії серед населення за певними змінами в законах або законах, парламент з цією опінією числиться і вдовольняє ті бажання.

3 Піонірських Гараздів

Приїхав я до Канади 52 роки тому, тай згорбатів і зігнувся, тай болять мене боки. Як приїхав до Канади, не мав що робити, тай мусів я на нещастя фарму собі взяти.

Взяв я фарму з грубим лісом тай “корти” рубаю, а у хаті ані пушки муки ми не маєм. Нарубав я десять “кортів” тай хочу продати, тай не було отих “кортів” кому купувати.

Тай пішов я до Шовл Лейку англіка питати — може купиш в мене “корти”, я їх десять маю. А він каже — може куплю, я тепер не знаю, бо так само бідний тай грошей не маю. Я йому кажу: Шож я маю робити? Ані грошей, ані муки, як ми будем жити? А він каже: Як ти хочеш ті дрова продати, то я можу тобі за них одну пятаку дати.

Я подумав: що мені робити? Треба пятаку взяти тай купити мішок муки і до дому вертати. Питаю я англіка чи може він завезти, а він каже: Дай мені пятаку, то не будеш нести.

Та давби я тобі пятаку, коли я не маю. Що я буду тепер робити, то я сам не знаю.

Тай вийшов я на місто, побачив англіка тай питаю я його так як чоловіка: Чи годен ти мені ту муку завести? А він каже: Я завезу, а яка там дорога? Я йому кажу: Дорога то дуже убога.

Пішов від по коня, “богою” приїжджає, бере мішок з мукою, на “богу” кидає.

Виїхали ми з Шовл Лейку в четвортій годині, а мали ми їхати двадцять і дві милі. Приїхали в густий ліс, сонце ся спустило, а ми якраз у болото, на велике диво. Як застрягла “бога” з мукою, ми взяли скакати, мука впала у болото, а кінь утікати. Питаюся англіка кілька грошей хоче.

— Я від тебе нічого не хочу брати, але ми оба будем муку в болоті добряче пам'ятати. А ти будеш працювати, я будеш її носити, то будеш її пам'ятати доки будеш жити.

Так ми ся попрощали. Бувай здалека, друже. Буду я тя пам'ятати, будуть і люди знати. І лишив я ту муку під грубим пеньком, а я до дому десять миль пішком.

Прийшов я до дому, жінка в дом плаче. Каже: Я думала, що ані тебе, ані муки більше не побачу.

А я кажу: Не плач, жінко, нема чого журитись. Як нам Господь допоможе, якось будем жити. Жінка добре виплакалась і почала питати: Де ти був, що робив, тай чи муки ти купив? Купив, купив, не журися, як принесу — подивисься.

Другого дня ранком, в руці з по рожним мішком, на три рази розділив тай 60 миль зробив заки муку поносив. Маєм муку, бараболі, тай дві курки, ще й цибулю, а корову набудемо, тай се біді позбудемо.

Тепер маєм звідки жити тай не будемо бідити. Як будемо працювати то будемо ми всьо мати. Булоб тепер добре жити як би не тра умирати. Бо ми тяжко працювали і піонерами стали. Досит, ми ся набідили. А тепер тра умирати, тай всьо своє покидати.

Петро Старенький
Виста, Ман.

КОНЕЧНЕ ЗЛО

— До біса! Завтра мушу бути на шлюбі, а я тих церемоній так ненавиджу.

— Ну, то не йди.

— Е, та мушу, бо це мій власний шлюб.

Полісся

ПРАІСТОРІЯ ПОЛІССЯ

На північному заході українських земель, обабіч ріки Припять, розложена велика, вкрита багнами й лісами низина — Полісся. Поліська низина невичайно рівна й низька. Її винесення над зеркало моря виносить заледве 20 до 150 м. З усіх боків оточують Полісся землі вище положені: від півдня височина волинська, від півночі — лугорська, на заході Подільська, а на сході виходить Полісся поза Дніпро та впадає західних обног центральної височини Східної Європи.

З огляду на будову можемо порівняти Полісся низину з величезним широким а плитким коритом, що вздовж нього повільною течією вється один з найбільших допливів Дніпра — Припять. З обох боків несуть до Припять свої води великі її притоки: Туря, Стохід, Стир, Горинь, Ствиг, Уборть, Славична й Уж з правого, а Пина, Яселда, Цна, Лань, Суч і Птич з лівого боку. Всі вони плінуть дуже повільно: розщиплюються на безліч рамен, що обливають річкові островці, то знов лучаться в широкі і плиткі забиті русла. В наслідок повільного відводнення Полісся з причини дуже малого спаду рік (від джерел Припять до її устя в Дніпро різниця в висоті виносить заледве 30 метрів) бувають на Поліссі дуже часті повені. Найбільші вони на весні, коли розтають сніги і в часі літніх дощів. Ріки виступають тоді з своїх низьких берегів, заливають цілу околицю, що замінюється у велике плитке озеро. Над поверхнею води виступають тільки вище положені місця з лісами й людськими оселями. Сухотня лучба на той час переривається, між окремими місцевинами й хуторами можна скомунікуватися тільки водою. Весняна розтопа триває нераз кілька місяців, повинь літня кілька тижнів.

Коли уступлять весняні розтопи, велика частина вод задержується в широким плитким заглибинах, творячи озера, або всякає в верхню верству ґрунту

та перемінюється в bagno. Озера виступають групами. Найбільші з них над горішньою Припятью (Оріхове, Волянське, Біле, Піщане, Любянське, Нобельське і ін.) і на північ від Яселди (Біле, Чорне, Бобровицьке, Вигонівське, Поготське і інші).

Серед поліських багон дадуться вирізнити два головні типи. На заході й півночі переважають великі торфовища, заливані щороку водами й порослі низьким сосновим лісом, на сході й півдні — гала, багністі луки, вкриті скупою рослинністю, травою або корчами лозини і рокити. Найбільші простори займають багна над горішньою Припятью, над Яселдою, між Цною й Ланю, між Случю і Птичю, над Гориню й Маню, Ствигою й Убортою.

Сухого ґрунту на Поліссі дуже мало. Він розкинений неправильними пластами серед непрохідних багон, або вється серед них довгими язиками. Сухі терени збудовані переважно зі звалів піску, порослих лісом і зайнятих під управу ріллі й оселі. Дуже часто сухий острівець так малий, що на ньому стоїть тільки один сільський хутір, бо малий шматок землі не може вижити більше як одну родину. Декотрі сухі острови великі на кілька й кільканадцять квадратних кілометрів. Найбільші з них: Загороддя між Пиною й Яселдою, Заріччя між Припятью й Гориню, Війтівські висоти над Сновом, Заведення правобіч Десни й ін.

Геологічна будова Полісся ще не є докладно просліджена. Однак уже з дотеперішніх дослідів можна відтворити собі в грубих рисах його історію. В найдавніший т. зв. палеозойській *)

*) Геологічну історію землі ділять на чотири ери: 1) архейську, що в ній не жили на землі ніякі тварини, 2) палеозойську, в якій появились вже дерева й перші звірята (слимаки, риби) около 300 мільонів літ назад, 3) мезозойську, в якій жили велетенські смоки й птиці, і врешті 4) кенозойську, що в ній появились ссавці (коні, слоні, мамути, чоловік).

ері зайшли тут великі забурення в земській корі. Гранітові скали, що повстали на досвітку життя нашої планети, потріскали і з під них видісталися на поверхню землі вулканічні ляви: порфіри й габро, що тут і там виступають з під поверхні багон поруч з рудими й сірими гранітовими скалами. Мабуть вже в тих дуже давніх часах вигнулася на Поліссі земна кора. В середній геологічній ері, а саме в крейдовій формації було Полісся залите морем; на його дні осаджувались піски, намул і розмиті вапнякові скали, що утворили грубі поклади опоки і глин, так густі, що цілковито не пропускають в глиб води. В передостанній геологічній добі (в ділювіальній) обнизилися температура повітря над Європою так сильно, що велитенські простори від Скандинавії по Середущу Україну вкрилися грубою верствою снігів і льоду. Лід був у повільному, але постійному русі з півночі на південь й горнув перед собою, під собою та ніс на собі великі камінюки, пісок і глину, не раз з дуже далеких країн, напр., зо скандинавського півострова. Коли клімат поліпшувався, льодовик топився, а на місці своєї "смерти" полишав принесені колись з собою скали та знищений край. Каміння, шутер, пісок і глина, котрі горнув льодовик на своєму "чолі", полишилися як великі грубі вали т. зв. чоловії або кінцевої морени. Чолові морени стрічаємо на Поліссі здовж лінії, що лучить міста Любомиль - Ковель - Рафалівка, Дубровиц. Прямо до валів кінцевої морени до півночі уложилися нижчі вали донної морени (скали, що їх горнув льодовик на своєму дні), розмиті пізніше пливучою водою. Суходіл покривав поліську низину кількома наворотами й за кожним разом полишав за собою сліди. В одному місці жолобив він плиткі й довгі заглибини, що опісля виповнювалися водою та дали початок т. зв. польодовиковим озерам, що їх до сьогодні багато на Поліссі; в другому накопичував скальний матеріал, принесений з інших місць, — в морени, що тепер є одинокими майже сухими місцями, на яких міг поселитися чоловік.

Згодом пливуча вода й вітер змінили первісний вигляд Полісся. Багато о-

зер засипав вітер або занесли ріки мулом і піском та утворили гала, інші змаліли бо стратили багато води, ще інші поросли торфом. Над сумною, зимною й мокрою пустинею, яку представляло собою Полісся, буяли вітри, що несли піском та сипали його в видми, подібні до тих, яких можна побачити на незалісених морських побережжях і піскових пустинях. Пізніше зачало Полісся вкриватися рослинністю; підмоклі місця — комишемшуваром, корчами лозини й карловатою деревиною, сухіші заняли дерева — сосна, береза, вільха, осика, що створили густий праліс. У ньому найшла захист дика звірина: тур медвідь, дик, рись, вовк, лось, серна, бобр і інші. На багнах розмножилось болотне птацтво (чорний бузько), а в ріках риба. За звіриною пішов у праліс і чоловік, що найшов тут захист перед ворогом, а ліс і ріка давали йому можливість про харчування.

Про всі ті давні-давні часи життя чоловіка на Поліссі не знаємо нічого певного. Грецький історик Геродот, що подорожував по Україні коло 500 років перед Різдом Христа, згадує про поліське море. Мабуть ще в ті часи більша частина Полісся була вкрита озерами. З народів, що замешкували тоді Полісся, вчислює Геродот будинів, гетонів і неврів. Ці останні мали належати до словян. Римські географи й історики Пліній і Тацит назвали Полісся колискою словян. Александрійський географ Птоломей, що жив около 150 року по Христі, нарисував навіть карту Полісся. Столицею й торговельним осередком Полісся мав бути город Леїнон, положений на місці сьогодиньшого Пинська. На території Полісся зазначив цей грецький географ багато різних племен: ветенів, костобоків, ставанів або стовенів, гіліонів. З них більшість напевно слов'яни. Згадки й оповідання старинних географів і істориків потверджують найновіші досліди. Саме край між Бугом і середущим Дніпром — отже українські землі — є колискою слов'янських народів. Звідсіля розходились групи слов'ян в усі напрями, даючи початок різним слов'янським народам.

Що Кажуть За Залізною Занавісою ?

Підчас довшого побуту Дейвида к. Далліна в західній Німеччині він бачався з багатьма втікачами з Со-в'єтського Союзу. Ці втікачі передали йому багато добрих анекдот на тему життя в ньому. Декотрі з цих анекдот сьмівають колгоспи, інші комуністич-ний режим, ще інші Сталіна й т. д.

—О—

Чорчил, Рузвельт і Сталін, увійшов-ши до неба, мали побачення з св. Пет-ром. Каже Чорчил: Я є паном моря, я-бо Бог сотворив на початку світа.

Рузвельт каже: Я є паном повітря, я-існувало ще перед сотворенням моря.

А Сталін каже: Я є першим. Я є па-ном хаосу, який існував ще далеко пе-ред сотворенням моря і повітря.

—О—

Питання: Де є більше демокра-ція — в Союзі чи в Злуче-них Державах?

Відповідь: В Союзі, безперечно. В Вашингтоні вільно стати перед Білим Домом і викрикувати критику американської політики, але президент Айзенгавер з нею не пого-диться. А в Москві вільно стати перед Кремлем і критикувати американську політику, і Сталін з тим вповні пого-диться.

—О—

Советський Союз хотів великої по-зички від Злучених Держав. Головний американський урядовець питає:

— Яку запоруку ви можете дати за позичку?

— Вугілля, залізо і золото, — від-повів советський урядовець.

— Але ці багатства під землею. Що маєте на поверхні? — питає амери-канець. Комуніст надувся і відповідає:

— Ми маємо советський уряд.

По кількох хвилинах мовчанки а-мериканець сказав рішучо:

— Коли ваше вугілля, залізо і зо-лото будуть на поверхні, а ваш совет-ський уряд буде під землею, тоді буде-мо говорити про позичку.

Мав селянин чотири сини. Три з них були в Советському Союзі славними людьми. Один був письменником, дру-гий карتونістом, а третій пресовим фо-тографістом. Каже до нього приятель:

— Ви мусите бути дуже щасливі й горді з них.

— Так, так, але подумайте про чет-вертого. Він живе в Злучених Державах.

— А що цей робить?

— Безробітний.

— Шкода. Він певно там бідує та ще й тягарем для вас.

— Що? Де там. Колиб не він і йо-го поміч, то я вже бувби давно з голо-ду вмер.

—О—

— Кілько вам літ, дідуню?

— Тридцять-один.

— Алеж ви виглядаєте багато стар-ші.

— Та я родився року 1889, але цих минулих тридцять років то не було жит-тя, отже я їх не враховую.

—О—

Селянин відвідав Москву і, повер-нувши до села, не міг нахвалитися вели-ким поступом у столиці. Каже він:

— Та-ж там є будинки, які були збудовані за два-три місяці, яких ко-лись за царя треба було будувати ці-лими роками.

— Це ніщо, — каже його сусід. — Гляньте на наш цвинтар. Колись треба було п'ятьдесять років його заповнити, а тепер він буде заповнений за два роки.

—О—

На Україні повторюють часто оцю анекдоту:

— Котрий край найбільший на світі?

— Україна.

— А то чому?

— Бо її уряд в Москві, а населення геть аж на Сибірі.

—О—

Розмова в Москві:

— Як ся маєте сьогодні?

— Гірше як вчора, а ліпше як зав-тра.

ГАЛАКТИОН ЧІПКА

Золотий Гомін

Різдво — свято родини, свято хати; Великдень — свято громади, свято вільного простору. Колядки, хоч і співані на дворі, але призначені для тих, що в хатах; гагілки, хочби були співані в хатах — призначені для тих, що на дворі весну зустрічають.

“Сонце — як усміх дитини,
Хмари — як материн гнів,
А понад нивами лине
Сріблом вибиваний спів;
Сріблом вибиваний, золотом злива-
Дзвонами золотими”... [ний,

Буває нераз вітер. Але він не жорстокий вітрило, а пустун-вітрик. Буває і дощ нераз, але це він не докучливий дощище, а нешкідливий дощик, що викикує сміх. Залетить час до часу сніг, побилить навіть землю на хвилину, небажаний він, нікому не потрібний, але немає в нього і в десятеро такої сили, щоб присипати радість очей, заморозити пісню в грудях.

“А вже весна воскресла, воскресла,
Щож вона нам принесла, принесла?
Принесла нам красоньку, красоньку,
Як на небі зіроньку, зіроньку”...

А дзвони дзвонять і дзвонять... Переливаються крізь голосниці, спливають у дальину, затоплюють людей, хати, розкочуються по зелених нивах, далеко, широко, а там зустрічаються з радісною повинню довколишніх дзвонів, аж урешті над усею країною встає золотий гомін Великодня...

Спомини і дійсність — учора і сьогодні! Ні, не тільки сьогодні, але й завтра!...

Що варта спомини, коли нема з них користи для сьогодні і завтра?

Маленька, дерев'яна церковця, під затишними крилами старезних лип і ясенів. У церковці ледве блимає світло лампади. А те світло то виявляє, то погружує в морок похилені голови людей, що стоять навколішках і шепчуть молитви. Маленька церковця — неначе

вулик. Несуть люди-бджоли мед своїм молитов і складають їх на вівтар Великому Пасічниківі. Світло лампади розсвітить часом лица двох противників. Тоді ці противники поглянуть собі в очі і тричі похитують до себе головами: “Прости мені, брате!”

Якогось то великого храму треба, щоб звести до нього всіх українських противників, і якого настрою молитовного, щоб вони врешті похитали до себе головами: “Прости мені, брате!”...

В Великодню суботу палять хлопці на вигоні вогонь. Це на пам'ятку того вогню, що горів на подвір'ю жидівського перво-священника, а слуги грілися при ньому.

Горить вогонь і горітиме цілу ніч. А на вогонь іде не тільки сухе ломаччя, але й непотрібне барахло з господарства: полумані драбини, вислужені ворота, перегнилі дошки. Великодній вогонь спалить те все, щоб не валялось під ногами, не засмічувало подвір'я.

Якогось то великого вогню треба, щоб спалити все те барахло, що засмічує наші подвір'я, і якого великоднього настрою, щоб люди те барахло віддали на спалення?!

На майдані коло церкви ясно-ясно. Хочби й хмари на небі, так розсвічують день радісні очі, щасливі усміхи.

А гагілки, як стада срібних голубів, кружляють над головами.

“Ой, Іванчику, білоданчику,
Та поплинь, поплинь по Дунайчику,
Візьмися за підпашки,
Шукай-си товаришки”...

Молодь подає собі руки, і твориться довгий-довгий ланцюг об'єднання рук, бо серця вже давно об'єднані.

Чи справді так тяжко підняти один великий майдан, на якому зішлись всі, і підібрати таку гагілку, щоб об'єднала і серця і руки?!

Повіє не раз холодний вітер, посіє
арка дощем, а навіть снігом сипне —
рма — весни не спинить. Воскресення
иста — цеж воскресення землі!

“Слава-ж Тобі, Христе - Царю,
Вже Кострубок на цвинтарю”...

Під звуки цієї гагілки дзвони ще

дужче грають, очі ще більше всміха-
ються, душі ще ясніші стають.

Прийде такий час, коли цю гагілку
заспіває увесь нарід в один голос і в од-
ну хвилину. І встане тоді над великою
країною воскресний, радісний і так дов-
го жданий — Золотий Гомін.

Про Початки Української Еміграції в ЗДА

Згідно з твердженням в “Пропа-
гандній Книзі” УНС з 1936 р. та наведе-
ми там джерелами, першими україн-
ськими поселенцями на американській
землі були 20,000 козаків, що при кінці
18-го сторіччя поселилися на Алясці і
там залишилися після того, як в 1867
Росія продала Аляску Злученим Дер-
авам Америки. Першим свідомим ук-
раїнцем в Америці мав бути Агапій Гон-
чаренко з Київщини, що служив при
російському посольстві в Атенах у Гре-
ції, звязався там з російськими рево-
люціонерами і дописував до видавано-
го Олександром Герценом у Лондоні
журналу “Колокол”. Утікаючи від цар-
ських шпигунів, Гончаренко мандрував
по всьому світі, побував у Туреччині, Є-
гипті, Англії, на Афонській горі висвя-
тився на священника і 1865 р. спинився
в Нью Йорку. Придбавши Аляску, аме-
риканські урядовці заангажували Гон-
чаренка, щоб він допомагав порозумі-
тися з місцевим населенням. Для цієї
мети Гончаренко почав в 1868 р. вида-
вати англійською і російською мовами
журнал “Аляска Геральд”, в якій вже в
першому числі з 1-го березня 1868 р. надру-
ковано статтю про “Дивні ідеї Тараса
Левченка”, де передано зміст поеми
“Кавказ” та частину “Послання” і “Ду-
ші мої”. Проте, Гончаренко незабаром
розійшовся з американським урядом,
і почав виступати проти експлуатації
місцевого населення американською
раболовством. Після того він поселився на
фінансовій вулиці Гейвардс, у повіті Аламіда,
на воротах якого повісив великий на-
пис “Україна”. Помер він 3-го травня
1916 р.

Першим українським імігрантом з
західної України був — згідно з цими
джерелами — Іван Макогон, ро-

дом з Залісся, в Галичині, що приїхав
до Америки в 60-их рр. минулого сто-
річчя.

Українська еміграція до Злучених
Держав почалась на ширшу скалю що-
дно від 1887-го року, коли іміграційні
агенти почали масово спроводжувати
українців (і словаків) з Закарпаття, що
були тоді під Мадярщиною, для бо-
ротьби зі страйками в копальнях вугі-
лля в Пенсильнії. Потім почали імігру-
вати лемки з Західної Галичини, і що-
дно в 90-их рр. минулого сторіччя по-
чалась українська іміграція зі Східної
Галичини, Буковини і Наддніпрянської
України. Значить, тоді, коли почала по-
являтися “Свобода”, українська імігра-
ція в Америці складалася майже вик-
лючно з селян з Лемківщини та Закар-
паття. Це були в великій більшості лю-
ди темні, неписьменні, що й своєї назви
не знали. Майже 20 років між ними не
було ані одного інтелігента, і щодно в
1889 р. львівський митрополит, пізні-
ший кардинал Сильвестер Сембратович,
вислав на прохання українських імі-
грантів, після того, як вони склали гро-
ші на допомогу, о. Івана Волянського,
що прибув до Америки в 1884 р. і в міс-
цевості Шенандоа, в Пенсильнії, на
свято св. о. Миколая, 19-го грудня, 1884
року, відправив першу на американсь-
кій землі українську Службу Божу, а
рік пізніше побудував там першу укра-
їнську церкву. Після того приїхали з Га-
личини ще о. Зиновій Ляхович, що по-
мер того самого року (1887) що приї-
хав, о. Кость Андрухович, о. Олексан-
дер Дзубай з Закарпаття та василіянин
о. Кирило Гулович, а в 1890 році приї-
хав і осів в Джерзі Ситі пізніший зас-
новник “Свободи”, о. Григорій Груш-
ка. Першим світським українським інте-

лігентом в Америці був спроваджений о. Волянським в 1897 р. Володимир Сіменович, що працював у видаваній коротко о. Волянським "Америці" і створив під своєю диригентурою перший український хор в Америці в місцевості Шенандоа, Па. Приблизно тоді-ж прибув до Америки о. Нестор Дмитрів, що був справжнім Нестором американсько-українського літопису, редагуючи, разом з о. Констанкевичем, "Свободу" після того, як її в 1895 р. перенесено до місцевості Шамокін з Пенсилвенії.

Скільки було в Америці українців, як почала появлятися "Свобода"? Точної статистики на це нема. Статистичне бюро з 1890-го року подає, що тоді було в Пенсилвенії 10 греко-католицьких організацій, що нараховували 7,400 чле-

нів. Згідно з іншими джерелами, в 1880 р. мало бути в Америці вже коло 20,000 українців, а Ю. Бачинський обраховував, що в рр. 1877—1887 до Америки прибуло 33,886 українських імігрантів, а за дальших 10 років — 74,379 імігрантів. Згідно з підрахунками "Свободи" 5-го грудня 1895 р. тоді мало бути в Америці вже коло 300,000 наших емігрантів з Галичини і Закарпаття.

Як згадано, вся ця іміграція — це була до краю темна маса людей, яка не знала ні свого імени, ні грамоти, яка безжалісно експлуатовано і над якою знущався хто не хотів. Єдине, що в'язало цю масу людей разом, це була рідна мова і церква, рідні звичаї і традиції та безмежна любов до рідної землі і туга за нею, хоч страшні злидні і недолюги з неї вигнали.

ВОЄННА ПІСНЯ

(Мельодія: Коло млина яворина...)

Засвітило ясне сонце,
Нарід вибігає,
Українське славне військо
Весело витає.

Ідуть стрільці у поході,
Улани, піхота,
А дівчина в огородці
Стоїть коло плота.

Ходи з нами, дівчинонько!
Пішлаби — не можу.
То кинь мені на прощання
Червону рожу.

Ой, дам тобі білу рожу,
Пане отамане,
Не до гробу, бо вона там
Зсохне і зів'яне.

Лиш на грудях носи її,
Тую білу рожу,
Бо я тебе, отамане,
Забути не можу.

І зірвала білу рожу,
На пальчиках стала,
Він по квітку нахилився
А квітка упала.

Та вже мені, моя мила,
Її не підняти,
Мабуть мені разом з нею
На землі лежати.

Мабуть мене потолочать

Копита ворожі,
І зацвितуть мені в серці
Червоні рожі.

Ой, минають дні за днями,
Минають кроваві,
Вертаються наші стрільці,
Вертаються в славі.

Вертаються січовики
Улани, піхота,
А дівчина побачила —
Вибігла до плота.

Приложила білу ручку,
Голови шукає,
Її пана-отамана
Немає, немає.

Чура іде, коня веде,
Порожнє сидельце —
Утрапила отамана
Куля в саме серце.

Утрапила отамана
Біля роздоріжжя,
І зацвила йому в серці
Червона рожка.

Там під Львовом, в Галичині,
Калина зацвила,
Поляг той за Україну,
Що я го любила.

Анна Медвідь (Лоренц, Масс.)

проф. П. КУРІННИЙ

Передісторичні і ранньо-історичні звязки України з європейським світом

Не завжди напрямок україно-європейських звязків ішов одним шляхом. Україна в передісторичні часи знає щонайменше п'ять дальших і ближчих контактів з європейським світом:

1. райнсько-баварсько-український;
2. українсько-семигородський;
3. українсько-балканський;
4. українсько-північно-німецький;
5. українсько-надвислянський.

Позначаються ці контакти культурною спільністю і спорідненістю певних територій та рухом населення і напрямом торгового звязку.

Хронологія, характер та глибина, міст, інтенсивність та тривалість цих контактів та їх черга були в різні часи різні. Для того було дуже глибоке коління і основи, яких не може розмити історія, як не може скреслити сучасне життя глибокої історичної традиції в сучасному впливі суто народніх культур. Якщо датувати ці контакти, то, помилювшись як неісторичні питання коливання їх інтенсивності і часового притухання чи рівнобіжності з іншими, ми можемо відзначити ці контакти так:

Найдавніший і постійний для України є дунайсько-райнський контакт, що заходів сягав Франції, дунайський зв'язок його — в розумінні всієї культурної спорідненості на просторі басейну Дунаю від верхів'я до гирла його могутнього басейну.

Дунайський басейн був зв'язаний з Україною через ужацький просмик найдовше зі старим українсько-іранським шляхом, яким переливалися духовно-моральні і матеріальні багатства в країнах дунайсько-грецького культурного кола.

Цей культурний і антропологічний субстрат склався в наслідок кочових пересувань збирачів і первобутніх пошуковників палеоліту і мезоліту, які в своєму розселенні йшли за відступавим звірем на схід до Сибіру. Сьогодні нема жадних підстав твердити, що

населення України прибуло з Азії чи мало передісторичний зв'язок з азійським циклом палеолітичних чи мезолітичних культур. Натомість є незаперечні докази, що український субстрат є європейським, стисліше — дунайським в його єдності від Франції через Баварію до крайніх меж України.

Наведу кілька прикладів цієї культурної, антропологічної і навіть духовної єдності цього південно-європейського субстрату. Ми бачимо, напр., що колонка культур палеолітичних і мезолітичних у нас спільна від ашельської доби до Кампін'ї. Ще недавно на сторінках "Ное Цайтунг" було оголошено знахідку з Баварії — статуетки птаха (якого автор помилково трактує за фалос), що досить добре повторює відомі зображення птахів з мамутової кістки, які були виявлені при розкопках маделенського селища в селі Мізині на Чернігівщині.

Вже з доби Маделена (16,000 років перед Р. Хр.) починається розбіжність в розвитку нордійської півночі і динарсько-середземно-морського півдня. На півночі розвивається на основі ориньякської культури свідерська, яка охоплює Польщу і Білорусь. На півдні розвиваються азильсько-тарденуазенські зв'язки горішнього баварського Дунаю з українським степом, що мають собі відповідників в печері Офнет біля Нордлінгену і в такій-же печері з повним похованням скорченика в Фат'їма Коба (Крим).

Через Україну цей культурний тип поширився по південно-східній Європі.

Таким чином, впродовж всього передісторичного часу український нарід, як і баварський, належали до єдиної динарсько-альпійської сім'ї народів і спільно проходили культурні шаблі свого розвитку.

Різко змінюється картина культурного розвитку обох народів, починаючи з неоліту. Дунайсько-альпійське коло

народів проходить неоліт, що позначається різними фазами паскової кераміки. Україна-ж у цей час має ямково-гребінцевий неоліт, що досяг свого розквіту в т. зв. трипільській культурі. Проте, культурний контакт, як то видно з карти стрічкової кераміки, не припиняється і на Західній Україні; в західній її частині ми спостерігаємо північно-західні її відблиски в вигляді житлових ям з керамікою цього типу (розкопи Я. Пастернака в селі Іваниці). Автор установив, що генетичного зв'язку між формами цих культур нема.

Лише в період бронзи ми бачимо нову форму контакту України з Баварією. Обидві ці країни черпали бронзові вироби з мідних родовищ околиць Середнього Дунаю (Семигіря, Зальцбург). Разом з тим посилюється постійний шлях з України до Зальцбургу і Гальштату, як нових світових осередків культури початку залізної доби в Європі. Контакт з Гальштатом наповнює кіммерський період на Україні і обривається в перших століттях скитійського періоду (десь біля ІУ століття перед Р. Хр.). Особливо міцний контакт гальштатських центрів спостерігаємо в великих городищах перед-скитійської доби на Україні (Немирів, Гуляй-Поле, Пастирське та інші). Дуже виразний вплив гальштатської культури спостерігаємо на Запоріжжю (розкопи П. Курінного в селі Волоському), де в мегалітичних житлах та лабіринтах знайшовся соняшний візок. При цьому знову збільшувалися в українському народі альпейсько-динарські елементи, так само, як в південному Дунаю проходила триполізація і скитизація їх.

ІУ століття перед Р. Хр. на просторі України спостерігаємо сильну етнічну ентрузію, що йшла поздовж річки Південного Богу, т. зв. лятенської культури. Шляхи пересування цього культурного струменя ще не ясні, але безперечно його вогнища треба шукати в Баварії та Тіролі.

Нова сторінка відносин наступає в добу великого переселення народів, за часів розквіту на північному Над-Чорномор'ю держави антів з антськими, готськими і гунськими династіями. Як відомо,

в цей час там виникає в майстернях Керчі й Київщини т. зв. культура поліхромного стилю, золота, емалії, культура найраніших базилік, яку тріумфальний похід готів і гунів, що очолював конгльомерат слов'янських і болгарських, а в першу чергу антських племен, розніс через Панонію і Баварію аж до Франції і яка під іменем готсько-меровінського стилю стала основою південно-германської культури. Цей розквіт культури міг статися тим легше, що в військовій виправі брали участь безумовно в першу чергу ремісники, які, осідаючи на заході, віддали йому на вжиток чудовищної техніки поліхромії і деякі особливості свого світорозуміння і мистецтва. І коли ми на Заході в знахідках Мекленбургії бачимо дивовижну срібну ковану свастику з якимись незрозумілими хрещатими дископодібними оздобами кінців, то ясний початковий образ його мусимо шукати на Україні в золотих оздобах Александропольської могили з III століття перед Р. Хр., що вже в переробленому антівському вигляді попала на горішний Дунай і Калатаунські поля, а звідти по германській, еспанській та римській периферії далеко просягла в побут місцевих племен.

Починаючи з римського часу, прадавний шлях культурного контакту України і Горішньо-Баварського Дунаю став великим торговельним шляхом Київської Русі до Італії. Цим шляхом ішов культурний обмін України з відвічними центрами європейської культури та науки. Цим шляхом приходять в Європу дорогі цінні футра, хліб та мед. Сюди їхали юнаки для вчення в архітектурних, художніх та духовних школах Італії та Німеччини, а назад тяглися чумацькі валки з дивовижними золотарськими виробами Авсбургу, прямували закінчені майстри гравери -- українці. Звідси прийшов на Україну пишний баварський стиль барокко, який в поєднанні з пишним народним стилем України дав такі безсмертні пам'ятки, як Києво-Печерська Лавра, Мазепині фундації на Україні, церкву Богдана Хмельницького в Чигирині та Корпус будови С. Ковніра Києво-Печерської Лаври.

Випробувані і Смачні Приписи

БАНАНОВИЙ ТОРТ

Потрібно:

1½ шклянки пересіяної муки
1 ложечка Magic Baking Powder
½ ложечки печивної соди
½ ложечки соли
8 ложок масла або Blue Bonnet маргарини
¾ шклянки гарного мілкового цукру
1 добре вбите яйце
¾ зміняного, дозрілого банана
1/3 шклянки кислого молока або маслянки
1 ложечка ванілії.
Натовщіть 8-цал. квадратну бритванку і вижикіть дво натовщеним палером. Пригрійте в температурі до 350° Ф. (лагідній)
Пересійте муку, Magic Baking Powder, печивну соду і сіль разом три рази. Додайте масло або маргарин; поступовно змішуйте цукор. Додайте добре вбите яйце, по трохи, увесь час змішуючи.
Приготовте банан і змішайте його з кислим молоком або маслянкою та ванілією. Додайте мучну мішанку до молочної додаючи їх до себе поволий і добре змішуючи. Печіть в огрітій попередно печі через 45 мінут.

★

ЦИНАМОНОВІ БУЛОЧКИ

Потрібно:

1 шклянка теплої води,
2 ложечки цукру,
2 ковертки Fleischmann's скороділаючих сухих дріжджей,
1 шклянка молока,
½ горіятка цукру,
1¼ ложечки соли,
6 ложок смальцю — шортенінг,
2 биті яйця,
6 шклянок пересіяної муки,
1½ шклянки брунатного цукру,
3 ложечки цинамону,
1 шклянка родаників без аернат.
Вдміряйте у велику миску 1 шклянку теплої води, 2 ложки мілкового цукру, змішайте, аж цукор розтанеться. Додайте дріжджі Fleischmann's (сухої скороділаючої). Відставте на 10 мінут, тоді добре вимішуйте. Змішайте 1 шклянку молока з ½ шкл. мілкового цукру. 1¼ ложечки соли, 6 ложок смальцю, прохолодять. Додайте до дріжджевої мішанки 2 добре вбиті яйця, змішайте 3 шклянки пересіяної муки. Місіть тісто, аж поки не стане ціпке. Покладіть в натовщену миску, намазуйте розтопленим маслом або смальцем, Прикрийте і відложіть у тепле місце, без проду, пухай підросте. Підчас коли тісто росте, змішайте 1½ шкл. брунатного цукру, 3 ложки змішеного цинамону, 1 шкл. родаників. Поділіть тісто на 3 часті, розтягайте їх на ¼ цаля грубости. Випоміть цукор і цинамон, авивайте у валки, положіть до намазованих бритванок, намазуйте верх маслом, віджикіть, щоб підросло. Покрайте в 1 цалеві куєки. Коли підросте до повної величини, печіть в лагідній температурі 350° 20—25 мінут. Подавайте горячі або пригріті.

Ми поручаємо також Вам під увагу інші високої якості
Standard Brands Limited продукти:

FLEISCHMANN'S ACTIVE DRY YEAST

GILLET'S CREAM

OF TARTAR

BLUE BONNET MARGARINE

INSTANT CHASE & SANBORN COFFEE

ROYAL INSTANT PUDDINGS

CHASE & SANBORN COFFEE

GILLET'S LYE

INGERSOLL BABY ROLL CHEESE

MAGIC BAKING POWDER

TENDER LEAF TEA

ROYAL GELATIN DESSERTS

GILLET'S DRAIN CLEANER

ІМБІРНІ (джинджер бред) КОРЖИКИ

Потрібно:

1½ шклянки пересіяної звичайної муки, або
1 1/3 шклянки муки до всього,
2 ложечки Magic Baking Powder,
¼ ложечки соди,
½ ложечки змішеного імбиру (джинджер)
½ ложечки змішеного цинамону,
¼ ложечки змішеного коріння,
1 добре вбите яйце,
2 ложки мілкового цукру,
½ шклянки меляси,
6 ложок масла або Blue Bonnet маргарини, стопленої,
1/3 шклянки кип'ятку.

Натовщіть 1 тузін 2½ цалевих foremok для коржиків. Пригрійте в 350° (умірено). Пересійте муку, Magic Baking Powder, соду, сіль, імбир, цинамон і коріння разом три рази. Змішайте яйце, цукор, мелясу і розтоплене масло чи маргарин. Додайте мучну мішанку до першої мішанки, яку четвертинку на раз, наперемінно з кип'ятком, легко мішаючи. Тісто вливайте до foremok, на дві третих їх повноти. Печіть в пригрітій печі через 25 мінут. Дав 1 тузін коржиків.

★

РОДЗИНКОВІ ТІСТОЧКА

Потрібно:

1½ шклянки родаників без аернат, вимитих і сухих,
3 шклянки пересіяної муки, або 2 2/3 шклянки муки до всього,
1½ ложечки Magic Baking Powder,
¾ ложечки соли
½ ложечки споршкового натмегу,
1 шклянка масла або Blue Bonnet маргарини,
1½ шклянки мілкового цукру,
2 яйця, добре вбиті,
1 ложка молока,
1 ложечка ванілії.
Пересійте муку, Magic Baking Powder, сіль.
Натовщіть бритванку для тісточок. Пригрійте в лагідній температурі 350°. Приготуйте роданики разом три рази, змішайте з приготованими роданиками. Вбийте масло або маргарин, полові додаючи цукру. Додайте добре вбиті яйця, вбиваючи добре після кожноточної додчі яйця, змішайте молоко і ванілію. Додайте мучну мішанку до масляної мішанки, увесь час добре мішаючи. Вкидайте тісто на бритванку ложкою, подальше одно від одного. Печіть в нагрітій печі через 15 мінут. Здімійте з бритванок відрау. Дав 9 тузнів тісточок.

STANDARD BRANDS LIMITED
MONTREAL - TORONTO - WINNIPEG - VANCOUVER

Леся Українка

МРІЇ

У дитячі-любі роки,
Коли так душа бажала
Надзвичайного, дивного, —
Я любила вік лицарства.

Тільки дивно, що не принци,
Таємницею укриті,
Не вродливі королівни
Розум мій очарували.

Я дивилась на малюнках
Не на гордих переможців,
Що сперечника зваливши,
Промовляють люто: здайся!

Погляд мій спускався нижче,
На того, хто розпростертий,
До землі прибитий списом,
Говорив: Убий, не здамся!

Не здавався мені величним
Той завзятий, пишний лицар,
Що красуню непокірну
Взяв оружною рукою.

Тільки серце чарувала
Бранки смілива відповідь:
“Ти мене убити можеш —
Але жити не примусиш”!

Роки любії, дитячі,
Як весняні води зникли,
Але гомін вод весняних
Не забудеться по вік.

Він було мені лунає
У безсонні довгі ночі
І єднається так дивно
З візерунками горячки:

Мріє стеля надо мною,
Мов готичнее склепіння,
А гілки квіток сплелися
На вікні неначе грати.

Од вікна до мене в хату
Червонясте світло впало, —
Чи то вуличнее світло,
Чи то полески пожежі?

Що це так шумить невинно?
Навісний, безладний гомін!
Чи в крові горячка грає,
Чи війна лютує в місті?

Чи це лютий біль у мене
Тихий стогін вириває,
Чи то стогне бранець-лицар,
Знемагаючи на рани:

Хто живий у цьому замку?
Хто тут має серце в грудях?
Другом будь, зійди на вежу,
Подивись на бойовисько!

Подивись на бойовисько,
Хто кого перемагає?
Чи над лавами ще вється
Корогва хрещата наша?

Коли ні, — зірви завої!
Хай джерелом кров поллється!
Будь проклята кров ледача,
Не за рідний край пролита!

Ні, я чую наше гасло!
Ось воно все голосніше;
Завяжіть тісніше рани,
Шкода кров губити марне!

Так дитячі мрії грали
Між примарами горячки;
А тепер? — горячка зникла,
Але мрії не зникають.

І не раз мені здається,
Що сиджу я у полоні
І закута у кайдани
Невидимою рукою.

Що в руці у мене зброя
Неполомана зосталась,
Та порушити рукою
Не дають мені кайдани.

Глухо так навколо, тихо,
Не шумить горячка в жилах,
Не вчувається здалека
Дикий гомін з бойовиська.

Так і хочеться гукнути
Наче лицар мрій дитячих:
“Хто живий? Зійди на вежу,
Подивись наоколо!”

Подивись, чи в полі видно
Нашу чесну короговку?
Коли ні, не хочу жити,
Хай мені відкриють жили.

Хай джерелом кров поллється,
Згину я від згуби крові.
Будь проклята кров ледача —
Не за чесний стяг пролита!”

Іван Бескид

Повстанець

Ому жайворонок співав першої пісні. Малий жайворонок грудкою бився око до неба та сіяв пісню, пісню блаження, пісню благодатного сонця.

Данилко прислонив собі очі рукою, шукав у високих просторах цього свята, що благословить усі ниви і несе їм радість.

— Базі, базі, базь! — кришку хліба жав у руці та молоді овечки скликує до себе, щоб не вибіг з лісу вовк і вхопив котре ягня.

Сонце, це золоте сонце в блакиті, ялося до малого хлопчини, а він уся від нього любити свою землю.

— Ех, коби я великий уже був! — думав Данилко і жайворонкову пісню надувати пробував.

★

важке життя дроворуба; смерть чигає кожному кроці. Але не з тих він, щоб труботої лякатися. Соколині в Данило, очі, чутке та чуйне його серце знає, небезпека; дужі-ж, мов у велитня, єні, крепкі руки, — хоч з ведмедем катися.

— Цок, цок, цок! — срібlistою сокию в пень смереки, аж луна йде по лісі.

— Шах, шах, шах! — сяжистою пилою, лиш іграшка колоду таку з-під ніг злити, що ані тебе, брате, з-поза неї, твого чуба не видно.

А коли пісню Данило десь у зрубаних відізветься, — мовлять дроворуби: — «сі він пташині трелі визбирав, такий співець».

Крізь гушавину біжить ця його пісня, в верхівях смerek гойдається та не играє в дебряних дебрах. Така міць у цих піснях, що всі громи приглушити зби.

Всі люди в селі знають, що то Данило кає. А вони, ці пишні відданці, що ре волосічко в марун-зілля купають і чинко в їх калин-ягодою крашене, вони серце ловляться, бо воно від співу його, чуть не трісне; дівоче серце щепить, зойкає та відорватися хоче. Трипо-

тить і груди розпирає — ось воно виховзеться з цих дівочих грудей та пташкою полетить на крилах за Даниловою пісню:

“Стелися, стелися зелений барвінку, як листя по гаю,

Не тужи за мною, мила дівчинонько, що я в далекому краю.

Ти, мій миленький, ти чорнобривенький, не по правді живеш.

Мед, колачі несеш, а мою хатину, мої воротонька на помину минаєш.”

Додому вертаючися, співає, а серце дівоче плаче. Не повертає ще очей в цей кут, сонцем осмалений лісоруб.

— Інша путь виворожилася . . .

★

Сотня машерує, аж мури дрижать. І вулиця завмирає слухаючи, аж лиця пашать.

Пісня повстанців сколихує тверді мури та не губиться на перехрестях, ані не примовкає в закамарках. І перед їй веде Данило.

“Ми сотня Лемківська завзята,

Що в боях зродилась, зросла,

Громила ляхів у своїх селах

І честь Лемківщини зберегла.

Упало нас в боях багато,

Ще більше до бою нас піде.

За Тебе, свята Україно,

Снага нас до бою всіх веде”.

У твердій, вояцькій заправі гартуються стрільці-повстанці. Щоб їх жадна куля не ймилася. Та груди їх з криці . . .

Аж тут засумував перший між побратимами — стрілець Данило. Голову внувлив до землі та мало собі очей не видовбає.

— Гей, друже Данило! — кликнув сотник Хрін (*). — А з вами що? Хворий, чи вістку погану з хати одержав? Який то вояк, що голову на животі носить?

— Не хворий, ані погані вістки не одержав, — відрізав Данило. — В мене руки ледачі.

— А це що? — питає далі сотник.

— Болять руки, то до лікаря!

— Мені й лікар не допоможе, — відповідає Данило. — Є лиш одна рада.

— Який-же чортяка? — почав сердитися сотник Хрін. — Сейчас мені сказати. До "кози" нажену.

Цокнув закаблуками гостро стрілець Данило та й проголосив:

— Слухняно голошу, друже сотнику, й перед усією сотнею, — прошу дати мені на плече гармату. Тоді я буду знати й добре відчувати, що маю добрий кріс та мої ледачі руки не будуть дарминкою слабнути. — Данило обертав своїм крісом у руці, мов соломинкою. — Цим хіба мухи бити, — хитро сміявся.

— Ха, ха, ха! — голосне понеслося в сотні. — Гармаш Данило замість кріса гармату на плечах носитиме. Ведмежі в нього руки й сила велитня, тільки гармата йому під пару...

★

Кострубата змією скрадається в стрілецькі окопи. Вдвох вони — оця кострубата й чортиця — по ночі гуляють.

— Щоб ані одна без цілі не пропала! — Данило протер своє чоло рукавом і далі гострив біле лезо.

— А цим рівником рівно потсче ворожа кров!

До нього підійшов молодий стрілець, у нього очі горять і губи дрижать.

— А ти що? В пропасниці води напився? — злегка пробував старий стрілець, Данило, жартувати.

— Ні, брате, ти нічого не лякайся. Тобі — оце — перші хрестини в вогні стелються. Та, ти, Петрусю, за мої плечі ставай, я тебе проведу вперед. Лиш ріж і бий і приціл бери добрий!

В дружньому стиску дві руки злилися...

★

А ця ворожа метелиця далі мела залізом усі стежки та стріляла до високого неба світляним бовдурем.

Але на крайчику гайку стояв стійковий. І весь уріс він живцем у землю. В його одна тільки думка родилася та він у безруху тривав. Щоб ще краще чути кожний шелест і дрібний шорш, він широко розрив свої губи.

В проміжках стрільна та грюкоту гармат оцей стрілець, що на стійці завмер у каменній постаті, в підслухах він ще лопаткою руки підпомагав праве своє вухо та сверлив очима чорну верету ночі.

— Я за всіх моїх друзів несучу відповідь!

— молотом валило в його серце та жучки повторювали суворий наказ.

А коли нічною комашкою забреніло його вояцькій душі теплі, як материні запазуха, та м'які, наче материні долоні спогади про рідну хатину й матір сиреньку, — тоді цей вояк на стійці, Данило, твердо ловив у коряву жменю пшениці, клад свого кріса та, наче на звіті перед самим генералом, ховав глибоко свою бороду і цепенів у мармурі.

— За їх життя, за Тебе, велика казівно, моя Батьківщино!

Не спали в ровах повстанці, бо малювалися в їх твердих, вояцьких душах:

"А ми тую червону калину,
Гей, гей підіймемо".

*) Сотник Хрін це командир Лемківської Сотні УПА, що прославився в боях із наїзниками в обороні своїх князівських гір.

(Лемківщина)

3 ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Шість заповідей советського письменника:

1. Не думай.
2. Якщо мусиш думати, не говори.
3. Якщо мусиш говорити, не пиши.
4. Якщо мусиш написати, не пиши лікуй.
5. Якщо мусиш публікувати, не пиши писується.
6. Якщо мусиш підписатися, напиши заперечення.

—О—

Комісар одного села коло Москви давав звіт про великий поступ за комуністичного режиму в столиці, і скінчив свій опис кольосального будинку збудованого при головній вулиці. І ребиває йому один селянин і питає:

— Як то, товаришу? Я був у Москві кілька днів тому і переходив тою вулицею, але не бачив там ніякого нового будинку.

— Товаришу, — відповідає промовець, — ви повинні менше ходити, більше читати советську пресу.

КАЩЕНКО

Славні Побратими

Історичне оповідання

I.

Неспокійно було на Україні. Від села до села переходили вістки про те, швидко мають прийти запорожці, воляти людей від польського панування. Багато парубків, котрі були завшишні, тікали тоді від панів та мандрували на Січ, щоб битися за рідний край разом з запорожцями. По селах та по тах люди напружено прислухалися всякої вістки, хвилювалися й юрбавибігали назустріч всякому подокному.

Вже не вперше з запорожської Січі літали на Україну орли-запорожці поміч поневоленим братам. Приводив Лобода, приводив Тарас Трясило, і влюк, і Остриця, і багато інших вахків, так що от уже пів віку, як майне що року повставала на поляків правобережна, то лівобережна Україна. За ті повстання поляки люто мстилися на козаках і на селянах, та проте истою своєю вони тільки дратували цих людей, гартували їхні душі та лшували в них бажання скинути з нестерпуче панське ярмо й вибити на волю. Надія на перемогу над поками не вгасала на Україні; вогонь встання жеврівся під попелом поганих поляками українських сіл, і дот було невеликого вітру з запорожкої Січі, щоб той вогонь знову спалнув полум'ям.

В такі часи, одного літнього вечора 8 року, до села Ступанівки, що проглось своїми зеленими садками до річкою Бугом, наближалось двоє подорожніх. Ті подорожні були одягнені старцями, а проте ішли бадьоро, як дять козаки.

Не встигли ще невідомі наблизитися першої від краю села хати, де жила ра вдова Нечаїха, а вже назустріч їм села вибігли й старі й малі, бо всім

хотілось довідатися, чи не з Запорожжя подорожні, та розпитати, чи не чули вони про їхніх синів, батьків та чоловіків, що пішли на Січ.

Всі селяни один перед одним закликали невідомих старців до своїх хат та тільки ті не хотіли йти до нікого, а сіли на призьбі під хатою в Нечаїхи й попросили напиться.

Випивши пів глечика сирівцю, що стара жінка винесла їм з хати, старший з невідомих передав глечика товаришеві, а сам звернувся до Нечаїхи:

— Дай Боже вам, тітко, за вашу ласку скоріше побачити вашого сина Данила.

Стара Нечаїха аж руками сплеснула почувши, що подорожні знають її сина. Вона сіла поруч гостя і вцепилася своїми старими руками у його плече, неначе страхаючись, щоб той не втік від неї.

— Ти знаєш його? — почала вона говорити, — ти бачив мого Данила? Розваж же мене, серденько: скажи про Данила — чи живий він, чи здоровий?

— А як його й не знати, твого Данила, — відповів подорожній, — коли його вже вся Україна знає. Два тижні, як твій син вирядив нас сюди. Звелів і тобі вклонитися та переказати, що за тиждень і сам прибуде.

— Дайже тобі, Боже, здоров'я, чоловіче добрий, за твою радісну вістку, — плакала з радощів квола жінка. — Пошли, Боже, тобі щастя й долю! Я його, мого голубонька, вісім років не бачила, думала вже, що й на світі немає!

Тимчасом молодий подорожній вдавсь до селян:

— Щож ви, люди добрі, як тут у вас? Чи на себе та своїх дітей працюєте, чи про панів дбаєте та кровавим потом обливаєтесь?

— Де вже там на себе! — озвалися

люди з юрби, — звичайно, на панів робимо!

Невідомий схопивсь з призьби й з обуренням гукнув до натовпу:

— А докиж ото ви будете ходити в ярмі? Доки будете своєю працею ворогів годувати? Доки будете терпіти наругу над собою? Чом не беретеся до розправи?

Поміж селянами пробіг гомін. Всі злякано озиралися, а один з юрби, навіть, радив втікати від подорожних, поки панські прибічники не почули того, що він говорить.

— Зайці ви легкодухі! — грізно гукав до юрби подорожний. — Хіба не чули ви, що вже гетьман наш, Богдан Хмельницький, з запорожцями двічі побив лядське військо й побрав у полон їхніх ватажків? Не чули — встає вся Україна за волю свою та віру православу?

— А як ти те знаєш? Від кого чув?

Подорожний скинув сіряка, що був у ньому згорнутий за плечима, вийняв з сіряка шаблю і, витягнувши її з похви, підняв у гору, щоб усі бачили.

— Ось від кого знаю! — показав він здивованим людям.

— Бачите, по шаблі кров запеклася? Ми оба з побратимом — січовики й власноручно рубали ворогів у бойовищах!

Поміж селянами пішов радісний гомін, а проте були й такі, що не вірили.

— Оповідай нам, як усе було, тоді повіримо тобі.

— То слухайте! — почав козак, — Хмельницький Богдан утік з Чигирину на Січ і змовився там з добрими товаришами — Перебийносом, Нечаєм, Богунем, Небабою, Ганджою й іншими, щоб визволити Україну зпід лядської кормиги й повигонити з нашого краю всіх наших ворогів. От і вийшли ми з військом запорожським з Січі та, добувши Кодака, пішли до Жовтих Вод, назустріч польському війську, що йшло з сином коронного гетьмана Потоцького. А перестрівши там те військо, знищили його до одного чоловіка.

Люди загомоніли неймовірно:

— Це вже ти щось не теє... Деж так, щоб до одного чоловіка!

— Не вірите? Ну, то розкажу, як було... Наш Хмельницький розумний з біса! Він вирядив Перебийноса з коза-

ками в Княжі Байраки, щоб там, позпольського стану, покопати рівчакими та поробити з дубів засіки, а с ударив на Потоцького зпереду. Побилися, Богун умовив драгунів, — а драгуни всі були з наших земляків, щоб вони не били на свою віру, а переходили на наш бік, а тут ще й реєтрові козаки, що були з Барабаша, убили його та теж до нас прилучилися. Тоді Потоцький налякався, та й поїхав до Княжих Байраків... А там засіки, ями, та ще й Перебийніс з козаками. Загнали ми лядське військо в ями, рівчакми, здавили його з усіх боків, й вигубили до останнього жовніра!

— І Потоцького?!

— Потоцького підвели з долу, а раненого, так і він другого дня дійшов. От як ми віддячили ляхам за те, що хотіли з нами по правді жити!.. Чимало товаришів під той час уславився, найбільше над усіх уславився Нечай Данило. У нього шабля, як дві моїх вака, що я й не підніму її, а він не косячить ворогів, немов траву на покос. Куди не кинеться своїм конем вороний скрізь купи ворожого трупу виростає.

— О, наш Данило не аби який молодець, — радісно гомоніли селяни, — над нього немає другого козака.

А стара Нечаїха згорда дивилася на всіх, немов говорила: Це я вигодувала такого велитня, що дужчого й смілишого над нього й у світі немає.

— Ну, далі, далі говори! — гукали з юрби.

— А далі те саме було під Коронем, де стояли з великим військом польські гетьмани: Потоцький та Калновський. Усе їх військо ми вигубили, а обох гетьманів у полон забрали й видали татарам у неволю. Зпід Короня наш гетьман привів військо в Білу Церкву, а полковників порозсилав на боки, щоб підняти людей, повигонити з України всіх ляхів та зібрати велике військо. От і пішли: Перебийніс на Полтавщину, Небаба на Чернігівщину, Богун на Поділля, а Нечай на Брацлавщину.

— Слава Тобі, Боже!... — загомоніли навкруги.

— Тепер незабаром і нас визволять.

— Когож це вам треба дожидати? — знову скрикнув у запалі невідомий. — Війська польського тепер немає аж до Варшави, а оцих кілька десяти-

нірів, що пан держить при собі — же ви самі не подолаєте? Хто хоче вільним, той сам собі повинен додати волю! Нема чого на інших поклатись! Беріть до рук зброю, яка в вас є, а в кого нема нічого, той нехай вистриже кілок, або візьме до рук кинджал! От, як смеркне, збирайтеся сюди, то я й поведу вас!

— Скажиж нам, хто ти є?

— Запорожець Морозенко тай го- Той самий, що засипає ворогам морю за шкуру!

Оповідання Морозенка та його за- вні речі осяяли світлом і зміцнили ці пригноблених людей. Всі схамену- я й зрозуміли, що воля в їх власних руках. У ту-ж ніч заблищали ножі й по- ась розплата з гнобителями за всю вду. Не вспіли ще проспівати півні, село було вже вільним і славило за- рошців, оборонців козацької слави.

II

У чистому полі, на широкому роз- ті, ледве помітним шляхом їхала на- рих конях ватага козаків. Попереду козаків, у червоних жупанах, сяючи сонці дорогою зброєю, басували кін- славні побратими Данило Нечай та Богун.

Ці два запорожські ватажки мали кожен окрему вроду і вдачу: Нечай був витень, що його не всякий кінь видер- вав на собі, Богун же був дуже не- ткий, але кремезний і такий дужий, роздратованого бугая спиняв за ро-

Нечай був веселий і жартовливий йтай, Богун же трохи суворий і гуль- не любив; Нечай нічого не боявся боюючи, кидався на ворога осліп, Бо- гун же завжди обмірковував, яким би чином здолати ворога так, щоб і са- му лишитися цілим і не вигубити то- рства...

Запорожці дуже любили Нечая за то щиро козацьку вдачу і дуже пова- ли Богуну за його спритний розум. Коли не було кращого побратимства в військової справи, як побратимство чая з Богуном, бо Богун давав Неча- поради, як перемогти ворогів, а той немагав.

Обидва козаки давно покинули рід- оселі й пішли на Січ, бо тільки там да воля, звідтіля тільки й можна було помагати рідній Україні. Не було ні- ного повстання, щоб у ньому побра-

Затканий Ніс з Приводу Катару

Вживайте Vicks Va-tro-nol Носо- ві Кроплі. Кіль- ка кропель в но- сові дірки пома- гає прочистити нагромадження. Зменшує згу- щення, отвирає "затканий" ніс— скоро.

Дозволяє вам лег- ше віддихати! Спро- буйте!

VICKS
VA-TRO-NOL
НОСОВІ КРОПЛІ

ними не брали участі. Вони ходили на поляків, на Крим та на турецькі землі, і в тих походах та війнах Богун не один раз рятував свого шпаркого побратима від смерті.

Така була пора, коли чигиринський сотник Богдан Хмельницький підняв по- встання проти поляків.

Хмельницького побратими знали добре. Він для січовиків був свій. Че- рез те, коли Хмельницький прибув до Січі збирати товариство, Нечай та Бо- гун перші приєдналися до нього і під- час усієї війни ставали йому в великий послугі.

Тепер, після перемоги над польсь- ким військом під Жовтими Водами й під Корсунем, Нечай та Богун пішли під- німати на поляків Брацлавщину, Поділ- ля та Волинь.

Вийшовши з Білої Церкви з кіль- кома десятками запорожського товари- ства, вони швидко згуртували коло се-

бе великий загін і йшли Київщиною на Поділля, лишаючи позад себе попалені панські будинки та зруйновані замчища.

Попереду побратимів розійшлися вірні товариші, як ст Морозенко з Полужном, і намовляли людей узброюватися та вставати на поляків, так що Нечаєві й Богунові доводилося до бою ставати тільки там, де в панів були цілі хоругви жовнірів, вояків, або де пани ховалися по великих та міцних замках.

— Не до вподоби мені, Іване, оця війна по замках! — говорив Нечай, ідучи. — Незручно й шаблюю розмахнутись. Нема краще, як було на Жовтих Водах та під Корсунем! Там було де розійтись, а тут і шаблю можна пощербити!

— Не журись, — відповів Богун, — ще не один раз доведеться нам зійтись з ворогами в чистому полі! Шкода мені з тобою, Даниле, розлучатися, а проте час мені повертати на південь.

— От, заїдемо до моєї неньки. Відпочинеш трохи, та й розійдемося, бо справді наш загін уже побільшав і час його поділити надвоє.

Ластівкою вилинула з хати стара Нечаїха назустріч синові. Де поділася кволість її й неміч, навіть очі заблищали, як у молодой. Підбігла, впала синові на груди. Син пригорнув матусю й пішли обоє до хати.

Та не довго довелося матері, що видувала сина-орла, любитись ним. У козака орла була й орлова доля. Не встигла Нечаїха привітати дорогих гостей хлібом-сіллю, як у хату ввійшов пристаркуватий чоловік і вклонився Нечаєві.

— Рятуй мою дитину, Даниле! — промовив він, привітавшись.

Нечай пізнав дядька Оверка, материного сусіду.

— Це ви, Оверку? Якеж у вас лихо?

— Чи ти мою дочку, Прісію, памятаєш?

У думці в Нечая встали його дитячі літа й маленька дівчинка, сусідова дочка, що все крутилася біля нього, як він ще хлопцем бавився на леваді з товаришами в цурку, у гилку тощо. Згадав, як дівчинка було заплаче, коли він відіпхне її, щоб не лізла під ноги, і як йому зараз же робилося жаль маленької Прісі, і він знову жалував та пестив її.

Далі згадалися Нечаєві ті часи, ко-

ли він уже козаком вернувся з походу після нещасливого повстання отамана Павлюка. Прісія була вже тоді дорлою, чорнобривою та кароокою красунею. Вона часто співала й весело розмовляла з Данилом. Згадалося й те, він через рік знову збирався виїздити до Січі й як тоді Прісія несподівано ридала, прощаючись. Хоч у козака б тоді на думці лише гостра шабля та добрий кінь, проте Нечай усі ці вісім років що він не бачив Прісі, часто згадував її, і жаль йому було товаришки дитини.

— Всі ці спогади блискавкою пролітали в голові козака й він збентежений спитав:

— А щож там сталося з Прісією? Де вона? Певно, давно заміж пішла.

— Пішла в Красне за Мельником, тільки не мала долі, бо через рік вдовою стала. На її лихо, вона дуже вродлива. На тім тижні пробігав там Бачко з товариством та й вигнав був ляхів з Красного, але як тільки він пішов до вороги наші знову повернулися з перемогою, багато людей на смерть замучили, а декого, помщаючись, так покарали, що страшно й глянути: кому вухо відрізали, кому носа розікли. Серце не й душа болять... Та ось тепер ляхи вхопили Прісію у власній хаті та й заклали в полон до замку.

— А сто чортів їм у печінки! — гукнув Нечай і скочив з лави. — Що там робиться в замку?

— Що робиться? Бенкетують всі ляхи щодня. Мед-вино кружляють, гуляють. А подолати їх не сила нам, в замку аж дві хоругви жовнірів.

Нечай поправив на собі зброю й дався до Богуна:

— Поїдемо, побратиме, востаннє разом!

— Згода... Поїдемо!

Припала тут старенька Нечаїха до свого сина, мов чайка до чаєнятка:

— Світе мій ясний!.. Дитино любий!

Невже знову посиротити мене хочеш?

— Не плачте, мамо, — відповів син, — та благословіть у похід йти. Я задля гульні покидаю вас, а рятувати земляків від неволі й знущання!

— Ну, так нехай же тебе Господь Бог захистить! — І стара мати побожно

стила тремтячою рукою свого веня-сина.

Через якийсь час до Красного набралася чимала валка козаків з обом славними ватажками. Сонце тільки сховалося за лісом і на заході ще воніла зоря; зірки одна по одній не вилинали з неба; на річку й байки спадала мгла; села, що розляглися над шляхом, були поквітчані зеленими садами й запашними квітками... Тита любо було навкруги, неначе в... Здавалося, що спокій та щастя дують по всій тій країні... Проте це тільки здавалося, насправді тут брат на брата гострив ножа, брат брата завдавав тяжких мук...

Ще за кілька гонів до Красного кози почули крик і стогін людей. Той стогін і благання рвали їм серце і, посидившись на той лемент, козаки понесли три вбиті в землю палі з насмердними на них людьми. То були сени з Красного, покарані за те, що розбували поміж себе про повстання селянського.

— Кари ворогам! — загукали козаки, знімаючи мучеників з палів і погрожуючи в бік Красного. — Нікому милоділя, коли так!

Всі, разом з Нечаєм, поривалися раз же вдарити на замок, але Богун радив раніше виманити з замку жовнів та вибити їх, а тоді вже йти на замок. Нечай пристав до тієї думки і, коли смерклося, Богун поставив Нечая з обома сотнями козаків у залогу, недалеко від замку, а сам з сотнею ввійшов у місто, скликав людей на майдан і намовив їх гвалтувати, не боячись ляхів.

У замку тим часом ішов бенкет. До вельможного власника замку позбирався чимало панів з поруйнованих околиць, бо там вже почалося повстання; господар замку привітав усіх як гостей. У замку було дві хоругви жовнів, і пани були певні, що хлопці не посміють загатися з такою силою; про Хмельницького ж тут знали, що він далеко.

У великій горниці замковій стояли чотири столи, а за ними сиділи пани й пані і, весело розмовляючи, вечеряли.

Вельможний господар щедро частував своїх гостей дорогими винами, після вечери мали бути ще танці, музика й інші забавки.

Аж ось серед веселого сміху й роз-

Зубковання БЕЗ БОЛЮ

Після перших позначок горячкового неспокою дайте дитині "Бейбіс Оун Таблетс". Це прямо подивудне, як скоро вони злагіднюють горячку та допомагають дитині спокійно заснути. Це не "щось на спання", не має притуплюючих наслідків. Добрі також на жодкові забурення, за-твердження та другі прості недомагання. Легко їх стерти на порошок, коли потрібно. В ужиттю понад 50 років. Ціна всього 29 центів.

BABY'S OWN TABLETS

мови в горницю ввійшов один хорунжий і пошепки мовив до вельможного господаря:

— У місті неспокійно, ясновельможний пане! Прибуло ввечері біля сотні козацької наволочі, підбурюють і наших хлопців до повстання!

Саме в ту мить з майдану стало чути, як вигукували селяни.

— Яке нахабство! — скрикнув господар. — На палі їм схотілося! Вдарте на ту наволоч обома хоругвами відразу, щоб враз загасить повстання. Рубайте всіх, що зібралися на майдані, без жалю, та подбайте, щоб козаків якнайбільше живцем перед мої очі поставити, я їх завтра порозсаджую на палях по всій околиці!

Вирядивши хорунжого, хазяїн заспокоїв гостей, і вони почали знову гукати йому "віват" та наливати келихи, а жовніри почали виходити з замку й лаштуватися до бою.

Скоро в повітрі пролунав постріл.

То Богун стрельнув з пістоля, щоб подати гасло Нечаєві. Сам він з козаками почав підходити з майдану до вулиці, а щоб поляки подумали, ніби він їх злякався, звелів селянам ховатись поза тинами.

Жовніри зраділи, що вся юрба втікає й кинулися за козаками у вулицю; та не встигли вони втягтися натовпом поміж тини, як Богун гукнув:

— Стійте, пани брати!.. Вспіте тепер ворогам з рушниць квасолі та зустрічайте списами!

Козаки спинилися, випалили з мушкетів і кинулися на жовнірів хто з чим. Жовніри з несподіванки спинилися, даліж, розгляdivши, що козаків небагато, почали на них нападати. Саме тут позади жовнірів стало чути брязкіт зброї й тупотіння коней: то вихром летів Нечай з товариством. Ще мить — і його важка шабля почала ходити по головах ворогів.

— За волю, панове товариші! — гукав Нечай. — За козацьку волю! Не пускайте ляхів до замку! Ні одного не пускайте!

Здавили козаки жовнірів з двох боків, толочили кінями, кололи списами, рубали шаблями, й незабаром від тину до тину, через усю вулицю, лягла купа трупів.

Дехто з жовнірів, перескочивши через тини, хотів утікати до замку городами й садками, так селяни перепиняли й тих.

— Ану, тепер до замку! — гукнув Нечай і подався з козаками до замкової брами.

Жахнулися пани, почувши, що Нечай, мов Божа кара, біжить до них. Не сміли вони навіть оборонятись і віддалилися на ласку козаків. Та не було від козаків їм помилювання за їхню кривду, всіх козаки порубали шаблями. Тільки власника замку Нечай лишив живим і звелів йому показати в замку всі скарби.

— А де ти переховуєш живий скарб? — спитав його Нечай після огляду всіх горниць та льохів. — Де красуня Мельничка та молоді наші дівчата?

Пан привів Нечая до одного замкненого покою. Не видаючи нічого про те, що коїлось у місті, у тім покої сиділи, вмиваючись сльозами, замкнені дівчата й молодіці, що на своє лихо по-

родилися на світ уродливими, і з такою журбою дожидали своєї гіршої долі...

Аж ось упали двері від могутнього плеча Нечаєвого й сполохані красуні, розгляdivши козаків, радісно сплели руки.

Прися враз пізнала Нечая.

— Данило! — скрикнула вона. Це ти прийшов мене рятувати? Чи навже ти мене, орле мій?! Чи пізнаєш Пріся, що малою бавив?

Не стямившись від щастя, молоді вдова припала до Нечая. Він приголомшений бив її й заспокоїв, а потім сказав усім дівчатам і молодіцям, що вони вільні. Радісний крик і гомін знявся в покої, всі поспішали вийти з неволі.

Через пів години Нечай показав вельможного власника замку, як бранця до гетьмана, а сам сів з козаками біля кетувати за ті самі столи, за якими так недавно сиділо пишне панство.

Богун незабаром покинув той бокет і, поставивши разом з Морозенком варту навкруги міста, ляг спати біля замку, в садку; а Нечай звелів повисувати з панських льохів усі кухви горілкою й вином та почав частувати всіх — і козаків і селян.

— Пийте, пани-брати! — гукав він. — Пийте, гуляйте! Пийте за вашу волю за щастя неньки України й за славу великого гетьмана Богдана!

— Нехай живе Україна! — гукав він на те козаки. — Забудемо своє лихо. За здоровля славного Нечая!

Пив Нечай і гуляв та товариство частував, а на очах у нього все стояла красуня Пріся...

І що більше він пив, то все дуже його до неї вабило.

Незабаром на майдані з'явилися музики; козаки почали танцювати, а Нечай вийшов непомітно з замку й сказав показати йому хату Мельнички Прісії.

Вернувшись додому після визволення з замку, Пріся не спала та все думала, як то те все сталося, що вона вдовою побачила милого їй з дитячих літ Данила.

Аж ось застукав хтось у двері. Пріся метнулася туди й радісно привітала Нечая.

Для дорогого гостя в молодіці знайшовся той добрий, давній мед, що вона так пильно переховувала від польських

тірнів — і, посадивши свого бажаного до столу, вона почала його частувати.

Славний козак та молода вдова його розмовляли любо та весело, згадуючи свої молоді літа; даліж Пріся сміючись і, схилившись до козака, сказала:

— Чому не взяв мене за себе, як коханою була, та помандрував на Січ? Навіщо ж тебе не любила? Чи може тобі любов була?

— Чи для мене, горличко моя сизою була, шлюб? — відповів козак. — Чи мені тепла хата та м'яке ліжко? Такий я собі вдався: гостра шабля — моя вірна дружина; темний байрак — моя хата; зелена травиця — то моє ліжко! Невжеж ліпше булоб, колиб тобою одружився тай покинув тебе. Отже й тепер не можу одружитися тобою, хоч ти мені й до вподоби, бо нас тількищо починається війна з ляхами й буде та війна затяжна й завзята! Пріся заплакала, а козак почав її поцілувати та розважати... і розважав, поки вона знову глянула на нього і сказала:

— Ну, — сказала Пріся крізь сльози, — хоч не судилося мені бути з тобою, а проте кохатиму тебе до віку.

Аж три дні гостював Нечай у Прісі. Дарма Богун двічі приходив умовляти його, що бушав далі — не схотів Нечай: "Мені, — каже, — тут любо — чого я піду з цієї привітної хати?" Аж на четвертий день він схаменувся: убрався як годиться, озброївся й виїхав до козаків на своєму вороному коні.

Полуян та Морозенко зустріли Нечая непривітно. Вони, як і Нечай, були запорожці, а запорожцям заборонено було знатися з жіноцтвом.

— Чи не забув ти, козаче, — звернувся до Данила суворий Полуян, — про те, що на Січі роблять тим, хто скакає у гречку?

— Добре памятаю! — весело відповів Нечай. — Киями б'ють на смерть — от що. Бийте й ви мене, панове товариство, коли така ваша воля!

— А щож ти думаєш? — обізвався Морозенко, закручуючи свої довгі, чорні вуси. — Думаєш, що як ти Нечай, так задля тебе ми будемо запорожські звичай ламати? Ні, голубе, те дарма! Так

КОЖНОГО МІСЯЦЯ

CANADIAN GEOGRAPHICAL JOURNAL

приносить Вам статті й ілюстрації про Канаду

Розказує Вам про різні частини країни, про те, що роблять люди та про великі індустрії.

Цей місячний журнал допоможе вам пізнати і зрозуміти Канаду.

Передплата вносить \$4.00 річно.

Це можна досягнути, стаючи членом Канадійського Географічного Товариства — прямо вишліть свою передплату до 54 Парк Аве., Оттава 4, Онт., і ви станете членом та будете одержувати

CANADIAN GEOGRAPHICAL JOURNAL

одчухраємо киями, що вже й трави не топтатимеш!

Почувши, що гомонять запорожці, селяни й міщани з Красного заступили Нечая й загомоніли разом:

— Не дамо бити Нечая! Він наш земляк і оборонець! Немає від нас йому догани за те, що погуляв з вдовою — вони ще змалку любилися!

Після цього Морозенко й Полуня розсердилися і, підмовивши кількох товаришів, поїхали на південь збирати собі окремий загін повстанців, а побратими Нечай та Богун, вийшовши разом з Красного, теж скоро розлучилися: Богун пішов піднімати повстання аж понад Дністром, а Нечай пішов понад Бугом.

III.

Два місяці після того Нечай та Богун на різно билися з поляками. Вони озброювали селян, навчали їх військового строю, добували з ними польські замки та вибивали хоругви польського війська, що були по великих містах. Коли в них під рукою ставало війська більше ніж було треба, вони поділяли його на два, або три загони, доручаючи кожний важний загін якомусь добродію товаришеві, досвідченому в військовій справі. До тих загонів знову приєднали озброєні люди, бо чутка про повстання розійшлася вже по всій Україні. Нові загони знову поділялись й знову наростали й так воно йшло, аж поки вся молодь не озброїлась й поробилась козаками, а в країні не лишилось нікого з ворогів.

Аж ось прийшов наказ від гетьмана Богдана Хмельницького, щоб всі козацькі ватажки якнайшвидше збиралися до нього під Білу Церкву, бо поляки прочунали вже після Корсунського бою йвища й зібрали на козаків нове військо.

І от по слову гетьмана, посунули до Білої Церкви цілими річками козацькі загони, з возами, з усяким запасом та зброєю.

Зійшлися під Білою Церквою й побратими Богун та Нечай, прибули туди й Перебийніс з Небабою, а коли зібралися й останні загони, то все українське військо під проводом гетьмана Богдана Хмельницького посунулося до Пилипи. Там стояло велике польське військо, в 60 тисяч вояків, бенкетуючи та

вихваляючись своїм завзяттям. Було в такому числі, польські вояки були п'яні, що переможуть козаків; а проте, тільки українське військо з Хмельницьким наблизилось до поляків, а козаки Перебийноса, вивернувши кожухи, кочили в польський табір та гукнули: "Алла, Алла!" — щоб поляки подумали, ніби то набігли татари, польські вояки жодарі покинули своє військо й поклали, переодягшись селянами, слідом за проводирями кинулось в розтіч і величезне польське військо, покинувши Хмельницькому й гармати, й харчі, великі скарби.

Пішли звідтіля побратими Богун та Нечай з гетьманом і далі: були в Львові і Замості, потім винищували поляків на Волині, билися під Збором та Зборовом. За весь час двох походів Нечай уславився своєю перемогою вдачею, а Богун розумними порадами.

Під Зборовом Хмельницький та притиснув своїм військом польського короля, що вже йому не було порятунку, але гетьман не схотів узяти його в полон і згодився на замирення.

Скінчилась славна війна, і здавалось, що Україна стає вільною та незалежною ні від кого та тільки вийшло по іншому: по зборовській умові Хмельницький згодився, щоб не всі люди, хто хоче, були козаками, а щоб козаків було тільки 40 тисяч; щоб на Україну знов повернулися польські пани та що Волинь, Галичина й Поділля знову ввійшли під польську владу.

Довідавшись про зборовську умову, козаки почали нарікати на гетьмана, що він зрадив Україну, а найбільше за всі нарікали на нього Нечай та Богун — вони нізащо не хотіли пристати на умову.

— Хто дав тобі силу звоювати Польщу, як не селяни? — гукав на рад Нечай до Хмельницького. — По чийій кистках дійшов ти до Зборова? Тепер же, взявши силу, ти про поспільство вже й забув!

Не мовчав і Богун:

— Ти посилав нас по селах та по містах піднімати людей, обіцяючи всім волю, а деж вона та воля поспільству? коли ти згодився знову пустити на Україну панів? Виходить, що ми, повіривши тобі, дурили своїх братів?!

— Когож ти визволяв? — гримав ву Нечай. — Себе чи Україну? Ка- що Україну, і вона повірила тобі, зяв волю собі та старшині. Не геть- ти, а зрадник!

Хмельницький дуже розлютився на братимів за образливі речі, а на Не- намірився був своєю булавою, але давши, що побратими були найвір- ними його помічниками й здобули бі великої слави, він перетерпів ту об- ву, а побратимів призначив полков- ками на польську границю: Нечая — ацлавським полковником, а Богуна Винницьким.

Побратими сіли по своїх городах, орядкували свої полки, оповістили лян, що всі вони вільні від панів, да- один одному обіцянку не вважати на орівську умову й не пускати на землі оїх полків нікого з панів. Вони й до- ржували свого слова. Коли виперті дчас повстання пани почали вертати- з Варшави та з Кам'янця на Україну, остуючи повз Винницю або Брацлав, огуна та Нечай завертали їх назад, по- рожуючи карою.

Пани жалілися на побратимів коро- еві, той писав Хмельницькому, але ьтман не вважав на те, бо й сам уже ачив, що зробив помилку в зборівсь- й умові.

Бачивши таке становище, польсь- ий гетьман Калиновський, що мав теж аетки на Україні, зібрав чимале війсь- о й рушив на Україну, щоб силою про- ласти шлях туди панам.

Про те, що поляки знову йдуть з ійськом на Україну, раніше за всіх до- ідався Нечай. Щоб перепинити Кали- овського, він зібрав наспіху кілька отень з свого полку й рушив назустріч олякам під Бар. Шлях з Брацлаву на ар ішов саме повз Красне, де кілька ісяцій перед тим Нечай добув замок.

Жаво підходили козаки до Крас- ного. Попереду йшли музики — грали сопілки та гули бубни, а далі довгою гадукою простягалися по шляху ко- вацькі сотні, виблискуючи проти вечір- ного сонця гострими списами. Попере- ду всіх, на вороному коні, їхав у черво- ному жупані, з широкими вільотами, сам Нечай.

Назустріч козакам з Красного вий- шли мало не всі мешканці, а між ними, в святочному вбранні, в намисті га в

МАНІТОБСЬКА ГОСПОДИНЯ ХВАЛИТЬ T-R-C's

Минулого літа ми одержали лист
від ДЖ. ДЖ. ШЕЛЛЕНБЕРГ з
Бакс 117, Ровзенфелд, Манітоба

про те, як вона вживала T-R-C's. "Болі, які я дістаю в колінах, плечах і ліктях є дуже гострі — вона писала — і ціле моє тіло болить, коли я дістану ці атаки. Мої сугави тверднуть, боліють і пухнуть. Я вживала різних родів нагрівань та других заходів, але дальше мої болі продвожува- лись. Тоді я почала вживати T-R-C's, і я з вдячністю поручаю цей

лік другим, що подібно терплять на артритичні болі. T-R-C's приносить мені полегшу від гострих болів в різних частинах тіла і болів м'язів".

Пощо терпіти непотрібно? Починайте за- живати T-R-C's сьогодні. Лише 65ц. і \$1.35 у всіх аптеках.

дукачах, вийшла й красуня Мельничка Пріся, Нечаява приятелька.

Як побачила свого милого — бі- лою рученькою його привітає, карими очима сміється-грає, чорними бровами моргає...

Забув Нечай через неї й про воро- гів — обернувся до сотників:

— А що, панове, чи не відпочити нам у Красному?

— Добра річ, пане полковнику! — відповіли сотники. — Далеко ліпше пе- реночувати в місті, ніж у лісі. До то- гож уже мясниця зайшла, може десь зіймо млинців або вареників.

Нечай зліз з коня й удався до сво- го найлюбішого сотника Шпака:

— Так ми тут, товаришу, ночувати- мем, а ти, Шпаценку, візьми півсотні ко- заків та їдь далі, до Ворошилівки і там чатуй, якщо йтимуть ляхи, то зараз ме- не сповісти.

Як увійшло козацьке військо в Красне, віддав Нечай коня своєму джурі, Петрикові, дав розпорядок тай пішов до Мельничиної хати.

Пріся радо приймала його; зави-

лися в неї на столі й мед, і вино, й оковита, а до того й млинці й буханці. Поприходили свояки та сусіди.

Вдарив Данило шапкою об лаву тай почав гуляти. Прогуляв ніч — нічка коротенька, гуляє й день та ще ніч...

На третій день, на пущення, прийшли до полковника два сотники, Кривенко та Степко, тай кажуть:

— А що, пане полковнику, чи не час нам рушати далі?

— А за яким лихом нам поспішати? — відповів Нечай. — Ще встигнемо посікти ворогів на капусту! Нехай ще побенкетують востаннє, тай ми тут, мясницею, погуляємо. Наливай, пані господине! — весело вдався він до Мельнички. — Частуй гостей!

Прися частувала, гості пили, млинцями заїдали, а на відході мовили:

— Ну, бувай здоров, пане полковнику! Гуляй собі на здоровлячко, та тільки держи коня в сідлі, а шаблю при боці, бо гляди, колиб ляхи не накрили нас мокрим рядом!..

— От так дивись! — скрикнув Нечай. — Та в нас же в залозі Шпак чагує. Адже, він добрий товариш — перестереже!

Минув день... От уже й ніч на дворі — гуляє Нечай, мед-вино поставцем кружляє, а того й не знає й не відає, що вже ворог його Калиновський зєднав своє військо з військом Ляницького, обступив Ворошилівку, вбив Шпака та вирізав усіх його козаків до одного, так що вже нема кому подати полковникові про ляхів вістку... Не чуває славний козак Нечай і того, що велике польське військо, мов чорна хмара, обступає Красне, що вже повбивали та повірізували ляхи всіх його вартових біля брам і ввійшли вже в місто.

Аж ось чутно якийсь гомін, по під вікнами хтось біжить. Ускочили знов у хату сотники Кривенко та Степко, разом з Нечаєвим джурою Петриком.

— Шож ти, Нечаю, пеш та гуляєш? Вже ляхи в місті!!!

Відчинив Нечай вікно — прислухується... Аж справді — коні тупотять і брязкіт зброї чути...

— Утікаймо, полковнику! — радять сотники. — Ще є час. Подамось назад та зєднаємось з останніми нашими сотнями та Богунові звістку подамо, щоб помочі дав, бо ляхів удесятеро більше, ніж нас!

Ударив з пересердя Нечай по столу перначем.

— Щоб ото козак Нечай утікав! Щоб я козацьку славу під ноги топтати! Не бути тому! Веди, джуро, мого ворога!

Вибіг Нечай з хати, аж ляхи вийшли на вулицю йдуть. Нема часу сідлати коня — скочив на неосідланого.

Тільки витяг Нечай з піхви шаблю, знову став веселий, гукає:

— Тай до біса їх, вражих ляхів! буде на чому шаблі погуляти. А ви хлопці, дамо ляхам чосу!

Кинувся Нечай ворогам назустріч, махнув з правого плеча — упав хорунжий, а з ним прапор польський до Нечаєвому коневі.

Кинулися за Нечаєм і сотники, джурі козаків гукають:

— Гей, браття, допоможім полковникові!

А козаки вже вихром летять за своїм улюбленим ватажком, ворогів шаблями у пень рубають.

Люто бився козацький ватажок Нечай з своїм товариством. Не встояли ляхи проти козацького наскоку й подалися геть з міста, за браму.

Нечай з козаками погнався за ворогами. Лихо було тому, кого здоганяли...

Аж ось доганяє Нечая його вірний джуро Петрик, котрого ще малого сироту взяв Нечай до себе в науку. Він нарікав на себе й хвилювався з того, що полковник був на неосідланому коні й увесь час тепер був біля нього.

— Пане полковнику, пожежа в місті! Ляхи з другого боку зайшли і підпалили кілька хат! — гукає Петрик.

Справді, Калиновський скористувався великою силою свого війська й послав пана Косаковського з кількома тисячами жовнірів вдарити на козаків ззаду.

— Ах, лиха година їх напала! — скрикнув Нечай, спинивши коня.

Побачивши, що Красне горить уже в кількох місцях, Нечай зрозумів, що вороги оточили його кругом і що йому не сила їх перемогти, проте, щоб розважити козаків, почав жартувати:

— Ну, шож, діти! Видніше буде рубатися!

Нечай кинувся туди, де була пожежа, та на лихо кінь його спотикався

дає на купи трупу. Не маючи під собою сідла та стремен, Нечай якось не відвів і, коли кінь упав навколішки, перекинувся коневі через голову. Тим часом ті поляки, що втекли були за браму, вже знова почали насідати на конів і, коли Нечай підвівся з купи трупа, влучила йому в плече. Побігла з козака гаряча кров, покропляючи такий як вона, червоний жупан полковника.

— Чорт знає які кулі в ляхів! — гукнув полковник, — неначе чміль улетів!

Не вважає Нечай на поранення: виходить літає від пожежі до пожежі, від брами до брами, і скрізь, де тільки збігався він з ворогами, виростали купи ворожого трупу.

Аж ось серед пекельної січі вдруге падає навколішки Нечай кінь і вдруге переможець Нечай перелетів коневі через голову та ще й так, що впав прямо в ніг ворогам. Загукнули з радість поляки, а один навіть встиг влучити полковника шаблею по плечах. В ту ж мить Нечай був на ногах і зняв з плечей голову харцизові. Тимчасом козаки засупили полковника і він знову скочив з коня й знову кинувся в бійовище, не помічаючи, як кров точилася з нього вже двома цівками.

Так минали хвилина за хвилиною, година за годиною; скінчилася довга, пекельна ніч і починався тяжкий день, бійовище не припинялося. Проте, де тільки ляги все дужче натискали на козаків, переминаячи втомлених своїх козаків на свіжих, а сила козацька все меншувалася, бо в козаків підмоги не було.

Щоб не розбивати війська на дрібні купки, Нечай зібрав усі сотні до майдану і тут знову упорядкував їх до бою. Невеликі вже були Нечаєві сотні й що хвилини танули вони, проте міцні були вони духом, як і їх ватажок.

— Не посоромимо, пани-брати, козацької слави! — гукнув Нечай до козаків. — Раз мати на світ породила, раз і вмерти!

І почалася знову смертельна січа. Кров козацька й лядська, кров братів, що стали найлютішими ворогами, збігалася тепер до купи й червоною річкою бігла повз замкову браму... Нечай здобув ще три рани. Кров залила йому всю одягу й закривала коня. Міць поча-

Не дозволяйте щоб БІЛЬ показувався на вашому обличчі

DR. CHASE'S

PARADOL

Не показуйте ознак болю і зму-чення — заживайте Paradol для скорої полеші періодичних болів. Скоро ділає також на біль голови.

85

ла кидати його, могутня рука слабшала, й шабля, вірна його дружина, почала здаватися йому важкою... Проте він бився ще, як поранений лев, все лютіше та лютіше...

— Діти мої любі, товариші вірні! — гукнув Нечай ще раз, — Стійте за волю до загину!... Хоч живі не будемо, але слави здобудемо!

В цю мить, серед пекельної січі, близько Нечая пролунав постріл, і славний козак почав схилятися головою до шиї свого коня, поливаючи кровю його збиту гриву. Ворожа куля влучила полковника під серце... То пан Добросецький, пробираючись під парканами, вистежив таки, коли Нечай наближався до тину, і вбив його з мушкета.

Не дали козаки своєму полковникові впасти до долу, підхопили його під руки та понесли до замку.

— Товариші мої вірні! — насилу, стиха казав Нечай, — уклоніться неньці моїй старенькій... Перекажіть, щоб не побивалась, бо на тамтім світі всі зійдемося... Та й ви, діти мої, не вдавайтесь в тугу... Скільки не живи, а помирати треба, то ліпше вмерти за волю своїх братів, за славу неньки України, ніж гинути нікчемними хлопцями від ганебних канчуків.

З тим вийшла душа з могутнього тіла козацького переможця, і козаки принесли в замкові покої тільки ледве тепле його тіло.

Три дні й три ночі билися ще козаки з ляхами біля замку й у самому

замку. На останку, коли вже не було кому оборонятися, поляки вбігли на товпом у замкові покої.

Саме під ту пору в замковій церкві стояла труна з тілом славного Нечая й два православні попи правили по ньому панахиду серед плачу та ридання жінок і дітей, що збіглися в замок під страшну годину.

Побачивши, що робиться в церкві, розлютовані поляки вихопили з рук попів хрести, а їх самих почали бити. Даремне попи й усі люди просили панів узяти викуп за Нечаєве тіло золотом та дозволити поховати з пошаною, як належить славному лицареві.

— Ні, не буде цього! — гукали пани. — Цей проклятий хлоп-схизматик поруйнував наші маєтки. Він лютий ворог наш. Порубаємо його тіло на шматки та кинемо псам на сніданок.

Пани з лютістю скинули Нечаєву труну геть на бік і, викинувши тіло на підлогу, почали сікти його шаблями на шматочки, коли тут несподівано кинулася до них Пріся Мельничка й мов божевільна почала виривати з рук шаблі, гукаючи несамовито:

— Вбийте мене! Вбийте раніше мене!

— Наречена Нечаєва! — сказав хтось і це врятувало її від смерті.

Польські вояки звязали її й послали до Калиновського.

Про тіло ж Нечаєве зважили так:

— Собаки не їстимуть його! Краще повкидати ці шматки в річку!

Так і зробили! Тільки, коли складали порубане тіло козакове в мішок, то голова Нечаєва десь зникла і хоч як її розшукували, а так і не знайшли...

IV

Того ж дня, як вороги знущалися над тілом славного Нечая, до города Винниці біг конем молоденький хлопець у польському вбранні. Він сидів охляп на коні й придержуючи однією рукою біля боку торбу, другою скільки духу гнав коня.

Вбігши в місто, він попростував до полковницького будинку. Вартові біля будинку пізнали, що той хлопець був джура полковника Нечая, Петрик, і впустили його просто до Богуну.

— Пане полковнику! — ледве дишаючи, почав Петрик, ставши перед Бо-

гуном. — Ти нічого не знаєш, не відкажи; вже ж твого побратима, славного Данила Нечая, на світі немає!.. Його бачили, але тіло вороги порубали на дрібні шматочки й укинули в річку під лід. Увечері полк Брацлавський загинув у Красному, тільки я врятувався — через те, що передягся в оце вбрання польське... Я привіз з собою... голову славного полковника!.. — Голос у хлопця затремтів від сліз, у горлі стисло...

— Голову? — спитав Богун, жаднувшись. — Ти ж кажеш, що ляхи порубали й укинули Нечаєве тіло в річку?

— Так, пане полковнику, — відказав хлопець, — та тільки голову я врятував: я перебраний вільно ввійшов у замок саме тоді, коли Нечаєва наречена однімала в панів його порубане тіло. Підчас колотнечі я непомітно вхопив голову свого названого батька, сховав її під полу, виніс і привіз тобі, щоб хоча б голову поховати, як годиться...

— Де ж... голова?... — спитав зворушений Богун.

— Ось!.. — відказав хлопець і витяг з торби голову Нечаєву.

Богун охнув, тяжко вражений:

— Це він! Це побратим мій, Данило! — скрикнув Винницький полковник, коли Петрик поставив голову перед його очі. Голова була мерзла, бо саме був місяць лютий і стояли добрі морози.

Подивився Богун на товаришеву голову, перехрестився... та й похилився. Лютий жаль узяв його за серце!

— Чому ж ти, братіку мій нещасний, — говорив він немов до себе, — не подав мені звістки про ворогів. Я подавби тобі допоміж і не загинувби ти передчасно... Говори, друже, все, як сталося це лихо.

Петрик розповідав про все, що бачив і чув.

Вислухавши тяжкі вістки, Богун відвіз Нечаєву голову в монастир, що стояв біля Бугу, і наказав ченцям зараз правити по душі славного козака панахиду. Далі він послав по писаря, щоб написати гетьманові про наскок ляхів і просити помічі, а осавулові наказав посылати по всіх сотнях звістку, щоб всі збиралися до Винниці.

Другого дня відбувся почесний похорон Нечаєвий. На цвинтарі біля монастиря ви копали яму. З одного боку її стало кілька сот козаків з мушкетами,

до другого боці мало не всі мешканці Винниці. Коли скінчилася у церкві відвава, Богун та сотники винесли на плечі труну з головою Нечаєвою й почали спускати її в яму. Попи заспівали пісню про пам'ять", а козаки без ліку палили з мушкетів на честь славному лицарю козацькому.

Після того, як яму засипали, Богун голосно сказав:

Пером тобі земля, побратиме мій! Покав ти свою голову за волю України й придбав собі й цьому козацтву невмирущу славу! Спи спокійно і будь певний, що товариство козацьке за тебе помститься.

Поховавши побратима, Богун поготуватись до війни з ляхами. Він знав уже, що в Калиновського й Ланцкоронського війська вдвічі більше, ніж у нього, і оборонити всю Винницю своїм полком він не зможе, а тільки вибити своє військо. Однак й покинути Винницю він нізащо не хотів, бо тим поробом відчинивби двері Калиновському до руйнування всієї України. Через те Богун зважив лаштувати до бою монастир і засісти там усім полком, погетьман подасть помічі.

Манастир стояв на острові річки Бугу і підійти до нього полякам можна було тільки льодом. Перше за все Богун задумав трохи зменшити польське військо, щоб легше було з ним змагатись. Цією метою він звелів полпрорубувати продовж річки великі ополонки й через ніч, коли ополонки пришехли від морозу, притрусив їх соломою та снігом.

Через кілька днів до Бугу наблився Ланцкоронський з половиною польського війська. Калиновський же лишився трохи позаду. Щоб заманути поляків у ополонки, Богун з двома сотнями вийшов Ланцкоронському на зустріч за Буг і, наказавши козакам трохи постріляти з мушкетів, кинутися мовби то тікати до монастиря, обережно обминаючи ополонки.

— А, прокляті хлопці!.. — гукав услід козакам Ланцкоронський, — злякалися? Буде й вам те, що було вашим братам у Красному!

І він з кількома хоругвами найкращого війська кинувся навздоганяти Богуну. Великою лавою бігли польські воїни льодом — простісінько на ополон-

СКОРА ЛЯКСАТИВА?

Якщо ви постійно терпите від затвердження, Dr. Chase's Kidney-Liver Pills допоможуть вам досягнути скоршу **більш корисну** поміч. Тисячі полягають на цьому лікарстві, яке лікує два стани **відразу** — щоб дати вам полекшу за одну ніч. Запитайте вашого аптикаря ще сьогодні за Dr. Chase's K & L Pills — переконайтеся самі!

69

ки!.. Враз затріщав тоненький лід під озброєними людьми та кіньми, і мало не всі польські воїни опинилися разом з кіньми у воді. Багатьох з них підхопила бистрина води і вони враз пішли під лід; інші ж билися у воді, топили коней своєю вагою і хапалися за кригу, намагаючись вилізти; про те дуже мало хто врятувався. Тільки ті воїни польські, що не встигли добігти до ополонки, лишилися цілі і, витягнувши з ополонки свого необачного гетьмана Ланцкоронського, подалися з ним назад до свого війська.

Почувши, що Богун вигубив найкращі хоругви польського війська, Калиновський запалився і приступив до Винниці всім військом. Зразу він обступив монастир і почав його штурмувати, але козаки дали йому добру відсіч.

Побачивши, що козаки стоять міцно, Калиновський відійшов трохи від монастиря, поробив окопи і почав бити монастир з гармат. Але Богун і цього сподівався та зарані наготовив кілька сот лантухів з піском, щоб гасити ворожі бомби, та закидати у пробитих стінах дірки.

Так минув цілий тиждень. Калиновський, побачивши, що козакам діється мало шкоди від його гармат через те, що вони далеко, присунувся з тими гарматами ближче. Тоді Богун, щоб не дати польському війську зруйнувати монастир, зробив серед ночі з двома сотнями козаків несподіваний на ворогів наскок. Польське військо саме спало і через те в ньому склався великий галас. Поки

Богун, на чолі однієї своєї сотні рубався з поляками, друга його сотня попсувала ворожі гармати, а поки поляки прийшли до пам'яті та впорядкувалися до оборони, то вже Богун зібрав своїх козаків і повернувся до монастиря.

Щоб помститись, Калиновський на другу ніч наказав війську несподівано напасти на монастир. Він сподівався, що після вчорашньої перемоги козаки гулятимуть, однак Богун з козаками сам щоночі пильнував на башті. Отже він побачив, що ляхи нишком обступають монастир. Тоді Богун навмисне звелів вартовим не стріляти й удавати, неначе вони сплять, а сам тихо підняв увесь полк і поставив поза стінами.

Зрадівши, що козаки не стріляють, поляки почали приставляти до стін драбини і натовпом підійшли до брами; але тільки що вони полізли по драбинах, як на них враз полетіло з стін каміння й цілі колоди, та засвистіли кулі. Під стінами монастиря счинився страшенний галас — і, як морська хвиля відбігає від міцних скель берега, так і ляхи відшархнулися від монастирських стін.

Та й це не минулось польському військові, бо зараз Богун з кількома сотнями вершників вибіг зпід брами, доганяв ворогів і рубав їх.

Прогаявши під Винницею ще два тижні і бачучи, що Богун нічого не боїться, та мало не щоночі робить на передне польське військо наскоки, Калиновський надумав згубити його тим, від чого загинув Нечай, і послав до нього посланців, а через тих посланців вихваляв Богунове звияжество і передав у дарунок козакам десять кухов горілки, а самому полковникові красуню Мельничку, бо ту Мельничку Калиновський забрав з Красного й возив з собою.

Богун подарунки прийняв і з своєї руки просив передати від нього Калиновському сто коней, тих самих, що козаки повиягали з ополоні.

— Вклоніться від мене його ясно-вельможности, — сказав Богун наприкінці посланцям, нишком сміючись, — та перекажіть, що подаровану горілку мої козаки питимуть тоді, як польського війська вже не буде в Україні.

Посланцям не дуже то сподобалась така подяка, однак греба було з тим вертатись до свого табору.

Тільки посланці вийшли, як Пріся,

що ввесь час стояла біля дверей, зайнята чорним запиналом, впала до ніг Богунові ридуючи:

— Зарубай мене, славний козаку своєю шаблею, або звели скарати на шибениці! То ж через мене загинув твій побратим Данило, бо загостювався за мене. Не сила мені тепер жити на світі! Лихо мені — я кохала його з малих літ.

— Встань, вдово! — спокійно сказав Богун. — Якщо ти любила Данила, то Бог тобі й простить. Не ти, а сам Данило згубив себе своєю необачністю. Живи тут у монастирі, поки скінчиться війна, а тим часом обміркуеш, як тобі жити далі. Хоч ти й “подарована” мені, як бранка, та звісно ж — я вертаю тобі волю!

Мельничка вкленилася Богунові і відповіла:

— Не буду я думати довго, пане полковнику, як мені жити далі: я підую до старої Нечаїхи; біля неї я виросла з дитячих літ, тепер доглядатиму її до самої смерті.

Богун на те сказав:

— І добре ти надумала, чесна вдово! Це твоїй душі найліпша спокута; Нечаєву ж матір вже заради її славного сина годиться шанувати й доглянути при старості. Іди з Богом!

Щоб віддячити Калиновському за його лукаві подарунки, Богун тієї ж ночі перейшов з трьома сотнями козаків за Буг і вскочив у табір самого Калиновського. Як Божа кара, крутився він по ворожому стану, рубаючи й з правого й з лівого плеча, та шукаючи самого Калиновського, щоб стятися з ним у чеснім герці. Тим часом польські вояки потроху впорядкувались і, роздивившись, що козаків обмаль, почали оточувати їх колом.

Усіявши ворожий табір трупом, Богун гукнув козакам повертати до Бугу. Всі повернули назад, але поміж возами та наметами ворожого табору козаки розпорошилися й незабаром Богун помітив, що лишився сам. Це помітили й поляки і, пізнавши Богуна, кинулися натовпом доганяти його.

Відбиваючись від ляхів шаблею з усіх боків, Богун через хвилину був уже біля берега, коло Бугу, аж тут навперейми йому забіг польський хорунжий Рогальський з десяткою жовнірів, і один з них ударив своїм конем просто в

руди Богуновому коневі і навіть уже відняв над козаком свою шавблю...

Та не такий був Богун, щоб його бити простому жовнірові! Голова самого жовніра покотилася від Богунової шаблі раніше, ніж шабля ворожа доторкнулася до голови полковника. Проте, ця перешкода трохи затримала Богуну, бо Рогальський, падаючи, вдарив його держакон від короги по голові, а два польські вояки з радісним криком схопили його ззаду за руки, щоб стягти з коня та живцем притягти до Калиновського на муки та ганебну страту, і загинувби другий славний козацький ватаг, та не розгубився Богун і не схибла його міль: метнув він могутніми плечима — і обидва вороги, як груші з дерева, попадали з коней. Сам же полковник, здавши коня острогами, вихопився з ворожого натовпу й вибіг на лід.

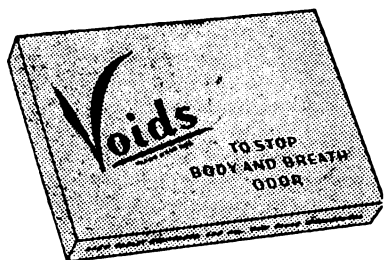
Здавалося, що славний козацький

ватаг уже вирятувався, але смерть ще раз махнула своєю косою у його над головою: розпалений січею, Богун забув про свої ополонки, а вони й досі не замерзли, бо вже починалася весна. Згадав він про них тільки тоді, коли кінь його вже завалився. Проте і в цій пригоді не розгубився Богун, а покинувши стремена, щоб не заважити коневі, почав плавати біля нього, держучись тільки за гриву.

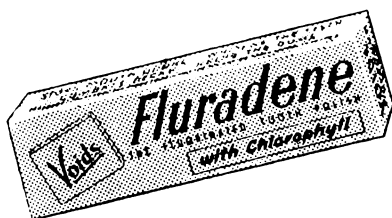
Радісні вигуки та глузування залунали з польського боку, і вороги знов уже бігли до ополонки, щоб захопити Богуну бранцем. Та на щастя, добрий кінь його чувши, що на ньому немає ваги, враз вихопився на кригу, а разом з ним, держучись за гриву, виліз і полковник. Тимчасом Богунові козаки роздивившись, що між ними немає полковника, вже бігли від монастиря назад і, радо вітаючи свого славного ватага, під-

Voids

ПРОДУКТИ CHLOROPHYLL

ПРОБНА КОРОБКА 25 ц.
МІСЯЧНА КІЛЬКІСТЬ \$1.25
ЕКОНОМІЧНА ВЕЛИЧИНА \$2.75

ВЕЛИКИЙ ВИМІР ЛИШЕ 69 ц.

Поликніть одну таблетку кожного ранку. Здержує всякий запах тіла — включаючи під пахами, ніг, шкіри на голові, поганий віддих з жолудка і всі внутрішні неприємні запахи. Займіть VOIDS після їдженя цибулі, часнику або після пиття алкоголю.

Fluradene робить навіть природньо білі зуби білішими. Хоронить зуби перед зіпсуттям, допомагає яснам і здержує поганий запах з уст.

Купуйте повищі товари в

UKRAINSKA KNYHARNIA

660 Main Street

Winnipeg, Man.

хопили його й помчали з ним до козацького пристановища, до монастиря.

Другого дня, коли до Богуну зібралися сотники, він весело жартував:

— Добре вчора скупали мене ляхи в ополонці! Отже, щоб часом не хвалилися вони та не гадали, що я їх налякався, треба цієї ночі знову дати їм себе в знаки!

І він таки й справді знову показав себе ворогам: знову зробив несподіваний наскок і вигубив кілька сот ворожого війська.

Місяць минав, як Богун був в облозі. За цей місяць чимало вигубив він польського війська та дуже втомив ворогів своїми наскоками. Хоч для Калиновського втрата в війську й не була помітна, бо до нього все підходила свіжа поміч, то зпід Камянця, то зпід Станиславова і навіть з Варшави, та все ж таки давнішого войовничого запалу в польському війську не було.

Одначе, довідавшись, що до Богуну йде підмога, Калиновський, щоб не покинути Винниці, не здобувши завязтого полковника, знову кинувся штурмувати монастир; та тільки й цей раз витримали козаки й дали таку відсіч, що навкруг монастиря лишилися купи ворожого трупу.

Ще не скінчилось це бойовище, як з монастирської дзвіниці побачили козаки, що йде до них поміч. То йшов з своїм полком Уманський полковник Глух.

Незабаром Богун почув пальбу і козацьке вигукування. Козаки-уманці увійшли в ту частину Винниці, що звалася "Нове Місто"; однак прилучитися до Богуну вони не мали змоги, бо між Новим Містом і монастирем стояв з військом Ланцкоронський; вибити ж Ланцкоронського звідти Глухові було трудно, бо треба було переходити річку, а лід уже завалювався.

Прождавши ще день і не діставши від уманців помочі, Богун вийшов з монастиря й ударив на ворогів усім своїм полком. Молодецький був той наскок, і вороги не встояли: передні їх хоругви почали тікати шляхом до Бару, Калиновський та Ланцкоронський кинулися слідом, неначеб на те, щоб завернути втікачів, але й самі вже не поверталися. Військо ж, довідавшись, що проводарі втекли, подалися й собі геть з міста.

Богун захопив усі польські гармати, всі вози з награбованим добром, і шулика, полетів за поляками.

— Віддячимо, пани брати, за славного Нечая! — радо гукали козаки і чим дуж гнали ворогів.

Два дні гнав Богун поляків, лишивши на шляху мертвими більше двох тисяч їхнього війська, і тільки на третій день, коли потомлені козацькі коні не мали вже сили бігти, він повернув до Винниці.

V

Тихо підїздив Богун до Винниці на чолі свого полку, втомленого завязатою боротьбою з ворогами. Він знав, що на тому, що сталося, боротьба не скінчилась. Знав, що поляки не зречуться України, бо Україна була дуже дорогою частиною для польського королівства, і з неї поляки мали дуже багато пожитку. Богун знав, що Україні треба готуватися ще до затяжної, рішучої боротьби з Польщею... І чоло славного козака оповивали думки про те, чи витримає ту боротьбу Україна... Але тимчасом перемога була на козацькому боці.

— Слава Богунові, слава! — гукали уманські козаки, підходячи до Богунового війська.

Усе поле перед Винницею було вкрито козаками й міщанами та селянами. Всі радо вітали полковника, підкидали вгору шапки, палили з рушниць і гукали:

— Слава Богунові, слава до віку!!!

ЩО ЦЕ ТАКЕ ?

Мале містечко: Там де сусіди пильнують вашої жінки.

Подружжя: Спосіб віднайдення якого чоловіка ваша жінка хотілаб мати.

Танцюристка: Та, що кидає собою на сто вітрів.

— — —

ЩО ВІН РОБИВ ?

Захорував один канцелярист і мусів піти до шпиталю. Слідуючого дня відвідав його управитель фірми і каже до нього:

— Не журіться нічим. Вашу роботу будуть за час вашої недуги робити інші люди в нашій фірмі, лише що перше ми мусимо довідатися якраз що ви робили.

Улекшіть Терпіння Перестуди

УЖИВАЮЧИ

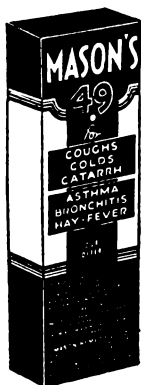
КАНАДІЙСЬКИЙ НАЙБІЛЬШ ПОПУЛЯРНИЙ ЛІК НА ПЕРЕСТУДУ

MASON'S 49

На скору полекшу від перестуди, катару або запалення гор-
танки зайийте MASON'S 49.

Від першої давки приємні в смаку, легкі до зажиття, MASON'S
49 скоро дає полекшу розятренням, поіритованим горляним
болонкам і звільнює нагромадження. Ви мусите дістати по-
лекшу або зворот грошей.

Наша Гарантія

Це спрепарування є позитивно гарантоване да-
ти пільгу. Коли по зажиттю половини пляшки
такої не осягнулося, зверніть решту до свого
аптекаря або до нашого бюро, а ціна купна
буде звернена.

Не відкладайте!

КУПІТЬ MASON'S ЩЕ СЬОГОДНІ!

В

UKRAINSKA KNYHARNIA

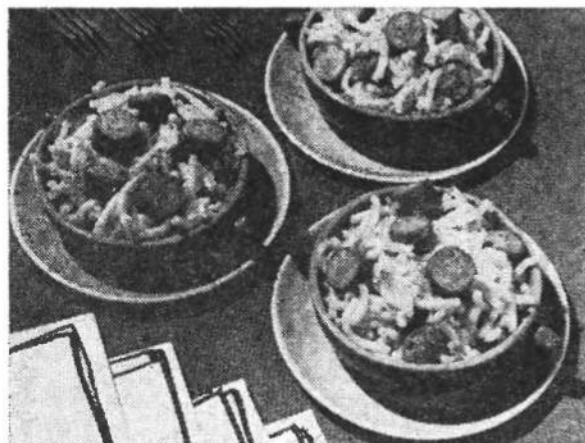
656-660 Main Street

Winnipeg, Manitoba

MASON'S '49

45c
75c

Випробувані і Виповнені Приписи Страв з Харчів KRAFT

Kraft обід в "Реймікінс" з по- крайними ковбасками "Френкфортс"

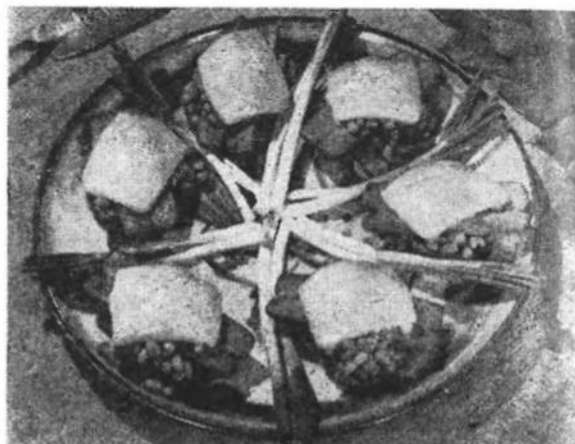
1 пакет Kraft Обід
4 пригріті ковбаски

Приготуйте Kraft Обід згідно з по-
рученнями на упаковці. Пригрійте ковбаски
і поріжте їх на поперечні куски. Змі-
шайте ковбаски з Kraft Обідом та ви-
кладіть в добре нагрітий касероль. Ді-
йте їх до печі з лагідною температурою
325 градусів, держіть 10 до 15 хвилин для
цілковитого приготування.

БОСТОНСЬКІ СЕНДВИЧІ

6 "Френкфортс", пригрітих
темний життєвий хліб, порізаний
1 фунт. бляшанка фасолі, пригріта
1 фунт Velveeta
зелена цибуля

Розкрийте поздовжньо ковбаски та по-
ложіть їх на кромки хліба, між полови-
нок ковбасок положіть фасоль. Поло-
жіть кромку сиру Velveeta на кожний
сендвич та печіть в печі при температу-
рі 350 градусів, або положіть під нагрі-
вач аж сир Velveeta розтопить. Подавай-
те гарячими зі зеленою цибулею.

БРОСКВИНЕВО-ГРУШКОВА САЛАТА

Половинки бросквинь ("пічс")
Половинки грушок
Салата
Покришений ананас
Марашіно вишні, порізані на чвертки
Miracle Whip приправа до салати

Для кожного подання положіть 2 по-
ловинки бросквинь і 2 половинки грушок
на листок салати на тарілці. Положіть
покришений ананас на середину кожної
половинки грушки. Положіть 4 четве-
ринки марашіно вишні на кожну поло-
вину грушки. Виповніть середину брос-
квинь приправою до салати.

Подавайте **VELVEETA KRAFTS** популярні страви зі сира

- Розтопіть його для горячого сирного сосу
- Покрайте його для сендвичів
- Посмаруйте ним сухарі

Найбільш відомі в світі сири виробляє або спроваджує фірма **KRAFT**

MIRACLE WHIP Приправа до Салати, робить салату вдвічі смачнішою

Miracle Whip різниться від всіх других приправ. Тому то й називають її "одна і єдина" Miracle Whip. Це є комбінація вареної приправи і мейонейзу. Дуже смачна в салатах і сендвичах. Зберітайте 16 унц. і 32 унц. слійки для маринування.

Міліони Дають Першенство **Miracle Whip**

ПРИЛАДЬТЕ СМАЧНИЙ МАКАРОН І СИР З **KRAFT DINNER**

Головна страва на 4 особи, яка коштує менше чим 5 центів від подання. Вариться 7 минут.

Наша Мова

1. Статистичні й географічні дані

Число всіх українських мовлян, тобто всіх людей у світі, що говорять українською мовою, доходило в 1939 р. до 45 мільйонів. Наслідком воєнних подій 1939-45 це число зменшилось, але на скільки — ще не відомо.

А проте в загальному можна сказати, що числом своїх мовлян українська мова ще й тепер стоїть на другому місці, після росіян, у словянському світі, на четвертому, після росіян, німців і англійців (разом з американцями й канадійцями) в Європі.

Суцільна територія, на якій говорять українською мовою, виноситься коло 900,000 кв. кілометрів. Це українська частина Басарабії, північна та західня Буковина, Закарпаття (цебто Закарпатська Україна й українська частина Словаччини), Галичина, східна частина Холмщини, Підляшшя, Полісся, Волинь, Поділля, Київщина, Чернігівщина, Полтавщина, Харківщина, південна Курщина, Вороніжщина, українська частина Подоння, Кубань і Чорномор'я, південна частина Ставропілщини, Таврія й Херсонщина. Поза Україною живуть українські мовляни в колоніях. В Європі: в Бачці (т. зв. "бачванські русини" — переселенці з Закарпаття з XVII ст.), біля Саратова, Самари й Оренбурга; в Азії: в середній Азії й на далекому Сході над Амуром на т. зв. Зеленому Клину. Крім того, багато українців живе в Зєднаних Державах Північної Америки, в Канаді, в Бразилії, Аргентині, Парагваї й інших державах.

Сусіди української етнографічно-мовної території — переважно слов'яни, а тому не завжди можна певно визначити межі (найтяжче на українсько-білоруському та українсько-словацькому проміжжі). На кордонах між мовами бувають смуги т. зв. перехідних, або мішаних говорів.

На півдні Басарабії сусідують українці з румунами й з болгарам (в Добруджі). Межа української території про-

ходить на північ від Ізмаїла, Килії, Ескі-полосу до озера Сасик, а звідси йде в північному напрямку до Дністра здовж річок Когильника й Сарати, на захід від Одеси аж до Росківця над Дністром. Звідтіля українська етнографічно-мовна межа переходить на лівий беріг Дністра й тягнеться в віддалі 10 — 25 кілометрів від нього в північно-західному напрямку. Від Рибниці до Могилева вона йде здовж Дністра, відтіля гостро скручує на захід і на терені Хотинщини йде на південь від Секур'ян і Бричан аж до Прута й далі цією річкою попри місцевості Липкани — Новоселиця до Буковини. На цій території йде вона трохи на північ від Прута аж під місто Чернівці, що лежить уже на українській території. Відтіля йде вона у південно-східному напрямі, творячи довгий і вузький півострів аж під Сучаву (довжина його — 50 км., ширина — 10 км.), а далі повертає знову в околицю Черновець і йде в південно-західному та й західному напрямку на схід від місцевостей: Панка-Волоський — Манилів — Фрасин — Арджел — Руська Молдавія — Бряза — Кирлибаба. По обох боках цієї границі зустрічається мовно-етнографічні острови. Від Кирлибаби йде українська мовно-етнографічна межа в напрямку Будийвської гори, звідтіля подається більш на південь і йде здовж річки Вишевої, опісля Тиси, на території Мараморощини; в кількох місцях вона переходить на південний або й північний беріг Тиси. На південь від Севлюша кінчається українсько-румунська межа.

Від Севлюша йде коротка межа з мадярською мовною територією. Вона біжить на терені Закарпатської України на південь від Севлюша — Мукачева — Ужгороду, залишаючи ці міста на українській території. Здовж цієї межі теж багато мовно-етнографічних островів.

Коло Ужгороду починається українсько-словацька межа. Вона йде хвилястою лінією в північно-західному напрямку, залишаючи на українському бо-

ці такі граничні місцевості: Конюш — Валашківці (з поминенням Снини) Пихні — Машківці — Дідачів — Берестів — Шитниця — Дапалівці — Туряни — Ременини — Дюрдьош — Матівці — Дубина — Андрейова — Єдинка — Комлоша. Звідтіля завертає на південний захід, опісля на захід й знову на північний захід, творячи рід двоязикового півострова в словацькому морі, обмеженого лінією: Комлоша — Курів — Снаків — Обручне — Лівів — Завадка — Шом — Ганігівці — Київ — Ольшавиця — Тороска — Якубяни — Стара Любовня — Камюнка — Липник. На південь від цієї границі зустрічається багато українських мовно-етнографічних островів.

Від Липника, Явірок, Чорної й Білої Води починається українсько-польська межа*). Вона йде в східному й північно-східному напрямку такими оселями: Пивнична — Грибів — Дукля — Романів — околиця Сянока, а звідтіля на північ рікою Сяком, біля місцевин: Сянік — Динів — Радімно — Ярослав — Сінява — Ожана, де входить у межі Холмщини. Тут вона пробігає біля осель: Тишівці — Войславичи — Павлів — Вільхивець — Опілля — Янів над-Бугом — а далі рікою Бугом до Дорогичина; відтіля через Боцьки до Лісної над Нарвою, де починається північна межа з білоруською територією.

Українсько-білоруська мовно-етнографічна межа йде Нарвою попри Пружани, Картузьку Березу, Вігонівське озеро, Люсин, Турів і далі на схід Припять до Дніпра, опісля ж Дніпром угору до Лоева. Звідтіля йде мовна межа української території Добрякою, Семенівкою до Чаус.

Коло Мглина починається українсько-російська мовноетнографічна межа. Вона йде від Середньої Буди на південь від Рильська, перетинає Курщину й Вороніжчину аж по Новохоперське на північ від місцевин: Суджа — Острогоське — Бутурлінівка — Новохоперське. Далі на схід виступають тільки українські мовно-етнографічні острови, що сягають аж по Урал і Азію. Границя суціль-

*) На основі договору між урядами Польщі й Української Соціалістичної Радянської Республіки з дня 14 липня 1945 р. українців, що живуть на захід від т. зв. Керзонівської лінії, в дійсності на захід від границі УСРР виселюється на схід, так що українсько-польська мовна межа в 1946 р. ще не була остаточно зформована.

Ось Тут ЄДИНІ Цукорки на Кашель...

ДІЙСНО ЛІКУВАЛЬНІ

з влекшуючими біль горла складниками Vicks VapoRub та іншими помічними на кашель складниками для екстра-помочі.

Улюблені канадійцями!

ної української території повертає біля Новохоперського на південь по Ростів місцевостями: Манина — Стара Милова — Мешків — Астахів — Манькова — Морозівська — Луганське — Шахти — Ростів. Звідтіля йде українська мовно-етнографічна межа до Орлівки над Салом, через Батайське й Балабанське, річкою Салом через Крилів по Отаманівське, де починається межа з калмиками.

На захід від лінії Отаманівське — Величаве — Миколаївське на Півкавказзі, й на північ від лінії: Миколаївське — Сочі — Джубга територія мішана з перевагою українського елементу, то знову з чужими островами.

Українсько-калмицька межа від Отаманівського, через Обильну до річки Манича, а звідтіля західними, узбіччями гір Єргені аж до Куми біля Величавого. Тут закінчується межа з калмиками й починається українсько-дагестанська межа. Вона біжить просто на південь і доходить до Куми. Далі йде межа з кавказькими племенами (черкесами, або

адигейцями, кабардинцями, абхазцями, чеченцями й карачаями). В околицях Сочі й Майкопу подибуємо мовні острови вірмен. У Криму населення мішане: побіч українців живуть росіяни й татари.

2. Становище супроти інших мов

Українська мова — окрема самостійна одиниця, виказує будовою більші або менші признаки споріднення з довкілними мовами. Тому, що вона належить до т. зв. індо-європейської (індо-германської) мовної групи, то найбільш чужа для неї мадярська мова, що залічується разом із фінською й естонською до т. зв. урало-алтайських мов. Далекі теж для неї своєю структурою кавказькі, як і монгольські, й тюрські мови. З індо-європейських мов, що належать до відмінних мовних груп, не до словянської, а з якими безпосередньо межує українська мова, це румунська мова, коли не брати під увагу німецьких та вірменських мовних островів.

Наша мовна територія сусідує безпосередньо з такими словянськими мовами: з болгарською (сербською й хорватською посередньо через бачванську колонію), словацькою, польською, білоруською й московською. Щоб мати уявлення з цілоти словянського мовного світу, до якого належить українська мова, наведемо нижче всі словянські мови, беручи під увагу їхнє географічне положення:

1. **Східнословянські мови:** українська, білоруська (кривицька), російська (московська).

2. **Західнословянські мови:** польська (з кашубською), словацька, чеська, горішньо- й долишньо-лужицька.

3. **Південнословянські мови:** словінська, хорватська, сербська, болгарська.

Крім цих, належали до словянських мов іще дві завмерлі мови: староцерковнословянська (староболгарська) й полабська.

Спільної словянської мови, т. зв. прасловянської, що з неї виводимо всі словянські мови, не знаємо, бо не зберігся до сьогоднішніх часів ніякий пам'ятник цієї мови. Зрізничкування й розпад прасловянської мови наступив десь перед VI—VIII ст. після Хр. й був обумовлений тим, що поодинокі племена розійшлися з спільної прабатьківщини (десь

у доріччі Прип'яті й горішнього Дніпра).

Найближче до прасловянської стоїть староцерковно-словянська мова. В ній збереглися найстарші словянські мовні пам'ятники, відписи богослужбових книг із X й XI ст. з первописів словянських апостолів св. Кирила й Методія, що в IX ст. переклали на відомий їм західноболгарський говір евангеліє, псалтир та інші богослужбові книги з грецької мови. Вони створили словянську азбуку, т. зв. "глаголицю" на основі грецьких малих букв (мінускули). Учень Кирила Климентій запровадив до вжитку абетку, створену на основі великих грецьких букв (маюскули) і її пізніше стали називати "кирилицею". Ця абетка протривала м. ін. і на Україні до початку XVIII ст., коли її зреформовано в т. зв. "гражданку", тобто сьогоднішні українські букви.

Старо-церковнословянської мови вживають і досі в богослужбі в нас (у гр.-кат.) росіяни, білорусів, у болгар і сербів, а подекуди й у хорватів, тільки що вимовна старо-церковнословянських звуків усюди сильно знаціоналізована. Так нпр. в українській вимові староцерковнословянське "ятъ" читається як "ї" (не ліпо, вірую, літо = не лїпо, вїрую, лїто й ін.), "е" не мякшить попередньої приголосівки (не, себе, тобі й ін.). "҃г" читається як "г" (глагол, благо, а не: глагол, благо, як в болгарській чи російській мовах) і ін.

Коли йде про окремішність української мови, то вона відрізняється від інших словянських такими важливішими прикметами:

1. звуком і на місці давніх о, е в т. зв. нових закритих складах, нпр. ніч — ночі, піч — печі;

2. звуком і на місці первісного "ятъ", нпр. ліс, ліси й ін.

3. нем'якшенням попередніх приголосівок перед і та и, нпр. сестра, небо, день, сивий, липа й ін.;

4. злиттям первісних і та йори (єри) у в один середній звук и, нпр. бити, мити, син, ситий і ін.;

5. звуком г з первісного "г", нпр. нога, голова, город і ін.;

6. переходом первісного л у деяких випадках в т. зв. нескладотворче у, нпр. брав, знав, вовк і ін.;

7. групою ри, ли в таких словах,

як кривавий, дрижати, гриміти, христити, слизити і ін.;

8. переходом звуків і та у в т. зв. нескладотворчі, нпр. Іван, але: на Йвана, він учить, але: вона вчить і ін.;

9. подвоєнням приголосівок типу: життя, зілля, насіння і ін.;

10. збереженням старого кличника: чоловіче, друже й ін.;

11. окремими наростками, як нпр. -ощі—гордоші, -сько—багнисько, -сько—бабсько, -ук, юк: ткачук, ковалюк, -енко—ткаченко, зокрема здрібнілими формами: нпр. мама, мамочка, мамуня, мамуненька, мамунечка, мамусенька, мамуся, мамусечка, мамця, мамунця, мамунуненька, мамунунечка, мамуська, мамуля, мамулька, мамулечка й ін.;

12. багатьма іншими прикметами в системі наголосу, словотвору, флексії, синтакси й словника.

Є й такі прикмети, що лучать українську мову з іншими слов'янськими. З білоруською й російською мовами лучить її спільний розвиток т. зв. повноголосся, тобто групи -оро-, -ере-, -оло-: город, ворона, берег, золото й ін., приголосівка ч, нпр. свічка та ін. З білоруською й чеською мовами українська мова має однаковий розвиток

праслов'янського "г" в "г", нпр. нога. З південнослов'янськими мовами й частинно з чеською єднає українську мову тверда вимова приголосівок перед первісними "е" та "і", нпр. тебе, тихий і ін.

Отак маючи на увазі окремі, виключно українські мовні прикмети з одного боку, а з другого спільні сполучники, що єднають її з іншими слов'янськими мовами, й врешті беручи огляд на територіальне положення української мови й її близькість до теренів слов'янської прабатьківщини, треба признати українській мові осередне (центральне) положення в сем'ї слов'янських мов.

Найменш, побіч української, виїшла з своїх первісних меж білоруська мова. На інші слов'янські мови треба дивитися, як на колоніальні мови на чужій, неслов'янській основі (субстракті), зокрема, коли йде про російську мову чи південнослов'янські. З цього випливає й друга основна прикмета української мови: вона — мова автохтонна й продовжує безпосередньо й тягло розвою тенденції того праслов'янського говору, що лежить в її основі.

На передових позиціях убезпечень на життя на північно-американському континенті, Sun Life Assurance Company of Canada вдержує цілковиту службу відділів та агенцій від одного побережжя до другого, втішаючись неперевищеною ніким славою з огляду на його ввічливість, скорість та діловитість.

В і д і л и
в таких містах Канади:

BARRIE
EDMONTON
GUELPH
HALIFAX
HAMILTON
LONDON
MONTREAL
5 відділів
NORTH BAY
OTTAWA
PETERBOROUGH

QUEBEC CITY
2 відділи
REGINA
SAINT JOHN
SHERBROOKE
ST. JOHN'S, NFLD.
TORONTO
4 відділи
TROI RIVIERES
VANCOUVER
VICTORIA
WINNIPEG

SUN LIFE ASSURANCE COMPANY
OF CANADA
HEAD OFFICE - MONTREAL

3. Розвиток літературної мови

Великий простір української мови виявляє деякі різниці в її звучні, словотворі й слівні; територіяльні відміни української мови називаємо говорами. Цілий український мовний простір можна поділити на дві основні групи говорів: північну й південну, при чому південна поділяється знову на дві підгрупи: південносхідну й південнозахідну. Крім говорів існує спільна всеукраїнська літературна мова як наверхній репрезентант усіх говорів, як офіційна мова уряду, школи, літератури, преси, театру, радія й т. д.

З найдавніших часів літературною мовою українців була староцерковнослов'янська мова, що прийшла з Болгарії разом із прийняттям християнства на Україні в 988 р. за Володимира Великого. З часом ця мова просякла українськими прикметами в звучні (вимові), словотворі й слівні, вона значіоналізувалася й як українська староцерковнослов'янщина протривала в літературному вжитку українців до кінця XVIII ст., прийнявши в себе багато слів польського, латинського й ін. походження.

З "Енеїди" Котляревського, що перший свідомо впровадив чисту народну мову до української літератури (1798), починається нова доба в розвитку української літературної мови. Завдяки праці тодішніх письменників: Квітки-Основ'яненка, Гулака-Артемовського, Гребінки, Метлинського, а зокрема завдяки геніальному слову Тараса Шевченка й мовно-літературній праці П. Куліша закріплено східноукраїнський (полтавсько-харківсько-південнокиївський) характер української літературної мови, зокрема щодо звучні, словотвору й синтакси. Дальший розвиток української літературної мови, зв'язаний з іменами таких письменників, як Марко Вовчок, Руданський, Глібів, Кониський, Стороженко, (в Галичині) Шашкевич, (на Буковині) Федькович.

Після заборони української мови в царській Росії р. 1876 зосередилося українське культурне життя у Львові. Наддніпрянські письменники друкували тут свої твори, а в літературну мову ввійшла тоді не одна риса західноукраїнських говорів, зокрема в ділянці лексики. Доба заборони українського слова

в Росії (1876 - 1906) — це водночас доба розвитку української спільної літературної мови в Галичині. Її треба визнати за найважливішу, коли йде про зближення та вирівнювання різниць у літературній мові українського Сходу й Заходу.

В XX. ст. виступила українська літературна мова, вже зовсім себе виявивши та з вповні скристалізованим характером. З революцією 1905 р. впали царські заборони, революція ж 1917 р. винесла її на становище державної мови, декретоване кількома урядовими актами. В зв'язку з українізацією установ та урядового апарату стала українська мова обслуговувати всі ділянки державного технічного та економічного життя. Посилено й теоретично дослід української мови й почато скристалізовувати її норми.

Про високий ступінь розвитку української літературної мови в XX ст. може свідчити, з одного боку, творчість таких письменників, як Б. Грінченко, Леся Українка, М. Коцюбинський, Іван Франко, В. Винниченко, О. Олесь, П. Тичина, М. Рильський, М. Хвильовий, М. Зеров й ін., а з другого боку, велике число добірних перекладів із світового письменства, нпр. Тимченка, Зерова, Загула, Бурггардта, Славинського й ін. Розвивається й підноситься на висоту мова української публіцистики та живе слово промовців, декламаторів і театральних мистців. Вирівнюють її правописні різниці в ім'я одности наверхньої форми української мови, зокрема після всеукраїнської правописної конференції 1928 р.

Українська літературна мова — зовнішній виразник творчих психофізичних сил української Нації живе й далі розвивається, глибоко запусивши коріння в народний ґрунт.

Проф. д-р Ярослав Рудницький

НАЙВИЩІ ОСОБИ В СВІТІ

Найвищий чоловік і жінка, про яких знає історія, це римляни Позій і Секунділла. Вони жили за часів царя Августа (помер 14 року по Христі). Їхні кости відгребано на цвинтарі "Горті Салустіані" в Римі й пороблено на них наукові поміри. Згідно з цими помірами Позій мав 3 метри й 6 сантиметрів висоти, а Секунділла три метри.

Заждіть, Пані--Це Піде Скорше, Якщо Ви Зробите Ці Три Речі . . .

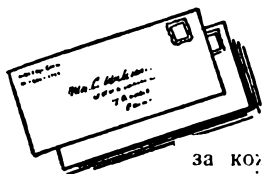
1. Адресуйте свої листи правильно —

Пишіть виразно і подайте повну адресу; включно з числом поштової зони в Оттаві, Монреалі, Торонто, Ванкувері й Квебеку.

2. Повідоміть своїх приятелів про свою докладну адресу (і число зони, якщо таке є) — особливо якщо ви змінили адресу. Призвичається до того, щоб подати свою зворотну адресу в лівому розі конверти або пакунків.

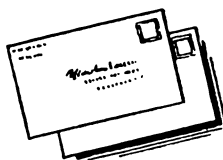
3. Загортайте пакунки тривало — зав'яжіть сильним шнурком — і наклейте відповідну кількість значків. Коли маєте сумнів, попросіть, щоб у Поштовому Уряді зважили ваші пакунки чи листи, щоб оминуті подвійне оплачування пересілки.

Держіть ці інформації завжди під рукою для пригадки при висилці пошти.

ЛИСТИ

1 Кляса вимагає: місцеві листи, 3ц. за першу унцію, 1 цент за кожну додаткову унцію; позаміські (Канада, З.Д.А. і всі другі держави Північної й Південної Америки, Бритійського Комонвелту, Франція й Еспанія) 4 центи за 1-шу унцію, 2 центи за кожну додаткову унцію. Летунська пошта (домашня) 7 центів за 1-шу унцію, 5 ц. за кожну додаткову унцію. (Запитайте в Поштовому Уряді про оплати летунської пошти до інших країн).

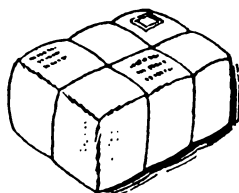
ДРУКИ

Картки, обіжники і т. п., вповні задруковані — коли адресовані до осіб на їх імена — 2ц. за перших 2 унції, 1ц. за кожних додаткових 2 унції. Коли така посилка є заадресована "До жителя дому" (не по імені), вона вимагає 1½ц. за перших 2 унції і 1ц. за кожних додаткових 2 унції.

ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛИ

вислані приватними особами до місцевостей в Канаді, ЗДА або Мексику вимагають 2ц. за кожних перших 4 унц. і 1ц. за кожних додаткових 4 унц. Канадійські часописи і журнали можуть бути вислані по цих самих оплатах до інших місцевостей в Комонвелті, Північній і Південній Америці, Франції та Еспанії.

ПАКУНКИ

Будьте обережні! Попросіть, щоб у найближчому Поштовому Уряді їх зважили. Ви тепер можете вислати. Летунською Поштою пакунки до 25 ф. ваги. Запитайте за посліпною летунською службою.

CANADA POST OFFICE

HON. ALCIDE CÔTÉ, Q.C., M.P.
POSTMASTER GENERAL

W. J. TURNBULL
DEPUTY POSTMASTER GENERAL

Др. Г. Г. СКЕГАР, Галівуд, Каліф.

Два Жиди

(З моїх недавніх мемуарів)

Самий заголовок цієї статті є не-інтересний, але особи, про яких іде мова, є дуже інтересні для цілого українського загалу, або бодай для тих, які цікавляться нашим життям-буттям на американській землі.

Хто-ж були ці два жиди, що аж треба про них писати цю статтю? Імена звичайні: Александер Кавн і Боак Картер. Оба вони померли в 1944 році: перший у Берkeley, Каліф., а другий у Галівуд, Каліф.

Про обох них, по їх смерті, вийшла обширна література. Таку літературу мав я під руками, коли писав ці рядки.

Александер Кавн був родом з Росії (мав 55 років коли помер). Від 1909 до 1916 він учив у Жидівськм Інституті в Шікаго, а вечорами сам ходив до школи (до Лювіс Інститут). В 1916 р. отримав він ступінь Б.А. з Університету Шікаго. Потім переходить до Університету Каліфорнія в Берkeley, де отримує другий науковий ступінь М.А. та стає професором словянських мов. Рівночасно працює над собою далі і в 1943 році дістає ступінь Доктора Філософії, а з цим новну професуру словянських мов на Університеті Каліфорнія в Берkeley.

Які-ж мови знав Кавн? Лісту таких мов подає проф. Г. Р. Новес (який написав повний життєпис Кавна): російську, англійську, французьку, італійську, німецьку, жидівську, чеську, польську, сербську, хорватську, українську, єврейську і старо-словянську церковну мову.

Поза школою інтересувався Кавн російською літературою і писав прихильні рецензії до журналу "Букс Аброд". Коли попалася якась книжка під руки Кавна, що була написана про українців і Україну в дусі націоналістичнім, то Кавн іронічно висмівав її. Те саме робив він з усіма книжками, що

вийшли англійською мовою про Україну.

Я навязав з ним знайомство, але по першій стрічі ми збагнули, що нам краще більше не знати себе. Він ніяк не хотів признати мені расії, що коли він має повне право на своє інтернаціональне переконання, то я також маю повне право на переконання націоналіста. До того боліла його моя заввага, що коли українці не мішаються до жидівських справ, так чому жиди мішаються до українських справ?!

Це тільки моя згадка про Кавна, а тепер я зачитую один уступ про Кавна з "Букс Аброд" (осіннє видання, 1944 року), з його інтимного життєпису, написану професором Новес:

"... even while living in Berkeley, engrossed in his teaching and in his work on Russian literature, he bought quantities of Hebrew books, promising himself that he would resume Hebrew reading when he was past seventy. Though even as a boy he had ceased to be an orthodox Jew, he was devoted to the traditions of Jewish culture; the emotional appeal survived even though intellectual conviction concerning dogma and ritual had vanished. The phenomenon is familiar to us in sceptics who once were earnest members of the Catholic Church or some Protestant denomination. Similarly Kaun could be moved—and was moved—by historic Christianity and its rituals. Attachment to the Russian Orthodox Church as it existed under the empire, however, he was apt, naturally enough, to associate with anti-Semitism; he distrusted it. For the contemporary Russian Church, completely separated from the state, he had no small sympathy. He was greatly attracted by the Bahai movement, with its emphasis on the spiritual unity of humanity."

Повищий параграф багато краще

говорить, хто був Кавн, як це я мігби сказати.

★

З другим жидом, Боаком Картером, інша історія. Цей був родом з Тегерану; вихований в англійській дусі (бо навіть кінчив університет у Лондоні); посадав надзвичайні журналістичні здібності і мав те, що англієць називає "сенс оф джостис" (змісл справедливості!). А все-ж, як жид, мав дві спільні прикмети з Кавном: інтересувався всесвітньою літературою і в душі був сто-про-центовим жидом (тут навіть не помогла англійська школа та всебічне виховання).

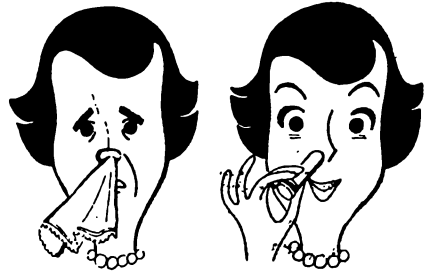
Мое знайомство з ним датується від тоді, коли я жив у Нью Йорку. Як поїхав до Галівуду (весною, 1941 року), я вів листування з Картером. Він звертався до мене по інформації про Україну й українців. Ці матеріали, що діставав від мене, служили йому за базові матеріали до промов на радіо і при писанні статей в Герстових газетах, де він був репортером довгі роки. В одній радіевій промові на користь України він сказав таке:

"What of Liberty for Ukraina? This country is also known as Ukraine. Now, the average American considers Ukraina as a Russian province, but the truth is quite the opposite. The language of Ukraina is not a Russian dialect. Ukraina has a long history, and possesses literature and traditions of her own. Modern Ukraina was born in the throes of the Kozak Revolution of 1648. The Ukrainians are not Russians. Ukraina was once (three times to be exact) an independent nation. Under Bohdan Khmelnytsky, Hetman of Ukraina, the country made a treaty with Russia for protection against Polish and Turkish invasions and plunder expeditions. But Russia later forcibly annexed Ukraina against her will—one of those cases, where the protector turned out to be the wolf—but the Ukrainian spirit never died.

In the First World War, and the Second one, Ukraina was only the bone of contention between Germany and Russia—just as it has been the bone of contention for many centuries of wanderings of nations and races after the old Babylonian, Chaldean, and Persian empires broke up.

In the First World War, Ukraina, not possessing a strong army to defend her-

БІЛЬША

ВИГОДА

Лише вдих цього вигідного VICKS INHALER вможливорює свободний віддих через затканий ніс вже в кількох секундах. Вживайте його колинебудь, денебудь! Так часто, як потребуєте.

ВІДДИХУ

self, was overrun by the Bolshevik army. Poland took Galicia, Roumania took Bukovina, Czechoslovakia took Carpatho-Ukraina, which Hungary later took from Slovakia. The Ukraine was therefore partitioned and her fifty million people became once more experimental animals in the international school of human vivisection. And the 14 points of Mr. Wilson did not help her at all. And the Atlantic Charter will not help her.

Then came the outbreak of war again in 1939. Germany wanted Ukraina as her colony. Russia wanted Ukraina as her colony. But Ukrainians wanted their country totally independent from all tyrants. They want their four freedoms. They ask the whole world to leave them alone. But that is only in vain.

Came the Atlantic Charter with its 8-point proclamation. A ray of hope shone for the Ukrainians, but for how long? The Atlantic Charter is now a subject of ridicule by the American press. Nobody has

any respect for it; even its fathers refute their "legal paternity."

But the Chapter before last was closed at the Yalta Conference. The "Big Three" held a funeral for Ukraina and the Ukrainians. It is true that the Ukrainian question was not touched upon, presuming that it is a "Russian Chattel" and therefore not worthy of mention. Without consulting Ukrainians, their fate was sealed and delivered into Russian slavery, body and soul, for centuries to come."

Картер скінчив промову — й на хвилину замовчав. А потім вибухнув: Та ви, українці, не тратьте надії; ваша свобода і воля прийде до вас скорше, чим ви моглиб це передбачити! За вами правда, а правда мусить бути переможною, інакше не варта на світі жити!

★

Будучи в Нью Йорку, Картер оповідав мені, що він працює над дуже важним документом, але що це за документ, я не питав. Аж в Галівуді дістав листа від нього, де він повідомив мене, що його документ вже готовий і він просить своїх приятелів купити один примірник цієї книжки за \$10.00.

З того листа довідався я, що цей документ було ніщо інше, як лише новий переклад Біблії, який Картер зладив (взяло йому повних 12 років), бо уважав, що дотеперішня Біблія, під лінгвістичним оглядом, була дуже зле перекладена. В той час не міг я собі дозволити на такий люксус, як книжка за десять доларів, а пізніше Картер помер, і я цього твору ніколи не бачив.

Зі смертю Кавна українці позбулися одного україножера; зі смертю Картера українці втратили приятеля.

Та започаткована праця в Герстових газетах статтями Картера не прогмоніла даремно, бо коли чотири роки пізніше я післав листа до Герста, то його секретар відповів, що мій лист побачить "світ Божий" (значить буде опублікований у всіх Герстових газетах від моря до моря), що й сталося, бо з дати 2-го липня, 1947 року, на редакційній сторінці, вся Герстова преса в Америці, в десять мільйонів примірниках помістила мого листа, як слідує:

A PLEA FOR UKRAINIANS

The editorial, "Helping Soviet Persecution," in the Los Angeles Examiner of June 19, 1947, is a brilliant article depicting the tragedy of all displaced persons in Europe.

It seems to me that the Hearst publications alone champion the cause of these peoples—yet no mention is made of the Ukrainian displaced population which amounts well over 800,000 souls.

If we go back to history we will find that the Ukrainians were the very first ones to be enslaved by Russia from the time when Hetman Bohdan Khmelnicki signed that infamous treaty (in 1654) amalgamating Ukraina (Ukraine) and the Moscovy state as two equal and sovereign states.

The result of such a union was that the Ukrainian language was prohibited from use, and the very word Ukraina was a taboo. This is the reason why one will not find Ukraina on any world map because the Russians have another name for this country: Malo-Rossya or South-Russia.

It is true that the Bolshevik regime calls the Ukraina by its proper name, but that is all: Ukrainian government is in Moscow; the head of the state is not a Ukrainian, and even Manuilsky delivered his speech in San Francisco in French.

When Europe sobers up again and the Atlantic Charter will find its enforcers that will mean business—THE TIME MUST COME TO FREE ALL THE ENSLAVED NATIONS NOW UNDER RUSSIAN YOKE—and the present Russian leaders will be brought before the bar of justice as the Germans were—and only then could the world hope for any kind of peace.

Dr. Harry Geo. Skehar,
Secretary, Ukrainian Library
Society of California.

ВОЛІВБИ БУВ ЖИТИ

Пані Джовнс мала трудність у колектуванні відшкодування за свого чоловіка, який згинув припадково підчас праці в одній фабриці. Вона написала до Ради Відшкодування листа, і в ньому сказала таке:

Ви спричинюєте мені так багато клопоту з колектуванням грошей за мого чоловіка, що мені часом здається, що може булоб ліпше, щоб він був жив.

С. КОВБЕЛЬ

ДУМА СТАРОГО ВСЕЗНАЙКА

Заїхав ти, любий брате, куска хліба щоб шукати
У заморський чужий край.
Тут застав корчі та скали, поле добре і нездале,
А багато, що май - май.

І монета все вертиться, з нужди, злиднів сам смієшся,
Куди глянеш: чистий пан,
Чи з переду, чи зо заду, все в порядку, все до ладу,
Дивуєшся собі сам.

Чуєш: десь там війна люта. Одним впали тяжкі пута,
Другим свіжі напняли,
Одні з радости варюють, другі вже і сліз не чують,
Бо вже решту пролили.

Але тобі це не шкодить, Бог пшеничку, овес родить,
Світ долярів не скупить,
Бо-ж то всякий хліба хоче, на Канаду звернув очі,
Дай пшеничку, гроші в мить.

Десь там чуєш мов приснилось, що Вкраїна з ляхом билась.
За якусь там свободу.
Людей вішають, стріляють, перебору й не питають,
Без порядку, без ладу.

Сестру, брата твого вбили, а хатину їх спалили,
Все що було в ній взяли,
В церквах коней годували, на престолах балювали,
Християни-ж то були.

Тюрми, башти які мали, все у щерьть уже напхали
Самий краший людський квіт,
За щось мучать і катують. Чи то правда, чи жартують?
Нині бреше цілий світ.

Все те казкою здається. Але тобі і не сниться,
Ти не бачив і не чув.
Сиротята ходять босі, допомогтиби їм здалося.
От, хіба би дурний був.

От, як би то я був в краю, то зробивби що я знаю,
Я-б тим ляхам показав,
Вониб мсне там пізнали, в решеті би танцювали,
Віддихнутиб їм не дав.

А що твої батько - мати позбулися, кажеш, хати —
Не велика в тім біда.
Хібаж старим хати треба? Їм же і так час до неба.
На що їм вже свобода?

Ти книжок хоч не читаєш але добре про все знаєш,
Дітей твоїх люди вчать.
Мають голову здорову, знають добре чужу мову,
А на рідну їм начхать.

Товариства, братства, клуби, все те здалось чорту в зуби,
Всюди гроші лиш давай.
Ще лиш цього бракувало. Причепиться де попало:
“Приставай тай приставай”.

Спинить тя серед дороги: “Приставай до заемоги”.
Та тут може би й пристав,
А як би ще можна знати коли прийдеться вмирати
То й доляра-б навіть дав.

Десь Просвіти, Комітети, давай гроші на газети,
На каліки, на базар,
Інваліди, Рідна Школа, обступлять тебе довкола,
Не поможе і жандар.

Як нічо не хочеш дати, то знайдуть тя в твоїй хаті,
Віддихнути не дадуть,
Хоч ховайся, не ховайся, хоч просися, хоч і лайся,
А все таки щось візьмуть.

А ті вечірки, концерти, теревені, переверти,
До живого допекли.
Куди тільки обернися, за кишеню все держися,
І все з кимось ся діли.

Ой, нема то як бувало, аж серце ся радувало,
Як згадаеш. Та де - де.
Як зберемось десь до хати при чарочці забавляти
То і сонце нам зійде.

І танцюємо, співаєм, пемо пиво, в карти граєм,
Життя було... що й казати.
Від вечора аж до рана, навіть жінки й діти п'яні,
Ім же-ж також привикать.

Тож ви, люди, майте розум. І хто пішки чи хто возом,
Не дивім ся на дурних.
Всі до дому забираємось і назад не оглядаємось.
Лишимо їх тут самих.

Л. ТАВРИДЗКА

ГАГІЛКИ

Звідки взявся в нас чудовий великодний звичай виводити гагілки в усі три дні Великодних свят, та й ще в неділю після Великодня, т. зв. Провідну, до тепер не досліджено. Можливо, що це залишок поганського свята радості в честь бога весни. Тоді то наші предки збиралися весною на великій площі біля статуї бога, жреці складали йому жертви і молились при цьому про урожай на полі, в саду та плодовитість худоби. Молодь, взявшись за руки, виводила різні хороводи довкола статуї, співала пісні в честь бога, опісля йшли

всякі веснівки та любовні пісні. Дівчата приносили зі собою на це свято віночки з різних весняних квітів, оздобивши ними свої голови. Перед заходом сонця ставали всі гусаком і, приспівуючи пісню в честь богині любові, йшли походом повз хлопців. Котра дівчина припала до вподоби хлопцеві, з її голови знімав він вінок і кидав його в вогонь. Коли вінок загорівся, це означало, що дівчина буде доброю дружиною. Коли дівчину вподобали собі два хлопці, тоді вирішувалось правом сили. До пізної ночі лунали пісні, дзвені-

ли сміхи та палав вогонь на площі бога весни. Це свято любила особливо молодь, хоча й старші брали в ньому живу участь.

З християнських часів знаходимо описи свята радості в великодніх віршах. Христос переміг чорта, пекло, смерть. Він воскрес, тому повинні всі радіти. В цей день має панувати загальна веселість. “Усяк наївся в смак печеної паски, нехай не лежить дома до гори черевом” — каже вірш. Усі пішли на майдан погуляти та вихвалити воскреслого Бога за те, що зробив дорогу до неба. “Старики всі сіли в коло, посідавши розмовляли дещо бач про старину, в Січі як колись гуляли. Хлопці, дівки аж зраділи, що гулять приходить час. Парубки навприсяжки брали, потім били тропака, а дівчата забивали підківками гопака. Як вже взяли молодичі по своєму бушувать, аж погубили спідниці і так взяло їх розбирать”. Далше каже автор: як вже втомились танцями, пішли хлопці грати в мяча, дівчата взявшись за руки співали ріжних пісень, дехто бився навбитки (великодна гра), а діти бавилися в ката й мишу.

Порівнюючи обидві вище наведені картини бачимо, що сучасні нам гагілки, закорінені ще в поганських часах, розрослись в часах християнських могутнім деревом традиції, яка переходила з покоління в покоління. В Україні до революції гагілки були дуже поширені, але вже за советської влади почав цей звичай що раз більше зникати. Советській людині, позбавленій свободи думки та чину, обідраній, голодній, не можна було повеселитись навіть в таке радісне свято, як Христове Воскресення.

За те на західних землях України звичай виводити гагілки залишився до останніх часів. Правда, в деяких селах почав він вже зникати; це були впливи носіїв “культури й цивілізації”, які голосили: “Жуцьце те хлопске звичає, поплатще цо робі място”. І колиб так дійсно було поглянути що робило українське місто, то напевно ніде не зникби цей звичай. Згадатиб хоч тільки церковний майдан на Святоюрській горі у Львові, де всі три дні свят та ще й після свят роїлось від молоді. Студент брав ремісничку, гімназистка лучилась в

колі з купцем і всі разом співали: “їде, їде Зельман...”

Та найкраще таки на Великдень по наших селах. Гуцульщина... Що це хтось писанок розгубив на майдані? Ні, це гуцули висипались зі своїх колиб, щоб Бога славити. Різнобарвно вишиті кожушки, червоні штани, пестрі плахти жінок, здалека дійсно здаються писанками. Сиві діди посідали біля церкви на колоди ялин і, пахаючи люльки, похитують головами: — “Гай, гай, як той час біжить; ще вчора, здається, ми ставили підчас гагілок ці вежі, а сьогодні ставлять їх вже наші внуки”. — На вершку вежі стоїть стрункий Ілаш, палками очима шукає Марічку. А вона наче не помічає його, співаючи в колі дівчат: “Ягіл ягілочка, ягілова дочка, на вулицю вийшла, як зіронька зійшла...” “Підожди, навчу тебе, куди глядіти” — думає задирчивий Ілаш. Та в цю хвилину вежа валиться і він “запоров носом”. От вражі дівки, бач які хитрі, нечаяно підбігли та повалили. Та ось Ілаш вже біля Марічки, міцно держить її за руку. Тепер уже створилось коло мішане. — “Ой, чия-ж це гуска по воді си плюска, ой чийже-ж це гусачок до дому не пуска”... — лунає пісня. І раптом очі всіх звертаються на Ілаша й Марічку, а пісня продовжує: “Залугова гуска по воді си плюска, а Хитреньків гусачок до дому не пуска”... Таємницю зраджено, Марічки лице червоніє, а сиві діди хитаючи головами, кажуть: “Мабуть скоро слатиме Ілаш сватів до Залугової Марічки”.

**

В долині Збруча запахи фіялки. Радісно голосять дзвони: — “Христос Воскрес! Христос Воскрес!” — “Воістину Воскрес!” — відповідає тихесенько старенька бабуса з того боку ріки. А по цей бік люди радіють вголос. Хлопці в святочних вишивках, дівчата в шелянових спідницях і хустках, не зважають, що чорне подільське болото липне до чобіт. Усі три дні свят хто живий та здоровий — бавиться гагілок. Крім “Зельмана”, “Подольночки”, “Ягілочки”, співають горді подольки свою гагілку про Поділля: — “Гей, хто на Поділлі не бував, той ще щастя не зазнав. Поділля, Поділля, Поділля моє, в тебе мед солодкий та збіжжя золоте”... Від-

так, налюбувавшись в пісні своїм Поділлям, стають хлопці й дівчата гусакон та й співають: "Писар гуси зганяє, на дівчата моргає, гай, гай, уха-ха, на дівчата моргає"... На самому кінці стоїть поважний парубок, який представляє писаря. Він батогом підганяє цілу чергу вперед. Так машеруючи довкола церкви, співають декілька стрічок. На третій день свят випускають хлопці медведя. Медвідь увесь заплетений в солому (горохнянку), ніхто не знає хто криється під солом'яною маскою. Він біжить між дівчат і старається зірвати вишивану запаску. Відважні дівчата б'ють медведя, менш відважні тікають. Кожна уважає на свою запаску, знаючи, що здобути тут трофеї залишаються власністю медведя. Розказують, що підчас одних свят якийсь звинний медвідь наловив аж вісім запасок, які опісля післав своїй нареченій замість рушників. Улюбленою грою хлопців є ліхтар. На стілець сідає один хлопець, а йому на коліна кладе голову другий. З-заду підходять хлопці й б'ють його в задню частину тіла так сильно, що йому часто в очах кілька ліхтарів засвітають з болю. Коли вгадає хто вдарив, тоді "винуватець" кладеться на його місце. Ця гра була поширена в цілій Галичині, тільки не всюди однаково її звали.

На другий день свят відбуваються гагілки в цілому краю з перешкодами. Дівчата й хлопці одягнуті по буденному. Це-ж обливаний понеділок, шкода святочного убрання. А хлопці не зважають на ніщо. Ллють цієї води відрами, мало що криниці не повичерпують.

В кожній закутині наших західних земель дуже піддержувала Великодні гагілки наша молодь. Були і цілі околиці, що брали в них живу участь старші господині, а то й сиві бабусі та діди. Кожна околиця мала свої гагілки, зроджені у своєрідному середовищі. Напр. улюбленою тематикою волинських гагілок були русалки, які поривали молодих парубків, або — спомини, про лютих царів, які нівечили вроду пишних волинських дівчат. Бойки скаржились Богу, чому не дав їхнім горам родючої землі: — "Пішов бойко на доли заробити хліба, покинув милу, сумно за горами, біда-ж йому, ой, біда"... Лемки, закохані в свої ліси, виспівували про них всілякі дива, якто нпр. раз один гетьман виліз на кріслатого дуба

і вистріляв дві сотні ляхів; або знову, як у страстний четвер, в середині старого бору, на невеличкій галявині, з'являється лицар з вогненним мечем і проповідує скору волю. Переважальною тематикою лемківських гагілок були історичні мотиви, хоча не бракувало і любовних.

Та крім цих своєрідних гагілок, мабуть по всіх селах співали: "Іде, іде Зельман, іде, іде його брат"... Або: "Ой, ніхто там не бував, де я вір підрубав, ой, яворе, яворуку зелененький". Чи така загально знана гагілка: "Вісьта, коню, вісьта, поїдем до міста, будемо там торгувати, дівкам вінки купувати". Або: "Ми кривого танцю йдемо, тай кінця'му не знайдемо, то до дому вже підемо"... а кінця кривому танкові мабуть ніхто ніколи не знайшов. Приносила його темна нічка, яка розганяла всіх до дому. тільки гуцули палили ватру й при її світлі продовжували гагілки, аж доки не порозганяли їх сиві діди костурами.

Гарний звичай — ці наші гагілки, ним не може похвалитись мабуть жадний нарід. А ми, горді з цього, не сміємо допускати, щоб він зник. Тут, на чужині, ми повинні з подвійною силою боронити його перед зниклом. і, що вже призабули, нехай пригадають собі; ті, що ще тямлять, нехай навчать інших, які зовсім не бачили гагілок. Наша молодь нехай вчиться та, йдучи слідами дідів, нехай продовжує цей гарний звичай.

В провідну неділю по Службі Божій не розходімся до дому. Задержімся всі на церковному майдані нашої скромної церковці, візьмімся всі за руки, створім одно велике міцне коло і пробуймо заспівати: "Іде, іде Зельман..."

МИРОСЬО В НЕБІ

Малий Миросьо був дуже збиточний. Мама сварить його того дня вже десятий раз і каже:

— Миросю, як ти думаєш дістатися до неба, коли ти такий збиточний?

По хвилині надумання Миросьо відповідає:

— Я буду бігати через браму і отворати й зачиняти її так багато, що Святий Петро нарешті скаже до мене: Не бігай так. Або виходи або будь тут.

— Тоді я побіжу до середини і там остануся.

СИМВОЛ ПОСТУПУ КАНАДИ

В 1832-му році, коли Канада була ще рідко залюдненою колонією, група підприємчивих бизнесовців з Галіфаксу заснувала "публичний банк" — The Bank of Nova Scotia — для підкріплення торгівлі. Факт, що сьогодні цей банк є одним з найбільших банків Канади є доказом цієї важкої ролі, яку він відіграв у зрості Канади — доказом доброго розсудку його принципів.

Бо політикою Банку від самого початку його існування була приятельська співпраця. Він завжди був спільником у суспільстві. Він допомагав цілим поколінням фермерів, підприємців і бизнесовців у набутті нової машинерії чи вираду для нових починів. Всім новим канадійцям з усіх кінців світу, які приносили до Канади неогінні вартості їхніх здібностей в торгівлі й промислі, він давав повну піддержку.

Сьогодні, маючи понад 400 відділів у Канаді й закордоном, Bank of Nova Scotia є більше чим коли вашим спільником у розвитку Канади. Новий будинок банку The Bank of Nova Scotia в Торонто стоїть як символ поступу Канади — як видимий знак віри Банку в неогоранчене майбутнє нашої батьківщини.

Будинок Bank of Nova Scotia в Торонто, Канада. Головні бюро Банку.

The Bank of NOVA SCOTIA

ДОБРЕ Є ЗНАТИ ВАШОГО BNS УПРАВИТЕЛЯ

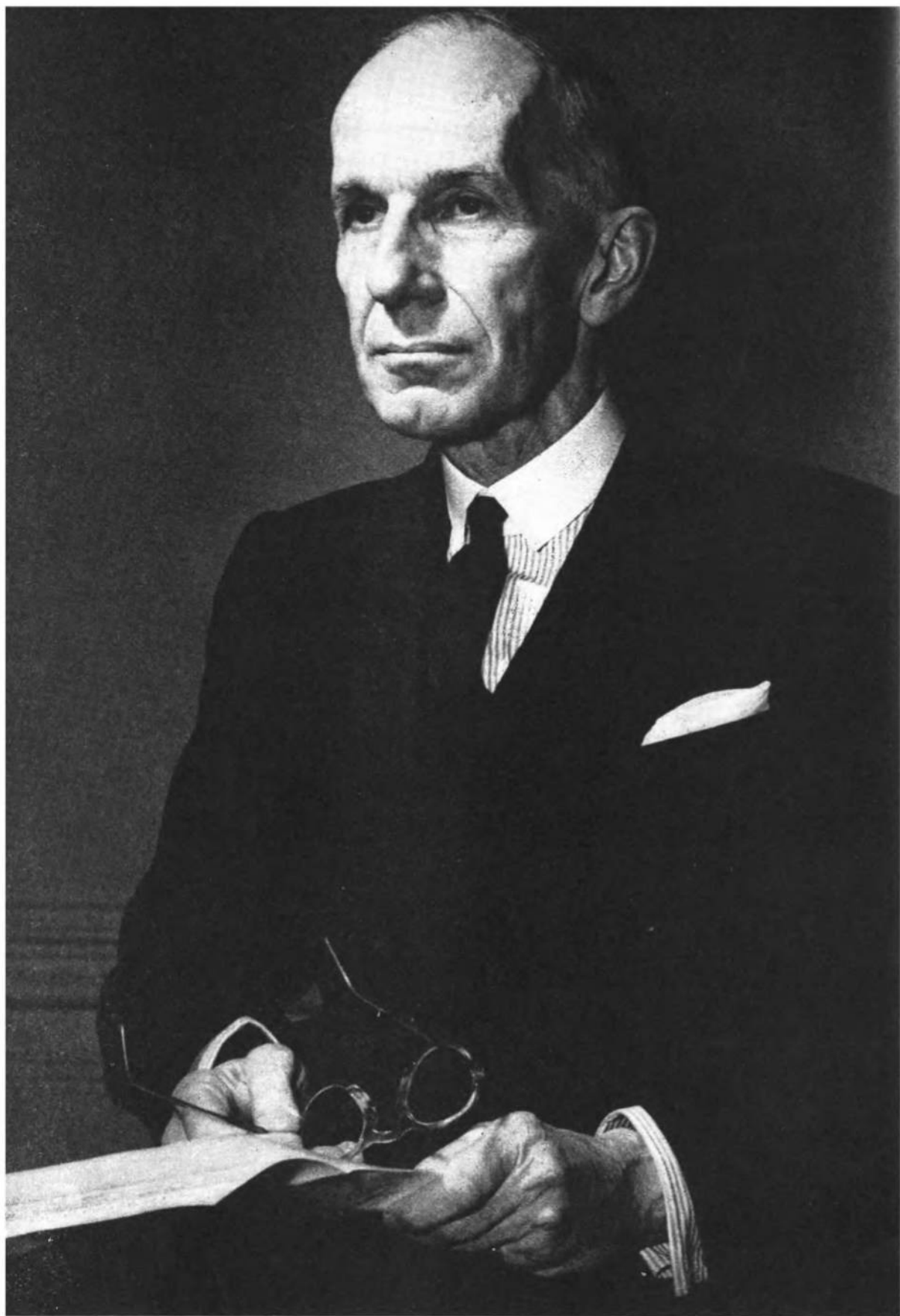

ГОЛОВНЕ БЮРО БАНКУ. Функція на справність, архітектурна вибагливість уможливають швидку і вдовільну банкову обслугову.

СКАРБНИЦІ — 55-тонні двері, як опі, починаються до безпеки скарбниць банку вбудованих два поверхи вище поверхні вулиці

ВІДДІЛ ГОЛОВНОГО БЮРА БАНКУ. Тут, як і у всіх відділах головної бюра, модерні машини та приладдя прискорюють численні служби Банку.

ЙОГО ЕКСЦЕЛЕНЦІЯ, ВИС. ДОСТ. ВИНСЕНТ МЕССЕЙ, ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР КАНАДИ

Наші Початки в Канаді

РІК 1940

Січня 3 — Ініціативний комітет українців закликає українських організацій домініяльного характеру створити одне велике спільне тіло, яке могло б репрезентувати канадійських українців перед усякими урядовими чинниками. В цей комітет уходять: Т. Павличенко, В. Коссар, О. Жеребка, о. Др. В. Кушнір, Т. Дацків, о. А. Трух і М. Бафій.

На річному зїзді Союзу Українців Самостійників, відбутому в Винніпегу, ухвалено резолюцію, щоб створити Український Науковий Інститут Америки, який видавав би добрі книжки й взагалі опікувався б літературними справами.

Січня 10 — Домініяльний посол Торсон промовляв на зібранні Української Жіночої Ради в Інституті Просвіти, в Винніпегу. Українці, він сказав, мають права нарівні з іншими горожанами Канади, а також і ті самі обов'язки. Яку роль вони відіграють у Канаді — залежить від них самих. Щодо визволення України, то те саме, сказав Торсон — це буде найбільше залежати від сили бажання для неї волі.

Січня 17 — Українці в Ошаві, Онт., відбули протестаційне віче проти окупації західних українських земель німцями й москалями. На вічу промовляли о. П. Запаринюк, М. Гарасимчук, проп. Яцентій, а також англійці: Дж. С. Ендерсон, Др. Бравн, А. МкЛіс, Ф. Перрій, С. Дж. Карнел і С. Сейвел. Ухвалено ряд резолюцій і вислано їх до Оттави.

Січня 14 — В цьому числі є довга редакційна стаття п. н. "Чи можлива співпраця українських угруповань в Канаді?" В ній сказано, що всі великі угруповання — СУС, УНО, СГД і БУК — годяться на створення одного спільного репрезентативного комітету, однак чомусь конкретних кроків у тому напрямі нема. Нарادي між цими угрупованнями провадяться ще від вересня, 1938 року. Головна перешкода на дорозі до цієї цілі є непорозуміння між двома групами

— православні й католики, або СУС і БУК. На останніх нарадах представник БУК-а сказав, що його організація не пристане доти, доки не буде згоди на включення УНО, а представник СУС заявив категорично, що його організація ніяк не буде співпрацювати з УНО.

Лютого 7 — Андрій Марушечка, 83-літний, з околиці Ледук, Алта., жертвував на Червоний Хрест \$225. Едмонтонська щоденна англійська преса подала про це окрему новинку.

Українські жіночі організації в Винніпегу влаштували прийняття для около 50 молодих вояків українського походження, перед їхнім виїздом. Прийняття відбулося в Інституті Просвіти. Головним почесним гостем був прем. Джан Брекен. Іншими визначними гістьми були: мейор міста, Джан Квін, кілька видних військових старшин, посол Торсон та інші. Господинею прийняття була пані М. Дима.

Лютого 14 — Канадійські українці прийняли зі смутком вістку про наглу смерть ген.-губернатора Лорд Твідсмюра, який був їхнім приятелем.

В англійській щоденній пресі подано, що БУК і УНО, дві більші українські організації, об'єдналися й створили "Репрезентаційний Комітет Українців Канади". Складається він з слідуєчих осіб: від БУК — о. Др. В. Кушнір, президент; В. Коссар, від УНО, заступник президента; Т. К. Павличенко, від УНО, секретар; Т. Мельничук, від БУК, заступник секретаря; о. М. Пелех, від БУК, касієр; В. Свистун, від УНО, заступник касієра; референтом Червоного Хреста назначено посла О. Жеребка, з Редберрі, Саск. На одного з дорадників Комітету покликано проф. Ватсона Кирконела.

В Комітеті залишено "зарезервовані" місця для організацій СГД і СУС — вони мають вступити коли схотять.

В короткій редакційній статті сказано, що об'єднання БУК і УНО не має великого значіння, бо Комітет, створений лише з них, не буде ніяк репрезен-

тувати українського громадянства в Канаді. Організація СУС є великою організацією й її участь у цьому Комітеті є необхідна. СГД також має поважне число членів.

М. Лучкович зрезигнував з номінації як кандидат на посла з партії ССФ в окрузі Вегревил.

Лютого 21 — В цьому числі головну редакційну статтю присвячено пок. Лорд Твідсмірові, приятелеві українців.

В Винніпегу випродуковано фільму "Українська Вифлеємська Зоря". Продукував її Д. Пилипюк. Музичні композиції приготував проф. Є. Турула.

В Алберті посол Д. Попіль кандидує знову, з партії Соціал Кредит, але з округу Редвотер, бо попередній його округ, Сторджон, перестав існувати.

Березня 26 — Іван Гнатишин, адвокат з Саскатуну, кандидує на посла до домініального парламенту з округу Йорктон, у Саскачевані, з партії консервативної.

В Алберті виринуло досить багато кандидатів українського походження. До домініального парламенту кандидує Антін Глинка, Соціал Кредит, з Вегревил. Проти нього є француз, Бутеліє, з партії ССФ.

До провінційального парламенту в Алберті кандидують: Юрка Войтків, С. К., в Вегревил; Я. Попіль, С.К., в Редвотер; В. Томин, С.К., в Виллінгдон; Петро Клепарчук, ССФ, в Вегревил; Тома Томашевський, ССФ, в Виллінгдон; Др. В. Галина, комуніст, у Вегревил.

Березня 13 — В Винніпегу зачинено поліцією комуністичний часопис "Дамидвест Клеріон" і арештовано його редактора, Джана Віра, в дійсності Івана Вивюрського. Вір понаписував в одному числі всякі протидержавні вислови.

Березня 20 — О. Жеребко, ліберальний посол з округу Редбері, в Саскачевані, виголосив 8-го ц. м. у парламенті довшу промову, в якій присвятив більшу частину свого часу на в'яснення відношення до справи війни канадійських українців.

Березня 27 — В Торонті мали свої концертові виступи тенор М. Голинський і скрипак-віртуоз та композитор Роман Придаткевич.

Поліція в Торонті думає зачинити

комуністичний Робітничий Дім.

В Торонті українці відбули спільними силами величавий концерт, з якого дохід пішов на Канадійський Червоний Хрест. Комітет, який займався зарядженням концерту, складався з Г. Мазурика, проп. І. Роберт-Ковалевича і Н. Романюка.

Квітня 3 — В статті п. н. "Чому ще нема спільного репрезентативного комітету?" М. Стечишин (за СУС) і Т. Дацків (за СГД) кажуть, що БУК і УНО зробили порозуміння на створення такого комітету без покликання на наради, де його створено, представників СУС і СГД. Те, що в цьому комітеті "лишено місця" для них, сказано в цій статті, є ризиковною реччю, бо часом ці місця можуть остатися незаповненими.

В Алберті вибрано трьох послів українського походження до провінційального парламенту: Я. М. Попіль, з Редвотер; Василя Томина, з Виллінгдону; і Юрка Войткова, з Вегревил. Всі три належать до партії Соціал Кредит.

Квітня 10 — В цьому числі поміщено листи від представників організацій СУС, СГД і СУО — М. Стечишина, Т. Дацкова і М. Кашака, до УНО і БУК, в яких вони в'яснюють своє становище супроти вже створеного комітету. СУС, СГД і СУО ставлять домагання, щоб досі створений Комітет було розв'язано, і щоб відбулись нові наради, де булиб представники всіх п'ятих організацій.

В Алберті вибрано послом до домініального парламенту з округу Вегревил Антона Глинку, соціал-кредитовця. Він дістав около 500 голосів більше чим його противник, Др. Арчер, ліберал. Кандидував також і комуніст — В. Галина. Вибори відбулись 26-го березня.

Квітня 17 — На першій стороні цього числа сказано, що організації УНО і БУК, до яких вислали лист організації СУС, СГД і СУО, ще не відповіли. Коли в протязі кількох слідуєчих днів відповіди таки не буде, то будуть пороблені заходи до створення Репрезентативного Комітету, до якого ввійшлиб ті організації, яких досі нема в уже створеному такому Комітеті.

В цьому числі подано також вістку, що В. Свистун мавби виїхати в близькому часі до Європи — з рамени вже створеного Репрезентативного Комітету

Українців Канади (з БУК і УНО) і в Лондоні представити справу визволення України перед парламентськими чинниками. В статті на тему цієї вістки, поданої в едмонтонських Укр. Вістях (число з 9-го квітня) редакція К. Ф. каже, що це булаб медвежа прислуга. По другому В. Свистун не представлявби українців у Канаді, а тільки дві організації — БУК і УНО.

Управа Репрезентаційного Комітету Українців Канади, складаючися з о. Др. В. Кушніра, як президента, і проф. Т. Павличенка, як секретаря, написала в Укр. Вістях, у числі з 9-го квітня, що В. Свистун виїде до Європи як делегат.

До вищого суду в Винніпегу внесено цивільне оскарження проти В. Свистуна від 435 бувших членів Братства св. о. Николая, в справі зложення на його руки около \$7,000 як членські вкладки.

Травня 8 — УНО і БУК ще й досі не відповіли на лист від СУС, СГД і СУО.

Один (не сказано хто) український патріот у Винніпегу погодився бути нейтральним посередником між УНО і БУК

з одної сторони та СУС, СГД і СУО з другої, щоб довести до порозуміння в справі створення спільного Комітету. Конференція між цим посередником і СУС та СГД відбулася 20-го квітня. На ній представники СУС, СГД і СУО сказали, що відповідь може бути не від УНО і БУК, а від управи вже створеного Комітету. Головне тільки те, щоб була писемна заява, на якій можнаб відновити наради і допровадити їх до успішного кінця. СУС і СГД годяться на те, що головою Комітету повинен бути хтось з греко-католиків, правдоподібно о. Др. Кушнір. Вигляди на згоду є слабкі, і мабуть прийдеться створити другий Комітет з СУС, СГД і СУО.

Травня 15 — В Винніпегу створено 9-го ц. м. Український Центральний Комітет. Наради відбулися в Народному Домі. Були там представники СУС, СГД та інших організацій. Має відбутись в близькому часі друге засідання, на якому буде більше представників. На цих нарадах були представники 11 організацій, а до Комітету прилучилося 7 організацій.

Від 1887 Тисячі Вживають Цього Славного Жолудок Направляючого Ліку до Боротьби з Запором і Його Об'явами!

Старші люди знають з досвіду про скорі лагідне ділання Triner's Bitter Wine. Вони знають, що ця вчена сполука природних корінців, зел і ботанічних рослин береться сейчас до праці порушення внутренностей а це звільнює біль голови, нервовість, переладовання жолудка, нестравність,

гази і відригування, безсонність і апетит, коли ці недомаганія є спричинені запором. Нема потреби терпіти безпотрібно, нема потреби заживати гірких средств на прочищення. Лише дістаньте сьогодні фляшку Triner's і дозвольте йому приемним в смаку працювати для вас на полєкшу запору. (Увага: Коли ви не можете дістати Triner's у вашім склепі, пришліть \$1.50 з назвиськом вашого склепу до: Jos. Triner Corp., 4053 W. Fillmore, Chicago, і ваша велика 18 унц. фляшка Triner's буде сейчас переслана до вас оплаченою поштовою пересилкою).

TRINER'S BITTER WINE

Наради ухвалили таку резолюцію: "Збори вважають, що Комітет під проводом о. В. Кушніра не репрезентує наших організацій і його делегат в особі В. Свистуна не є делегатом від загалу українців у Канаді". За цєю резолюцією голосувало 10 організацій.

Ухвалено другу резолюцію в такій формі: "Відчуваючи потребу створення одного спільного Комітету, збори визнають УНО і БУК вступити до цього Комітету на таких самих правах як СГД і СУС, і збори оцим заявляють, що по вступленні цих організацій, або одної з них до цього У.Ц.К., ексекутива буде поновно уконституована".

В іншій резолюції взивається організацій в різних місцях Канади зголошуватися до співпраці з Українським Центральним Комітетом. Збори ухвалили також статут У.Ц.К.

Травня 22 — В Торонті відбулося велике віче, на якому зібрані виявили свої симпатії до створення Українського Центрального Комітету.

Травня 29 — В Вінніпегу, на зборах ширшого заряду Українського Центрального Комітету, відбулися у Нар. Домі 24-го ц. м., вибрано ексекутиву з слідуєчих: голова — Я. В. Арсенич (СУС); заступник голови — Т. Д. Ферлей, президент У.Н.Дому; Т. Дацків — представник СГД — секретар; Н. Маріян, від Тов. ім. Федьковича — касієр; М. Хвалібога, представник СУО — фінансовий секретар; члени комітету — М. Мандрика, М. Стечишин, Т. Кобзей, П. Барицький; члени контрольної комісії — О. Г. Гикавий, І. Р. Соломон, М. Кашан.

Червня 5 — Посол Ю. Войтків, з провінціального округу Вегревил, зрештував, щоб дати нагоду Солон Ловові, міністрові фінансів у кабінеті прем. Ейберггарта, бути вибраним. Лов перепав у недавніх виборах в окрузі Ворнер.

В статті п. н. "До Українського Загалу в Канаді" закликається людей творити відділи Українського Центрального Комітету в своїх околицях.

На іншому місці тої самої сторінки подано статут Українського Центрального Комітету. В розділі "Мета" говорить, що "Комітет має служити для тих українських угруповань, які до нього належать, осередком для обміни думок і знаходження можливості спільної праці для добра українського народу як

у Канаді, так і в Європі; удержувати між ними кооперацію в усіх справах, які вважатимуть за спільні для себе; виробляти спільність думки, злагіднювати та усувати групові упередження, плекаати духа толеранції, усувати самовільні вчинки в громадському та загально-національному житті; виробляти та вдержувати громадську й національну карність; перед урядом Канади служити за авторитетне представництво згаданих угруповань, як громадяни Канади; служити в Канаді та перед урядом Великої Британії за речника бажань та аспірацій українського народу; в усякий інший спосіб нести моральну й матеріальну допомогу для українського народу".

В. Свистун і о. Др. В. Кушнір були в прем'єра Кінга, в Оттаві, 28-го травня, і там предложили йому меморіал, в якому обіцяють в імені українців Канади піддержку урядові в війні. В меморіалі також звертається увагу на вагу включення українського питання при справедливому й сталому упорядкуванні Європи.

В новинці в щоденній вінніпегській пресі сказано, що оба делегати репрезентують 350,000 канадійських українців. Так вони себе мабуть представили прем'єрові.

В провінціальному окрузі Вегревил, Алта., кандидує як незалежний учитель В. Дорош, проти Солон Лова.

Червня 12 — Український Громадський Комітет у Торонті заявився в повній піддержці створеного в Вінніпегу Українського Центрального Комітету.

Торонтоńska англійська преса широко пише про недавно видану Др. В. Кирконелом брошуру про українців. В ній він доказує лояльність канадійських українців і те, що лише около 10% їх є комуністичних поглядів. Брошура має назву "Да Юкреїніян Кенедієнс енд да Вор".

Червня 19 — Український Центральний Комітет видав відозву до канадійського громадянства українського походження п.н. "Помагаймо Канаді в Війні".

Ю. Стечишин, з Саскатуну, промовляв 9-го ц. м. в Едмонтоні про завдання Українського Центрального Комітету в Канаді. Він сказав між іншим, що конечно треба доброго репрезентативного тіла в Канаді, бо в цій війні вирине справа української держави, і тоді хтось

мусить говорити в імені нашого народу. Репрезентативний Комітет, він сказав, не був створений в добрій вірі, отже він не має перед собою добрих виглядів на успіх.

В Вінніпегу розв'язано комуністичний Робітничий Дім, на розі вулиць Причард і МкГрегор. Двері його забиті дошками.

Липня 3 — Йосифа Боярчук, молодша учениця 12-ої класи в середній школі в Ледук, Алта., одержала стипендію від Албертійського Університету за найкраще написану драму п. н. "Нюфавнд Френдс". Стипендія запевнює драматичні студії в Бенф, Алта., в місяці серпні.

Липня 10 — В суботу рано, 6-го ц. м., поліція виарештувала групу 23 видних комуністів у Вінніпегу. Всі рекорди ТУРФДому і РЗТ віддані трост компанії. Між арештованими є: А. Білецький, Н. Колісник, Іван Вивюрський (Вір), ред. Матвій Шатувський, Мич Сейго.

В своїй комунікаті Український Центральний Комітет каже, що першим його ділом як представництво українців Канади буде навіязати контакти з Канадійським Червоним Хрестом у справі зорганізування кампанії для його помічі. Збіркова кампанія Червоного Хреста відбувається в березні. В комунікаті взивають українське громадянство жертвувати щиро на Червоний Хрест, бо це є загально канадійська справа, важна для всіх канадійців.

Липня 17 — Між дописами поміщено повідомлення, що відділи Укр. Центрального Комітету вже створено в Ошаві й Давфіні.

Члени ексекютиви Укр. Репрезентативного Комітету (БУК і УНО) в околиці Норквей, Саск., пишуть у дописі, що з двох досі створених комітетів повинен бути створений один великий Комітет. Підпис — Дмитро Гуска, секретар місцевого Комітету.

Липня 24 — В редакційній статті сказано, що якщо деякі українці покладають надії на Гітлера щодо визволення України, то це даремні сподівання. Він має свої власні амбіції й пляни супроти України, не на користь українцям.

Липня 24 — В Читальні Просвіти в Вінніпегу влаштовано 17-го ц. м. прийняття для письменників. Були на ньому

й читали деякі свої твори П. Федик, С. М. Дорошук, С. Ковбель, М. Крип'якевич, пані Т. Кройтор і П. Кулька.

Липня 31 — Д. Сікорський, з Арран, Саск., пише, що на зборах місцевого комітету 14 ц. м. ухвалено резолюцію, в якій висловлено бажання громадянства, щоб в якнайближчому часі повстав один Комітет. Колиб це не вдалося зробити без труднощів, то оба дотепер створені Комітети треба розв'язати, скликати загальний конгрес, і на ньому створити один репрезентативний Комітет.

Серпня 7 — В редакційній статті пригадується, що в часі війни горожанни мають більші обов'язки ніж у нормальний час. Українці повинні бути того свідомі, і повинні відноситися до цих обов'язків віддано.

Засноване в Вінніпегу в квітні ц. р. Товариство Української Культури працює успішно. Воно піддержує всякі справи, які мають до діла з українською культурою — видавання добрих творів, поширення книжок і часописів, піддержування Рідної Школи й т. п.

Серпня 28 — В торонтонській Національній Виставі будуть брати участь також і українці. Приготування до того вже почались, старанням Українського Народного Дому.

В Тюлон, Ман., помер 25-го ц. м. приятель українців, Др. А. Гантер.

Вересня 4 — Український Центральний Комітет розіслав листи до деяких організацій, а також і до провідних осіб у різних місцевостях з закликом організувати відділи Комітету. Досі зорганізовано такі відділи в Ст. Джулієн, Саск.; в Реджайні, Саск.; та в кількох інших місцях.

Вересня 18 — Іван Юзик, у Реджайні, Саск., одержав музичний ступень LTСM. Минулого року він одержав ступень ALCM — від Лондонської Колегії Музики.

Жовтня 2 — Українське жіноцтво в Вінніпегу працює для Червоного Хреста, шиючи різну одіж і виплітаючи панчохи, шальки й т. п. Пише про це в довшій дописі пані Г. Мандирка.

Жовтня 9 — Нестор Боґонос, студент Албертійського Університету, знову одержав стипендію, від Висконсин Університету в Медисон, Висконсин, на

студії в хемії. Від закінчення студій в Албертійському Університеті року 1937 він одрежав чотири стипендії.

Жовтня 23 — В Слейтер, Ман., зорганізовано Український Громадський Комітет для помочі Укр. Центральному Комітетові в Винніпегу. До того причинився учитель П. Бугера.

Жовтня 30 — Дня 23-го ц. м. старанням Укр. Центрального Комітету відбувся в Міській Авдиторії в Винніпегу величавий концерт, з виступами найкращих музичних сил. Виступала також скрипачка Донна Гресько. Були на ньому губернатор Таппер, прем'єр Брекен, мейор Квін. Промовляли Я. В. Арсенич і Е. МкВілліямс К.С. Прихід з концерту призначений на Фонд Воєнних Ощадностей.

Листопада 13 — Комунікат, поміщений на редакційній стороні цього числа повідомляє, що 7-го листопада, ц.р., створено одне репрезентативне тіло — Комітет Українців Канади. В комунікаті повідомляється про це всіх членів організацій УНО, БУК, СУС, СГД і СУО. До створення такого Комітету прийшло на засіданні представників дотогочасних двох тіл — Українського Центрального Комітету і Репрезентативного Комітету Українців Канади, в Винніпегу. Ціллю УКК є: виконання воєнних зусиль українців як горожан Канади, та координація праці в усіх спільних справах українського народу.

Треїсі Филипс, знавець східно-європейських справ, виїздить з відчитами по більших українських осередках у справі поширення праці новозаснованого Комітету Українців Канади.

Листопада 20 — Подано в комунікаті ч. 1 цілу езекутиву Комітету Українців Канади, як слідує: президент — о. Др. В. Кушнір, заступник президента й голова езекутиви — о. С. В. Савчук, заступник президента й голова координаційного комітету — В. Свистун, писар — Я. В. Арсенич, скарбник — Др. Т. Дацків, фінансовий секретар — С. Хвалібога. Президія Комітету складається з тих самих осіб.

Грудня 4 — На першій сторінці цього числа поміщено велику знимку членів езекутиви Комітету Українців Канади. В додатку до членів президії включено до езекутиви слідує: М. Стечишин, П. Барицький, А. Загарійчук,

Т. Д. Ферлей, Др. Б. Дима, Е. Васишин, о. С. Семчук, Т. Мельничук, І. Рудачек, Др. М. Мандрика.

В комунікаті ч. 2 подано, що до езекутиви додано В. Коссара, з Саскатуну, представник УНО.

Кооптовано на один рік до езекутиви: П. Павлюкевича й О. Жеребка, посла з Блейн Лейк, Саск.

Для помочі КУК створено координаційну Комісію. Головою її є В. Свистун.

Рада КУК складається з Т. Мельничука — БУК, Мир. Стечишина — СУС, П. Барицького — СГД, проф. Т. Павличенка — УНО, Т. Кобзея — СУО.

Поза ці включено багато інших видних осіб — редакторів, послів, лікарів, адвокатів і т. д.

В комунікаті ч. 3 подано організаційну схему й цілі Комітету Українців Канади.

Грудня 11 — Подано в цьому числі повний Статут Комітету.

РІК 1941

Січня 8 — Треїсі Филипс, визначний вояк, журналіст і довголітний британський урядовий службовець у Східній Європі, який добре розуміється на справах українського народу, сказав в розмові з редактором винніпегського Трибюн, що розв'язка питання України може бути ключем до зрівноваження сил в Європі.

Мешканці Вільни, в Алберті, влаштували бенкет-забаву для вшанування вівсяного короля, Павла Павловського, зі Спеден. Промовляв там міністер рільництва і його заступник, та інші видні люди.

Січня 15 — В Форт Вилліам, Вест Форт Вилліам і Порт Артур зорганізовано Відділи Комітету Українців Канади.

Канцелярія КУК просить громадянства присилати різні витинки з газет про діяльність українців у Канаді або всякі коментарі про українські справи.

Славний тенор, Михайло Голинський, мав свій концерт у театрі Вокер, у Винніпегу, січня 10-го. В програмі виступала також Донна Гресько, на місце пані Любки Колесси, піяністки, яка не могли прибути. Акомпаністом для М. Голинського був І. Мельник.

Січня 22 — Т. К. Павличенко, з Саскатуну, одержав степень доктора філософії від університету в Небраска.

Ось Ваш Білет До

Забезпеки в Майбутньому ..

ВИТНІТЬ ЦЕ і вишліть сьогодні — пересилка безплатна!

To: The Director,
Canadian Government Annuities,
Department of Labour, Ottawa, Ont. (Postage Free)

ПРОШУ ВИСЛАТИ МЕНІ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ТЕ, ЯК ЕНЮІТІ
КАНАДІЙСЬКОГО УРЯДУ МОЖУТЬ ПРИНЕСТИ МЕНІ ЗАБЕЗ-
ПЕКУ ПО НИЗЬКИХ КОШТАХ.

МОЄ ІМ'Я І ПРИЗВИЩЕ (Mr., Mrs., Miss)

Я ЖИВУ В

..... ДАТА НАРОДЖЕННЯ

ВІК ПОЧАТКУ ЕНЮІТІ ТЕЛЕФОН

Я розумію, що подані мною інформації будуть вдержувані довірно.
"N.P.A."

DEPARTMENT OF LABOUR

ЕНЮІТІ Канадійського Уряду є безпечним, легким
способом загарантувати собі постійний місячний
дохід на старші літа. Не потрібно лікарських огля-
дин. Якщо пропустите одну рату, ваш контракт не
пропаде. Кожний цент, який ви заощадите, є під
охороною уряду Канади.

Січня 29 — Проф. Дж. Симпсон, з Саскатуну, промовляв до Жіночого Канадійського Клубу в Реджайні про “Українське Питання”. Він звернув увагу на конечну потребу визволення українського народу, щоб повернути рівновагу в східній Європі.

Лютого 5 — Українці організують відділи Комітету Українців Канади. Такі відділи недавно зорганізовано в головних осередках українського життя в кожній провінції. Разом з цим ідуть збірки на военні цілі та на кошт ведення канцелярії КУК.

Лютого 12 — Торонтонський щоденник Глоуб енд Мейл пише про українців, але подає мильні інформації. В одному місці статті сказано, що Павло Скоропадський є провідником УНО. Проф. Кирконел написав до редакції того часопису лист, в якому справляє помилки.

В цьому числі поміщено шестий комунікат від Комітету Українців Канади. В ньому закликається українських громадян брати живу участь у кампанії воєнних ощадностей.

В Едмонтоні відбулося велике віче для пояснення цілей Комітету Українців Канади. Промовляли П. Лазарович, І. Ісаїв і Жмурко.

В дописах пишеться з різних наших околиць про те, що люди купують щадничі воєнні сертифікати і складають гроші на працю КУК.

Лютого 26 — В різних околицях Канади повстають відділи КУК і члени та громадянство взагалі жертвує гроші на його працю.

Березня 5 — Дня 27-го лютого почались у Вінніпегу радіо-передачі концертних виступів різних етнічних груп. Першу передачу зробили українці. Виступав мішаний хор під проводом проф. Е. Турули, мужеський хор під проводом Алберта Стечишина, мужеський квартет Мирона Масняка, співала сольо Констанція Стефаник. Промовляли губернатор МакВілліамс і М. Сиротюк. Програму передано було з Читальні Просвіти.

Березня 12 — В Вінніпегу відбулося велике віче з рамені Комітету Українців Канади. Промовляли о. Др. В. Кушнір, Я. В. Арсенич, В. Свистун, А. Малофій, Т. Кобзей і пані М. Дима.

На сходинах відділу Комітету Ук-

раїнців Канади в Саскатуні ухвалено резолюцію, щоб домагатися вияснення від посолки Дорис Нілсен чому вона зробила напад на канадійських українців кажучи, що вони є фашистами. Промовляли В. Коссар, А. Яремович і Ю. Стечишин.

Березня 19 — З цим числом заходить зміна в редакції Канадійського Фармера. На місце Др. Т. Дацкова прийшов Др. Кость Андрусишин.

Відділи Комітету Українців Канади зорганізовано недавно в Кендіяк, Саск.; Сурис, Ман.; Реджайні, Саск., та в інших місцевостях. Праця Комітету росте з кожним днем.

Березня 26 — В короткій редакційній статті сказано, що зміна в редакції К.Ф. не принесе зміни в напрямку того часопису або в його становищі супроти української справи. Часопис буде далі служити цілому українському народові, без ріжниць яких вони поглядають чи приналежностей.

В Реджайні відбувся Шевченківський концерт, улаштований спільними організаційними силами, з ініціативи відділу Комітету Українців Канади.

В Чипмен, Алта., кількох молодих українців вступило до летунства: Іван Кудрик і Михайло Шарун.

УНО закупило в Едмонтоні сконфіскований урядом комуністичний ТУРФ Дім.

Стефан Кравчик, принципал школи в Бруклендс, передмістя Вінніпегу, номінований кандидатом на посла до манітобського парламенту. Він буде кандидатом непартійним, але буде піддержувати коаліційний уряд.

Квітня 2 — В Вінніпегу відбулися 19-го січня перші збори в цілі заснування Українського Запомогового Братства св. Петра. Другі збори відбулися 9-го лютого, і на них ухвалено статут та вибрано заряд. Головою вибрано П. Романюка.

Квітня 9 — Комітет Українців Канади дав від себе як жертву на Червоний Хрест \$2,265.

В окрузі Фишер, у Манітобі, кандидує як незалежний Л. Михальчук, учитель у Попларфілд.

Квітня 16 — В Манітобі наближаються вибори. На кандидатів номіновані досі такі особи: в окрузі Гімлі —

Йосиф Вавриков, ССФ; в окрузі Ст. Клементс — Никола Стрик, ліберал; в Винніпегу — Стефан Кравчик, незалежний; в окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліберал, і Л. Міхальчук, ССФ; в окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, коаліційний; в окрузі Етелберт — Н. А. Григорчук, ліберал, і Ф. Заплітний, ССФ.

Квітня 30 — Вислід провінціальних виборів у Манітобі такий: українських послів вибрано сімох, як слідує: в окрузі Гімлі — Йосиф Вавриков, ССФ, одержавши 2,429 голосів, около 400 більше ніж його противник; в окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліберал, одержавши 43 голоси більше ніж його противник; в окрузі Етелберт — Н. А. Григорчук, ліберал, маючи 2,099 голосів, або около 400 більше ніж Ф. Заплітний; в окрузі Ст. Клементс — Н. Стрик, ліберал, маючи 2,766 голосів, або около 600 більше ніж його противник, Салкерс, ССФ; в окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, коаліційний, маючи 2,100 голосів, або 416 голосів більше ніж противник, Врайт, ліберал-прогресист; в Винніпегу — Стефан Кравчик, незалежний, одержавши 4,763 одиниць. Вибраним є також В. Кардаш, комуніст, українського походження.

В новому парламенті Манітоби буде 27 послів ліберально-прогресивних, під проводом Дж. Брекена, 15 консервативних, 3 ССФ, 3 Сошіял Кредиту, 7 незалежних.

В Винніпегу відбувся величавий концерт з нагоди Тижня Поклону Британії. Між багатьома різними етнічними групами, які брали в ньому участь, були й українці. Виступав мішаний хор проф. Е. Турули, при акомпаніменті на піяні Едварда Бачинського.

Травня 7 — Комітет Українців Канади видав семей комунікат, в якому закликає громадянство жертвувати на фонд Комітету Українців Канади.

Винніпегський Трибюн помістив коротку статтю з приводу вибору до манітобського парламенту аж сімох послів українського роду. В ній сказано, що українці в Манітобі беруть таку живу участь у політичному житті тому, що їхні брати в Європі терплять гнет.

Травня 14 — В короткому комунікаті Комітет Українців Канади повідомляє, що він потребує грошей для ведення своєї праці.

Піяністка Любка Колесса мала виступ в Оттаві 28-го квітня, влаштований управою Державної Галерії. Слухачі в більшості були англійці, любителі доброї музики.

Др. Володимир Карпець одержав диплому лікаря. Родом є він з Лейдівуд, Ман., син панства Володимира й Йосифіни Карпець, з містечка Лешнів, Західна Україна. Батько молодого лікаря був одним з перших українських учителів у Канаді.

Студії медицини в Албертійському Університеті покінчили слідуочі українці: Євгенія Головач, В. Г. Лазарук, Кость Мегас, Никола Воевідка, О. Волошин.

Травня 21 — Посол А. Глинка виголосив у парламенті в Оттаві довшу промову про фермерські справи. В цій промові він став в обороні фермерів кажучи, що вони не дістають належної ціни за свої продукти.

Травня 28 — Комітет Українців Канади передав через посла А. Глинку меморандум прем. Кінгові в справі польсько-чеської федерації. Крім п. Глинки в делегації були послы Дж. Т. Торсон, Валтер Такер і А. В. Ровбак.

Підчас свого побуту в Канаді польський прем'єр на вигнанні, ген. В. Сікорський, сказав, що пропонується створити польсько-чесько-словацьку федерацію з 50 міліонами населення, включно з поважним числом українців на західних землях. Меморандум висловлює протест проти такого проекту.

Українське жіноцтво, членки Укр. Жіночого Товариства, в Винніпегу, зібрали \$1,867 на воєнні цілі Канади. Цю суму вони вислали до доміняльного департаменту державної оборони, для його диспозиції.

Червня 18 — Проф. Дж. В. Симпсон, з Саскатуну, повідомляє в листі, що до Винніпегу незабаром прибуде з ЗДА Др. О. Кошиць. Тут він буде займатися наукою музики й диригуванням.

В Ледук, Алта., перший Бонд Перемоги купив за більшу суму грошей український фермер, Андрій Марушечка.

Червня 25 — В комунікаті КУК сказано, що досі зорганізовано в Канаді 75 відділів. Закликається до організування відділів там де їх ще нема.

В. А. Чумер, писар Товариства Ук-

раїнських Піонірів в Алберті, просить прислати до нього описи, спомини й знімки з піонірського життя українців у Канаді. Товариство думає видати Пропагандну Книгу з нагоди 50-літнього поселення українців тут.

Липня 2 — Представники Комітету Українців Канади, о. Др. В. Кушнір і В. Свистун, сказали в інтерв'ю з кореспондентом винніпегського Триб'юна, що війна між нацистською Німеччиною й Советським Союзом, яка вибухла 21 червня, зовсім не змінює становища або поглядів канадійських українців в їхньому відношенні до воєнних зусиль Канади.

Липня 9 — Проф. Олександр Кошиць прибув до Винніпегу при кінці червня, а з початком липня почав працювати як професор музики й диригування в літніх курсах, заряджених членами організації УНО. Курси проводяться в будинку при 260 Дафферин вулиці.

Липня 16 — В Едмонтоні відсвятковано 5 і 6-го ц. м. величає Піонірське Свято в честь тих перших українських поселенців, які прибули до Канади 30 або більше років тому. Першого дня відбувся в Народному Домі бенкет, де були перші наші піоніри. Господарем був адв. І. Басараб, спільну молитву провів о. С. Дидик. Другого дня відбулося велике зібрання, де були промови й роздання почесних грамот піонірам. Відзначеними піонірами були: М. Романюк з Чипмен, Василь Смолик, Гр. Демків, М. Андріїв та інші.

Ізидор Горецький назначений албертійським урядом шкільним інспектором. В цій провінції є тепер три інспектори українського походження.

Липня 23 — В своєму комунікаті ч. 9 Комітет Українців Канади закликає громадянство до живішої участі в канадійських воєнних зусиллях — купуванням бондів і щадничих сертифікатів, вступленням у військові сили.

В неділю, 13-го ц. м. в Калмар, Алта., відбувся український піонірський день. Влаштований він був двома католицькими парохіями — Калмар і Ледук, для вшанування пам'яті українських піонірів. Промовляли І. Ісаїв, посол Енслі, о. Шевчук, М. Чехніта. Вечером відбувся концерт у Калмар, приготований Ст. Федущаком. Гостем на концерті був найстарший піонір в околиці, 80-літній Кость Середа, з Калмар.

Липня 30 — Відділи КУК зорганізовано в Кенорі, Онт.; Бедфордвил, Саск.; Рутінія, Ман. В цих та інших місцевостях люди широко жертвують на працю Комітету.

Серпня 13 — Дня 31-го лютого в Торонті виступала як солістка на піано на концерті фільгармонічної оркестри Любка Колесса. Публика була її грою очарована, а оплесками вона доказала глибоке оцінення таланту піаністки.

Серпня 20 — Р. А. Дейвіс пише в торонтонському журналі Сетардей Найт, що канадійські українці захоплюються фашизмом. Цей рух між ними, він каже, поширився від тоді, коли в Канаді був син гетьмана Скоропадського, Данило. Дейвіс закидає українцям також нелояльність супроти Канади, цитуючи з промови через радіо В. Свистуна, в якій він сказав, що в случаю німецького походу на схід, націоналістично настроєні українці, з виїмком комуністів, булиб склонні дати всяку можливу поміч Німеччині в її наступі на схід, сподіючися, що вона дасть їм державну волю. і слова п. Свистуна відносилися до українців в Європі, а Дейвіс пристосовує їх до українців у Канаді.

В торонтонському щоденнику Глоуб енд Мейл пише проф. В. Кирконел, що українські національні організації в Канаді стають одноцільно з Канадою в її воєнних зусиллях, та що вони зірвали всякі зв'язки з українськими організаціями в Європі.

В числі з 9-го серпня винніпегський щоденник Фрі Прес помістив редакційну статтю з приводу зїзду Українського Національного Об'єднання, в якій каже, що цей зїзд (конвенція) є на часі, бо справи, які дотикають цю лояльну і важну групу канадійців, є "скомпліковані й тяжкі до розв'язання". Це тому, сказано в статті, що хочай багато українців засимілювалися з канадійськими політичними традиціями й ідеалами, то все таки є певний відсоток їх, який почувається тут чужим і не зовсім зорієнтований.

Український Народний Дім влаштував величає прийняття для проф. О. Кошиця, щоб вшанувати його як великого музиканта й диригента.

Серпня 27 — На редакційній стороні поміщено довшу статтю п. н. В Канаді Існує Упередження до Українців.

Так легко і гладко уживати — і видає таку гарну роботу

**CLARK'S "Anchor"
STRANDED COTTON**

Волічки до Вишивання

ВСІ ТРИВАЛІ КОЛЬОРИ

Дивіть на зручну до витягання пачку.

Склепи всюди мають ці гарні
нитки в зручних до витягання
мотках.

Багато чудових кольорів.

Гарний блискучий полиск.

Кольор не линяє від мила ані
від сонця.

Сильні гладкі нитки.

Не будуть зсуватись — рва-
тись ані вязатись.

Купуйте "Anchor Brand", вони
є найліпші.

Вироблені в Канаді фірмою

THE CANADIAN SPOOL COTTON COMPANY

MONTREAL, QUEBEC

Стаття написана на підставі того, що панну М. Козак, учительку в містечку Гемптон, Онт., відправлено, на бажання 90% мешканців, лише тому, що вона має чужинецьке прізвище. Про це до-силь широко пише канадійська преса в Онтеріо, яка здебільша критикує цей крок мешканців Гемптону.

Вересня 3 — Дня 29-го серпня в Винніпегу відбувся величавий концерт під орудою професора О. Кошиця. Концерт влаштовано на закінчення учительсько-диригентських курсів, яких директором був Др. П. Маценко. На концерті був професор Дж. В. Симпсон з Саскату. Він виголосив промову, підносячи значіння української пісні.

Вересня 17 — В щоденнику Мон-треал Дейлі Стар появилася недавно стаття кореспондента Ф. Джана, в якій сказано, що Симон Петлюра був наставником німців і що він переслідував жидів. На цю очернюючу статтю відповів І. Данильчук, з Саскату, доказуючи, що це неправда.

Комітет Українців Канади провів вістку про те, що советський уряд у Москві переселює около 25 мільонів людей, головню з України, на схід, за Волгу. Підсекретар закордонних справ, Норман А. Робертсон, в Оттаві, повідомив, що це не є правда.

В різних частях Канади творяться відділи Комітету Українців Канади.

В щоденнику Фрі Прес, у секції "Анкл Рей", подано було дещо про Україну, однак так мильно, що хтось з українців, подаючи своє ім'я як "Канадійський Українець", написав до редакції Фрі Прес довшого листа і в ньому подає правдиві дані про Україну. Цей лист редакція помістила.

Вересня 24 — В своєму комунікаті ч. 11 Комітет Українців Канади дає пересторогу перед маскованим комунізмом. Мова тут про недавню zorganizоване комуністами в Торонті т. зв. Українське Товариство Помочі Батьківщині. Органом того товариства буде тижневик Українське Життя. Воно має організувати відділи по Канаді й претендувати на репрезентацію українців у Канаді. Ініціаторами цього товариства є самі видні комуністичні діячі. Перестерігається наше громадянство не мати з цими людьми нічого до діла.

Дня 8-го вересня відбувся в Чип-

мен, Алта., Піонірський День. Почесним гостем на святі був Василь Єленяк, один з двох перших наших поселенців у Канаді. Йому вручено, як відзначення, золотий хрест.

Жовтня 8 — Джан Моррі Гиббон, публіцист, видав недавно книжечку п.н. Нові Канадійські Лоялісти. В ній, між іншими етнічними групами, згадується й про українців, по більшій частині на підставі того, що написав про них у своїй книжці Дж. Т. М. Ендерсон, бувший прем'єр Саскачевану. В одному місці цієї книжечки Гиббона сказано, що "...автор подивляється їх за те, що вони, по мимо того, що були через цілі століття під чужим пануванням, все таки, якимсь чудним способом, зберегли свою мову і традиції".

В інших місцях згадується, що коло 10,000 українців служили в канадійській армії під час минулої війни. Один з них, Пилип Коновал, був нагороджений Хрестом Вікторії; подавляюча більшість українців є наскрізь лояльна Канаді, і т. д.

Листопада 5 — На редакційній стороні цього числа поміщено довшу статтю про потребу зїзду українських редакторів. У ній сказано, що українська преса має великі завдання й великі відповідальности та обовязки супроти нашого громадянства, отже редактори повинні бодай раз у рік переговорити деякі головні справи, щоб надавати пресі одного напрямку, та в більших справах народних кооперувати.

Листопада 12 — На день 15 листопада ц. р. припадає перша річниця створення Комітету Українців Канади. В цьому числі поміщено статтю, присвячену цій важній події.

Листопада 19 — Українці в Торонті піддержують працю Комітету Українців Канади. Жовтня 25-го відбулось там віче, на якому головним промовцем був А. І. Яремович, а іншими промовцями були о. П. Камінецький, Т. Гуменюк, Др. Мигайчук, В. Ситник, І. Кучерепа, М. Гетьман і Стефанія Савчук. Зібрано було для КУК \$75.85.

Таке саме віче відбулося й в Ст. Кетеринс, Онт.

Грудня 17 — Проф. В. Кирконен сказав у своїй промові до зібрання в Канадійському Королівському Інституті,

що хочай 51% канадійського населення є не-англьо-саксонського походження, то в тому нема ніякої для Канади небезпеки, бо всі ці етнічні групи є добрими й лояльними горожанами. Для приміру він згадав українців, які є добрими канадійцями. Ісландців він навів як другу таку групу.

Міністер воєних обслуг, Торсон, сказав у парламенті, що українці вступають в канадійські збройні сили масово.

Грудня 24 — Н. В. Бачинський, посол з округу Фишер, назначений заступником спікера в манітобському парламенті.

Грудня 31 — В цьому числі подано більшість імен тих українців, які були в I і II відділі Винніпегських Гренадірів, коли альянти боронили Гонг Конг перед японцями.

РІК 1942

Січня 14 — Проф. Дж. Симпсон, з Саскачеванського Університету, сказав підчас одної з своїх промов як працівник при Державній Раді Воєнних Служб, що українці в Канаді є не тільки зацікавлені в цій війні, але вони визнаються в цій боротьбі краще від інших тому, що вони мусіли втечи з своєї рідної землі.

В різних місцевостях Канади організуються нові відділи Комітету Українців Канади. Зорганізовані вже відділи дають поважну грошову поміч централі в Винніпегу.

Січня 28 — Почавши 15-го грудня, 1941, Комітет Українців Канади закликає наше громадянство жертвувати на Український Фонд, призначений на кошти праці в звязку з воєнними зусиллями Канади.

Січня 13-го помер в Едмонтоні Андрій С. Шандро, перший посол у Канаді, роджений в Центральній Європі, словянського походження. Послом він був від року 1913 до 1921. Родився він на Буковині, а до Канади прибув року 1898, у віці 12 років. Родичі його були українського походження. Жінка його була з роду Гавриляків.

Лютого 4 — Молоденька 13-літня скрипачка, Олеса Бабюк, виступала як солістка в симфонічній оркестрі під диригентурою Сер Ернест МкМиллана, в Торонті.

Лютого 11 — А. Глінка, посол з округу Вегревил, виголосив у домініяльному парламенті 2-го ц. м. довшу й дуже річеву промову на тему війни й участі в ній канадійців. Канада мусить воювати, він сказав, не лише для перемоги, але й для задержання миру. Атлантийський Чартер, він сказав, не може стати безпекою світового миру коли він не дасть волі декотрим поневоленим народам. Вільна Україна є найкращою розвязкою тривалого миру, сказав п. Глінка.

Лютого 18 — Адміністратор УГПЦ в Канаді, о. прот. С. В. Савчук, назначений капеляном канадійських збройних сил для православних воєнків. Він також виїде за море, до Британії, де є поважне число православних українських воєнків.

В цьому числі поміщено майже повний зміст промови посла А. Глинки в парламенті.

Лютого 25 — Др. П. Маценко подає статистику Рідних Шкіл у Винніпегу. Всіх таких шкіл у місті є 15, а всіх школярів у них є 728. Рідні Школи провадяться в таких інституціях: Інститут Просвіти, Український Народний Дім, Церква св. Ольги й Володимира, Церква св. Покрови, Читальня Просвіти, Рідна Школа ім. М. Шашкевича, Український Православний Собор, Церква св. Івана Сучавського, Український Національний Дім, Просвітне Товариство ім. Т. Шевченка в Ст. Боніфас, Діточий Садок КУК у Народному Домі, Церква Пресв. Евхаристії в Іст Килдонан, Парохія св. Родини в Форт Руж, Інститут ім. Т. Шевченка в Бруклендс, Приватна Школа св. Ніколая.

Др. П. Маценко в своїх замітках каже, що таке мале число шкіл і дітей-учасників є жалюгідне.

Заходами організації Незалежних Гуртових Купців Едмонтону відбулася конвенція для приєднання співпраці й помочі українських бизнесовців в Алберті до вербування молодих мужчин до військової служби. Промовляли П. Лазарович і В. Тріщук.

Цими днями псєвилося нове, збільшене число журналу "Юкреїніян Кенедіян Ревю" в англійській мові, з багатьома ілюстраціями й світлинами українських бизнесовців і професіоналістів. Редактором журналу є Ів. Данильчук.

Президентом видавництва є Др. Б. Дима, заступником Ф. Січинський, касієром О. Малофій, а директорами — О. Бабинець, В. Коман, І. Мараз, А. Брик. Бизнесовим управителем є В. Шкраба.

Березня 18 — Винніпегський щоденник *Трибюн* подає в своєму суботному додатку ілюстровану статтю про українців. Автором її є відомий журналіст, Дж. С. Ройл. Він пише серію таких статей про різні етнічні групи в Манітобі. Стаття про українців є обширна й досить вичерпуюча. В ній подано околиці в Манітобі, де живуть українці, чим вони займаються, хто були першими піонерами в Канаді, участь українців у розбудові Канади, їх участь у воєнних зусиллях і в спорті, кількість населення й т. п. Разом зі статтею поміщено знімки з о. С. В. Савчука, Донни Гресько, о. Др. В. Кушніра, Мири Лазечко, танцюриста М. Лехова й кількох інших.

Семен Шкаврон, з Саскатуну, пише в дописах про поміч, яку дав йому посол А. Глинка, коли поліція не довіряла йому, що він не є австрійським підданим. Він одержав свої горожанські папери по 1929 році, і такі люди були змушені повідомляти поліцію про своє місце перебування раз у місяць. За посередництвом п. Глинка його від цього звільнено.

Квітня 1 — Комітет Українців Канади інформує українське суспільство в Канаді про надходячий урядовий плебісцит над питанням примусової військової служби. Уряд давніше приобіцяв був не вводити примусової служби бо потреба її не була передвиджена. Тепер він хоче бути від того приречення звільнений, щоб примусову військову службу ввести в случаю конечної потреби. Комітет пояснює питання і радить голосувати за звільненням уряду від того приречення.

Квітня 15 — Підчас великодних шкільних ферій в Винніпегу відбулася вистава ісландських і українських ручних робіт, влаштована манітобським відділом Канадійського Товариства Ручних Робіт. Українські вишивки звернули на себе велику увагу глядачів.

Квітня 29 — На музичному фестивалі в Винніпегу суддя Артур Бенджамин назвав 14-літню Донну Гресько генієм за її гру на скрипці. При тому він

сказав: — “У всіх моїх літах досвіду на музичних пописах я ніколи ще не чув такої гри, яку дала нам цього вечера Донна Гресько”.

Донна грала на позиченій скрипці, бо її родичі не могли купити для неї дорогого й доброго інструменту. До тепер вона здобула стипендії в Торонті, Шікаго й Нью Йорку.

Травня 6 — В редакційній статті сказано, що поважне число українців голосували проти звільнення уряду від приречення, що він не введе примусової військової служби. Частинною причиною того було незрозуміння питання в плебісциті. Винніпегський *Фрі Прес* в своїй редакційній статті сказав кілька терпких слів на адресу українців кажучи, що в північному Винніпегу є велике число п'ято-колюмників. В цій статті сказано також, що українці голосували отверто негативно.

Комітет Українців Канади вислав до *Фрі Прес* різкий протест проти згаданої повище статті. Протест був поміщений в формі листа до редакції, а в короткій редакційній статті висловлено жаль, що в попередній статті були деякі неправдиві слова про канадійських українців.

Травня 13 — В ще одній редакційній статті на тему недавнього плебісциту сказано, що винніпегський щоденник *Трибюн* поставився до цієї справи цілком інакше. В його статті сказано, що з думками *Фрі Прес*-у про канадійських українців він зовсім не погоджується. Між іншим каже *Трибюн*: якщо вважати негативні голоси ознакою про-гітлеризму, то щож тоді сказати про провінцію Квебек? Щож тоді робити з міліоном і пів канадійців, багато з них англо-саксонського походження, які від одного кінця Домінії до другого голосували: “ні”?

Травня 20 — Мирослав Січинський в своєму викладі в Торонті сказав, що перемога демократичних держав над недемократичними є рівнозначна з визволенням України.

Торонтонський щоденник *Гловд енд Мейл* пише в редакційній статті п. н. “Слов'яни еднаються для війни”, що в Канаді слов'яни пробують створити один об'єднаний фронт для перемоги в війні під проводом українців.

Травня 27 — В цьому числі поміщено зміст листів до редакції щоденни-

ка Фрі Прес на тему плебісциту й українців. Більшість з тих листів писані відомими українцями: В. Яцула, панни М. Карпець, П. Копот і А. О. Будинська, М. Пробижанський, Н. Залозецький. Вони стають в обороні українців кажучи, що хочай велике число їх голосувало в плебісциті негативно, то це не повинно їх робити в очах канадійського населення п'ято-колюмниками або ворогами держави, бо вони мали право голосувати вільно, на що канадійський устрій повні дозволяє.

Українці в Едмонтоні плянують вшанувати пам'ять пок. Ів. Данильчука, журналіста й поета, який помер 19-го травня. Свого часу він був ректором Інституту М. Грушевського.

На концерті в театрі Вокер 10-го травня пані Р. Ф. МакВіліямс, дружина губернатора Манітоби, вручила Донні Гресько гарну скрипку як дарунок від мешканців Вінніпегу. Збіркою на цю ціль зайнявся щоденник Трибюн.

Червня 10 — Канадійські військові влади покликали о. М. Пелеха як капеляна для українців у збройних силах католицького віроісповідання. Він має рангу капітана.

Червня 17 — Комітет Українців Канади повідомляє, що Департамент Публичної Інформації хоче збирати знімки всіх тих молодих людей, які служать у канадійських збройних силах, і їхніх родичів. Департамент особливо цікавиться тими родичами, які дали більше ніж одного сина чи дочку.

В Бонівіл, Алта., Торговельна Палата (Чеймбер оф Комерс) назначила на місце секретаря Осипа Фербея, з Едмонтону.

Червня 24 — Вінніпегський щоденник Фрі Прес помістив довшу статтю з світлинами про канадійських українців п. н. "Українці живаються з будучністю". Автор, Ф. Г. Стівенс, завважує на початку, що всюди, де він піде між українців, молоде покоління говорить англійською мовою. Каже він: "В Канаді вони не є чужинцями. Тут вони є дійсними синами Канади". В другій статті Стівенс пише п. н. "Українці громадаються під прапором" про свій інтерв'ю з капітаном о. С. В. Савчуком, капеляном православних українських вояків. Капітан о. Савчук сказав йому, що в канадійських збройних силах є велике число

українців, а поважне число з них має вищі ранги. Вичислено імена кілька десятків таких вояків.

Микола Сироїдів, відомий журналіст, помер у шпиталі в Едмонтоні 15-го ц. м. Свого часу працював він при Канадійському Фармері.

Липня 1 — В цьому числі є продовження статті в Фрі Прес про українців. Вичислено багато імен українських вояків у різних відділах збройних сил і з різними рангами. Около 10% вояків, які обороняли Гонг Конг, це українці з Вінніпегу.

Липня 8 — П. А. Остапович, студент дентистики в МкГил Університеті в Монреалі, відзначився як другий з ряду найздібніший студент. Першим був японець.

Ще й в цьому числі є продовження статті про українців у Фрі Прес. Пишеться в ній про Комітет Українців Канади.

Липня 15 — В своїй промові в парламенті в Оттаві посол А. Глінка сказав, що уряд повинен поробити всякі потрібні кроки, щоб не допустити до інфляції. Посол Глінка говорив на тему бюджету.

Липня 22 — Мирослав Січинський обіздить українські околиці з відчитами. Цього місяця він є в дорозі по Манітобі, а слідуєчого буде в Саскачевані. Тема його відчиту є: "Україна в Мирі і Війні".

Серпня 5 — Цього тижня Епископ Ладика святкує 30-літний ювілей свого священства. Щоб відповідно вшанувати його, до Вінніпегу зіхалися греко-католицькі священики з різних частей Канади. Відправлено Службу Божу в церкві св. о. Ніколая, а відтак відбувся бенкет у Форт Геррі готелі.

Українці в Вінніпегу — члени парохії св. Андрея, постаралися про те, що в їхній дільніці міста будується великий пам'ятник для українських вояків у цій війні. Працю виконує італійський різьбар, з гранітного каменя. Пам'ятник буде 16 стіп високий, в формі піраміди. На верху буде ангел, тримаючи в руці лавровий вінець. На вмурованій плиті будуть слова: Тисячам українцям канадійським у другій світовій війні та їх побратимам по зброї. Відслонення пам'ятника відбудеться 6-го вересня.

Серпня 12 — Панна Ольга Смолик, з Едмонтону, здобула на Торонтонському Університеті диплом А.Т.С.М. з відзначенням за сольовий спів, акомпанімент і теорію музики.

Серпня 19 — В Мондер, Алта., відбулося 2-го ц. м. величаве свято в честь перших українських поселенців в околиці, влаштований оо. Василіянами. Учасників було кілька тисяч, найбільше з околиці Мирнам. Головним промовцем був М. Лучкович.

Серпня 26 — Любка Колесса, піаністка світової слави, назначена професоркою музики в Торонтонській Музичній Консерваторії.

Вересня 9 — Посол А. Глінка подає до цього числа повні пояснення про те, як і куди вдаватися за відложенням військової служби. Це відноситься до фермерів, котрі потребують своїх синів у дома, для помочі при жнивах.

Тенор М. Голинський виступає тепер з своїми концертами в Ванкувер, БК.

Вересня 23 — В цьому числі поміщено імена українських вояків, які брали участь у нападі на Діеп, і які зачислені до пропавших.

Прем'єр Канади, В. Л. Мекензій Кінг, прислав на руки о. В. Бараника лист у зв'язку з недавно відбутим у Мондері піонерським святом, в якому він каже так:

“Люди українського походження, котрі стали громадянами Канади на протязі минулих 50 років, різними спосабами збагатили наше народне життя. Особливо тепер, коли ведемо боротьбу за збереження засад християнської цивілізації, якою ми дорожимо, добре робимо, що віддаємо честь українським піонерам, які зайшли до західної Канади, щоб тут поселитись і зажити своїм життям”.

Вересня 6-го в Редвей, Алта., відбулося свято в честь українських піонерів. Головним промовцем там був посол А. Глінка.

Жовтня 7 — Василь Гуцул, син українського залізничного робітника в Ред Дір, Алта., пише в листі до свого батька про напад на Діеп. Він був одним з вояків, які в цьому нападі брали участь. Лист цей поміщений у цьому числі.

Жовтня 21 — В цьому числі подано частину довшої листи полонених канадських вояків українського роду в Гонг Конг.

М. Голинський відбуває концертні виступи в Алберті й Саскачевані. Всюди він має великі успіхи.

Жовтня 28 — В цьому числі подано другу листу канадських вояків українського походження, які попали в японський полон у Гонг Конг.

Донна Греско грала на запрошення славного віолініста, Вільяма Примровза, і піаніста Артура Бенджаміна.

Листопада 4 — Дня 23-го жовтня в містечку Фишер Бренч вшановано піонерів, з нагоди їхнього поселення в цій околиці року 1907. Між гостями були українці, французи, англійці, поляки, шведи й голландці. Головними промовцями були: прем. Брекен, Вільям Мортон, посол Н. В. Бачинський і А. Малофій.

Листопада 18 — Проф. В. Киркнел пише про українське письменство в Канаді в кварталнику Торонтонського Університету, в числі за липень, 1942. Вичислює він більші твори наших письменників у Канаді й їхні імена. Число одних і других досить поважне.

Грудня 2 — В Вінніпегу відбулися вибори до міської й шкільної ради. В третій варді з українців кандидували на міських радних комуніст Навізівський і В. Шкраба. Вислід був такий: Пеннер (комуніст) — 4,659, Шкраба — 3,480, Бротмен — 3,250, МкЛейн — 2,886, Свейлс — 2,042, Дек — 811.

Промовляючи в Вінніпегу, посол А. Глінка сказав, що канадські українці виконують свої горожанські обов'язки супроти воєнних зусиль Канади знаменно.

Грудня 9 — В Оттаві декоровано заслужених канадських летунських старшин. Між іншими нагороджено відзнакою українця з Едмонтону, сержанта Едісона Говду.

РІК 1943

Січня 6 — Головою Інституту Петра Могили в Саскатуні вибраний Андрій Михайленко, з Саскатуну. Збори відбулися при кінці грудня.

В Саскатуні відбувся ювілейний зїзд Союзу Українців Самостійників з

нагоди 25-літної праці Інституту П. Могили. Заангажовано Петра Зварича, з Вегревил, Алта., для збірки грошей для Інституту.

Січня 13 — При факультеті дентисти в МкГил Університеті, в Монтреалі, почав працювати як викладач і демонстратор Др. М. Ревуцький, родом з Гонор, Ман. Він кінчив свої студії дентисти в цьому університеті.

Січня 20 — В боях за Гонг Конг з японцями згинув канадійський вояк українського походження, Гаролд Гунчук. Один його брат брав участь у нападі на Дієп, а другий є членом канадійської армії в Британії.

Організація УНО дала своєму голові, В. Коссареві, дарунок в сумі \$5,000 як вислів вдячності за його 15-літню працю для неї.

Адвокат у Ту Гилс, Алта., М. Полич, вступив у канадійське летунство.

Др. Тома Никифорук, з Вегревил, Алта., одержав відзначення як найкращий студент дентисти в Албертійському Університеті з четвертого й п'ятого року. По скінченні студій він запи-

сався до збройних сил Канади як дентист, з рангою поручника.

Січня 27 — Січня 21-го помер нагло молодий здібний українець, Степан Кравчик. По фаху він був учителем. Учителював по українських кольоніях, а відтак через дев'ять минулих років був принципалом школи в Бруклендс, передмістя Вінніпегу. Перед тим учителював у цій школі 21 років. В 1940 році він був вибраний послом до манітобського парламенту.

Лютого 3 — На прощальному прийнятті для Дж. Брекена, бувшого прем'єра Манітоби, були між іншими два посли українці, Н. В. Бачинський і Н. А. Григорчук. Оба вони були вибрані послами в 1922 році, коли Брекен став прем'єром.

Лютого 10 — В Едмонтоні відбувся 30 і 31 січня зїзд Братства Українців Католиків. Делегатів було 67. Рішено було почати будову Інституту ім. св. Йосафата. На цю ціль зібрано вже було \$1,989.50.

Лютого 24 — В своєму домі в Блейн Лейк, Саск., помер нагло Орест

Біль Крижей, Ломбего, Мочеві Клопоти!

Нащо даліше терпіти від тих болісних, пригноблюючих недуг? Джин Пігулки дадуть вам скору пільгу. Їх лагідні антисептичні власності звільняють подразнення нирок, міхура і мочевих проводів. Коли нирки є згущені, то вони не можуть виділювати отруйної зужитої матерії з тіла. Це часто спричиняє ревматизм, біль крижей, напухлі сугави. Джин Пігулки помагають ниркам функціонувати нормально й усувати причину цих болісних недуг.

Джин Пігулки можна дістати у skleпax по цілій Канаді. Регулярна величина 55ц. пуделко — Економічна величина (два рази регулярної величини) 85ц.

Жеребко, посол до саскачеванського парламенту від 1938 року, з ліберальної партії. Було йому 56 років.

Березня 3 — Посол А. Глинка промовляв у парламенті в Оттаві на тему відношення Канади до Бритійської Спільки Народів. Промова була частиною дебати над престольною промовою. Він сказав, що ця війна є більше подібна до революції, бо вона є боротьбою за певну ідею. Канада в Спільці має ті самі права, що й інші члени.

3 Африки вернула до свого дому в Едмонтоні українка, по фаху норса, Леся Бюрі, дочка панства Бюрих, з Калмар. Там вона служила при канадійських збройних силах.

Березня 10 — До Канади недавно прибув проф. Н. Григорієв, і тут виголошує відчити на тему війни. Такий відчит він виголосив у Торонті 28-го лютого, на тему: Війна й Українці. Український нарід, він сказав, повинен усюди стояти по стороні демократичних держав, бо вони борються за волю.

Березня 31 — Найновіша статистика про населення в провінціях показує, що в східних провінціях населення майже всіх національних груп збільшилося. Українців в Онтеріо в 1931 році було 24,426, а в 1941 році вже 48,158. Тимчасом у Манітобі зміни в цьому відношенні майже не було. В 1931 році в цій провінції українців було 86,982, а в 1941 році 89,762. В Алберті від 1931 до 1941 року скількість українців зросла з 63,073 до 71,868.

Квітня 7 — Комітет Українців Канади передав через посла А. Глинку меморандум до прем'єра Кінга про претенсії Польщі до східних земель України. Меморандум був вручений прем'єрові 29-го березня. Проти того заперечували канадійські комуністи. В меморандумі сказано, що Польща не має права до східних земель України, та що Атлантійський Чартер забезпечує право кожному народові мати таку систему й форму уряду, якого він сам хоче.

Квітня 14 — Три щоденники в Торонті — Гловб енд Мейл, Стар, і Івнінг Телеграм, — коментують про меморандум канадійських українців. Телеграм помістив повний зміст меморандуму. Гловб енд Мейл висловився дуже прихильно, подаючи наголовок "Українці хочуть незалежної держави". Стар пред-

ставив цілу справу помішано, як він це звичайно робить.

Квітня 28 — В Народному Домі в Торонті відбулась перша того роду публична відкрита дискусія на тему українсько-польських відносин. Показалось, що багато тих людей, котрі дуже охочі до дискусії на вулиці або в дома, між людьми не мають відваги висловлювати своїх думок.

Травня 5 — Комітет Українців Канади закликає українське громадянство до купування бондів перемоги в четвертій серії, якої ціллю є зібрати до \$1,100,000,000.

Квітня 23-го назначено Папою в Римі єпископа в особі о. Ніля Саварина, ЧСВВ, родженого в Галичині 1905 року.

Травня 19 — Два советські слуги — Олександр Богомолец і Павло Тичина (українці) атакують Комітет Українців Канади в советських часописах, Правда і Известія. Богомолец каже, що члени Комітету є зрадниками свого народу, а Тичина, що вони є фашистами. Напад зроблений з приводу меморандуму, переданого прем. Кінгові в Оттаві. Представник Комітету на це відповів кажучи, що українці в Канаді є горожанами цієї країни, не симпатиками Німеччини. Щоденник Фрі Прес уважає цю справу серіозною, бо в ній вмішаний канадійський уряд.

Травня 26 — А. Гукало, голова відділу КУК у Монреалі, сказав кореспондентові місцевої преси, що в нападі советської преси на Комітет Українців Канади нема найменшої правди, бо в ньому нема ні фашистів, ні нацистів.

Франко Галик, молодий летун, згинув трагічною але геройською смертю в Ярмавт, Н.С., коли пробував вирятувати своїх товаришів летунів з розтороженного на лєтовіщі літака. Смерть його спричинила експлозія газоліни в літаку. Батько його живе в Винніпегу.

Червня 2 — Молода українська скрипачка з Едмонтону, Зоня Лазарович, здобула найвище відзначення на музичному фестивалі в МекДугал Церкві, в Едмонтоні, за свою гру.

Червня 9 — Василь Свистун, заступник президента Комітету Українців Канади, виступив з Комітету. Він виступив також і з Українського Національного Обєднання, якого він репре-

зентував у Комітеті. Причиною його виступу було те, що — тепер не є практично й корисно скликати Конгрес Комітету, з огляду на непевне положення в Європі, і в зв'язку з тим положення українського народу. З УНО він виступив тому, що власне ця організація на скликання Конгресу напірала.

В головній статті сказано, що на надходячому Конгресі будуть порушені слідуючі справи: КУК і війсьні зусилля, проблеми канадійської єдності, війна й українське питання, повоєнна реконструкція світу, український вклад до канадійської культури, повоєнна реконструкція Канади, комунізм і будучність Канади, майбутність української молоді в Канаді, жінка в національному житті.

На площі коло католицької церкви в Стюартборн, Ман. побудовано пам'ятник у пам'ять українських піонерів у цій околиці. Відкриття його відбудеться 14-го червня.

Червня 16 — В редакційній статті в цьому числі говориться про дві важні справи до вирішення на Конгресі: поміч братам, синам і мужам, які служать у канадійських збройних силах, і поміч зусиллям Канади в боротьбі з ворогом.

В цьому числі поміщено перший комунікат до українського загалу в Канаді від Союзу Українсько-Канадійських Вояків за Морем. Підписи під комунікатом: Б. Панчук — голова, М. Турянський — заступник голови, А. Хриптул — секретар, Л. Войціховський — касієр, С. Калін — заступник секретаря та історик; Й. Хома, А. Николик і С. Давидович — надзірна рада і контрольори.

Червня 23 — Посол А. Глінка виголосив у парламента промову на тему дискримінації в канадійському війську. Він навів цитат з листи кваліфікацій на впис до мариначки, де зазначено, що кандидат мусить бути британського походження.

Тарас Губіцький, скрипак з Вінніпегу, працюючи в Детройт, дістав назначення почесного представника Королівської Музичної Академії в Лондоні. Він працює як професор музики в Музичній Консерваторії в Детройті.

Червня 30 — Перший всеканадійський Конгрес українців Канади відбувся з великим успіхом. Було на ньому 715 делегатів і гостей. Самих делегатів бу-

ло понад 600. Відкрив його президент о. Др. В. Кушнір, який підкреслив лояльність канадійських українців. Довшу промову виголосив першого дня Др. Ватсон Кирконнел на тему "Канадійські українці".

На четвертій стороні поміщено резолюції, ухвалені на Конгресі. Всіх їх є одинадцять.

Катя Бойко, українська доглядачка хорих, дочка панства Бойків з Прудгом, Саск., покінчила студії з відзначенням і здобула золотий медаль.

Липня 21 — Саскатунський щоденник, Стар Фінікс, подає новинку про те, що українці в Йорктоні протестують проти того, що написав про перший Конгрес Елмор Филпат. Він висловився про цей Конгрес зневажливо, головню відносно його резолюцій про незалежність українських земель. Протестаційний лист вислано до прем. Кінга і до президента Сі-Бі-Сі, Томсона. Филпат є радіовим коментатором.

Липня 28 — Канадійський Комітет Воєнних Фінансів у Саскачевані покликав до провінціального Комітету цього відділу українця, адв. І. Гнатишина.

В Вінніпегу назначено принципом міської школи Лорд Нелсон українця, Василя Валла. Є він не тільки першим українцем на такому становищі у місті Вінніпегу, але також і наймолодшим принципом.

Серпня 18 — В Стюартборн, Ман., посвячено пам'ятник у честь перших українських поселенців. Відбулося воно в неділю, 8-го ц. м. Посвячення виконав помічник єпископа Ладика — о. Ніль Саварин, в асисті пароха, о. І. Калуського. Підчас обіду промовляв один з найстарших піонерів околиці, І. Пробіжанський. Посол І. Р. Соломон промовляв також.

Серпня 25 — Про вибори в домініальному окрузі Селкірк (у Манітобі) пишуть аж у щоденнику Нью Йорк Таймс. У цьому окрузі відбулись недавно доповнюючі вибори і вибраним є кандидат партії ССФ. Дж. Кінг Гордон, мешканець Нью Йорку, пише, що "чужинецькі горожани на заході причинились до упадку урядових кандидатів". Гордон у своєму листі до редакції цього часопису пише, що це неправда, що в окрузі Селкірк урядового кандидата повалили

чужинці, бо в великій більшості мешканці цього округу є сини й дочки перших поселенців — скотляндців, і власне вони його повалили.

Вересня 1 — Письменник О. Луговий одержав покликання до військової служби.

Стефан Мик, з Гилберт Плейнс, Ман., дістав підвищення до ранги капраля.

Панна М. Василенко, з Сенді Лейк, Ман., включена до групи 35 дівчат з Канадійського Жіночого Корпусу, які виїхали на спеціальний вишкіл до Верміліон, Алта.

В. Вивюрка, з Іст Килдонан, Ман., піднесений до ранги капраля. Мартин Сварик, з Винніпегу, включений до групи Активних Офіцерських Кадетів, які покинули вишколення в Бруквил, Онт.

Вояк Пилип Чура, з Овкборн, Ман., помер у німецькому полоні. Він брав участь у нападі на Діеп.

Петро Олійник, з Едмонтону, одержав нагороду "Дистингвішд Сервіс Кросс".

Вересня 8 — Письменник О. Луговий є звільнений від військової служби.

Саргент В. Старчук, з Нью Торонто, є одним з багатьох інших українських вояків, які брали участь у виправі на остров Кіска.

В театрі Плейгавс, у Винніпегу, відбувся 28-го серпня величавий концерт з виступами мішаного хору під проводом Др. О. Кошиця. Гостем-артистом був скрипак Роман Придаткевич, який грав кілька своїх власних композицій. Грав також піяніст Іван Мельник. Цим концертом закінчено четверті вищі освітні курси, влаштовані освітню секцією УНО.

Вересня 16 — До Торонта прибула на сталий побут і працю панна Гонора Губіцька, талановита піяністка, сестра широко знаного скрипака й професора музики в Детройті, Тараса. Вона почала працювати в торонтонській Гамбург Консерваторії Музики.

Проф. Ватсон Кирконел боронить Комітет Українців Канади. В торонтонському Глоуб енд Мейл появилася його відповідь на лист комуніста Лисеця, в якому проф. Кирконел каже, що дійсним репрезентантом українців у Канаді є не ТУРФДім, але Комітет.

Вересня 22 — До Винніпегу з Філя-

делфії прибув Др. Л. Цегельський. Він був послом до віденського парламенту з Галичини від року 1911 до 1918, а відтак секретарем внутрішніх справ в уряді Української Народної Республіки. По злуці західних і східних Українських земель він був заступником міністра закордонних справ, а в році 1920 висланий був до Вашингтону в дипломатичній місії.

Саскачеванський Університет повідомив 15-го ц. м., що він рішив відкрити в слідуячому шкільному році курс української мови й літератури. Покищо цей курс буде експериментальним, а коли буде відповідне число студентів і вистарчальне заінтересування, курс буде включений в приписану програму студій. Оплата за курс буде тільки три долари. Виклади пічне Др. Т. К. Павличенко. Лекції будуть відбуватися вечорами від години 7.30 до 9.30, в Каледж Будинку.

Вересня 29 — З приводу оповіщення про започаткування курсу української мови й літератури в Саскачеванському Університеті, на редакційній стороні поміщено статтю, присвячену цій важкій в історії канадійських українців події. Сказано в ній, що це тільки початок дальшого розвитку в тому напрямі.

Жовтня 6 — Проф. Н. Григоріїв виступив у Торонті два реферати на теми: Що я бачив доброго серед українців Канади, і — Хто і як у цю пору нам найбільше допоможе.

Др. М. М. Середя, з Едмонтону, вступив у канадійську армію як лікар.

Проф. Р. Придаткевич, скрипак і композитор, обіздить українські околиці в західній Канаді з концертними виступами.

Жовтня 13 — Проф. Григоріїв сказав у своєму рефераті в Торонті, що всюди де він був серед своїх людей в Канаді, він бачив тільки позитивні прикмети: добру зорганізованість, плекання культури й т. д.

В. М. Палюк дістав рангу лейтенанта в канадійській активній армії.

Жовтня 20 — Дня 15-го ц. м. доміняльний уряд оповістив, що комуністична й п'ять інших організацій, які були унезаконнені, стали знову законні.

Флт. Саргент Ф. Токарик назначений членом рекрутаційної Комісії Жіно-

чого Відділу Канадійської Повітряної Фльоти.

Жовтня 27 — В цьому числі подано довгу лісту вбитих і ранених вояків українського роду.

Листопада 10 — Роман Придаткевич, скрипак, мав свій концертний виступ у Торонті. Міська щоденна преса подала дуже похвальні рецензії.

Українці в Едмонтоні відбули в день 2-го ц. м. т. зв. Українсько-Канадійський День для започаткування продажі Бондів Перемоги. Головнішими вулицями міста відбулась перша парада в українських народних строях, з прапорами й написами. Того одного дня закуплено місцевими українцями бондів на суму \$8,650.

Дня 17-го грудня парохія св. о. Ніколая в Вінніпегу відслонила пропам'ятну таблицю з іменами 145 українських вояків. Підчас церемонії були промови й музика. Відслонення формально виконав мейор міста, Гарнет Колтер. Промовляв о. Й. Сеньків. Ця парохія видала з поміж своїх членів 37 вояків для служби за морем. Один з них згинув у Німеччині, кілька воює в Італії, а три попали в полон у Гонг Конг.

Листопада 17 — Летун з Ніпавин, Саск., Мирослав Гаврилюк, син шкільного інспектора Ф. Т. Гаврилюка, згинув у літаковій катастрофі в Англії й похоронений на Бруквуд цвинтарі. Було йому 25 років.

В едмонтонській щоденній пресі появилася стаття зі знимкою трьох братів Чернявських — всі при збройних силах Канади. Мирослав і Ярослав служать при летунстві, а Нестор, аптекар, при медичному корпусі.

Грудня 1 — І. Ісаїв, з Едмонтону, виголосив через радіо в цьому місті промову про велику кількість закуплених українцями в Алберті Бондів Перемоги. В 14 околицях, заселених українцями, продано бондів на суму \$757,200. Це є виконання призначеної квоти продажі бондів на 120%.

В едмонтонській щоденній пресі появилася знимка трьох синів одних українських родичів, панства Адамців. Ці хлопці служать у канадійських збройних силах: Імена їх: Артур, Омелян і Во-

**СИМПТОМИ ВАШОЇ
простуди ЗНИКНУТЬ**
В 24 ГОДИНАХ
або ми
заплатимо вам \$1.00

Немає нежити, немає кашлю, простуди, дрозів, не стратите часу, не будете хворіти — ось що Dr. Chase's Brand Tablets мусять зробити для вас ВСЬОГО ЗА 24 ГОДИНИ!

Зараз на першу познаку симптомів простуди зажайте 1 таблетку. Заживайте дальші ще 4 години, беручи максимально 4 таблетки денно. Якщо Dr. Chase's Brand Tablets не стримають симптомів вашої простуди до 24-ох годин, вишліть коверту або картку поучень з економічного виміру до The Dr. A. W. Chase Medicine Co. Ltd., Oakville, Ont. Зворотню поштою вишлемо вам \$1.00. Вдержуйте вашу родину вільною від захворюнь на простуду через цілу зиму при помочі Dr. Chase's Brand Tablets.

ВИГІДНА КОВЕРТА 59ц.

Заощадить 48ц. Купуйте Економічний Вимір (40 таблеток) \$1.49

лодимир. Вони мають ранги офіцерів при армії, фльоті й летунстві.

Грудня 8 — Три українці в Алберті почали й провадять копальнею вугілля. Компанія носить назву "Торгилд Ковл Ко."

Грудня 15 — Президент Комітету Українців Канади, о. Др. В. Кушнір, відбув поїздку по східній Канаді в справі Комітету. В кожному місті, де він був, він виголосив доповідь про завдання й працю Комітету й заохочував до організованню відділів.

Грудня 29 — Дня 14-го ц. м. в симфонічному концерті виступала в Торонті Любка Колесса, піаністка. Цей концерт описали музичні критики Торонта як один з найбільше успішних в історії міста.

РІК 1944

Січня 5 — Н. Ковальчук, з Тюлон, Ман., є одним з чотирьох манітобців відзначених Військовим Медалем за замітну службу за морем. Його брат служить при летунстві в Англії.

На незвичайно великому зїзді СУС в Едмонтоні дискусія велася над двома важними справами: переорганізація українських колоній з тою ціллю, щоб вони могли дати від себе більше поміччї в воєнних зусиллях; в який спосіб молоде українське покоління може дати більший вклад в культурне життя Канади.

Січня 12 — Павло Скорий, з Мон-треалу, дістав підвищення до ранги піл-лот-офіцера.

Лютого 9 — В неділю, 30-го січня, помер нагло довголітній учитель і народний працівник, Андрій Микитюк, у віці 58 років. Жив з дружиною в Милнер Ридж, 18 миль від містечка Босе-жур, Ман.

Лютого 23 — В Ошаві, Онт., вибрано членом міської ради українця, Михайла Старчевського. Двох інших українців вибрано до відділів публичної служби: М. Яцулу членом Ради Добробуту, Василя Андрусика членом будівельного комітету.

Посол А. Глінка промовляв у дебаті над престольною промовою в домініяльному парламенті, стаючи в обороні фермерів.

Березня 1 — Стараннями оо. Василя і Янука випродуковано фільму про життя українців у Канаді п. н. Канадійська Вітчизна, а по англійськи "Нью Говм ин да Вест". Фільма присвячена українським піонірам. Висвітлює її "Нешонал Филм Борд".

Березня 8 — Скрипак Роман Придаткевич пише довгу статтю п. н. Українська Музика і Наша Публіка. Він звертає увагу на те, що багато наших людей не вміє оцінити доброї музики.

Березня 22 — В Торонті виставлено оперу Запорожець за Дунаєм. Це вже не перший раз, що торонтонські українці виставляють українську оперу.

Березня 29 — Комітет Українців Канади видав від себе заяву відносно недавно виголошеної промови Н. Хрущева про прилучення до Радянської України Холму, Грубешова, Замостя, Тома-

шова й Ярослава. В цій заяві КУК сказано, між іншим таке: "Не коментуємо всіх заяв Хрущева, поданих у каблевому звідомленні з Москви 16-го березня; є в них, однак, один уступ, який вимагає негайної завваги, а це — "український нарід змагатись буде за остаточне здійснення великої й історичної злуки всіх українських земель в одній українській радянській державі".

Заява Комітету говорить, що в цій промові Хрущева не висловлено основної частини повних аспірацій українського народу в Європі. Колиб кінцеві слова того уступу, а саме "українських земель в одній українській радянській державі" заступлено було словами "всіх українських земель в одній українській суверенній державі", то це вповні висловилоб ті аспірації.

В Манітобському Університеті виявилось несправедливе трактування студентів на медичному факультеті щодо національного походження. Цей факультет відкидав аплікації не-англьо-саксонців, не подаючи причини. Виглядало, що така дискримінація практикується головно проти українців і жидів. Дійшло остаточо до того, що створено український і жидівський комітети, які предложили свої зажалення перед спеціальною комісією провінційного парламенту. Речник українського комітету був Я. В. Арсенич. Він запропонував, щоб університет приймав аплікантів на студії медицини на підставі їхньої здібности.

Якщоб припинання таких аплікацій було згідне з пропорцією населення різних етнічних груп у Манітобі, то на медичному відділі повинно бути 12 англійців, 8 скотляндців, 7 українців, 6 ірляндців, 5 французів, а 20 з усіх інших груп.

Комісія прийняла предложення симпатично. В близькому часі має відбутись більше засідання для розглянення цієї справи.

Квітня 5 — В редакційній статті, підрядній, сказано, що недавно вийшла з друку в Злучених Державах повість Захар Беркут в англійській мові. Переклад зробила панна Теодозія Борецька.

Квітня 12 — Посол В. Томин, з албертійського округу Виллінгдон, назначений членом Ради Громадського Сошіял Кредиту.

Квітня 26 — Комітет Українців Канади закликає українців піддержати Шесту Позичку Перемоги якнайбільшим купуванням бондів.

Травня 17 — Адв. І. Гнатишин, з Саскатуну, номінований консервативним кандидатом на доміняльний округ Йорктон.

Травня 31 — В цьому числі поміщено допис з Лондону про Різдвяну Вечеру Союзу Українських Канадійських Вояків у Британії, і подано імена всіх присутніх, разом з місцевостями, з яких кожний походить.

Лейтенант Всеволод Іван Свистун, з Винніпегу, одержав підвищення до ранги капітана. До війська він вступив у серпні, 1941, а за море виїхав у грудні, 1942.

За море виїхав летун Василь Орисюк, з Винніпегу, після вишколення в Винніпегу, Брендоні й Едмонтоні.

Червня 7 — М. Понич номінований кандидатом на посла до албертійського парламенту з округу Вегревил. Намір кандидувати мав також І. Ісаїв, з Едмонтону.

З Нью Йорку до Винніпегу прибула Донна Гресько, скрипачка. Там вона перебула вже 10 місяців на студіях. Фінансово помагає їй винніпегський Жіночий Музичний Клуб.

Червня 14 — В армії парашутистів є два українці, які недавно одержали відзначення. Е. І. Борковський, з Брендону, став капралем, а Іван Долинський, з Стюартбурн, Ман., ленц-капралем.

С. Крисоватий, з Шовл Лейк, згинув у боях на фронті в Італії 23-го травня.

Червня 21 — В Саскачевані відбулися 15-го ц. м. провінціальні вибори. Попередний ліберальний уряд Петтерсона провалився, а на його місце прийшла партія ССФ, з премієром Т. С. Догласом.

Кандидатів українського походження було шість: Ст. Шебець, ліберал, в окрузі Канора; І. Денієлс (Данилишин), ССФ, в окрузі Пеллі; О. Жеребко, ліберал, довголітний посол, в окрузі Редберрі; В. Сенишин, консерват, в окрузі Тачвуд; Д. Лазорко, ССФ, в окрузі Редберрі; В. Березовський, комуніст, в окрузі Пеллі. Вибраними були тільки два: Денієлс й Лазорко.

Вислід голосів був такий: Шебець 2,178, Філей (ССФ) 2,936. Пеллі: Денієлс 3,713, Паркер (ліб.) 2,494, Березов-

ський (ком.) 494. Редберрі: Лазорко 2,017, Ленглей (ліб.) 1,077, Семко (нез.) 74. Тачвуд: Джансон (ССФ) 2,736, Колінс (ліб.) 1,580, Сенишин (конс.) 246. О. Жеребко, довголітний посол з округу Редберрі, помер перед виборами, і на його місце ліберали вибрали Ленглея.

Червня 28 — На Торонтонському Університеті покінчили вищі студії слідуєчі українці: Др. Я. Козарук — докторат у музиці; Павло Олійник — Б.Сц.; Зенон Самець — М.А.; Дж. П. Самуїл Рута — доктор механічної інжинірії; Г. Курилюк — доктор наук фізичного й морального здоров'я.

Липня 5 — В цьому числі поміщено знимки шістьох членів канадійських збройних сил українського походження. Між ними є три брати Вахни — Борис, Др. Антін і Кузьма. Інші — Петро й Іван Олексін, Петро Мельник, Іван Масний, сарж. М. Косович і Петро Московець.

Михайло Бзовий, 24-літний летун, пропав у налеті на ворожі території в Європі. Він був сином панства М. Бзових, з Райкфорт, Алта.

Липня 12 — Лев Куций, канадійський вояк українського роду, погіб на полі бою в Італії 23-го травня ц. р.

Анна Храплива одержала від короля Юрія VI відзначення — Медаль Бритійської Імперії. Вона є родом з Манітоби й служить при Жіночому Корпусі Армії. Таке саме відзначення одержав Олекса Чарнецький, з Брендону.

Липня 19 — Валтер Такер, посол з саскачеванського округу Ростерн, говорив на сесії парламенту в Оттаві про українську справу. Згадавши про велике число молодих українців у канадійських збройних силах, він сказав таке: "Вірю, що недалекий той день, коли Україна буде зеднана, вільна й державно незалежна нація. А як той день прийде, то українська нація буде одною з найбільших світових держав".

Дальше він сказав: "Український нарід в Європі своєю хороброю обороною своєї землі, своїми надзвичайними жертвами в цій війні, безсумнівно заслужив собі право, на рівні з іншими народами, на повну свободу й державну незалежність. І я вірю, що він це дістане по цій війні. Накликаю цей уряд звернути особливу увагу на цю справу так, що як прийде мiрова конференція, щоб

МЕЙОР В. ГАВРЕЛЯК З РОДИНОЮ

Ця світлина панства В. Гавреляків була знята підчас їхньої вакації в Джеспер, Алта., фотографістом компанії Сіенара. З ліва на право: пані Гавреляк, Джорджіна, В. Гавреляк, Джінет.

Ви можете бути певні на **FRUIT-A-TIVES**

Вони усувають запір, болі голови, нестравність, лихе розположення, умучене чувство, чистять ваші нирки, звільняють ревматизм і кінчать в більшості другі звичайні слабости.

Фрут-а-тивс не є звичайною патентованою медициною, але науковою рецептою одного славного канадійського лікаря. Є то виріб з овочевих соків, зел, і тоніків—й є тепер найбільшим в продажі средством свого роду в Канаді.

Оригінально випродукований для ужитку лікарів лишень, його зложено кілька літ тому у формі таблички, і виставлено на продаж для загального ужитку публики.

Фрутативс ділає на печінку, чистить, побуджує і зміцняє її, і також ділає на жолудок, кишки, нирки і шкіру. Він має такий вплив на систему, що приводить всі ті органи до спільної праці так, що кожний сповняє свою частину роботи в травленню вашої їди, витягаючи поживність, виділюючи зужиту матерію природно і цілковито. Ми віримо, що нема нічого ліпшого для вас. Напевно це є средство, яке ви можете брати з повним довірям, що через то ви дістанете певну користь.

Це й є лиш тому, що Фрутативс має таку вищу заслугу, що так багато людей говорять, що він приніс їм пільгу, вигоду і постійне добре здоровля потім, як многі другі медицини не помогли.

Спробуйте Фрутативс, і зауважте яку ріжницю вони зроблять в вашім здоровлю і в вашім вигляді на життя.

В Аптеках і Загальних Шторах скрізь — 28 ц. і 55 ц. пуделко.

Вироблені лиш тайною формулою фірми

**FRUITATIVES LIMITED — 33 FRONT STREET
HULL, QUEBEC**

Держіть свою Печінку Активною

А будете чутися чудово — Не буде болів голови, умучення, слабости, запору.

Ваша печінка є найбільшим органом у вашім тілі і зараз по серцю найважнішим. Вона робить чотири річи. Вона достарчає тілу природного розвільнення, дає відповідну поживу вашій крові, помагає ниркам і жолудку, достарчає мизам, болонкам і зелезам енергії. Ви не можете чутися добре, як шо ваша печінка не є здоровою. Система стає затроена і ви чуєтеся "погано". "Fruit-a-tives" скоро роблять вашу печінку здоровою. Ви скоро чуєтеся неначе новою особою. Славна формула одного лікаря — овочі і зела — дали здоровля тисячам.

"Fruit-a-tives"
"FRUIT LIVER TABLETS" COMPOUND

він дав повну підтримку тим аспіраціям українського народу”.

Недавно вийшла з друку перша граматика української мови в англійській мові, опрацьована І. Шклянкою.

Липня 26 — Летун українського роду з Сейнт Павл, Алта., сарж. М. П. Шадійських вояків є ось такі з українсь-рун, вславився тим, що в боях понад Нормандією зістрілив чотири ворожі літаки. Едмонтонська щоденна преса помістила про нього довшу новинку, разом зі знимкою.

Серпня 2 — Сарж. С. Загара, з Гардентон, Ман., одержав відзначення в формі срібної зізди Злучених Держав за хоробре вирятуння свого товариша вояка, коли він був присипаний землею в наслідок вибуху ворожої гранати коло Анціо, в Італії. Є він син пані Марії Халатурник.

На лісті ранених у боях на континенті Європи є імена: І. Карасевич, з Винніпегу; М. Онофрейчук, з Інґліс, Ман.; М. Прокопчук, з Кравфорд Парк; Йосиф Стоянович, з Гомленд, Ман.; Ф. Стокотельний, з Гилберт Плейнс, Ман. Убитий є В. Фещук, з Вайти, Ман., а пропавший К. Млинарський з Винніпегу.

В Алберті кандидують на послів до провінціального парламенту слідуочі українці: Михайло Понич, Сошіял Кредит, у Вегревил; Я. М. Попіль, Сошіял Кредит, у Редвотер; Попіль був уже послом через минулих девять рокві.

Вояк Григорій Магас, з Транскони, Ман., убитий в боях у Нормандії.

Серпня 16 — Вислід виборів в Алберті, щодо кандидатів українського походження, був такий: Бівер Ривер: Л. Мейнард, СК, 2,128; І. Ганночко, ССФ, 995; Ст. Думка, ком., 237. Груард: В. Фаллов, СК, 2,266; М. О'Грейді, ССФ, 1,269; панна М. Іванюк, ком., 272. Редвотер: Я. Попіль, СК, 2,214; Д. Вест, ССФ, 700; М. Гайдук, ком., 891. Вегревил: М. Понич, СК, 1,816; В. Порайко, ССФ, 1,273; М. Тимчук, ком., 569. Верміліон: Корниш, СК, 2,201; Ларкомб, ССФ, 989; М. Тересьо, ком., 969. Виллінгдон: В. Томин, СК, 1,698; Вол. Косташ, ССФ, 1,263; Юсеп, ком., 872.

Серпня 23 — Торонтонський щоденник Гловб енд Мейл подав досить довгу новинку про геройство українського вояка в канадській армії, Еддія Саранчука, родом з Саскатуну. Він на-

лежав до відділу “Квін’с Овн”. В Нормандії він зловив у полон 24 німців.

Вересня 13 — В Мондер, Алта., відбулася 2-го ц. м. номінаційна конвенція, на якій номіновано А. Глинку знову кандидатом на посла до Оттави з партії Сошіял Кредит.

Вересня 20 — Військовий майор Михайло Сиротюк назначений членом персоналу одного важнішого комітету Союзних Держав, який має обовязок нести поміч народам у звільнених від німецької окупації країнах. Майор Сиротюк походить з Едмонтону, де перед вступом в військо працював при албертійському Департаменті Рільництва. Потім був інструктором при артилерії в Шайло, Ман.

Вересня 27 — В Винніпегу нагло помер 21-го ц. м. Олександр Кошиць, найславніший досі диригент, композитор і аранжер музики. Через ряд років працював у цьому місті на полі музики при Осередку Української Культури й Освіти. Його похороном зайнявся Комітет Українців Канади. Тіло спочивало в салі Читальні Просвіти, а звідти його перевезено до Українського Православного Собору, де відбувалася похоронна відправа. Підчас похоронного походу коло Українського Народного Дому відчитано над покійним Євангелію. Тіло похоронено на цвинтарі Всіх Святих.

Жовтня 4 — Українці в Торонті довідалися про смерть О. Кошиця з щоденника Івнінг Телеграм, який помістив також і більшу світліну.

В днях 23 і 24 вересня в Нью Йорку відбулися спільні наради канадійського Комітету Українців Канади й американського Українського Конгресового Комітету, в справі можливостей співпраці обох комітетів. Предсідником нарад був президент КУК, о. Др. В. Кушнір. Обі сторони годилися на повну співпрацю в збройних зусиллях Канади й Злучених Держав Америки, та в загально українській громадській і народній праці.

Жовтня 11 — В Торонті покінчила студії прав панна Ольга Чумак — перша українка в тому місті осягнути цей степень і бути прийнятою до онтерійського адвокатського товариства. Родом є вона таки з Торонта.

Торонтонські українці вшанували пам’ять пок. Кошиця жалібною академією в неділю 1-го ц. м.

Листопада 8 — Орган советського робітництва, Труд, устами Д. Заславського, нападає на канадійського професора Др. Ватсон Кирконнела за його книжку "Севен Пиларс оф Фрідом", в якій він гостро осуджує комунізм і комуністичну організацію в Канаді. Заславський не поминув і українців сказавши, що українські фашисти мають два центри, один у Берліні, другий в Канаді. Дальше він каже, що велика більшість українців у Канаді, які втікли від німецьких і польських землевласників, радіють з приводу зайняття українських земель німцями, і що Кирконнел та "його кліка замаскованих фашистів" не репрезентує канадійських українців.

Листопада 22 — На алдермена в міській раді кандидує з групи ССФ, у третій варді, Іван Гладун, а на шкільного радного Ф. Башак, також з ССФ.

В Українському Православному Соборі відбулась у неділю, 5-го ц.м., церемонія відкриття Почесної Грамоти з іменами тих молодих українців, які належать до цієї парохії, і служать у канадійських збройних силах. Чотири з них віддали своє життя на полях боїв. Відкриття виконав формально губернатор Манітоби, Дост. Р. Ф. МкВілліямс.

Листопада 29 — Василь Скраба, попередній алдермен у Вінніпегу, вибраний знову. Він дістав 5,577 одиниць — більше ніж потрібно було йому для квоти — 5,356. Гладун мав тільки 824 голоси, а Башак 990 голосів.

Грудня 6 — Починаючи з цим числом, редактором Канадійського Фармера є знову О. Г. Гикавий. Він повернувся з Оттави, де працював у департаменті пресової цензури. Дотеперішній редактор, від 1941 року, Др. К. Андрусишин, назначений професором Слов'янського Відділу в Саскачеванському Університеті в Саскатуні.

Грудня 13 — В Едмонтоні, в салі Масоник Темпл, виступала з своїм першим концертом молода 16-літня талановита скрипачка, Зоня Лазарович.

Грудня 27 — На лісті ранених канадійських вояків є ось такі з українськими прізвищами: Н. Ничипорук, В. Хаврун, Михайло Кукура, Василь Кирилюк, Іван Шура, А. Д. Городецький, Іван Тисарський, Нестор Долинський, Ст. Скляр, Василь Василюк, С. Загара, Н. Піч, Іван Слюсарчук, У. Г. Стелко, І. Костенчук, Михайло С. Кусик, О. Думка, Г. П. Ще-

сяк. Убитими є: Володимир Шиккульський, Іван Гладій, Василь Вераський, Михайло Шумигора, І. Есарук.

РІК 1945

Січня 10 — В цьому числі знову подано довгу лісту жертв війни, пораних і вбитих, українського походження.

Січня 24 — Павло Крат заангажований до викладання української мови для студентів у Російському Біблійному Інституті, з яких більшість є українського походження.

Лютого 7 — Піяністка Любка Колесса виступила на вечірньому музичному прийнятті в домі пані Дж. Рублій, в Нью Йорку. Були там музичні артисти, журналісти й визначні люди інших фахів.

В католицькій церкві св. о. Николая, в Вінніпегу, відправлено 28-го січня пахиду по покійному Митрополитові Шептицькому. Він помер у большевицькій тюрмі у Львові 1-го листопада, 1944. Відправили її Кир Ніль Саварин, о. Й. Сеньків, о. Слобода й о. Кондрачук.

Лютого 14 — Почесним головою студентської організації в Саскатуні — Альфа-Омега, вибрано проф. Дж. В. Симпсона, а головою Павла Юзика.

Лютого 28 — Пані Марія Дима, голова Федерації Українських Жінок, сказала до зібрання в Торонті, що при мировому столі по війні повинні мати голос також і українці бо вони платять найбільшу ціну за советську перемогу над нацистами.

На Албертійському Університеті в Едмонтоні покінчив дентистичні студії Євген В. Шкварок і одержав ступінь доктора.

Березня 14 — Три брати: Миколай, Василь і Петро Хмиляри, служать при канадійських збройних силах. Всі три вони є синами панства Хмилярів, з Алберти.

З Лондону дійшло повідомлення про нагородження канадійських вояків за надзвичайно замітну службу. Між ними є 24 українці.

Квітня 4 — Йосиф Боднарчук, рождений в Манітобі, вояк в американській армії, з рангою капраля, одержав відзначення в формі бронзового медалю за хоробрість. Він направив комунікаційні дроти в часі сильного ворожого обстрілу.

Флайт-офіцер А. Котович, з Ківеїтин, Онт., віддав життя в летунських бо-ях над Німеччиною.

Петро Ольховецький, по фаху учи-тель, номінований кандидатом на посла до манітобського парламенту в окрузі Емерсон, з партії ССФ.

Квітня 11 — Посол А. Глинка виго-лосив у домініяльному парламенті про-мову на тему надходячої міждержавної конференції в Сан Франціско, яка піч-неться 25 квітня. В своїй промові п. Глинка висловився проти того, щоб на-роди зрікалися своїх суверенностей в користь великих держав, і за тим, щоб Канада вислала свою делегацію.

Студенти Університету в Саскатуні вшанували пам'ять пок. проф. О. Коши-ця. Реферат виголосив проф. Дж. В. Симпсон.

Травня 9 — О. Г. Гикавий, довго-літний редактор Канадійського Фарме-ра, помер нагло в своєму домі в Вин-ніпегу в п'ятницю, 4-го ц.м. Було йому 59 років. Родився в селі Перемилів, по-віт Гусятин. До Канади прибув з роди-чами року 1902. По скінченні вишколен-ня в т. зв. Рутініян Трейнінг Скул учи-телював в околицях коло Етелберт, у Манітобі, а в році 1913, на весні, покли-каний був на становище редактора. При-цій праці був аж до осені, року 1932. Відтак знову вернув до неї з початком грудня, 1944, і виконував її до остан-нього дня свого життя.

Як делегати від Комітету Українців Канади виїхали до Сан Франціско на конференцію о. Др. В. Кушнір, прези-дент, і І. Р. Соломон, секретар.

Червня 6 — В цьому числі подано в українській мові текст меморандуму Комітету Українців Канади до Канадій-ської Делегації на конференції Обедна-них Держав в справі міжнародної ор-ганізації.

Червня 13 — В новинці з Саскаче-вану сказано, що в Саскачеванському У-ніверситеті працює тепер п'ять україн-ців: Др. Т. К. Павличенко — професор рослинності і голова дослідного депар-таменту в цій ділянці; Др. К. Андруси-шин — професор словянських і фран-цузької мови; А. Михайленко — інструк-тор інжинірії; Д. Максимюк — другий інструктор інжинірії; панна Шербан — інструкторка в відділі Домашнього Го-сподарства.

На спільній вечері в салі парохії Св. Володимира й Ольги, в Винніпегу, о. Др. В. Кушнір давав звіт як делегат КУК до Сан Франціско.

Червня 20 — Домініяльні вибори відбулися 11-го ц.м. Українці вибрали двох своїх послів: А. Глинку, Сошіял Кредит, в окрузі Вегревил, і Ф. Запліт-ного, в окрузі Давфин, Ман. Перший з них, А. Глинка, дістав около 2,000 голо-сів більше від свого ліберального про-тивника, Др. Арчера. Ф. Заплітний пе-реміг також ліберала, Дж. Ворда, око-ло 900 голосами.

В Саскачевані кандидували на пос-лів до домініяльного парламенту сліду-ючі, з слідуючими кількостями одержаних голосів: округ Мекензій — А. Свистун, СК, 1,798; А. М. Николсон, ССФ, 6,440; Дж. Р. Тейлор, конс., 1,234; Дж. МекМилан, ліб., 4,109. В окрузі Йорк-тон — Іван Гнатишин, конс., 3,661; Дж. Г. Кестлден, ССФ, 7,687; Стюарт, ліб., 5,161. В Норт Бетлфорд — Іван Івани-шин, СК, 1,077; Ф. В. Тавнлі - Смит, ССФ, 2,742; Дж. Г. Геррисон, ліб., 2,483; А. С. Каліє, конс., 1,365; Дорис Нілсен, ком., 1,277; С. Р. МекІнтош, нез., 466.

В Манітобі вислід голосування в о-кругах, де кандидували українці, був такий: округ Давфин — Ф. Заплітний, ССФ, 5,550; Дж. В. Ворд, ліб., 4,676; Дж. С. Давлер, конс., 3,874. Округ Спрінг-філд-Вилберт: Данилейко, ССФ, 4,875; Дж. Синнотт, ліб., 5,407; С. А. Бетел, конс., 2,626.

В Алберті українські кандидати бу-ли тільки в окрузі Вегревил. Вислід був такий: А. Глинка, СК, 6,111; Др. Арчер, ліб., 4,124; Галина, ком., 2,921; Василь Томин, ССФ, 1,343.

Червня 27 — Др. Геня Головач, в Едмонтоні, одержала підвищення. Че-рез минулих три роки вона виконувала обовязки лікарки в клініці Келгарсько-го Товариства Лікарів. Призначена як доглядачка в діточому відділі Вашінг-тонського Університету в Ст. Луїс, Ми-зурі.

З нагоди уродин короля Юрія VI Мирослав Лехів, скрипак і танцюрист, з Винніпегу, одержав відзначення Кінг'с Комендейшон за добру службу при ле-тунстві. Він служив у Гімлі, Ман.

Липня 4 — Новим редактором Ка-надійського Фармера став М. Г. Гика-вий, рідний брат попереднього покійно-

го редактора. Від року 1929 до тепер він учителював. Журналістикою займався ще з молодих літ.

Липня 11 — Вийшла з друку книжка п. н. Кенедіанс оф Юкреїніян Ориджин, опрацьована Н. Гунчаком. У ній є різні цифрові дані про українців у Канаді, на підставі урядової статистики з року 1941.

Андрій Михайленко, з Саскачеванського Університету, підвищений з становища інструктора до становища асистента професора в відділі інжинірії.

Липня 18 — Андрій Бабинчук, з Винніпегу, одержав надзвичайно високі марки — 133, в іспитах музики й гри на скрипці. Звичайно для відзначення в цих іспитах потрібно мати 130 марків. Іспити були заряджені писемно з Королівської Академії і Королівської Колегії Музики в Лондоні.

Липня 25 — Комітет Українців Канади заангажував два організатори: Ю. Кравса на східну, а Л. Войціховського на західну Канаду. Вони обіздують тепер різні українські околиці з відчитами.

В Едмонтоні відбуто велике віче з доповіддю про критичне положення українських утікачів з українських земель. З Європи приходять просьби давати їм поміч.

Серпня 1 — Бритійський парламентарний журнал у Лондоні помістив статтю на пів сторінки про посла А. Глинку. В статті є цитати з його промови в парламенті в Оттаві на тему канадійського летунства.

З початком цього університетського року на Саскачеванському Університеті Др. К. Андрусишин починає викладати українську мову й літературу, а також і російську мову й літературу. Це є перший відділ словянознавства в канадійському університеті.

Товариство Українських Учителів Манітоби відбуло свою конвенцію в Винніпегу. Головою товариства вибрано учителя з школи Страткона, в Винніпегу, І. Керелюка. Заступником голови вибрано В. Сарчука, секретаркою панну Ольгу Серафин, скарбником В. Корчика. Учителі обговорювали справи відносно воєнних зусиль Канади і своїх власних, професійних.

SAFFLO

це новий

канадійський улюблений олій

Чистий
Сонішниковий
Олій

для

ТІСТОЧОК

БІСКІТІВ

ТІСТ,

СМАЖЕНИХ
СТРАВ

ПРИПРАВ

ДО САЛАТ

КРЕМОВИХ

СОСІВ

Серпня 15 — “Ньюзлеттер” — видання українських ветеранів, подає листу відзначених воєнків українського походження. Вісім одержали “Дистингвишд Флаїнг Кросс”, 2 “Дистингвишд Флаїнг Медал”, 11 були згадані в воєнних депешах, а інші одержали такі відзначення як “Милітері Кросс”, “Милітері Медал” і т. п.

Капраль В. Гришко згинув у краху бомбовика недалеко Тофіно, Б.К. Був він сином панства Гришків, з Винніпегу.

Вересня 5 — Поміщено в цьому числі знімки трьох братів Петришинів — Гринько, Михаїл і Антін, з Киченер, Онт., які служили в канадійських збройних силах.

Вересня 19 — На Саскачеванському Університеті в Саскатуні починаються вечірні курси української мови й літератури. Викладає Др. К. Андрусишин.

В Торонті відбулося 9-го ц. м. відкриття української католицької бурси ім. Шептицького.

Вересня 26 — В Торонті в обох церквах, православній і католицькій, від-

правлено 16-го ц. м. панахиди за пок. гетьмана Павла Скоропадського.

Володимир Купченко одержав на Албертійському Університеті степен ь Б.А.

Жовтня 3 — Посли в Оттаві — А. Глинка і В. Такер, виступили в парламенті з промовами в обороні тих українців, яких Совети хочуть репатріювати "на родину". Посол Глинка став в обороні також і не-українських утікачів. Такер скритикував те, що в Європі українських втікачів називають і зачисляють до "росіянів".

В. Сарчук, довголітний учитель, а від недавнього часу працівник у Департаменті Освіти в Манітобі, був назначений шкільним інспектором на північні території провінції.

В Манітобі кандидують на послів до провінційального парламенту слідує: в окрузі Етелберт — Н. А. Григорчук, ліб.- коаліційний; М. Савчук, ССФ. В окрузі Емерсон — І. Р. Соломон, ліб.- коаліційний; П. Ольховецький, ССФ. В окрузі Фишер — Н. В. Бачинський, ліб.- коаліційний; Л. Михальчук, ССФ; Іван Капуста, ком. В окрузі Ст. Клементс — Н. Стрик, ліб.- коаліційний; Вилберт Данилейко, ССФ; А. Білецький, ком. В окрузі Спрінгфілд — Йосиф Ільчина, ком. В Винніпегу — В. Скраба, ліб.- коаліційний, на місце пок. Ст. Кравчика. В окрузі Гімлі, де послом через ряд років був Йосиф Вавриков, з українців не кандидує ніхто. Й. Вавриков перейшов до праці в Пшенично-му Пулі.

Жовтня 10 — Проти насильної репатріації українських втікачів виступив також і посол з Давфину, Ф. Заплітний. В своїй промові він пригадав послам у парламенті про Атлантийський Чартер, який мавби забезпечити людям право вибирати собі форму правительства.

Жовтня 17 — В Винніпегу гостить Др. Л. Цегельський. з Філадельфії. Він виголосив тут доповідь на тему українських скитальців в Європі.

Жовтня 24 — Дня 15-го ц. м. відбулись провінційальні вибори в Манітобі. До уряду повернено коаліцію, з ліберальною більшістю. Ліберальних послів у ній є 26, 14 консервативних, 2 соціал-кредитовців, 2 незалежних, 9 ССФ, 1 незалежного ССФ, 1 комуніста.

Українських послів цим разом вибрано 5. В окрузі Етелберт вийшов М. Савчук, ССФ; в Емерсон І. Р. Соломон, ліб.;

в Фишер Н. В. Бачинський, ліб.; в Ст. Клементс В. Данилейко, ССФ; в Винніпегу В. Скраба, ліб.

Українські студенти поодержували стипендії за високі марки в науці. Ними є слідує: Анна Кароліна Підборочинська, з Мелеб, Ман., стипендію Б. Дж. Гейлса, в сумі \$200; Розалія Млинарчук, з Винніпегу, стипендію Роджер Гулея, в сумі \$75; Марія Анна Рожецька, з Тюлон, Ман., стипендію Гулея в сумі \$50; Олекса Савчук, з Роблін, Ман., стипендію Гулея в сумі \$50; Ярослав Русин, з Тюлон, Ман., стипендію Гулея в сумі \$25; Йосифіна Плавяк, з Винніпегу, стипендію Манітоби в сумі \$135; Анна Созанська, з Іст Селкірк, Ман., стипендію Манітоби, в сумі \$250.

Жовтня 31 — Остаточне обчислення голосів у манітобських виборах є таке, щодо послів українського роду: Ст. Клементс — В. Данилейко 3,614, Н. Стрик 3,395, А. Білецький 1,040. Фишер — Н. В. Бачинський 870, Л. Михальчук 773, І. Капуста 189. Етелберт — Н. А. Григорчук 1,723, М. Савчук 2,502, І. Дубно 159. Емерсон — І. Р. Соломон 1,910, П. Ольховецький 654, Н. МекЛін 965. Винніпег — В. Скраба 5,714 одиниць.

Листопада 7 — Василь Авраменко робить старання відновити свої школи народних танків у Канаді. Старання робляться тепер у Торонті.

В Торонті гостив посол Ф. Заплітний і там виголосив промову на тему канадійської політики та повоєнної регабілітації.

Др. Л. Цегельський виголосив доповідь в Едмонтоні, до великого зібрання, на тему сучасної історії України і вигляди на її визволення.

Листопада 14 — Посол Глинка дає пояснення, в відповідь на велике число листів, про реєстрацію осіб з Західної України на розказ советського представництва в Канаді. Советська влада в Москві хоче перевести таку реєстрацію тих українців і білорусів з західних своїх земель, які досі не стали ще канадійськими горожанами, а мабуть хотілиб туди вернути, щоб помогти відбудувати знищені війною міста й села. Ця реєстрація, каже п. Глинка, після відбуття запитного інтерв'ю з міністром закордонних справ, не є примусова.

Др. Л. Цегельський промовляв в Інституті Просвіти, в Винніпегу. Пред-

ставивши загальну світову ситуацію, він навів багато доказів чому українці мусять бути тепер стисло зорганізовані.

Листопада 21 — В цьому числі є довга стаття “Буй-Тура” про зміст доповіді Василя Свистуна, виголошена недавно в Едмонтоні, п. н. “Українська Держава в Світлі Історії і Традиції”. Стаття цю доповідь безпощадно критикує.

Листопада 28 — В попередних кількох числах і в цьому є цікаві рапортажі з Оттави посла Ф. Заплітного. Пише він про важні справи, порушувані й обговорювані в парляменті.

В Винніпегу відбулись 23-го ц. м. міські вибори. Шкільним радним знову вибраний А. Загарійчук. Ф. Башак, кандидат на міського радного, з рамени ССФ, дістав 847 одинок.

Грудня 12 — Ірина Бубнюк, надзви-

чайно талановита піяністка, виступала з концертом у театрі Плейгавс, у Винніпегу, 4-го ц. м.

Посли В. Такер і Ф. Заплітний промовляли в парляменті в Оттаві в відповіді на закиди комуністів у Канаді, що вони оба й інші послі провадять антикомуністичну пропаганду і вихвалюють фашизм і нацизм.

Посол А. Глінка домагається в парляменті в Оттаві поштових звязків між втікачами з Советщини в західній Європі й Канадою.

Грудня 26 — Посол Ф. Заплітний виголосив у парляменті в Оттаві довшу промову, в якій домагався впусцення до Канади втікачів з Советщини. Свое домагання він основував на тому, що ці люди знають значіння й вартість демократії, і що вони булиб добрими горожанами.

БРАЗИЛІЯ

Бразилія — країна безмежних просторів, великих контрастів, можливостей та майбутнього.

Її підсоння йде від поміркованого в південних стейтах, де часом і дрібненький сніг впаде (Ріо Гранде, до Сул, Санта Катаріна, а то й Парана) до вогкогорячого, скрайньо тропікального в зоні ріки Амазонас.

Рослинність — найрізноманітніша: від гумових дерев, кокосових пальм і бананів на півночі, до кави, какао, пшениці та української таки гречки на півдні.

Поруч розкішних дво-мільонових міст з монументальними будівлями, Ріо де Жанейро та Сан Павло — з модерною індустрією — зокрема в цьому останньому, побіч міст, де знайдемо все, що тільки придумав модерний люксус, маємо на заході ще й непрохідні пуші, величезні, майже не заселені простори. Там зустрічаємо навіть індіців, в їхніх примітивних “толдос” та “малокас”. Індіці ще зовсім не журяться модерною цивілізацією і найпримітивніший одяг вважають непотрібною вигадкою. Вони взагалі живуть так, як жили їхні предки століттями, заки ще нога європейця

не стала на американському континенті.

Бразилія займає простір понад вісім мільонів квадратних кілометрів. Отже, приблизно в десять разів більше від всієї української етнографічної території. В Бразилії можна зовсім вільно примістити все населення сучасної Європи і йому не буде тут тісно.

Під адміністративним оглядом Бразилія поділяється на двадцять стейтів (естадос) з місцевою самоуправою та на чотири “території” — під наглядом федерального уряду.

На самій півночі є зона, звана Амазонією, зі стейтами Пара (головне місто Белень) та Амазонас, зі столицею Манас.

Зона північно-східня з головним стейтом Сеара (столиця Форталеза), відомим з періодичних посух.

Зона північна обіймає головню стейти Пернамбуко (столиця Ресіфе) та Баїя (столиця Сан Сальвадор де Баїя).

Зона центральна — зі столицею держави, розкішним, одним з найкращих в світі, містом Ріо де Жанейро, й стейтами Сан Павло (головне місто цієї ж назви), Мінас Жерайс (головне місто Бело Горізонте), Гояс (столиця Гоянія) та Ма-

то Гроссо (столиця Куїаба); на півдні бачимо стейти Парана (головне місто Курітіба), Санта Катаріна (столиця Флоріанополіс) та Ріо Гранде де Сул, з головним містом Порто Алегре.

До цих головних стейтів тяготіють дрібніші.

Найбільша бразилійська ріка — Амазонас, з численними допливами, — справжнє море солодкої води. За нею йде ріка Сан Франціско та багато інших. На півдні головними ріками є Парана, Паранська Ігвасу на кордоні з Аргентиною.

Гори зустрічаємо головно в центральній та південній Бразилії — Серра де Мантикейра та Серра де Мар. Вони проходять самим узбережжям центральної та південної Бразилії, відгороджують кам'яною стіною середину країни від моря. Ріки тут течуть у напрямі глибини краю, а не до близького морського узбережжя. Ця особливість дуже несприятливо відбивається на річковому транспорті, що в південній Бразилії майже не існує.

Кордони Бразилії, встановлені міжнародними угодами: на сході — Атлантийський Океан з безмежним узбережжям, за тим Бразилія має штучні кордони, починаючи з півдня, з такими державами: Уругвай, Аргентина, Парагвай, Болівія, Перу, Колумбія, Венесуела та три Гіани.

Населення Бразилії нараховує сьогодні понад п'ятдесят мільйонів, уявляючи собою найчисленнішу націю латинської мовної групи.

В основу бразилійського населення увійшли португальські кольонізатори. Другим складовим елементом стали міс-

цеві індієці, а за тим мурини, яких привозили до Бразилії невольниками. (Невольництво в країні скасовано 1888 р.).

Останнім складовим елементом бразилійської людности стали європейські кольоністи різних національностей, вага яких тим більша, чим далі на південь.

Процес перемішання цих усіх складових частин ще далеко незакінчений: однак сьогодні вже видно своєрідні домінуючі типи. І так, попри головну португальську стихію зустрічаємо всюди елементи індійського походження, на півночі та в центрі великий процент елементу чорного та мішанців різних ступенів, на півдні дуже помітні елементи італійські, німецькі, польські та українські. З не-європейських народів емігрували до Бразилії головно сирійці, а за тим і японці.

Перевага того чи іншого елементу впливає на вироблення своєрідних типів населення.

Увесь цей процес проходить у Бразилії без конфліктів та тертя. Під оглядом расовим існує тут велика обопільна толеранція і навіть закон строго забороняє робити якібудь різниці через расове чи національне походження особи.

Хто народився в Бразилії — є повноправним громадянином країни. Ми бачили й бачимо тепер на найвищих становищах дітей емігрантів різних національностей, до української включно.

Чужинець трактується в Бразилії дружньо і користується в практичному житті таким самим правом, що й громадянин країни, за винятком хіба урядових, чи дуже відповідальних становищ, для посідання яких потрібно мати бразилійську державну приналежність.

ДОБРЕ ПОЯСНЕННЯ

В малої Настуні болить шлунок. Мати їй пояснює причину.

— Це тому, Настуню, що він порожний, бо ти пішла до школи нині рано без снідання. Ти почуваласьби багато краще, колиб у ньому щось було.

По обіді приходить її батько і жалується, що болить його голова. Настуня каже йому:

— Це тому, тату, що твоя голова порожня. Ти чувавсяб багато краще, колиб у ній щось було.

МІЖ ЛІКАРЕМ І АДВОКАТОМ

Адвокат: Знаєте, пане лікар, я не люблю ходити на всякі забави і зібрання, бо всюди приходять до мене люди і хочуть безплатних правних порад. Це мені страшенно докучує.

Лікар: Я маю такий самий клопіт, але я даю собі з тим раду. Коли хтось питається мене про лікарські поради я зараз їм кажу, щоб скидали з себе одіж для оглядин. Потім вони мені більше ніколи не докучають.

М. Г. Г.

Витинки з Життя

I.

ПАРК У ПІЗНУ ОСІНЬ

Минулої неділі, перед полуднем, пішов я на прохід у парк. Це я часто роблю літом, а також і осінню, та навіть і зимою.

Ввійшовши в нього, заблищала перед мною крута гладка дорога, освічена ясным але холодним світлом листопадового сонця. По обох боках стояли високі, кріслаті дерева, похитуючи легенько своїми галузками. Пройшовши далі, поза закрут дороги, я відчув у своїй душі якийсь сум. Він падав на мене з усіх сторін — і з сумних дерев понад мною. Мені здавалось, що я ввійшов на цвинтар, де сплять ті, котрі ще

так недавно жили, усміхалися, пишалися, потішали других.

Ось тут на оцьому дереві ще так недавно була тьма соковитого, зеленого, повного життя листя. В ньому скриналися пташки і з поміж нього виспівували свої пісні. Он там цвіли чудові цвіти, різних барв, і манили до себе людей. Мотили своїми барвистими крилами додавали їм краси. Ота стежечка була наче тунелем попід густе листя звисаючих галуз. Тепер усе затихло, все замерло, все посіріло.

Дійшов я до площі де літною порою граються діти. Гойданки, кружляючі столи, спусканки — стоять опущені. На сірих розлогих травниках, де лі-

ТУТ ОДНО СРЕДСТВО

Яке ділає як магик проти
**ЗАСТУДИ ГРУДЕЙ, ШТИВНОСТИ, БО-
ЛЮ МУСКУЛІВ, РЕВМАТИЧНИХ, АР-
ТРИТИЧНИХ БОЛІВ, ЛОМБЕГО, УМУ-
ЧЕННЯ, БОЛЮ НІГ**

Нема нічого понад Buckley's Stainless White Rub на скорі ділання й благодатну поміч. При допоміж цього, ви можете перерваги застуду грудей на протязі ночі й здержати від колючих, тортуруючих болів ревматизму, артритизму, невритизму, невральгії, штивности, болю мускулів, умучення з болю ніг, у коротшому часі як можливо повірити. Лише натріть у болючі місця — умучених мускулів або застуджені груди. Майже нагло відчуєте догідну полегшу. Біль і штивність зникає, докучливий кашель умирюється, ви знова віддиhaєте свободно. Для чого це одно средство справляє такі наслідки? Бо Buckley's Stainless White Rub не є звичайним средством до натирання але є науково вироблене з медичних олив і есенсій, які всякають глибоко до болючого місця, приносячи благодатну поміч від нагромаджених болів.

Воно є гарантоване дати більше помічі в коротшому часі, як яке інше средство до натирання, яке ви вживали, або вам звернеться гроші.

Продається всюди — 50ц.

том сидять у відпочинку люди, де граються весело діти — пусто. Ні звуку, тільки легкий подув холодного осіннього вітру пробиває наляглу гробову тишину.

Сівши на лавку під низьким безлистим деревцем, чую знову розмову людей, клич матерів, веселий, безжурний сміх дітей, а під ними зелений килим, та по хвилині зриваюся наче зі сну і бачу тільки опущений, безлистий, смутний перед приходом зими ліс.

2.

ВЕЧІР У ПАРКУ

Перед мною шкляне плесо широкої ріки, довкола мене високі й кріслаті дерева. Тихо й спокійно.

Латками лежить на зеленому килимі трави золоте світло сонця, проходячи поміж гилі. Справді наче один великий килим, простягаючийся ген далеко, з квітистими, золото-зеленими квітами.

Час до часу гляну на водяне зеркало ріки, відриваючи свої очі від сторінки прецікавої новелі.

Серед тиші й цього раю природи бачу перед собою героїню новелі, яка нарешті бере в полон серце свого любленого, проти його волі. Все далі й далі, сторінка за сторінкою, автор несе мене в лабіринт свого твору. Що далі?

Здалека почувся дзвінкий звук дитячого сміху. Біжать діти, мабуть погратися на зеленій шовковій площі біля павільйону. Дивлюсь — далеко поміж деревами малі постаті, біжать з підскоками. Вертаю до книжки, знаходжу місце.

Близько понад мною, на дереві, пташка починає свої вечірні співи, не звертаючи на мою присутність найменшої уваги. Слухаю кілька хвилин і насолоджуюсь милозвучним тоном, хочай тяжко схопити почування, з якого ця птія виливається. Сама тільки природа може це пояснити.

Травний килим темніє в темно-зелений. Золоті латки витягаються. Простяглись довгі й стрункі пасми тіней. Одна з них паде на мене. З поза ріки лунає голосне скочив-в-рів, скочив-в-рів.

Перервалася нитка новелі. Краса вечора відірвала мене від неї й понесла в іншу сферу, яка існує тільки в уяві.

Я далі сидів на лавці аж доки тіні не огорнули всего в свої обійми.

3.

БЕЗРОБІТНИЙ

Відірваний від своєї родини, покинений своїми товаришами, викинений з рядів працюючих, він блукає вулицями, дзеленькаючи в полатаній кишені кілька центами.

Обличчя в нього заросле, волосся розкудочене, нестрижене. Змазаний і витертий старий капелюх носить він у руці. Убрання убоге — витерті й полатані на колінах штани, вистріпаний на рукавах жакет. Черевики зношені, цвяшки в обцасах б'ють об цементовий хідник.

В його очах відзеркалена якась зневіра, якесь огірчення до цілого світу. Руки прагнуть вхопитися за якусь працю, а її нема — наче нема краплі води для спрагненого в пустині. Нема праці — нема грошей.

Цілий тиждень, кожного ранку він вистоював біля канцелярії де виділюють працю. Кожної хвилини сподівався бути покликаним до середини, і там почити:

— Є для вас праця там і там, з такою а такою платнею. Приймаєте?

Покликали інших, а його ні. І він далі ждав, ждав і ждав. Обмінювався з іншими, такими як він сам, думками, сподіваннями, мріями. Випивши ранком горнятко кави, не їв нічого аж до вечора. А що тепер — з чотирьох центами в кишені?

І він поволікся далі, та звернув на переулок, а звідти в холод.

Може завтра?

4.

ДВІ МОГИЛИ

Далеко на кілька сот миль від цього великого рухливого міста, далеко від цього стукоту й гуркоту, далеко від цієї щоденної вуличної метушні, коло невеличкого ліса, на цвинтарі, де чути тільки легкий шепіт теплого літнього вітру, є дві дороги мені могили. На них є білі камінні хрести. На одному видніє напис — Григорій, на другому — Анастасія.

Хочеться не раз у тихий вечір стати коло тих могил і пригадати собі все, що тільки є таке дороге мені, про тих, котрі під ними спочивають вічним сном. Хочеться знову бути дитиною, щоб почити ласкаві й люблячі слова мами. Ці

слова так придалисьби тепер, коли часом життєві обов'язки й труднощі обтяжують мене. Хотілосьби послухати ще раз тих порад і пересторог, та заохот, яких так часто давав мені батько.

Наче фільмові картини перед моїми очима пересуваються ті милі споми-ни про них. Ще так недавно вони були молоді. Потім прийшли старші літа — посипало снігом. А я вже тоді був дорослим, незалежним, та завжди вертав літом до них. Лист від батька був для мене скарбом, бо не часто він їх писав. Всі вони починались словами: Найдорожчий мій сину!

Неможливо було здержати сліз коли лікар сказав мені одного пополудня, що "Ваша матір є гостем на кілька тижнів". Ніколи не забуду її останнього віддиху.

У цій хвилині на тому цвинтарі тихо й спокійно — темно. Тільки біліють до місячного світла два хрести. Вітрець легесенько колише листки на побли-зчорна. КАЛендар — галя 36 кому дереві. Вони сплять. Одначе те, чим вони були, живе даліше.

5.

ПЕРШИЙ СНІГ

Що за зміна через ніч!

Вчора, коли стемніло, земля була чорна. Сьогодні рано вона вже покрита білесеньким пухом. Все це сталося тоді коли люди солодко відпочивали після денної праці. А нічна темнота впала наче вмисне для того, щоб закрити те, що мало статися через ніч. Ранком, коли вона знеслась і зникла — ось і оце біленьке снігове покривало.

На вулиці видно лише дві смужки, прорізані крізь сніг, куди переїхало авто. На хіднику відбилися чоботи когось, хто пішов раненько до трамваю. Дерева, які ще вчора стояли сумно, без листя, наче скелети давно погибших поста-тей, сьогодні пишно вбрані в білесенькі снігові прикраси, наче на якій виставі.

Дахи домів вкриті свіжими білими накривалами. Де-не-де снується з коми-нів сивий дим, та він сьогодні вже не такий як був учера, а якийсь веселіший, живіший.

Ось і діти йдуть до школи, копа-ючи перед себе своїми чобітками білий пух — сміючися веселими, дзвінками го-лосами. Їхні обличчя сьогодні ясніші! й біліші ніж були вчора, коли все було

ВЕРЕДЛИВА, ХИМЕРНА ДИТИНА

- ЗНОРОВЛЕНА
- МАЄ ЗАТВЕРДЖЕННЯ
- ВИРОЩУЄ ЗУБКИ

Дайте дитині "Бейбіс Овн Таблетс", щоб принести негайну полегшу, яка вможли-вить лагідне заспокоєн-ня. На них можна впов-ні полягати. Не "щось на спання", не має при-туплюючих наслідків. Матері вживають їх вже понад 50 років. Купіть ще сьогодні пакетик у вашій аптеці. Коштує всьо-го 30 центів.

**BABY'S OWN
TABLETS**

темне й суворе.

На дереві засіли тьмою горобці. Во-ни теж наче захоплені оцею несподіва-ною зміною й голосно цвірінкають, ви-ражуючи свої почування.

Не той світ. Всюди біло, ясно, чис-тенько, наче свіжо застелене білим на-кривалом ліжко. Сіра зимова краса!

6.

СТУДЕНТ ВЕЛИКИХ СЛІВ

Він входить до моєї канцелярії в той час коли мені потрібно найбільшо-го спокою; тоді, коли я обдумую най-більш серйозні справи. І — очевидно, я тоді мушу покинути працю та звернути увагу на нього.

Відчиняє він двері несміливо і перш усього заглядає до середини, а відтак ти-хо входить. Шапку рідко коли скидає. Одного разу, коли він її скинув, я по-бачив у нього лисину, з малими клапти-ками білого волосся біля вух. Ростом він низький, одитий убого.

— Ну, і що нового в світі? — це його перше питання.

— Багато нового, — відповідаю йому.

По цьому вступному слові він через кілька хвилин стоїть і розглядається.

Зупинює свої очі на купі газет на столі, на паперах біля моєї машинки, на книжках у шафі позаді мого крісла, на образі Візду Хмельницького в Київ.

Потім розщіпає свій зношений, витертий плащ, впирає руки в кишеню і витягає звідти кусник також зношеного паперу, та короткий кусник обкусаного олівця. Тримавши ці речі в руках, питає:

— Що то значить “дітерминд”?

— Це значить: рішив, рішення, але це слово вимовляється “дітерминд”, не “дітерминд”, кажу йому.

— Ну, ну, та я кажу: дітерминд.

— А що то таке “суксесфул”?

— Саксесфул, це значить: успішний.

— О, о, успішний: так як “суксесфул” ін бізнес.

— Так.

По кількох таких поясненнях він уважно записує щось на своєму куснику паперу і глядить на стіну, наче в якусь безодню.

Коли я починаю збирати ті свої думки, яких він своїм неоповіщеним наперед уходом розвіяв, він знову питає мене про значіння довгих англійських слів, а опісля записує їх.

— Пощо вам клопотатися з такими великими словами? — кажу я до нього. — Вам вистарчить знання звичайних собі малих слів.

— Е, коли я не розумівби що говорять в корті. Я там ходжу кожного дня і слухаю.

По такому оправданні, він звичайно скоренько заховує свій скарб на папері. ховає олівець, і з веселою усмішкою скоренько виходить.

ВСЯЧИНА

СЛОВО “ГАЗЕТА”

Сучасна людина не уявляє життя без газет. Погляд у газету став для сотень мільонів абсолютною щоденною потребою. Газета приносить інформацію, сформований погляд, поучення, оголошення. Вона є засобом боротьби — і то не тільки політичної: так само нападу, як оборони. Газета є підставою велитенського промислу, в якому і з якого живуть мільони і в якому є інвестовані мільярдові капітали. Отже завжди людей цікавило питання: звідкіля походить слово “газета”? Якого воно походження і що це слово первісно значило?

Досліди встановили, що це є слово італійського походження і походить від назви малої мідяної монети, яка була під кінець 18 сторіччя у вжитку в Венеції. За ціну одної “газети” продавано в тому часі в Венеції листки з друківаними новинами; звідсіль назва мідяка перейшла на листок, на “газету”. А далі, це слово увійшло дослівно в десятки мов всього цивілізованого світу.

І не виглядає на те, щоб радіо і телевізія мали з часом зліквідувати, або

навіть зменшити дотогочасне велике значіння газет. Є це дуже тривка інституція, яка перетриває — разом з назвою — ще не одне сторіччя.

СТАРИЙ ДОБРИЙ ЗВИЧАЙ

В англійському парламенті між лавками урядової партії й партії, що є в опозиції до уряду, є віддаль завдовжки двох шабел. Ця віддаль точно означена червоними лініями. На цю граничну територію не вільно входити ні урядовим, ні опозиційним послам. Це зроблено на те, щоб у часі горячих парламентарних дебат посли з противних таборів не були заблизько себе.

НАЙСТАРШЕ ДЕРЕВО

Найстарше дерево в світі це кипарис, що росте в місті Санта Марія дель Туля, в Мексіку. Воно має 38 метрів в обводі та згідно з даними Ботанічного Бюлетину Мізурі, ЗДА, має 4,000 років віку. Отже це дерево, якби мало пам'ять, моглоб нам розповісти, що діялося ще за часів Авраама. На загаль середній вік деревини є 200 до 300 років.

За Дротами

УРИВКИ ЗІ СПОГАДІВ ПРО БУХЕНВАЛЬД "1140"

Ваймар, чудове місто. Розположене в садах на південному підніжжі гори Еттерсберг. Сама Еттерсберг хоч не висока, але славна гора. На її вершку стоїть висока вежа Бісмарка, з якої простягається прекрасний вид на Ваймар і околицю. Ця вежа, що збудована на подобу вежі Айфля, є висока понад 20 метрів. Трохи далі за вежею на вершку гори росте стокількадесять-літний дуб, під яким сходилися колись німецькі письменники, сучасники Гете. Було це улюблене місце цього громадянина Ваймару. Про цей дуб нарід довколишніх сіл і містечок створив легенду. Нарід вірив; що це дерево буде вічно зелене, а коли всохне, тоді для Німеччини наста-

нуть тяжкі часи. І доглядали люди це дерево, хоч воно було в середині ліса.

Та слава Еттерсбергу не скінчилася її місцем в літературі. Доля хотіла, щоб це прекрасне місце перемінилося в царство диявола. Сам Мефістофель, якого викликав Гете, в новій реінкарнації Гімлера, вибрав це місце.

В липні 1937 року, з залізничної станції Ваймар вирушила група людей в сірих одягах, конвойована сильною ескортою спеціальних відділів війська т. зв. СС (Шуц-Штаффель). Під звірські крики і штовхання нещасних жертв, кольона вирушила польовою доріжкою в північному напрямі. Випадкові глядачі з поміж мешканців Ваймару здивовано

3 року на рік . . .

Ви можете полягати на

CITY HYDRO

для Вашої електричної услуги
всюди у Винніпегу.

Коли Ви будете новий дім, бюро, склеп або фабрику,
пам'ятайте зателефонувати 96-8231.

поглядали на нове видовище і з цікавістю слідували за групою, що йосувалась даліше на гору Еттерсберг.

На другий день мешканцям Ваймару оголосили, що на гору Еттерсберг не можна нікому з цивільних людей заходити.

А на горі кипіла праця. Під пильним оком сторожів і при заохочуванні ломаками в'язнів очищували ліс і на вільному місці будували бараки. За кілька днів, на місці, де росли старі буки і дуби, виросло кілька бараків. Все це було оточене кільчастим дротом. Це був горезвісний табір Бухенвальд.

—х—

Перші українці, що попали до концтабору Бухенвальд, були з поміж полонених червоної армії. Можливо, що одиниці попали сюди і раніше, але напевно були окремі випадки. Між полоненими червоно-армійцями було звичайно дуже багато українців, так між тими, що були потім розстріляні, як також між тими, що залишилися в живих. Були це часто свідомі українці, які самі пішли до полону, щоб не воювати для ворога. Всі вони стали першими жертвами божевільної східної політики гітлеризму. Після них почало прибувати більше українців, що були забирали з Ост-таборів. За оборону людських прав, за спротив новим панам, за втечу з транспортів у Німеччину і т. п. Між цими українцями було багато свідомої молоді. Проте всі вони були добрим матеріалом для агітації комуністів.

Поперше, вони були молоді і походили часто з т. зв. соціальних низів. Життєвої практики не мали, а всі були зражені Європою, що їм її приперчив Гітлер. Як між воєнно-полоненими, так і між цивільними можна було стрінути різних в'язнів. Тобто, всіх їх можна було поділити на кілька категорій: політичні, асоціальні типи й інші. Всі вони були перемішані і охрещені просто "руськими". Німці не хотіли погодитися на існування українців. Тоді, коли всі інші в'язні носили трикутник з початковою літерою назви свого народу, то українцям цього не дозволялося. Їх примушували носити літери інших народів, переважно москалів і поляків. Не помагали протести. В наслідок цього повстав такий парадокс, що в урядових реєстрах не було українців, не видно їх

було також у таборі, дивлячись по знаках, а було їх найбільше з усіх національностей.

В 1942 році приходять нові в'язні — українці, перші чисто - політичні в'язні. Були це члени і симпатички Організації Українських Націоналістів під проводом С. Бандери.

Прихід нових українців спричинив деяке замішання в утертих шляхах таборової практики. По перше, вони твердо обстоювали свою національність, не дивлячись на тортури. Не помогли побої. На питання про національність, відповідь завжди була — українець. Тоді СС-и вирішили нотувати "українець", але відзнаку все одно приписали "П" (поляк) або "Р" (руський).

У міжчасі до табору почали прибувати все нові й нові українці. На переломі 1943-1944 років починають привозити масові транспорти з України, що склалися виключно з українців. Тут було також дуже багато членів ОУН, і тоді почалося змагання між нами і комуністами. Комуністи старалися вишукати всіх національно-свідомих українців і їх знищити, а ми також таких вишукували і давали їм допомогу та брали їх під опіку. Ця боротьба тривала весь час і був це запеклий, нерівний змаг. Проте українська підпільна громада врятувала дуже багато добрих українців від неминучої смерті.

Але, на жаль, не всіх ми врятували. Багато борців за волю України були замучені комуністично - московськими чи польськими руками. Все-ж таки українська громада помалу зростала на силі. Принагідні зустрічі перемінялися на регулярні сходи, що звичайно відбувалися щонеділі, по обіді, під голим небом, або меншими групами по бльоках. Сходи ті не мали організаційного характеру, тобто не було там виборного чи іншого керівництва, — була дружня розмова і дружні рішення, яких усі виконували беззастережно.

Так застав нас 1944 рік — рік активного культурного життя в Бухенвальді. На одних зі сходів рішено одноголосно поставити українську песу. На перший раз вирішено взяти "Мати - наймичка". Найбільшою трудностю був брак примірника песи. Але й на це знайшлася рада. Один з друзів — Павло Білоцерківський, заявив, що може її прига-

дати і з пам'яті написати. Це скоро було зроблено. За тиждень тяжкої праці — паса була з досить великою точністю відтворена і ми розділили ролі. Режисером був Павло Білоцерківський (з околиці Києва), суфлером — Іван Слободян (з околиці Львова), головні ролі виконували друзі з різних земель. Але, на жаль, не пригадую всіх прізвищ виконавців, лише деякі: Дунько — гайдук, В. Ленник — Марія, Улянів — Маруся, Лєгін — парубок у гурті.

Щоб у песу вмістити якнайбільше українського елемента, додано також одну яву, якої нема в оригіналі — весілля. Виконуючи весілля, ми повинні були показати красу наших звичаїв, танці і пісні. Це все було вдало виконане, включно з жіночими ролями. Успіх був великий. Песу поставлено вперше в бльоці 25, що був майже виключно український. Дня 16 липня її поставлено вдруге в бльоці 61 для малого табору.

Ця вистава зробила сильне враження на всіх приїзних українців, як також і на чужинців. Для українців це був цілющий лік. Вистава була виконана молодими українцями всіх земель. На грудах аматорів видніли різні знаки, але кров і душа в них одна. В них б'ються українські серця і всі вони працюють для однієї цілі. Це було показано на ділі і на очах всіх.

Майже в тому самому часі друга група українців, молодих хлопців з 8 бльоку (малолітні), поставили "Сватання на Гончарівці". Але найбільшу активність проявляла група інвалідів і старих з 60 бльоку. Вони поставили 30 квітня 1944 р. "Наталку Полтавку". Всі ролі були дуже гарно виконані, навіть жіночі. Дуети з "Наталки Полтавки" повторювано багато разів на різних концертах. Вони поставили також 15 червня, 1944 р., песу "Невольник". Всі ці песи були повторювані кілька разів в різних бльоках.

Але особливо діяльний був хор, створений старшими, між якими були славні співаки. Хор той виступав багато разів з самостійними концертами в різних бльоках, як також брав участь у міжнародних концертах. Між іншим, він виступав 26 лютого, 1944 року, на міжнародному концерті з українськими піснями в 60 бльоці, де здобув перше місце. Це чітко підкреслювали всі чужинці.

Цей хор взяв також участь у міжнародному фестивалі в ліску біля лікарні. Хор виконував різні пісні, а особливий успіх мали "Ой, закувала та сива зазуля" і дует з "Наталки Полтавки". Цілий час біля їх кутка було найбільше слухачів. Члени згаданого хору брали також участь у міжнародних вечорах, виголошували вірші українських поетів. Вони взяли участь в літературному вечорі 13 грудня, 1943 р., що відбувся в 60 бльоці. В засаді хор співав лише українські пісні. Вся партитура, вірші і песи були відтворені з пам'яті. Особливо заслужили в цьому Т. Білоцерківський і Ткаченко.

—х—

11 квітня, 1945 року. В таборі гнітюча тиша. Не чути крику капо, не гаркають есмани. На праці нема нікого. Тисячі напів-живих тіней втиснулися в свої прічі. Ніхто і слова не промовить, бо зараз хтось з співтоваришів гримне: "Гальд'т Мауль!" Нікому не хочеться чути стогону чи нарікань, але іншого тепер не можна буде почути. Хтож думавби тепер щось льогічного, коли навколо така порожнеча. Здається навколо нічого вже не існує. Рано не було чути викриків штубового "вставати", не було чути команди "антретен", не було апелю, не було грубої лайки та команди "Мюцен аб, Мюцен ауф!" Не стало раптом змісту щоденного буття, що хоч був таким одноманітним, жажливим і болючим, але все-ж таки був змістом. Він виповняв життя тисячів упродовж років. Не стало того змісту, стала порожнеча і обірвалася слабенька нитка надії. Лише в сильніших пульсувала ще кров.

Вони сиділи в закамарках у підвалах і радили, радили. Падали сміливі пляни, підносилися повні самопевності голоси про можливості організованого виступу всіх вязнів, коли прийде час. Навколо табору також панувала сповидна тишина. Лише сповидна, бо в казармах есесів панувала розгубленість, поспіх, рух. Всі бігали. пакувалися, в печах горіли документи, окремі групи відходили в напрямі лісу, дехто переодягався в кацетний одяг.

Третя година після обіду. З східного напрямку пронеслося кілька відірваних пострілів. Серія скорострілу і знову мертва тиша. Чекаючи, вязні ще більше припинили.

Раптом почулися крики. Вони неслися від сторони кантини, що була розположена в північно-східньому кутку табору. Через хвилину крик перемінився в радісний рев, що з кожною хвилиною прибирав на силі. Через розірвані електричні драти проривалися вязні, скакали мов діти по другій стороні дроту, обнімалися, падали, цілували землю, молилися і бігли гурмою в напрямі есесівських касарень. Відкривалися на розтіж двері бараків, залізні брами, і все нові і нові тисячі людей висипалися на вулиці поза дротами, бігаючи, без цілі, не знаючи властиво куди і чого. За ними посувалися помаленько слабші, інваліди та хворі, натужуючи свої останні

сили, щоб вийти хоч на кілька кроків поза брами і там дихнути свободою.

“Воля!” — крикнув старенький дідусь Залеський і впав біля брами неживим. Божевільним реготом вибухнув 40-літній Кривецький, що з радості втратив розум. Хрестом лежачи, молився молодий ще Риваль. Кожний на свій лад радів з відзисканого життя, з відзисканої свободи.

Воля! Воля вітала знову над історичною горою Етtersбергом. Воля вітала в серцях тисячів оживих тіней і наповняла їх безмірним щастям. Відзискана воля!

В. Леник

Н. І. ДРЕП

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ДЗВОНИ

(ТРАНСИОРДАНСЬКА КАЗКА)

То були давні часи, коли люди не знали не то що електрики та моторів, але й не вміли використовувати сили пари. Коли їм треба було переїхати через море, то мусіли чекати сприятливого вітру, а довгі подорожі суходолом відбували верхи на конях, ослах, або верблюдах. Багато дечого вони вже вміли робити, як от одяг, шкіри, посуд, гарну зброю, килими, але життя їх дуже відрізнялося від нашого. Воно було на багато суворіше. Не було тоді ані добрих ліків, ані шляхів певних від розбійників та хижих звірів. У своїх власних хатах та хижих люди також не були безпечні. Кожен мусів завжди добре уважати й стерегтися, бо знав, що як сам собі не дасть ради, то буде зле.

Багато небезпек зустрічало людей і годі було наперед знати звідки вони надійдуть. Бо-ж пошти чи телеграфу чи газети тоді ще не було. Однак люди вчасно довідувалися про багато можливих подій, переказуючи один одному вістки, яких приносили подорожні. І кожен тоді добре пильнував, щоб переказати вістку правдиво, бо від того залежала доля кожного. Тому й усі ті старі перекази такі правдиві як жадна книжка, хоч і давні як самий світ.

ній Галилеї жив бідний гончар. Робив він багато, але заробляв мало, бо глина була недобра. Багато готового посуду розколювалося в огні і то була велика страта праці й дерева. Але гончар був чоловік доброї волі і не журився. На їду й на одяг йому вистарчало, бо річ відома, що гончарі при праці сорочок не вдягають, бо працюють у хаті, а як опалюють посуд, то намащують себе глиною. Тож сорочка потрібна йому була лише в суботу, а харчів, як не було в хаті, можна було позичити в сусідів.

У тім містечку люди жили добре, бо були добрі. Були там і араби, нубійці, галилейці й ізраїльтяни. Люди з різних племен і колін, з усіх чотирьох сторін землі, як то й до тепер звичайно на сході.

По один бік від гончара жили араби-погоничі, що цілий час мандрували з купцями, а вдома лишалися лише жінки та діти. Тому гончареві не годилося заходити туди, але тим частіше відвідував він сусіда по другим боці. Це був тесля, що не так давно примандрував десь з гір півночі з своєю малою родиною. Людина працювита й розважна, що чула багато розповідей про пророків і їх науку. В того сусіди знаходили гончар потіху й розраду в тих днях, коли особливо не щастило йому з посудом.

В одному містечку в південно-захід-

Але незабаром знайшлася й інша дивна потіха. На гончаревім подвір'ю було завжди багато черепків та розломаного посуду й це приваблювало багато дітей, а передусім маленького хлопця, сина теслі, бо в теслі був одинак. Діти будували з черепків цілі міста з хижками й палатами, синагогами й мошедами, оточували їх ровами з водою, а з рештків глини ліпили маленьких людей, копей та верблюдів, і розставляли їх по місті. Гончар дивився на цю забаву і така видавалася вона йому штудерна й цікава, що забув він свою втрату і думав: Добре, що мої черепки хоч дітей тішать. Але маленький син теслі видумав ще й іншу гру.

Одного дня сидів гончар при праці, аж раптом почув дивну музику — то не були ані кимвали, ані ребаби, ані китари. Тони музики були напричуд м'які, ніжні й спокійно гармонійні. Він поглянув у вікно й побачив, що маленький сусід начепив розколені горщики на палі паркану й легенько вдаряючи маленьким паличком, прислухувався як вони бринять. Лице дитини було таке замріяне й щасливе, що здавалося, що й він і ті згуки зливаються в одну вічну гармонію. І ще було дивного в тій музиці: Приваблені новою забавкою, зібралися всі сусіди; прийшов і тесля-батько. Він сказав: "Так співали колись у Вифлеемі". Гончар заперечив: "Це-ж пісня з мого Тел Азару". А арабські жінки, що стояли за плотом, засміялися й сказали: "Музика не є справа чоловіків. Вони не відрізняють соловейка від сороки. Це-ж пісня нашої Сауді: Кожен пильнує посту перед Рамазаном, бо Рамазан найбільше свято року". — Музика малого хлопчини була кожному, як своя рідна.

Незабаром з'явилися в гончара купці й замовили в нього три великі амфори. Того дня все було зручне. І глина на варстаті була звинна й вогонь розклався добре і незабаром усі три готові амфори блищали на сонці своєю поливою. Це був не абиякий заробок і нашому гончареві співали вже пташки на серці, як раптом почув він знову гру хлопчини. Але це вже не були маленькі черепки, це були його велитенські нові амфори, й вони гули величаво й потужно. Хлопчина випробував їх силу і бив усе сильніше та сильніше й амфори гули як... як дзвони, сказавби гончар,

Чи це ви?

Нервові, Поіритовані Не можете спати?

ЯКЩО НЕРВОВЕ НАПРУЖЕННЯ робить вас поіритованими, нервовими, зажуреними, не можете спати, тож допоможіть собі при допомозі лікарства, яке **ви знаєте**, що вам допоможе — це Dr. Chase's Nerve Food.

Воно має в собі Вітаміну B1, залізо й другі підставові складники, які приносять конструктивну будову вашого усього тіла й нервової системи.

Dr. Chase's Nerve Food помагає збільшити вашу енергію і життєвість, так що ви будете краще спочивати, краще почуватися та позбудетеся нервового напруження й натуги.

ЦЕ НЕ ДАВКА НА УСПОКОЄННЯ. Dr. Chase's Nerve Food не є давкою на успокоєння. Навпаки, помагаючи збагатити вашу кров і злагіднюючи вашу нервову систему, воно дає вам нове почуття тихої рівноваги і спокою, устійное нерви.

ВИСЛІДИ ДО ШІСТЬ ТИЖНІВ АБО \$10.00. Ви мусите бути вдоволені з цього, як добре ви будете почуватися після зажиття шість малих (\$4.74) або 2 великих (\$3.96) Dr. Chase's Nerve Food. Якщо ні, зверніть 6 карток з поученнями з малих коробок або два верхи з великих коробок. Назад ми вишлемо вам \$10.00. 94

DR. CHASE'S NERVE FOOD

але тоді дзвонів ще не було, тому він сказав, як море, або, як вітер над скелями. Але ще певніше, що він нічого не сказав, бо боявся за свій посуд і прожогом вискочив на подвір'я, кричучи: "Ісусе! Обережніше, бо то-ж мої цілі амфори!" Але веж було пізно. Найбільша амфора трісла поздовж, розкрилася неначе скойка й двома половинами м'яко впала на пісок, немов розколене гончареве серце. Гончар спалахнув гнівом і хотів кинутися на хлопця, аж раптом побачив його очі. Такого виразу очей він ще не бачив: це не був страх, це був жаль, невимовний жаль дитини, що спричинила біль іншому. Сила виразу була така нелюдська, що гончар рапто-

во з силою прижмурився, всі його почуття відпали від нього як суха глина і він лишився тим, чим був — звичайною доброю людиною, і тепер в Ісусових очах він побачив тільки сльози.

Йому стало шкода хлопця: “Гей, Ісусе, опалена глина не варта плачу, дивись, я зліплю ці половини знову, не плач, маленький, нумо-ж! Ось, почекай, я зараз принесу їх назад і будуть цілі”. І з тими словами він, щоб потішити хлопця, взяв розколені частини велитенського глечика, зложив і поніс до хати.

Щойно переступив поріг як відчув, що йому тяжко нести ці черепки. Ще ніколи глина не була йому такою важкою в руках. Це, певно, тому — подумав він, — що я ще шкодую за посудом і це не добре. Але як поставив черепки на стіл то побачив справжню причину. Глиняна амфора перетворила-

ся на золоту. І в тому нема нічого дивного, бо все, що робимо з любови до дитини Ісуса, завжди перетворюється на чисте золото. Тільки не всі вміють це розпізнавати.

— — —
Що ще лишається розповісти? Гончар став багатцем, але це було йому байдуже, бо він лишився людиною чесною й доброю. Хлопець і ціла родина сусідів тої-ж ночі залишили місто і слід по них згубився, аж багато років згодом почув гончар про страшну смерть Ісусову та Його Воскресіння.

“Ідіть і розповідайте кожному, що я воскрес” — сказав Він своїм учням. Так дійшла велика вістка й до гончара і він зробив тоді великі дзвони і як вони грали, то кожен розумів неначе своєю рідною мовою розповідь про світле Воскресіння Христове.

Переклад Марії Габрусевич

Р. Г. Бензон

Біль Світа

(Зі збірки оповідань “Невидиме світло”)

В міру того як минали дні, ставав я більше спокійний про здоров'я свого приятеля. Паркер запевняв мене, що по моїм приїзді наступила велика зміна на ліпше. І справді, понура тінь, що її зауважив я в очах старця, значно прояснилася. На Святий Вечір відвідав його місцевий парох і вони оба поверх години перебули в каплиці. Правдоподібно мій приятель скористав з нагоди, щоб висповідатися. Вечором був у ліпшому настрою і більше веселий, чим коли, без утоми оповідав мені веселі історії, головню зі своїх діточих літ.

В день Христового Різдва відправив раннім ранком Службу Божу, як звичайно, і з його рук прийняв я Св. Причастя. Пізніше поїхали ми повозом до старої сільської церкви. Останній то раз з'явився старець на публичному місці. Я за примітив, що він був для цілого села предметом не тільки цікавості, але теж великої пошани і сердечної ввічливості.

На вечір казав мій приятель приготувити велике деревце в кімнаті для служби, але ми самі зайшли туди тільки на хвилю в часі найбільшої забави. На вид дітей розяснилося лице пан-отця, по батьківськи кивав їм головою на привітання. По хвилі повернули ми до сальону.

Рано в день св. Івана змінилася нагло погода і важкі хмари заслонили блакить неба. Ми мусіли при свічках їсти сніданя. Знову за примітив я, що повернуло пригноблення, яке дещо було розвіялось в останніх днях. Заледви одним словом відповідав він на мої питання і як дитя, поденервоване горячкою, кинув на мене нерадий погляд, коли не вдалося мені відразу згасити спіртової машинки. На протязі дня понура темнота ще більше зросла. Сонце по даремних пробах пробити хмари зайшло в жовтій імлі, зірвався сильний вихор.

Зараз по обіді старий пан-отець удався на гору до свого покою і переказав слугою, що дуже мене перепрошує за нечемність, але не має охоти до роз-

мови і постановив вчасно пожитися; додав ще, що сподівається знайти собі якусь розривку на вечір. Я сам чувся не надзвичайно і по яких двох годинах роздумувань в ідальній салі пішов також на гору до свого покою.

Над сходами північного крила дому було троє дверей: в середині — двері до каплиці, з правої сторони були двері до покою пан-отця, а перед ними кілька ступнів, і треті на ліво — провадили до покою, що його займав я. Переходячи, я спостеріг, що через двері каплиці виходила смуга світла, а двері до покою мого господаря були творені; бачив я крізь них погасаючий вогонь при комині. В хвилину, коли я входив до свого покою, почув, що Паркер іде по сходах, тож запитав я його тихо про здоровля священика.

— Мабуть мій пан не чується дуже зле — відповів. — Є він ще в каплиці, але сейчас задумує пожитися до ліжка. Забув я вам сказати, що казав запитатися, чи ви не хотілиб завтра рано послужити йому до Служби Божої.

— А леж очевидно! — промовив я. —

Однак, чи не вважаєте, що краще булоб для нього не вставати завтра рано? Мабуть він дуже терпів цілий нинішній день.

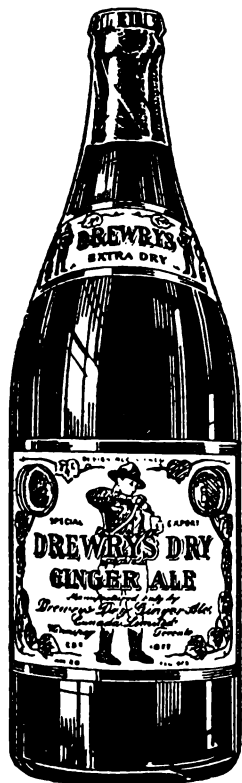
— Добре, прошу вас — говорив Паркер — постараюся наклонити його, щоб зівстав у ліжку і повідомлю вас, якщо мені це вдасться. Але ви знаєте мого пана. Сумніваюся чи зумію його намовити.

Пішов я до свого покою і почав роздягатися. Стояв я ще, коли почув, як отворилися двері від каплиці, а потім замкнулися двері до покою пан-отця. В хвилину опісля хтось застукав до моїх дверей.

— То я, пане! — говорив голос Паркера. — Чи можу розговоритись з Вами?

На моє позволення вірний слуга ввійшов до покою зі свічкою в руках.

— Я неспокійний за свого пана — говорив. — Надармо просив я його, щоб мені позволив спати в його покою, не хотів. Прийшов я просити, щоб ви позволили мені переспатися на свій канapé. Не можу погодитися з думкою, що мавби я віддалитися від пан-отця, а мій

Ваш Склепар Продає

Відсвіжуючі . . .

DREWRY'S

DRY GINGER ALE
TOM COLLINS

CRYSTAL SODA
LIME RICKEY

Від 1877 — Ще дальше найкращі.

покій знаходиться на кінці дому. Спробувавби я спати на сходах, але боюся, що спостерігби те і гнівавсьби на мене.

Очевидно, згодився я радо, навіть з задоволенням; мені самому докучала самота.

Паркер зійшов зі сходів, приніс собі ковдру та подушку і, перепрошуючи мене ще раз, положився на софі під вікном. Моє вікно знаходилося на протилежній стіні довгого вузького покою. Вкоротці згасив я свічки і ми осталися в темноті.

Довго лежав я і не міг заснути. Перенявся я неспокоєм Паркера. Випрямився на ліжку і старався схопити найменший шмер зі сходів. Але успокоїв мене вповні вигляд доброго обличчя слуги, якого я бачив перед хвилиною на порозі; не потребував нічого боятися з так добрим опікуном.

Буря вже втихала. Лиш від часу до часу наглий подув потрясав шибами в вікнах. Поволі огортав мене сон і я почав снити.

У сні тім бачив я себе в своїм покою, як лежу на ліжку; але покій яснів від якогось світла, котре, не знаю, звідки плило. Були відхилені фіранки, що заслоняли вікна і світло наповняло покій та відбивалося в шибах.

Здавалося мені, що ліжка зі мною підноситься, а я жду на появу чогось, що мене перестрашить. Серед мого очікування, зірвалася сильна буря і — як можна було судити по звуках — ударила в вікно великою галуззюю блючу. Удари ті повторилися і повторялися безперервно, щораз виразніше. Не бачив я нічого в вікні, але неустанно чув той правильний шум, начеб мільйони пальців ударили в шиби. Врешті той шум почав мене непокоїти, тому старався я в сні збудити Паркера, в переконанні, що є він ще в моїм покою.

Те намагання закликати його, пробудило мене. Я побачив, що покій був цілком темний. Коли розглянувся більше уважно, запитав на підлозі довгу смугу світла, що йшла від дверей. По хвилині подув воздуха з тамтої сторони переконав мене, що двері були отворені. Півголосом закликав я Паркера, але ніхто мені не відповідав.

Як міг найтихіше, встав я з ліжка й пішов в сторону софи. Постіль була ще тепла, але Паркера вже не було. Тоді по-

глянув я крізь відхилені двері на сходи. Покій пан-отця був замкнений, але за дверима чув я приглушений шепіт голосів.

Не знаю добре, чому я так дуже занепокоївся; хутко вложив шляфрок та пантофлі й вийшов на сходи. В тій хвилині отворилися двері напроти і я побачив бліде, перестрашене лице Паркера. Коли слуга запитав мене, скоро звернувся в мою сторону, але рівночасно почув ми з покою пан-отця виразні й голосні взивання:

— Паркер, Паркер! — попроси його, щоб прийшов сейчас в тій хвилині! Але не оставляй мене, ходи до мене!

— Прошу, пане, увійдіть мерщій! — сказав Паркер і впустив мене до покою.

Живо переступив я високий поріг. Паркер увійшов за мною і двері замкнулися.

На ліво від мене був великий параван. Він заслоняв ліжку, що стояло в куті покою; напроти горів великий вогонь у печі. Поспішно увійшов я за параван і побачив пан-отця, що сидів на ліжку. На плечах мав шаль і чорну шапочку на голові. Свої очі з виразом неспокою вплив він у мене і вони видалися мені більшими і більше блискучими, як звичайно. Руки скрив під ковдру. На малім столику біля ліжка горіли дві свічки в срібних ліхтарях. Присунув я крісло до того столика і сів.

— Що-ж тобі є, добрий, старий друже? Не можеж заснути?

Замість відповіді глядів даліше перед себе, немовби не бачив мене цілком; опісля повернув голову і не менше вперто вдивлявся в своє ліжка.

— Терпіння світа — вимовив нагло — терпіння землі й підземелля! Прийшли до мене тепер усі, бо досі не хотів я їх прийняти!

Говорив то й висунув старі руки, худшаві й згрубілі в сугубах та стискав нервово кінець ковдри, що звисала з ліжка.

Взяв я його руки в свої долоні.

— Пан-отцеві дано вищий дар — промовив я. — Ви пізнали всі радощі світа.

Не звертав уваги на мої слова, ані на мою присутність; глядів стало на своє ліжка з тим самим виглядом розпуки. Однак не взяв рук з моїх долонь.

По хвилині зірвався знову сильний вітер і навіть в тім віддаленім від вікна куті, в котрім стояло ліжка, замерехтіла

полумінь свічок, а комином понеслося якесь жалісне жвиління.

Тоді пан-отець увільнив одну руку з моїх долонь і, глядячи на мене, витягнув її до вікна, немовби хотів мені щось показати.

Майже інстинктивно глянув я на довге, низьке вікно. Фіранки заслоняли його цілковито і, хоч легко ворушилися від подуву вітру, не було там нічого особливого.

Чув я, як шуміли і зітхали старі сме-реки немов розхвильоване море.

Старець держав ще якийсь час піднесену руку, а опісля спустив її і почав говорити поспішно, без передишки; часом шептав, то знову видавав якісь не-виразні оклики.

Паркер вийшов швидко з глибини покою, де був досі, і заклопотаний та наляканий станув за мною.

Часом не міг я зрозуміти, що говорить хворий; то знов в його словах було стільки розпуки, що я не можу зваяжитися, щоб їх повторити.

— Терпіння світа — закликав знову. — Ото стогнуть під моїм вікном і облягають ложе смерті старця без серця і злого священика!.. Боже мій, всі ці невинні мученики! Ціла товпа людей і нещасливих сотворінь. А я йшов своїм шляхом і не хотів зайнятися їх терпінням, або сидів спокійно при теплих вогнищі! А тепер прийшли всі вони докоряти мені за свою нуду! Як мало молився я за біль інших!

Сказав то і почав горячо молитися, взивав Божої помочі для всіх тих, що страждають. І справді мав я вражіння, що в часі тої молитви нагло втих шум вітру.

По хвилі старець перестав молитися і нарікав даліше:

— Бачите... бліді обличчя глядять на мене крізь шиби... нема фіранок, котрі моглиб мене від них заслонити... Їх сухорляві пальці ударяють у вікна і грозять!.. А я замкнув двері свого серця і не можу вже їх відкрити, щоби дозволити їм увійти!.. Глядіть, отам личко хворої дитини: бліді має уста, очі непри-томні дροжать в горячі!.. Терпіння світа!.. А ото душі найнижчі, благають, щоб я їх увільнив, — душі, про котрих забули всі живі, а я найбільше зі всіх, я — найгірший грішник. Задовго жив я серед вигоди життя і забув про його біль!

Звернувся до срібного хреста, що висів над ліжком і приглядався йому серед мовчанки. Потім знову заглибився в пристрасній молитві й благав Спасителя в ім'я Його крові і в ім'я хреста, щоби зми-лосердився над тими, що терплять.

Та молитва, котру чув я виразно, відкрила мені велику тайну — тайну великого, близького звязку терпінь Христа і Його дітей. Бачив я, як усталилися вони в одній вогнистій лінії на темному тлі безмежного болю, котрий, здавалося, виповняв pokій, плывучи зі серця мого старого друга.

Нагло глянув він на мене з такою про-никливістю, що я мусів склонити голо-ву, а кожне слово, що його він вимов-ляв, бичувало мені серце.

— А ти, мій сину, що вчинив, щоб допомогти нашому Творцеві і Його ді-тям? Ти чував — чи спав? Яка була твоя участь у спасенному ділі Відкуплення? Чи вірив ти за тих, що не вміли вірити? Чи мав надію за тих, що попадали в роз-пуку? Чи любив за тих, котрих серце не могло запалати? А якщо не міг сповни-ти того всього, чи принаймні шукав ти і зумів приймати той біль, котрий тебе злучивби з дітьми Бога? Чи думав хоч про те, щоб з ними співчувати? Чи теж радше відвертав очі від надто зворушли-вого і болючого виду?.. Але ким-же я є сам, щоб мав право так тебе обвину-вувати?..

Паркер осторожно похилився над мною:

— Він умре, пане, якщо не вдасться вам дещо його успокоїти.

Старець почув ті слова, сказані пів-голосом, бо майже з сердитістю закли-кав:

— Успокоїти мене? Бути спокійним, коли світ увесь терпить і стогне? Чи га-даєте, що можу лежати спокійно, коли та товпа добивається до мого вікна?

А потім з криком перестрашу:

— Гляньте! Вже є в моїм покою! На-повнили весь простір і дивляться на ме-не жалібно. Не можу, не можу, то заба-гато для мене!

Заслонив лице старими, худими рука-ми й обернувся до стіни.

Несвідомо встав я з крісла і розгля-нувся довкруги. Направду мав я вражін-ня, що в воздуху в покою було щось чу-жого. Здавалося мені, що багато-багато обличчя з'являлися над параваном і хова-

лися знову поспішно. Образ, що висів на протилежній стіні ворухився як двері, немовби хотів когось впустити. Ковдра в ногах ліжка порушилася злегка, якби хтось сів на ліжко. І чув я, як за моїми плечима Паркер віддихав тяжко крізь затиснені зуби.

Усе те тривало секунду. В хвилину пізніше похилився я над ліжком і положив руку на рамя пан-отця. В дотику чув я, що його ціле тіло і моя рука дрожали.

— Дорогий старий друже — просив я — чи не мігби ти лежати спокійно? Колиб ти знав, до якої розпуки doprowadжуеш нас обох!..

Додав я ще кілька слів християнської потіхи. Дивно мені було промовляти в той спосіб до того старця, тисячу разів краще від мене обізнаного зі всіми тайнами любови Бога.

Слухав він хвилину, потім вхопив мої руки і поглянув на мене перестрашений.

— Так, так, але ви не розумієте того і забуваєте, що я є священиком!

Я сів знову і намагався повздержати безпотрібний дрощ, що тряс мною.

Старець приглядався мені мовчки; врешті майже спокійним голосом запитав:

— Чи далеко ще до світанку?

— Нема ще півночі, пан-отче — відповів за мною лагідний голос Паркера.

— В таким разі ще помолюся — сказав старець. — Радість поверне разом зі сонцем.

Без сліду недавнього зворушення обернувся, здіймив зі стіни хрест, поцілував його й повісив на місце. Потім знову заслонив обличчя долонями і був нерухомий.

Вихор на дворі утих зовсім, але за кожним разом, коли через вікно долітав до покою свист вітру, хворий нагло дрожав, начеб відчував проймаючий біль.

Голову і плечі опер на подушки. По довгій мовчанці його руки опали і він положив їх на груди. Очі мав замкнені й віддихав правильно. Мав я надію, що нарешті засне в тій позиції.

Звернувся я обережно до Паркера, але, мабуть мій рук викликав якийсь галас, бо, коли я хотів заговорити до старого слуги, свої очі впилив він у лице свого пана.

Оглянувся я і спостеріг, що старець випрямився на подушках.

— Іди спати, сину! — сказав мені не-

начеб сам пробудився. — Чому ви тут оба? Паркер, для чого дозволив ти йому прийти?

— Я сам пробудився і прийшов — відповів я — Паркер тут нічого не винен.

— Добре, але тепер прошу положитися. Чи можу числити на вас завтра рано при Службі Божій?

Я хотів переконати його, що він конечно повинен позістати в ліжку, але поквапним рухом перервав мої слова:

— Ви не можете мене зрозуміти! — промовив рішучо. Та Служба Божа є для мене одинокою надією полегші. Радість поверне рано. Чимало душ тут і всюди очікує тої радості; постараяся не зробити їм розчарування. Я сам впрочім очікую її цілим серцем! Іди, сину, лиши мене! Побачимося завтра раннім ранком.

Усміхнувся так мило, що я довше не спротивлявся його просьбі. Встав я, отже, і вийшов зовсім спокійний.

Чверть години лежав я в ліжку, коли Паркер застукав до моїх дверей, що були пів отворені.

— Тепер він цілком спокійний, прошу пана — сказав мені. — Не думаю, щоб міг заснути, але ніяк не хоче згодитися, щоб я чував в його покою.

— Чи ви бачили його вже коли передтим у такому стані? — запитав я.

— Ще ніколи, прошу пана — відповів мені, а я бачив, як в очах того доброго чоловіка ясніли сльози і дрожали йому уста.

— В кожному разі цієї ночі бачили ми і чули дивні речі — промовив я. — Пан-отець, котрого так любите, є в руках Бога.

Обличчя старого слуги нагло скорчилося і сльози триснули йому з очей.

— Вибачте мені, пане! Я ще зворушений і занепокоєний тим, що я бачив. Чи хочете, щоб згасити свічки?

Зробив він то і положився на канапі. Часто будився я підчас решти ночі. За кожним разом обережно підходив до дверей і наслукував від сторони сходів. Завсіди бачив я смугу світла крізь двері пан-отця, а раз чи два рази почув шепотіння слів.

Щойно над ранком заснув я міцно.

Коли пробудився, Паркер у глибині покою чистив мое убрання. Ковдра й подушка зникли вже з канапи і ніщо в лиці старого слуги не зраджувало, що в ночі діялось щось незвичайне.

— Чи бачили ви його? Як чується? — запитав я поспішно.

— Бачив я, прошу пана — говорив Паркер — якраз убирається і буде готов пів до осьмої. Тепер доходить сьома.

— Але як чується? — повторив я запит.

— Направду не знаю — відповів Паркер. — Не робить вражіння хворого, але знову є дуже мовчаливий... Чи маю я ще що для вас зробити?

— Дякую вам, нічого вже не потребу.

Поспішно встав я з ліжка і збирався при світлі свічки, бо в покою було ще темно. Коли підніс стори, небо заледви почало прояснюватися над протилежним крилом дому. Вийшов я на сходи, станув на хвилю і чув гомін кроків в покою пан-отця. Отворив я двері до каплиці й увійшов.

(Переклав П. Іс.)

ДРУГА ЖІНКА

Заклопотаний чоловік телефонує до свого лікаря в третій годині по півночі.

— Прийдіть найскорше, пане докторе, бо моя жінка захорувала на сліпу кишку.

— Неможливо, — відповідає лікар. — Дайте їй напиту з соди і нехай вона йде спати.

— Алеж пане докторе, це серйозне, а ви собі жартуєте. Приходіть якнайскорше.

— Слушайте, пане. Три роки тому я перевів на вашій жінці операцію і витяв її сліпу кишку. Чи ви чули коли, щоб хтось мав другу сліпу кишку?

— Пане докторе, а чи ви коли чули, щоб хтось мав другу жінку?

СІРИЙ СЛОНЬ

Одна дуже товста пані, вбрана в ясно-червону сукню з багатьма діамантами, пішла по пораду до визначного дамського кравця. Питає вона його:

— Мій дорогий пане, якої барви сукня мені найбільше пасує?

Кравець оглянув її, подумав, і каже до неї:

— Моя дорога пані: коли Сотворитель сотворив мотилу, Він дав йому гарні кольори, бо він малий і незамітний. Але коли Він сотворив слоня, то дав йому тільки сіру шкіру.

ЦЕ Є ЛІК BUCKLEY'S MIXTURE

який більшість канадців заживають для скорої полегш

на

Кашель, Простуду,
Бронхіт,
Астму

Найбільш поширений лік у Канаді на кашель і простуду.

Міліони канадців скажуть вам, що для скорої, певної і безпечної полегш від дійсно поганих кашлів, простуди, бронхіту, астми, немає нічого кращого як BUCKLEY'S MIXTURE. Цей лік є ІНШИЙ — не сироп — високо лікувальний — ділає моментально — одна доза стримує кашель. Тому то він є найбільш поширеним ліком проти кашлю і простуд в Канаді.

Не терпіть цього затяжного, важкого бронхіального кашлю чи нападу астми ще одної ночі. Зажийте дозу BUCKLEY'S MIXTURE перед сном. Ви почувете, що цей помічний лік ділає відразу. Його тепло входить глибоко в бронхіальні проводи, розпускає флегму, злагіднює біль поіритованих мембран дійсно чудовим способом.

Дістаньте пляшку Buckley's — НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНОГО В КАНАДІ ЛІКУ НА КАШЕЛЬ І ПРОСТУДУ — сьогодні, допоможіть собі ще сьогодні. Продається всюди — 50ц. і 85ц.

ОЛЕКСІЙ ЗАПОРОЖЕЦЬ

Як Зруйновано Чортомлицьку Січ

(ІСТОРИЧНИЙ НАРИС)

Запорожжя в ХУІІ столітті відіграло величезну роль на Сході Європи. В місці, де збігались політичні інтереси трьох тогочасних держав сходу Європи: Польщі, Туреччини й Москви, повстав Лицарський Орден, рівного якому не знає історія людства. Захистом пригніченого Польщею українського народу та його віри, заборолом проти татар та Москви, стала Запорожська Січ, орден войовничих лицарів, що наводив жак на магометанський Стамбул, перед яким дрожали польські пани і сам король утримував довгі часи рівновагу між згаданими державами. Слава про нього лунала по всьому світі.

Та часи мінялись. По смерті славної пам'яті гетьмана Богдана, почались в Україні свари між поодинокими гетьманами, що несли народові тільки згубу і руїну. Січ і тут відіграє значну роль, намагаючись примирити противників. Свари довели до цілковитого підбиття Москвою українських земель. Упала Україна, а без неї в обличчі змогутнішої Москви не могла вже втриматись і Січ. Збурено вірлине гніздо, а вірли розбрелись по світі.

Року 1652, запорожські козаки, зважаючи на свої стратегічні міркування, лишили своє гніздо на Микитиному Розі правого боку Дніпра, забрали з собою будови Січі Микитонської, що там була, відійшли далі в глибок козачого Лугу й на річці Чортомлику збудували нову Січ. За переказами, в тій річці купався чорт. Козаки не стерпіли нечистої сили, що оскверняла воду. А сам кошовий Сірко націлився в нього рушницею й пальнув. Чорт затріпав лапами, мликнув на дно річки, і більш ніколи не появлявся. Чорт мликнув. А від того й річка — Чортомлик.

Існування Чортомлицької Січі припадало на блискучий період, розквіт історичного життя Запорожських коза-

ків. Саме з неї про козацькі лицарства літала слава по всій Україні. Тут набув відваги й лицарства кошовий отаман Іван Сірко, що завжди був грозою та переполохом усім ворогам, а запорожським козакам великою славою, гордістю.

З Чортомлицької Січі запорожські козаки під орудою кошового Сірка кілька разів ходили в Крим та визволяли з бусурменської неволі своїх братів. Бували на Перекопі, Очакові, Тамані. Плавали по Дніпру, його порогах та на довгих та гонких своїх чайках впливали з Великого Лугу запорожського в Чорне Море, досягали самого Стамбулу і "давали нюхати козацького пороху під ніс самому султану турецькому".

Року 1675 турецький султан та кримський хан задумали знищити на завжди не тільки Чортомлицьку Січ, а й усе Запорожжя. З тою метою послали вони на Запорожжя вибірне турецько-татарське військо: 15 тисяч яничар і 40 тисяч татар. Але запорожські козаки з такою "ласкою" привітали вороже військо, що всі яничари лягли трупом, а татари, які тільки лишилися живими, встигли втекти.

Року 1676 козаки Чортомлицької Січі ходили на Україну й виганяли турків, року 1701 ходили на Псков воювати шведів тощо. Місце перебування Чортомлицької Січі запорожськими козаками не виявлялося. Не позначалося її місця і на ділових паперах, що йшли з Січі, а прямо: "з Січі Запорозької", або: "Дано на коші Січі Запорозької".

У ті часи Україна була розєднана на дві частини. Правобережжя підлягало Польщі, а Лівобережжя — Москві. І там гетьман, і там гетьман. Запорожські козаки хоч і теж ніби "підлягали" Москві, чи Польщі, але в дійсності жили й діяли вільно та незалежно ні від царів, ні від королів, ні навіть українських таки гетьманів. Незалежно входили в дипломатичні зносини зі всіма околицями.

ними державами і ті з ними рахувалися. А у взаємовідносинах зі своїми спільниками завжди були мало ймовірними. Часто розходилися з одними, сходилися з другими. То вони по боці московського царя проти Польщі, то з поляками громлять московського царя. Раз підтримують гетьмана Дорошенка, то переходять на бік його ворогів: Суховія та Ханенка. І знову захищають Дорошенка. З московським царем бють турків та татар, то з турками та татарами торощать московського царя. Та таке своє мандрування запорожські козаки пояснювали тим, що: “нужда закон міняє”, тобто своєрідна дипломатія козаків наказувала їм так чинити, щоб не припустити посилення одного з ворогів, що булоб смертю України.

Перебуваючи в своїй Чортомлицькій столиці, запорожські козаки повсякчас уважно і пильно дослухувалися та стежили за всякими подіями, що відбувалися по той, або по цей бік Дніпра в Україні і завжди дбали про її добробут, виступаючи в її захист листами до гетьманів, а то і збройно.

Ось короткі виїмки з одного листа запорожських козаків до лівобережного гетьмана Самойловича, якого Шевченко обдарив словом “дурень”:

“... Усі наші домагання помирити гетьманів не мали впливу, і чим далі, тим більше між гетьманами обох сторін Дніпра ворожнеча і злість росли. І через їх сварні й війни наших братів знищувано.

... Вони, гетьмани, ради свого владолюбства і ненаситних бажань, більше намагалися забрати води на свої лотки. Поясни це, пане гетьмане Самойловичу, що доказав ти, яку послугу Богу і батьківщині зробив: Дорошенка на все життя в неволю заслав, Чигирин зі всією сьогобочною Україною загубив, багато-багато крові християнської пролитися припустив.

... Краще булоб вам обом бути на обох сторонах гетьманами і жити як братам, у любові і одної думки, через що ви булиб і супротивникам страшні і в користях своїй Річі Посполитій Українській завжди множилисяб.

З Січі Запорозької. Серпневря 25, року 1678”.

А року 1679, коли турки та татари чорною хмарою сунули на Чортомлиць-

ку Січ, з метою її знищити, а гетьман Самойлович пропонував запоржським козакам свою збройну поміч, вони йому відповіли листом такого змісту:

“Як що Ви, Ваша Вельможність, станете турбувати Вашу гетьманську особу з такою приязню і щирістю, яку зробили в Лоджині, Умані, Чигирині, Каневі та інших українських сьогобочних городів і повітів, то краще Вам лишитися у власній оселі і не дивитися на наше падіння з близька, як дивилися Ви безпечно на падіння Чигирини. А ми доручаємо себе Всемогучому Божому захисту і самі будемо, при всесильній помочі Божій, промишляти про свою цілість перед супротивником”.

І захистилися.

Московський цар Петро I вже давно дивився на запорожських козаків та їх Чортомлицьку столицю як на велику загрозу. Мріяв, як би то розігнати козаків і знищити Січ. І чекав на нагоду. В той час гетьман Мазепа в свою чергу плянував позбавитися опікунства московського царя. І теж чекав на час. А коли між росіянами та шведами вибухла війна, гетьман Мазепа від мрій перейшов до діла і став на бік шведського короля. Тодіж його підтримали і запорожські козаки.

Колиж цар Петро подолав шведів, зразу ж і наказав своєму війську знищити прославлену Чортомлицьку Січ та розкопати всі могили і зрівняти з землею.

І москалі рушили. Та запорожські козаки дали такий завзятий, упертий опір, що ще не відомо, чим би закінчилася справа, колиб не свій Юда. Виродок славного запорожського козацького роду, ренегат Гнат Галаган, запропонував Петру I свої послуги — здобути Чортомлицьку Січ. Він казав цареві, що Січ можна здобути тільки підступом, одуренням. А збройно трудно, а то й неможливо.

Звичайно, цар погодився. Тоді Галаган виступив перед січовими козаками й почав доводити, що збройний опір проти москалів нічого доброго козакам не дасть. Хіба цілковиту загибель, бо їх така сила, що годі й думати про корисні наслідки опору. А навіщо все те, коли цар, в разі відсутності опору, всім козакам дає повну волю.

Повірили запорожські козаки своє-

му Юді, склали зброю і здалися на цареву ласку.

Зник Юда. А озвірілі москалі кинулися на беззбройних козаків і почали їх рубати. Вщент зруйновано Чортотмицьку Січ, розкопано навіть могили мерців і звідти викинено їх кістки.

У цей час колишнього кошового Чортотмицької Січі, Сірка, на світі вже не було. Разом зі своїми братами-козаками і він лежав у ямі Чортотмицького цвинтаря. І його могилу, як і всіх інших, розрито і викинено кістки. Аж по кількох десятиках років, коли запорожські козаки знову повернулися на свої попелища, Сіркову могилу поновлено. Там йому поставлено пам'ятник і на кам'яній плиті, положеній на гробі, вибито

слова: "Року Божого 1680 мая 4 представився рабъ Бож Іоанъ Серько Дмитрови атаманъ воска Запорожського. Пам'ять праведного со похвалами".

Тепер на тому місці село Капулівка Дніпропетровського (Катеринославського) повіту. А Сіркова могила лежить у садибі мешканця Миколи Мазая.

18 червня 1949 р. від часу зруйнування москалями Чортотмицької Січі минула 240 річниця.

Минатимуть ще віки. Але на місці колишнього Чортотмицького цвинтаря Сіркова могила лежатиме і, як символ, як маяк серед бушуючого океану, завжди нагадуватиме українському народові про боротьбу за свою незалежність, за свою соборність.

Розвиток і Плекання Волосся

Приблизно в третьому місяці після народження починає розвиватися наше волосся з епідермісу — верхньої верстви шкіри. Корінь росте в глибину, відтак грубіє і перетворюється в так званий бульбус, на якому лежить волосна папіла з безліччю нервів та судин, і вона властиво спричиняє ріст волосу, виживляючи і зміцнюючи його.

Волосся, приміщене в так званих волосних колах — від 4 до 6 волосин. Кожний волос має м'яз, еректор і внутрішні товщеві залози. Колір волосся надає питомий пігмент та вільне проникнення повітря до клітин. Волос мусить дихати — тоді він живий.

Волосся дитини пухке й вовнясте, дуже чутливе, і тому потребує спеціального догляду. Не вживайте підчас миття дитячого волосся ніяких грубих середників, алкоголічних (лужних) мил та алкоголю взагалі, що тільки висушує волосся. Купуйте спеціальні дитячі мила та м'яккі щіточки. Останні запобігають подразненню субтильної шкіри голови дитини. Робити дитині всякого роду ондуляції є шкідливе.

Загалом наше волосся має двох ворогів: алкоголь та мінеральні олії. Алкоголь розчиняє товщеві кваси, що виконують важливу функцію, а також збільшує секретцію залоз, замість її галь-

мувати.

Мінеральні олії дають блиск нашому волосся, але затримують порох та різні мікроби, яким температура сприяє прискорено розвиватися. Тому треба вживати олії, які вечером можна стерти вогким рушником. Щіткувати волосся слід відповідно до сили спротиву його залягання. Парфумувати волосся краще тоді, коли воно після миття голови ще вогке. Краще не вживати тих парфумів, яких хемічний склад вам не відомий. Засадничо волосся треба мити кожних два тижні.

Хто в волоссі має багато порохні, мусить вживати відповідні середники — різні сіркові препарати, ароматичні есенсії, тощо. Порохня вказує на недоживлення шкіри голови. На такій шкірі ніколи не поросте здоровий волос. В тяжких випадках треба вдаватися за порадою до лікаря, бо занедбання лікування порохні може привести до передчасного лісіння.

ЦЕ ВЖЕ ЙОГО ОБОВ'ЯЗОК

Адвокат: Не бійтеся, скажіть мені всю правду. Я мушу точно знати як воно справді було.

Клієнт: Та я власне говорю правду. Крутити не хочу, пане адвокате, бо це вже ваш обов'язок.

Фармерські позички є лише одними з услуг, які ми вам пропонуємо

ЯКЩО ви задумуєте купити машинерію або більше худоби . . . новий трок або новий дім чи будинки (або направи тих, що їх маєте) . . . поговоріть про ці ваші фінансові проблеми з управителем нашого найближчого відділу. За ним стоїть понад 86-річний досвід цього Банку в допомозі кращого фармерування та в задоволенні всіх банкових потреб фермерів.

Також розгляньте користі з відкриття в нас щадникового konta. Це принесе вам почвірну користь: (1) Ваші гроші будуть безпечні; (2) Ви одержите процент від ваших заощаджень; (3) Ви можете платити Ваші рахунки чеками; (4) Вас заохочується щадити. Переконаєтесь, що Ваше conto однаково повитаємо, чи воно велике, чи мале. Тож зачніть щадниче conto сьогодні в нашому найближчому відділі. Для Вашої вигоди, запитайте також про вигоду банкування поштою, яке може заощадити вам багато часу і клопоту.

The Canadian Bank of Commerce

Переказ про заснування Львова

Хоч була провесна, день був немов у літі — парний. Ми підїздили до села Підмонастирець, як нараз почорніло небо, звівся вітер, а потім ливнула злива. Коні рванули з копита, та все одно сухі ми не доїхали. Я вгнався з конем під шопу найближчого господарства. За хвилину з'явилась господиня і запросила до хати "обсунитися". В хаті було чистенько; в печі, де звичайно печуть хліб, тріскотів вогонь, пахло смерековим димом. А проте господиня виправдувалась, що нема ладу, бо чоловік зі сином на фронті, а вона сама на господарстві. Потім підійшла до печі, взяла пукастий глечик з гарячим молоком та попросила сідати. В цій хвилині спровола відчинилися двері і з-поза них визирнула кудлата голова з довжелезною, сивою бородою.

— Можна? ... — був запит.

— Можна, ходіть, погрієтесь, а то розмокли, як потопельник! — засміялась господиня.

— Ой, погань, — сказав гість. — Спершу було гарно, та тепер студінь узялась, ще й крупами січе, як батогами.

І він зразу підступив до печі та став розтирати руки від зимна, час-до-часу згребуючи обмоклу бороду заляканими пальцями.

— Нам то ще пів біди, але тим на фронті! ... Буде бій — артилерія відстрілюється. ...

— То ви, бачу, визнаєтеся? — заважив я.

— Ой, вони на всім визнаються, — пояснювала господиня, — вони вчені! І до Єрусалиму їздили. ...

— Їздив, — притакнув гість, — тоді, як наші Митрополит Андрей провадили паломництво. ...

— А скільки світа звиділи! — додала господиня.

— Звидів, та що з того? Всюди одна біда! Люди не по правді живуть. Бо як по правді жилиб, то й війни не булоб. На що вона здалася? ...

— Ой, так, — зідхнула господиня, — але що зробите, як поляки кажуть, що

по їх боці правда. ...

Гість подумав хвилину:

— В книжках все написано... А є, що й не написане. Сяк чи так — правда по наших боці: земля споконвіку наша і Львів заложив наш король Данило. ...

— Вони як що скажуть, то святе! — притакнула господиня. — Їм уже по вісімдесятці, а не пізнати. Та ще при такій поневірці. ...

— Яка поневірка! — противився гість. — Що на повітрі сплю, що їм цибулю і часник?... Від того здоров'я та сила!

З надвору чути було гарматні постріли. Дрожали шибки в вікнах.

— Не дармує наша артилерія, — сказав гість. — Тільки трохи прояснилось, а вже дає себе чути. Знав Данило, де закласти місто. В самій середині краю; і тепер клопіт. Бо не візьмеш його — не позбудешся чирака на здоровім тілі. ...

На дворі стало випогоджуватись і через вікна зазирнуло сонце. Я допив молоко, закусив смачним разовим хлібом і вже хотів дякувати за гостину. Та господиня подала варені яйця, запрошуючи ще й гостя, щоб покріпився. Годі було відмовитись від товариства і ми споживали разом дари Божі, а господиня підтримувала розмову. Але ця її ввічливість виявилась зайвою. Бо розбалакався гість, розсновуєчи неписану історію про початки Львова.

— Довго шукав Данило, — почав він, — за місцем, де можнаб заложити нову столицю, та не міг знайти. Аж раз вибрався зі своїм сином у наші сторони на лови. Тоді стріляли з луків, або соколів пускали на дику птицю. І от пустив він свого найлюбішого сокола на стадо лебедів та й сам за ним пігнався. Їхав, їхав, аж приїхав над великі води. Крутиться з конем понад беріг і ніяк на той бік перебраться. Води розливні, багнища недоступні. Вже й сокола з очей стратив. Але дивиться — кружляє під небом орел — білий, з-над моря. По-

кружляв і полетів туди, де стадо лебедів. Задумався Данило, що йому робити. Та десь взялися рибалки і вони підплили човном до берега й перевезли його з сином. А як перевозили, оповідали всячину: про багнища Полтави, що їх не в силу перебрести, про ліси й печери за водою, в яких скривалися люди перед татарами. Данило про все розпитував, а на відхіднім обдарував рибалок золотом і вони дивувались, хто він, бо не знали, що це король. Якже Данило висів з сином на берег, то пустилися в сторону стрімкого горища, бо там побачили дим. Та прийшовши до вогнища, не застали нікого. Тільки корови паслись на прогаліні і від лісу неслись хлопячі голоси. Це були пастушки, що незабаром надбігли. Один ніс сокола на буках... — Таж то мій сокіл! — сплеснув руками здивований король. Але як побачив, що сокіл змарганий та ще й покалічений, засмутився дуже і почав допитуватись, що сталося. Пастушки оповіли, як орел хижак напав на сокола, коли той приземлив був лебедя, і як Давид поцілів того хижака з лука. — “Котрий з вас Давид?” — спитав король. Один білявий пастушок підступив до короля, а король погладив його по голові: — “Спасибі тобі, що врятував сокола! — сказав. — А де той орел убитий?”. — Давид показав рукою: — “Он, там, лежить, як біла плахта, з розпростертими крилами”... Король пішов туди з сином подивитись і, як прийшли, король підкинув хижака чоботом, а князь Лев став оглядати, де пострілений. “Кращого стрільця не треба”, — сказав князь Лев по хвилині. І король теж не міг надивуватись: — “Чий ти син?, — питає, — як звуть твого батька?” — “Батька вбили татари, — відповів Давид, а я з мамою живу в рибацькій хатині, що над водою”. — “А що ви робите?” — цікавився король. — “Бідуємо”,... — похопився Давид та засоромлено склонив голову. — “Не будете вже бідувати, — відповів король, — я заберу тебе з собою, а про маму твою подбаю”. Як це почув Давид — сльози станули йому в очах: жаль зробилось за мамою і за обома пастушками, що з ним пасли товар. І він сказав це королеві. Король потішив його, що може в кожний час навідуватись до мами та що обох пастушків теж забере. Потім вийшов король з

ПРИЩИКИ, ВИСИПКА ЗГОТІЛИСЬ

ЗА 7 ДНІВ

1. Перед сном викупайтесь в гарячій воді й витрітьтесь до суха.
2. Натріть Dr. Chase's Ointment мастю, щоб вона зайшла в усі пори тіла.
3. Оставте все на ніч. Змийте ранком.

Подвійно звертаємо гроші.

Dr. Chase's Ointment

Злагіднюючий, лікуючий
Антисептик 69ц., \$2.23

сином на скалу високу й довго-довго роздивлялись довкруги, а як уже роздивились, король сказав:

— На цьому місці збудую город твого імені, Львів, і буде він славен по всі часи!”

Так і сталося. Данило збудував на тому місці столицю.

— А що з Давидом і пастушками? — хотіла знати господиня.

— Пастушки повиростали і вславились у боях з татарами, за що боярами зробив їх король та наділив майном. Давид дістав землі під Львовом і заложив село Давидів. Оба його приятелі, що були собі рідними братами й називались Помин і Ята, заложили село Помонята...

На тому закінчив оповідач. А я подякував за хліб і сіль, казав трубіти збірку і рушив у дальшу дорогу.

Потім, після війни, я вже не бачив цього “мандрівного історика”. І не чув про нього. Тільки нераз чув від людей — що Львів нібито не цікаве місто.

— Бо не має ріки. І ніби без переказу про свій початок, як інші столиці.

А воно і ріка була, і переказ є, та на жаль не всі його знають.

(З книжки “НАШ ЛЬВІВ”)

ДУЖЕ ПЕВНИЙ

— Прошу дати мені лікарство на поріст волосся.

— А яку вам дати фляшку — малу чи велику?

— Прошу малу. Не люблю дуже довгого волосся.

Архангельськ

(Витяг з рукописної книжки п. н. "Мої пригоди")

Після короткої зупинки в норвежському столичному місті Християніа, Ічкуроніс і я зайняли місце в кабіні другої класи на норвежському пароплаві.

Погода лагідна і тепла. Обминаючи прекрасні фіорди скандинавського півострова, пароплав плыв по спокійній воді в напрямі півночі.

Ми знали, що большевицький уряд в Росії, зрадивши союзників: Америку, Британію, Францію і Італію, зробив сепаратний мир з кайзерівською Німеччиною.

Але ми не знали, що революційну Росію збройним обручем окружує інтернаціональна інтервенція. Кур'єр царського амбасадора в Данії, генерала Потьомського, Ічкуроніс, околичним шляхом їхав до Литви, а я — до України.

Коротшим шляхом у той час не було як дістатись до рідних країн.

Війна ще не скінчилася. Балтійське Море заповнене підводними мінами, які при легкому дотику могли знищити пароплав враз з залогом і пасажирами.

Вечеріло. Пароплав звернув у просторий фіорд і спинився в портовім місті Ставангер, де портові робітники почали наладовувати трюми бочками з оселедцями.

Ічкуроніс і я зійшли на берег, щоб ближче приглянутись до життя мешканців цього міста.

Норвежці обох полів привітливі і працьовиті. Їхні будинки й вулиці свіять чистотою. Головний дохід Норвегії — риболовля в фіордах і лісах.

На оглядини міста час короткий. Поспішаємо на пароплав, який незабаром мав відплисти з Ставангеру. Ічкуроніс пішов до кабіни, а я спинився коло борту і якийсь час любувався норвежською природою.

До мене наблизився незнайомий з запитом:

— Скучаєте?

— Ні, — відповідаю.

Познайомились. Він — Тарас Дмит-

рович Дубенко — пілот Чорноморської флотії. Довідавшись, що я теж військовий, запросив мене до каюти компанії в першу класу.

Привітання й знайомство в каюти компанії — щиро-сердечне. Генерал Марушевський поздоровив мене з щасливою втечою з німецького полону, а сім армійських і морських офіцерів вдовольнялись тим, що в їхнім гурті несподівано опинився втіклий з полону авіатор.

Середнього росту й середнього віку генерал Марушевський — дотепний гуморист. Він враз з офіцерами їхав з Франції визволяти "Вздибленную Русь".

Перед ранком, у норвежським портовім місті Тромсьо, ми пересіли на російський пароплав "Колгуєв", де вже не було вигідних пасажирських приміщень. Тож довелося вдовольнитись свіжим Біломорським повітрям на палубі аж до Мурманська.

Місто Мурманськ зі своїми сірими деревляними домами мало вигляд звичайного російського села. Високо в повітрі над Мурманськом виднівся великий військовий бальон, звідки обсерватор оглядав найдаальші околиці, порослі віковичними лісами.

Після три-годинної зупинки "Колгуєв" виплив з Мурманської затоки в Біле Море і ми всі почувались краще, не чуючи безсоромних матюків, що вилітали з уст пів-обдертих і брудних портових робітників, які виладовували з трюмів Колгуєва бочки з норвежськими оселедцями.

Северная Двіна — широка й глибока судноходна ріка в північній Росії, вливає свою воду в Біле Море.

Перед гирлом ріки Колгуєв, змінивши курс плавби і хід машини на середній — тихо поплив в напрямі міста, побудованого на кістках запорожських козаків Петром Першим.

Низькі, безлісі болотяні береги Северної Двіни, де-не-де порослі дикими

корчами, не мали в собі принадної краси українського Дніпра чи й російської Волги.

Недалеко від Білого моря ріка мала перегороду. Під натиском тогочасної інтервенції, відступаючи в глиб північного краю, червоно-армійці затопили два пароплави, яких вершки машт виднілись над водою. Пільот в легкий спосіб обминув ту перегороду, допровадивши пароплав до міста Архангельськ, розкинутого на правім березі Северної Двіни.

На відході з пароплава генерал Марушевський, звернувшись до мене, почав:

— Ну, дарагой, какое ваше направление?

— В Одесу на Україну, — відповів я.

— Россия и Украина горит в огне революции. Мне и вам, дарагой приятель, после тяжелой борьбы с врагами на боевых фронтах, где небудь отдыхать нет как. Мы должны присоединиться к визвольной армии. Надеюсь, што без приглашения займете свое определенное и поможете гасить революционный пожар.

На прощання генерал міцно потиснув мою руку й в оточенні офіцерів пішов з пристані в напрямі міста.

Виразні слова генерала відкрили заслон, через яку, перебуваючи за кордонами батьківщини, я не міг добачити дійсності на рідній землі. В той час я не мав обурення на обман російського амбасадора, генерала Потоцького. Можливо, що він не знав, що околичним шляхом не було як дістатись на Україну. Тут на перешкоді був північний фронт.

Думки довгою чередою тягнулись у безконечність, я не мав як спинитись на якомусь рішенні.

— Ходім до міської управи. Там довідаємось, де покищо маємо перебувати.

Слова Ічкуроніса ввели мене з безпорадного стану. Не знаючи де є міська управа, я звернувся з запитом до проходячої бабуні.

— А вот, гаспадин — почала бабуня, — идите прямо. Потом — на лево. От лева поверните в право. И кагда увидите домик Петра Великого, то неподалек будет городское управление.

Ми подякували бабуні за ту виразу адресу й обидва пішли шукати міську управу. Недовгі пошукування — і

перед нами сірий будинок "Городської Думи".

В той час на скрайку північної Росії перебувало "Временное Правительство", яке очолював старий соціал-революціонер Чайковський.

В час революції Архангельськ був переповнений втікачами з центральної Росії. Було там немало втікачів і з Великої України.

В міській управі втікачам видавали адреси домів, де тимчасово втікачі мали перебувати.

Нас розлучили. Ічкуроніс дістав приміщення в домі на Соборній вулиці, а я — на Петроградській. Ще перед тим — прекрасного вигляду молода смуглявка — в міській управі якийсь час випитувала: Звідки прибув? Що маю робити в Архангельську і як довго перебуватиму в місті?

Після вдовольняючих відповідей я дістав писаний дозвіл на перебування в Архангельську не довше двох тижнів і малу кімнату в домі панства Сенюків.

Добровільно вступати в склад визвольної армії я не мав заохочення і якийсь час приглядався до міського життя.

Відступаючи в глиб краю, червоно-армійці потопили наладовані мукою баржі й знищили схованки зі всякою іншою поживою.

В місті дуже відчувався брак поживи. Околичні селяни не радо продавали свій крам за обезцінені рублі.

Міські, сільські та втікші від большевиків дівчата радо знайомились з воюючими інтернаціонального війська. Деякі дівчата повіддавались за французів, англійців і американців. А ще більше число з них дуже потерпіли від своїх нерозважних поступків. Пів тузіна військових бисквитів чи й бляшанка консервованого "корн биф"-у — ось і страчена дівоча честь.

Придатних до війська хлопців майже не видно на вулицях. Багато з них, відступаючи, большевики забрали з собою в глибину краю.

В час мого побуту в Архангельську організувався Перший Северний Стрелковий Полк, який приміщувався в великій казармі. Після короткої муштри той полк був кинений на бойовий фронт.

Інтернаціональна інтервенція складалась з частин війська Америки, Британії, Франції та військ менших держав.

Незначна сума грошей, яку вділив мені амбасадор генерал Потоцький в Копенгазі, вичерпувалась. На пропозицію пана Сенюкова, зголоситись до праці в чавуно-відливарному заводі Буркова, я згодився. Під доглядом головного майстра Сенюкова працював я в тім заводі чотири тижні і одержував за свою працю по сто і п'ятдесят рублів тижнево.

За винайм кімнати платив я сто рублів на місяць. За десять яєць — п'ятнадцять рублів. За коробку сірників, які перед війною коштували одну копітку, в революційний час в Архангельську я платив п'ять рублів. Деякого необхідного краму годі було дістати навіть за тисячі рублів.

В час інтервенції в Архангельську кружляли царські, керенські, большевицькі і “временного правительства” паперові гроші. Обезцінених рублів було так багато, що дооколичні селяни перетримували їх у звичайних мішках, причеплених до цвяхів з льогів зроблених хатах.

Англійські фунти стерлінгів можна було набути тільки за гроші “Временного Правительства”. Грошева інфляція довела до того, що золоті, срібні й інші дорогоцінні речі опинились в руках спекулянтів.

Працювати в заводі Буркова більше не довелося. Не довелося після тридцять-місячної німецької неволі вернутись у рідний край і там кинути цвітучу молодість на жертвенник визвольної боротьби — для кращого — майбутніх поколінь.

— Серед білої полярної ночі — кошмарний сон...

Міліціонери “Временного Правительства” нишпорять в моїй кімнаті... Переглядають книжки... Перелистовують і читають мої щоденні записки з німецького полону і... врешті чути голос: — Встань!

Думка — ні, не сон... це дійсність. Очі бачуть спрямований револьвер в мое чоло. Решта міліціонерів обмацують мої кишені. Кидають з постелі подушки на підлогу в пошукуванні уявленого револьвера.

Вчинивши такий погром — мене арештували. В оточенні чотирьох міліціонерів доправили мене до будинку міської міліції де й почався нудний перехрестний допит — аж до ранку.

Не довідавшись нічого путнього від арештанта, “начальник” міліції розпорядився, щоб мене відправили до загратованої ями.

— На другий день перед полуднем, під конвоем озброєних міліціонерів, довелося машерувати по вулицях Архангельська до будинку англійської військової контр-розвідки.

Несогірше володіючий російською мовою, молодий і симпатичного вигляду англійський офіцер, не довго мучив мене формальними запитами. Коли-ж довідався, що я персонально знайомий з генералом Марушевським, вибачився, що сталося якесь непорозуміння. Все-ж з обережності велів відправити мене в міську тюрму, де я був замкнений в тісній камері, переповненій всякими арештантами.

Величезна Архангельська тюрма при царському, большевицьким і навіть при соціал-революційному “Временном Правительстве” не стояла пустою. Надрапані на стінах тюремних камер українські і російські імена і всякі написи, наче в старому архівному музею, свідчили про сумний кінець за життя похоронених у ній.

На запити цікавіших в'язнів, чому я опинився в тюрмі, я не мав що відповісти, бо й самий не знав причини свого арешту.

До бляшаного “баку” з ріденьким сірого вигляду супом у ній, хоч мав у руці дерев'яну ложку, не відважувався дотикнутись. Зголоднілий жолудок зголошувався до їди та я не звертав на те уваги, бо не мав охоти заразитись вночюю цингою чи й вошним тифом, від в'язнів, які в числі дев'ять осіб сьорбали суп з одного баку. В тій камері в'язнів було тридцять, а їду приносили нам у трьох “баках”. То-ж, поділившись на три гурти, покищо здорові й слабі в'язні разом сьорбали тюремні ласощі.

Після такої вечері в'язні сідали на цементову підлогу й сидючи спали в ночі.

В кутку — коло смердючої “параші” — стояла коротка лавка. На лавці вигідніше було переспати ніч. Першої ночі я примістився на лавці. Але сидючий недалеко матрос сказав: — Всьо равно и на лавке тебя вошь снайдыт.

Серед ночі двері камери відчинились і... покликано двох в'язнів до ви-

ходу. Проминуло кілька хвилин. Через загразоване невеличке віконце чути було гвинтовочні стріли.

— Чому серед ночі стріляють? — питаю матроса.

— А ето, таваріш, поміваєш, от-правляють наших красно-армейцов в “штаб духоніна”, — відказав матрос, саркастично всміхаючись.

В той час я не знав, що значить “штаб духоніна”. Пізніше довідався від матроса, що в нашій камері перебувають активніші червоно-армійці. То-ж що ночі без суду розстрілюють їх під стінами тюрми.

В ту ніч я не міг заснути. Хропіння знесилених в'язнів не були перешкодою; годі було позбутись настирливих думок.

Врешті в бляшаних горнятках принесли в'язням ранковий чай і по маленькому кусникові житнього хліба. В камері стало трохи простірніше. Живі ко-лоди не перешкоджували зробити два-три кроки по підлозі.

В день — передача в'язням пакунків з поживою від родичів. А мені — ні. То-ж вдоволяйся, небоже, ранковим чайком та з чверть фунта житняком, а пізніше — звичайною водою, якої в “Северной Двине” не бракує.

В такому стані довелося перебувати двадцять-сім днів й таке-ж число ночей. Все-ж витримав. До голоду привик у німецькому полоні. Рівнож і щеплення там проти тифозної сироватки помогло не заразитись — у тюрмі.

В одну дуже морозну ніч кличуть мене вийти з камери. Несподіваний по-клик мов електричний струм прошив

моє голодом виснажене тіло. Думка од-на одної питає: — Невже-ж прийшла й моя черга стати коло тюремної огорожі під пронизливі кулі? А жити так хо-четься і — я не квапився виходити на розстріл.

Другий суворий поклик: — Виходи! — надав мені більше відваги. Навздогін за мною — голос моряка: — До свіда-нія, таваріш! Встретімса в свете духо-ніна!

В тюремній канцелярії надзиратель звернув мені кишеньковий годинник, тридцять паперових рублів і сказав вар-товому допроводити мене до тюрем-ної брами.

За брамою глибокий сніг. Північ-ний вітер і пекучий мороз. Що почати? Куди в ночі йти? На мені легкий мак-ентош. Такі-ж і черевики. Такий за-хист не придатний там, де горобці в зи-мі замерзають.

Якось дошалапав до хати Сенюків. До хати в ночі не впустили. Мою кім-нату зайняв якийсь міліціонер з жін-кою — сказали. Замерзнути на вулиці не хотілось. Попрямував я до будинку міської міліції.

Здивувався, побачивши там неспо-дівану трансформацію: Мій приятель Іч-куроніс в уніформі міліціонера, сидячи на кріслі в прийомній кімнаті, читав міський часопис “Северное Утро”.

Завваживши прибулого “гостя”, раптом спрямував в мій бік з протяг-нутою привітливою рукою.

— Я ждав твого приходу сюди, але не в ночі — почав він. — Виглядає, що розпорядження генерал-губернатора, головно-командуючого північним фрон-том, негайно виконується.

“МЕССА” OINTMENT

Є РОДИННИМ ПРИЯТЕЛЕМ
Уживайте „МЕССА” на врізан-
ня — попечення — рани —
чиряки — екзему.

Месса заощаджує вам гроші. Вона
коштує лиш 50ц. пуделко.

Ціна 50ц., \$1.00, \$1.65 (Тюб 65ц.)

Питайте за средствами на геморойди
Mecca Pile Remedies. — \$1.00.

На Грудні
Простуди

зробіть обклад
і част' муш-
тарди і 6 час-
тей “Mecca.”

Доглянувши, що я не цілком зрозумів такий вислів, Ічкуроніс почав:

— Бач, Генерал Марушевський, що разом з нами їхав на "Колгуєв"-і до Архангельська, зайняв посаду генерал-губернатора північної області і головнокомандуючого північним фронтом Росії. Довідавшись від контр-розвідки про твої арешт, генерал наказав негайно звільнити з тюрми невинного. В міліцію був донос якоїсь жінки, що ти є большевицький шпигун. Ось і вся причина арешту невинної людини в час революції. Не булоб на пароплаві Марушевського — хто зна, чи довелосьби нам тут розмовляти.

На порозі бічних дверей прийомної кімнати з'явився той самий надзиратель, що безкочними допитами мучив мене в ночі арешту. Він пізнав мене і став дуже вибачливим. Навіть розпорядився, щоб принесли горячого чаю, та якийсь час випитував, як я почувався в тюрмі.

Я не мав у собі жадного гніву до надзирателя. Знав, що на його місці хотів інший так само виконувати свої обов'язки.

По скінченні такої "авдієнції" недалеко сидячий Ічкуроніс спитав:

— Чи маєш мешкальне приміщення?

— Ні, — відповів я.

— Ну, то-ж... хіба в помешканні Потапа Михайловича тим часом перебуєш.

Міліціонер Потап Михайлович також українець з Полтавщини. Чому він обміняв соняшну Україну на сувору природу північної Росії — для мене було загадкою, яку я не хотів відгадувати. Вдоволявся тим, що Потап Михайлович ставився до мене як до рідного брата.

В заводі Буркова не прийняли мене до праці. Той самий Сенюков, головний майстер в заводі, ніяково ставився до мене. Причини такої зміни в відносинах я не знав.

Трохи пізніше Потап Михайлович зрадив міліційну таємницю й розповів, що жінка Сенюкова причинилась до мого арешту.

Ах, ті жінки — та ще й замужні! Зігноруй їхні залицяння, тут тобі й пімста...

Довший час не міг я знайти будь якої праці. Та нарешті пощастило. В передмісті Саломбалі почав виробляти великі дерев'яні столики, хоч і не мав

до того належної вправи. Та в той бурхливий час якось сходило.

Проминула дошкульна зима і прийшла весна. І хоч не квітиста й не пишна, а все-ж календарна північна весна. Помітно тепліло. Від стопленого снігу на вулицях калюжі. Все-ж по пів-зогнених дерев'яних хідниках було легше ходити, бо ноги не грузили в снігових кучугурах.

Соломбулу від Архангельська відмежовує мала річка, яка вливає свою воду в Северную Двіну. Через ту річку перекинений дерев'яний міст. Недалеко від мосту селянки продають ще живу рибу по низькій ціні. Всяких порід риб у "Северной Двіні" надзвичайно багато, й селянки виловлюють їх волоками. Йдучи до праці — майже що дня купував я риби, які в майстерні варив в часі обіду. Змалку мав нехит до коров'ячого й свинського мяса. То-ж Біломорська червона "сьомга" та Северо-Двінські осетри не проїдались. Колиб до того ще й імпортована з України ярина та смачні овочі, то все булоб гаразд з поживою. Мені було байдуже, що тоді в Архангельську воловини чи свинини за найбільшу ціну годі було дістати.

При кінці квітня віковічні північні ліси оживились вибухами інтернаціональних гармат та свистом скорострільних куль. На Петроградському шосе, що перерізує непрохідні ліси й затяжні болота, почався загальний наступ.

Інтернаціональна визвольна армія що-раз ближче посувалася на полудне, вибиваючи противника з тимчасових схованок. Щоденник "Северное Утро" в великому захопленні. Вістки з боевого фронту втішаючи. Редакційні побільшеними соковитими буквами вихваляють і підносять найвище "доблесть руссаго оружия". Дехто в телячій захопленні від успіхів на північному фронті.

Про синих дияволів на сторінках часопису — щось неймовірне. Вони своєю відвагою й очайдушністю поширюють панічний страх у рядах червоно-армійців.

— Що значить "сині дияволи"? — питаю в Потапа Михайловича.

Він, як типічний українець, ніколи не квапився з відповіддю. Запашином англійським тютюном напхав свою невідлучну люльку і, запаливши сірником тютюн, почав:

— Сині дияволи, це справді очайдушні вояки, з яких створений французький легіон в Архангельську. В тому легіоні — в переважаючій більшості є старшини й молодші офіцери царської армії, вищої освіти студенти і всяких фахів інтелігенти. Ленінська революція загнала їх до Білморської країни, де при згоді французького уряду створився такий легіон.

Взірцева дисципліна і така-ж тактика в боях та блакитно-синій військовий однострій привели до того, що червоно-армійці прозвали французьких легіонерів "Синими чортами". Міський часопис "Северное Утро" послуговується англійським висловом — "Блу Девилс".

Задовольнивши мою цікавість, Потап Михайлович почав кудись збиратись.

— Може хотілиб познайомитись з моїм земляком? — почав Потап Михайлович. — Степан Корнієвич, гарна й хлібосольна людина.

Невелика, як і в більшості в місті з льогів складена хата Степана Корнієвича Полторацького мала в собі теплу українську атмосферу... Полторацький середнього віку, високого росту, мав довгі козацькі вуси й надзвичайно добродушне обличчя. Його гарна дружина Феодосія багато молодша з вигляду. Дітей в хаті — п'ятеро. Найстарша донька — дев'ятнадцять-річна Маруся — як і кожна гарна дівчина — була принадою молоді.

Майже що вечера молодь обох полів збиралася у хаті Полторацьких, де на столі традиційний самовар на всякі лади виспівував свої композиції.

Не зважаючи на тодішний непевний час, молодь була молоддю — жартів та сміху повна хата аж до півночі.

Нове знайомство мені подобалось. Мов магнет північного бігуна все щось тягнуло мене до хати Полторацьких, де за чайним столом що вечера провадились щиро приятельські розмови і я вже не відчував прикрої самотності на чужині, як бувало перед тим.

Другий тиждень травня добігав до кінця. Северная Двіна повільно розмерзалась. Великі й грубі криги леду плывуть у Біле Море. Осики почали бучавити і ось-ось випустять свої трепетливі листки. Про овочеві дерева й не згадувати... Це-ж сувора й холодна північ, де літо таке коротеньке, що навіть зви-

чайним огіркам в городі годі дозріти.

Революція не вгаває. Я стратив надію на скорий поворот у рідний край. Відбулась ще одна мобілізація. Забрано до війська до двадцять-і-п'ять-річних. На казармній площі — щоденна муштра. Молодих людей вчать військового фаху. Мені байдуже; до мого віку мобілізація не досягнула. Зголошуватись добровольцем до війська не маю приємности, бо й не знати, на котрім боці більше правди.

Вечір несподіванки — в кімнаті Потапа Михайловича на столі, для мене, лист з Данії. На коверті — печатки військової цензури. В листі — Амалия жалує, що я виїхав з Данії. Запрошує, щоб вернувся до посілости її батька, графа Молтке, на остров Мйоеен, де як Вазенселев мавби докінчити свою практику на землеобробних машинах. Для мене загадка: яким чином Амалия дістала мою адресу? Можливо — в генерала Потоцького в Копенгазі. Але виконати добру волю щирої дівчини. Амалиї не було як через обставини, які були на перешкоді. В той час з Архангельська нікого з цивільних за кордони не випускали.

За якийсь час дістав я в своє посідання малу кімнату в домі старушки Сосніної, матері пані Полторацької.

Пані Сосніна слово-охотлива й привітлива старушка. Вона не раз оповідала мені цікаві пригоди з свого довгого життя. Свою внучку Марусю пані Сосніна дуже любила і представляла її перед мною як надто шляхотну й чемну дівчину.

Був досить теплий травневий вечір. Я відважився запросити доньку Полторацьких на прохід. Вона згодилась.

Ми поминули власноручно колись збудований домік Петра Першого й спинились на набережній Северної Двіни, де якийсь час придивлялись до табуна плывучих білуг, які час від часу вискакували на поверх води. Довше перебувати на березі ріки нема як. Від докучливих комарів годі було відігнатись. На відході з набережної почав я висловлювати Марусі свої душевні почуття. Вона, як і кожна чемна й соромлива дівчина, мовчала.

Від того вечера проминуло три дні і... в свято-покровській церкві отець духовний звязав рабу Божу Марію й раба

Божого Василя вузлами Гиминей. Сталось таке як той поет казав: "Судьба играет человеком".

В половині місяця червня відбулась ще одна мобілізація. Після лікарських оглядин мене призначено до Першого Северного Стрелкового Полку.

Тільки одну безсонну ніч довелось перебути на твердих нарах в казармі. На другий день зрання новобранці довгими рядами вистроїлись на казармській площі. Бачу, що ротний командир підходить до кожного новобранця і щось випитує. Дійшла черга й до мене.

— Чим займався?—питає командир.

— Та... нічим, в'яше благородіє. З німецької неволі прибув сюди.

— А перед війною чим займався?

— Вчився.

— Де вчився?

— В університеті.

— Якого курсу і факультету?

— Курс третій, факультет медичний.

Ротний перестав "істи" мене очима. Він трохи змінив свій голос на лагідніший і почав:

— Голубчик, вам тут не місце. Тут нам бракує одного офіцера, а в французькому легіоні потребують лікарського заступника. Коли хочете, то переведу вас до легіону.

— Воля ваша, ваше благородіє... Я — мобілізований.

— Ротний написав записку, вручив мені й сказав:

— Ідіть до французького легіону. Там будете заступником лікаря. На ваше місце пришлють сюди офіцера, якого тут конечно потребуємо.

В той час французький легіон перебував в Архангельську на відпочинку й містився на Соборній головній вулиці міста.

При вступі я показав вартовому свою перепустку і без перешкод опинився перед *Attache Militaire Duvon*. Полковник *Duvon* — привітливий француз. Він познайомив мене з доктором Євстіфеевим.

Пізніше я довідався, що доктор Євстіфеев теж був студентом третього курсу в Петроградському Університеті.

То-ж два-три курсанти виконували лікарські обов'язки в легіоні і... якось все було гаразд. Бо-ж як то в той час

Ленін казав: — В час революції навіть куховарка може бути міністром в уряді.

Доброї поживи в легіоні було багато й навіть на обід та на вечерю кожний вояк одержував чарку руму і порядний келих французького вина. Не те, що в Першому Северному Стрелковому Полку, де на обід — несмачний ріденький суп з черствими сухарями, а на вечерю — пів-зігнилі оселедці.

На практичних вправах довелось бути тільки два рази, де поцільно стріляв у мишені без промаху.

Час відпочинку легіону добіг до кінця. Наказ збиратись на боеві позиції, по військовому швидко виконаний і при боевому повному озброєнні легіонери заповнили собою річний пароплав.

Поміж незначним числом цивільних побачив я свою молоденьку Марусю. Прибула вона на пристань сказати мені: Прощай! Тяжко було відгадати які почування мала вона в собі.

Після третього пронизливого гудка пароплав поплив проти течії ріки до призначеного місця висадки.

Як один з числа медичного персоналу, маючи пришитий на лівому рукаві мундиру червоний хрест, я трохи дивувався: чому на моїм паску теліпались шість ручних гранат? Рамена перехрещували паски з кулями і права рука стискала легку й поцілну французьку гвинтовку. Але в той час не було як противитись наказам з гори. В часі революції можливі всякі випадки. Бувало й таке, що навіть добродійний червоний хрест не спромігся захистити тих, котрі несуть поміч і полегшу пораненим на полі бою.

В. Тулевітрів

МІЖ СКОТЛЯНДЦЯМИ

— Що, ти вчишся читати письмо для сліпих? Та-ж ти не сліпий.

— Бачиш, я люблю читати вечорами, але хочу щадити світло.

В ТАКІЙ МАЛІЙ РІЧЦІ ?

Муринський проповідник привів одну молоду муринку до річки на церемонію охрещення.

— Не бійся, — він каже до неї, — я введу тебе в цю річку і вона змиє з тебе всі твої гріхи.

— Боже мій! — каже вона, — та в такий малій річці?

ВАШЕ МАЙБУТНЄ ЦЕ НАЩА СПРАВА СЬОГОДНІ!

За шістьдесят два роки публичної служби компанії Great-West Life помагала чоловікам, що мали родину на вдержанні, дати цій родині безпеку. За той час, більше чим 600,000 власників поліс по цілій Канаді і Злучених Державах користали з пляну Great-West Life для безпеки родин, доходів на старість і в багато більше потребах.

Довідайтесь ТЕПЕР як ВИ можете заощадити гроші для ваших майбутних потреб — як ви можете придбати для своєї родини забезпечення на життя та здобути багато других користей. Для тих зпоміж вас, що є новоприбулими, що щойно недавно прибрали цю країну за свій дім, прокладаємо спеціальне запрошення зайти і порозумітись з представником Great-West Life.

***The*
GREAT-WEST LIFE**
ASSURANCE COMPANY
HEAD OFFICE - WINNIPEG

ФРИТЙОФ НАНСЕН

Дня 13-го травня, 1930 року, помер у Норвегії відомий у світі учений, дослідник та громадський діяч, Фритйоф Нансен. Імя Нансена не тільки визначене в історії дослідження полярних просторів, а й глибоко врилося в пам'яті мільйонів військово-полонених, політичних емігрантів та жертв великого голоду в 20-их роках на Україні та Поволжі.

Нансен народився в Норвегії 1861 року. Коли йому було 21 рік, він взяв участь в експедиції до Гренляндії. Його наукові експедиції до полярних просторів здобули йому світову славу. Одночасно він брав активну участь в політичному житті Норвегії. Велич його духа найкраще виявилася в роки після першої світової війни, коли він як представник Ліги Націй, за підтримкою національних організацій Червоного Хреста, займався репатріацією приблизно пів мільйона військово-полонених з Сибіру Китаю та інших частин світу. В 1919 році Нансен вів переговори з американським президентом Гувером в справі допомоги народам колишньої Росії. Виконанню цього плану перешкодили бойові дії, що розгорталися в той час на території колишньої царської Росії. В 1921 році в Женеві, Швейцарія, відбулася міжнародна конференція делегатів 48 товариств Червоного Хреста та представників 12 державних урядів у справі допомоги голодуючому населенню України і Поволжя. Учасники конференції звернулися до Нансена з проханням, щоб він займався організацією цієї допоміжної кампанії. Нансен з усією енергією виконав це тяжке завдання. Він особисто відвідував околиці, що найбільше потерпіли від голоду. Одночасно він у всіх важливіших європейських столицях вів кампанію за допомогу голодуючому населенню України та інших частин теперішнього Радянського Союзу. Ця його кампанія дала добрі наслідки. Європейські Товариства Червоного Хреста відгукнулися щедрою допомогою харчами та одягом. Його заклики знайшли широкий відгук і в Злучених Державах, які під керівництвом президента Гувера

забезпечили харчами понад 10 мільйонів населення Советського Союзу. Крім репатріації військово-полонених негайно після першої світової війни, крім допомоги голодуючому населенню в перші роки після революції, Нансен зробив дуже багато, щоб улегшити долю політичних емігрантів. Займаючи при Лізі Націй пост верховного комісара для справ утікачів, Нансен усіма силами намагався подати політичним емігрантам моральну, матеріальну і юридичну допомогу. Пашпорти, які видавано в той час політичним емігрантам, так і названо офіційно "нансенівськими".

Коли сьогодні вшановуємо пам'ять цього великого гуманіста, мимоволі насувається порівняння тодішнього становища з теперішнім. Після закінчення другої світової війни стали актуальними подібні проблеми, як і після першої: репатріація військово-полонених та моральне, матеріальне і юридичне забезпечення втікачів. Народи вільного світу, як і за часів Нансена, негайно створили організації, як УНРРА та ІРО, які намагалися розв'язати ці питання справедливо, гуманно, без порушення загальнолюдських прав. Це проявляється і тепер підчас переговорів у справі військово-полонених у Кореї.

У вільно-демократичному світі признають кожній людині право на політичний азиль і тому представники західного світу не можуть погодитися на насильну репатріацію, якої так настирливо домагалися комуністичні делегати. Ідеї гуманітарної допомоги ближньому, які визнавав і реалізував у житті Фритйоф Нансен, і далі живі в західному світі. Вони базуються на християнській моралі, на якій побудовано суспільний устрій вільного світу. Віримо, що старші громадяни Советського Союзу ще добре памятають ті роки, коли Нансен ніс допомогу населенню під комуністичним режимом. Ми віримо, що пам'ять про цього великого гуманіста живе не тільки в серцях вільних народів, а й тих, що сьогодні ще не можуть висловлювати своїх думок.

СЕРГІЙ ЖУК

Народження Української Опери

Починаючи з парадоксального твердження — початок української опери припадає на рік написання І. Котляревським безсмертної “Наталки Полтавки”, що стала лібреттом майбутньої опери. Спочатку вона виглядала як опера-буф, музику написав композитор Васильїв, пізніше Микола Лисенко, за часів большевиків Максим Рильський очистив текст І. Котляревського від “націоналістичного намулу”, до розмовних частин дописав музику Л. Ревуцький, оркестрував Лятошинський.

Другою з черги була, написана в 1863 р. артистом Імператорських Театрів Семеном Гулак-Артемовським, опера-комік “Запорожець за Дунаєм”. Ця опера спочатку виставлялася в імператорському Маріїнському Оперовому Театрі в Петербурзі, в ролі Карася виступав соліст С. Гулак-Артемовський. За часів советів з цією оперою М. Рильський, Л. Ревуцький і Лятошинський проробили ту саму операцію, що й з “Наталкою Полтавкою”. Опера-комік трохи втратила на екзотичності, з неї ніби вивітрився дух старовини, але вона виросла до опери в сучасному значінні цього слова.

Але дійсним творцем української опери, за загальним визнанням, став Микола Лисенко зі своїми операми: “Утоплена”, “Чорноморці”, “Енеїда”, “Тарас Бульба”, “Ноктюрн” і дитячими операми — “Зима й Весна”, “Коза-Дерева”.

Поруч з М. Лисенком працювали над оперою українськi композитори — Д. Січинський (“Роксоляна”), М. Аркас (“Катерина”), Г. Козаченко (“Пан Сотник”). Після революції з'являються нові композитори, що працюють в царині української опери: Лятошинський (“Золотий обруч”), М. Леонтович (“Русальчин Великдень”), К. Стеценко (“Маруся Богуславка”), М. Вериківський (“Наймичка”), а також з'являється низка перекладів лібретто на українську мову класиків європейської опери.

Як-же виглядала справа з українським оперовим театром?

Над українськими театральними виствами в царській Росії тяжіла важка цензурна заборона до 1883 року, коли вперше після ухвали закону Юзефовича було дозволено Ашкарєнкові театральні вистави.

Від часу до часу опери: “Утоплена”, “Катерина”, або оперети “Пошились в дурні”, “Чорноморці”, могли бачити світло рампи.

Тільки в 1900 рсках Микола Садовський організує в Києві оперовий відділ у своєму театрі, де поруч з українською оперою (“Наталка Полтавка”, “Запорожець за Дунаєм”, “Енеїда”) виставляє західньо-європейські опери: “Продана наречена” — Сметани, “Сільська честь” — Масканьї, але цьому оперовому відділові не пощастило вирости до розміру великого оперового театру.

Перед революцією 1917 р., в Петрограді заснувалася перша українська мистецька організація в Росії — “Українське Літературно-Художнє Товариство”, в колах цієї організації, що мала право за своїм статутом відкривати мистецькі школи і театри по всій Росії, виникала думка організувати українську оперу. Петроградські оперові театри в переважачій кількості складались з українців, які служили чужому народові, чужій культурі. В тих синів і дочок українського народу, що не втратили зв'язків з рідним краєм, був нормальний потяг вернутися до дому і принести в дар своєму народові частину своєї праці.

Завдяки зв'язкам артистів (членів “Українського Літературно-Художнього Товариства”) з акціонерами Петроградської Музичної Драми, серед яких були українці (мільонер М. Перепелицин), а також з режисурою в особі Липицького, виникла думка творити спочатку українську оперу в вигляді окремих вистав у Музичній Драмі. З цією метою Музична Драма замовила мені переклад на українську мову лібретта “Сорочинський Ярмарок” — Мусоргського.

Після революції “Українське Літературно-Художнє Товариство” перевело анкету між українськими оперовими артистами з метою з'ясувати хто з них хоче співати в українській опері на Україні. Наслідки цієї анкети були блискучі — ми довідалися, що можемо мати кілька оперових складів з першорядних виконавців.

Добра слава про “Українське Літературно-Художнє Товариство” котилася з Петрограду на Україну — Українська Центральна Рада без жадних заходів з боку “Українського Літературно-Художнього Товариства” ухвалила доручити організацію української опери “Українському Літературно-Художньому Товариству”.

Дня 14-го січня, 1919 р., відбувся похорон козаків та старшин, що загинули в боях, здобуваючи Київ. (До комісії при Головній Раді Українського Національного Союзу по улаштуванні похорону входили: Дмитро Левицький, Євген Коновалець, Єлисавета Жук, о. Щербатюк і я).

З нагоди зустрічі Директорії Української Народньої Республіки, Комітет Громадських Організацій Києва доручив декорувати Київ Українському Літературно-Художньому Товариству, яке мобілізувало всі мистецькі сили Києва, в тому числі і Українську Академію Мистецтв з її майстернями (проф. Ю. Нарбута, М. Бойчука, Ф. Кричевського).

У 1919 р. при советах у Києві утворилася Українська Музична Драма. До Художньої Ради було запрошено мене, композитора Я. Степового, актора Бондарчука і низку представників різних мистецьких організацій. Свої вистави Музична Драма розпочала “Утопленою”

— М. Лисенка, з М. Литвиненко-Волгемут у головній ролі. Балетом керували Ніжинська та Мордкин. Після кількох вистав Музична Драма перестала існувати.

При кінці 1920 р. ми з М. Микишею і актором С. Каргальським організували українську оперу в Києві. М. Микиша виступає як директор, я як керівник літературно-мистецького відділу, С. Каргальський як головний адміністратор, Я. Степовий як керівник музичного відділу.

До складу опери було запрошено низку видатних співців Петербурзької Музичної Драми (Дейнар, Стефанович і ін.). Розучується опера “Русалка”. Я організую справу перекладів лібретто європейських класичних опер на українську мову, з цією метою я замовляю низку перекладів кращими поетами України: П. Тичини, Л. Старицької-Черняхівської, М. Терещенка, В. Поліщука, Варрави, Харченка та ін. За пів року (в травні 1921 р.), коли все було готове до відкриття опери, падає сувора заборона: українську оперу закрити (як ми довідалися пізніше, советська влада запідозрила, що українська опера є гніздом “петлюрівщини”).

Ми зрозуміли, що треба їхати до Харкова, тогочасної столиці України, але я від цієї місії відмовився. За кілька років (1925 р.) у Харкові утворилася Українська Опера на чолі з директором С. Каргальським.

Відкриття сезону розпочалося виставою “Сорочинський Ярмарок” — Мурсоргського, в моєму перекладі.

З того часу на Україні існує постійний український оперовий театр у Києві, Харкові і Одесі.

В КОРЕЇ

Перед війною в Корей один американський турист завважив, що кореець їхав собі вигідно на ослі, а його жінка йшла позаді й несла великі пакунки. Підходить до них американець і каже:

— А чому то ти їдеш, а твоя жінка йде позаді й несе пакунки?

— Бо в нас такий звичай, — відповів коротко кореець.

Минулого року, в часі війни в цій країні, той самий американець був у то-

му самому селі і бачив тих самих корейців, з тим самим ослем. Цим разом його жінка йшла вже не позаді, а попереду. Каже американець:

— Може ви не пригадуєте собі мене, але я бачив вас минулого року. Тоді твоя жінка йшла позаді, і ти казав мені, що це такий у вас звичай. Чому вона тепер іде попереду?

— Бо по дорозі є закопані міни, — відповів кореець.

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ

ЗРЕДАГУВАЛА ІРИНА КНИШ

З Приводу 70-річчя Українського Жіночого Руху

Початковою датою організованого руху серед українського жіноцтва є день 8-го грудня, 1884 року. В цей день на перших прилюдних зборах українського жіноцтва створено в галицькому місті Станиславові першу жіночу організацію: “Товариство Руських Жнок”.

Ініціаторкою й душею зборів була молода, вродлива й елегантна, відома вже галицькому жіноцтву зі свого письменницького таланту як авторка повісти “Задля кусника хліба” — Наталія з Озаркевичів Кобринська.

На овиді громадського життя з'явилась вона в пору, коли, здавалось, не було ніякої спроможности для пробудження людської гідности й енергії в другій половині українського народу — в його жіноцтві.

Хоч відгомін “Весни Народів” дійшов був і до цієї Богом і людьми забутої галицької землі, але темнота й заскорузлість, рабство й приниженість, а з ними москвофільство й польонізація нерозривно тяжіли над українським національним відродженням, замикаючи його в вузькі межі дрібних і місцевих справ.

Осторонь цього загумінкового громадського подвірячка — українська жінка животіла в тяжкій долі галицької селянки та в сонливій глуші священних “приходств”. Слаба, затуркана, заглиблена в своїх безконечних домашніх клопотах, дрібненьких інтригах і родинних сплітках — істота, що її посестра на Заході сумовито й монотонно куняла в кутку біля вікна над ручними робітками, вважалась чимсь нескінчено нижчим від чоловіка, прикована на зав-

жди лиш до домашніх обов'язків — (“жінка, собака й огнище не сміють ніколи покинути хати”).

А в тім у країнах Америки й Європи віддавна йшло напружене змагання за повноправність жінки. Але цей жіночий рух у кожному народі має свої окремі, своєрідні риси. Народився вперше в другій половині XVIII століття в Америці (Філадельфійський Конгрес у 1787 р.) і тут виявився в найбільше “воюючий” формі з усіма признаками політичної боротьби, здобуваючи згодом величезні грошові засоби для агітації й пропаганди. Англьо-саксонська жінка вела теж перед в Європі, започаткувавши жіночий рух в Британії кличами про політичну й економічну незалежність та оформивши себе в сильних організаціях. У Франції, здавлений за революції — помімо тодішних гасел, “жінка має право до трибуни, бо вона його має до гільотини” — віджив від 1830 р., відбиваючись незвичайно чітко в літературі. А все-ж найбільше поміркований був він у Швеції, де навіть король був його оборонцем.

Хоч Наталія Кобринська безперечно черпала свої думки з західно-європейських ідей, в їхній реалізації стала відразу на національно-соборницький шлях, з якого започаткований нею український жіночий рух ніколи не сховався. Хоч був це час посилення впливів соціалізму серед галицької молоді, національний інстинкт переміг: Наталія Кобринська нерозривно зв'язала духове відродження української жінки з українським національним відродженням. Завдяки їй, українське галицьке жіноц-

Наталія Кобринська

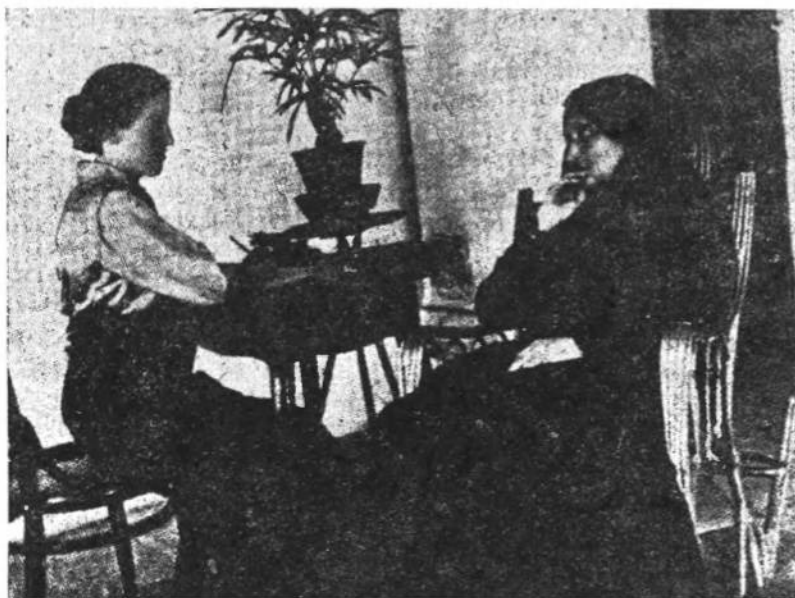
тво завжди кермувалось українською національною рацією та не дало себе ніколи звести міражам інтернаціоналізму.

В першій своїй промові до українського жіноцтва впевняла Кобринська, що українки зуміють дотримати кроку своїм чоловікам у важкій і невпинній праці для свого народу: "Заявимо мужчинам, що ми можемо жити з ними спільною думкою для спільної ідеї, а не вважаймо себе лиш за вічних кандидаток до їх серця".

І сама вона зуміла приєднати для жіночої справи визначних сучасників:

І. ФРАНКА, М. Драгоманова, В. Полянського, О. Терлецького, М. Павлика, Т. Окуневського й інших своїм особистим чаром, що промінював живою інтелігенцією, даром вимови, бистрою спостережливістю, а одночасно ніжністю й вражливістю.

І хоч це перше жіноче товариство спроневірилось своїй основниці, хоч у громадській акції часто стрічала вона невдачі, але весь український жіночий рух носить печать духа своєї піонерки: від неї виводиться тип українки, що скинула з себе ярмо темноти й рабства

Наталія Кобринська (з права) диктує своїй секретарці

та готова боротися й працювати — для добра своєї батьківщини.

І в дальшому поході української жінки незабутнім дороговказом буде заповіт для неї Наталії Кобринської:

“Ти крок за кроком, добиватись вищого розвитку людства, поборювати на-задницькі переконання, доказувати силу й спосібність дану жінці природою; пробивати свіжі шляхи в майбутнє”...

Щастя Сучасної Жінки

Модерна жінка народилася в часі схрещення нових суспільних ідей, у добі, коли завмирала культура аристократичного феудалізму а з ним і одиниця та її індивідуальність. Тоді приходили до голосу великі людські маси: одиниця розпливалася в масі.

Ранній капіталізм приносив змагання до суспільного вирівнювання, а відкриття незнаних енергій у природі зменшували значіння мускулярної сили. В слід за тим у виробництві чоловіка могла заступити жінка.

Економічний утилітаризм в погоні багатств трактував людину як робочу силу, чим одночасно розбудив сумління: появляються перші закони про охорону праці жінок і дітей. Звідтіл у же крок до постановки жіночого питання в цілому: після усунення еконо-

мічного визиску — прямувати до політичної рівноправності.

І в суспільних рухах XIX сторіччя, в перспективі щораз більшого значіння людських мас, невідхильно мусіло прийти на чергу дня — жіноче питання. Соціалізм одним з перших звернув на те увагу й шукав союзників у жіночих масах, серед робітництва й тої класи, що була основою його суспільно-політичної акції. Август Бебель, творець і теоретик німецької соціал-демократичної партії, висунув гасло спільноти інтересів пролетаріату й жіноцтва, обох на рівні поневолених.

Розпалені політичні пристрасті заставляли цільних людей тієї доби зайняти становище до т. зв. жіночого питання. Виріс цілий арсенал аргументацій довкруги слушності чи неслухності в

домаганнях жіночої рівноправності. З найрізноманітніших джерел, від біологічно-фізіологічних до філософічно-політичних черпано докази за і проти. Виринала проблема — жіночого щастя.

І поставлено питання: чи варто жінкам змагатися за повну політичну й юридичну зрівняність у правах? Чи будуть вони почуватися через те більше щасливі?

Таким чином справу пересунуто з площини слухності — неслухності, в площину **доцільності**. І пересунуто в спосіб дуже небезпечний, бо з наміром, можливо, довести до добровільної резигнації самих жіночих мас з боротьби за поставлений ідеал т. зв. на той час “еманципації”.

Теза була: нехай і досягнуть жінки засадничі зміни, нехай здобудуть бажаний успіх. Але що-ж далі? Чи не настане тоді дивний стан почуття, що не варто було стільки енергії зуживати, щоб здійснити свій ідеал і не користати з нього? Бо жінки були, є й будуть дружинами й матерями. Не тільки є ними, але й хочуть ними бути і в своїй масі не зрезигнують з нього ніколи. І чи не повториться тут доля людей, що жагучо прагнуть щастя, горячо до нього прямують і кладуть за нього жертви, щоб досягнути його — пережити найтрагічніше розчарування, відчуті марність свого змагання? І чи через те прямування модерного жіночого руху не пішло по зовсім хибній дорозі? Чи не краще замість правно-політичної рівноправності, що по суті речі буде тільки теоретичним ствердженням того факту без можності й потреби його кожного масового здійснювання, поставити це питання в аспекті зовсім іншому й правильному: “справедливий і природний поділ функцій у родині й суспільстві з гарантією пошани для жінки та її достоїнства”?

Приманчивий цей погляд відкидає потребу боротьби й ставить візію санкціонування дотеперішнього становища жінки, відбираючи їй саме хотіння зміни. До того спирається він на незвичайно сильному психологічному моменті: прагнення щастя в жінки.

Котра людина не прагне щастя? Вся людська культура — релігія, філософія, поезія — основані на окреслюванні поняття щастя і прямуванні до

здійснення його в цьому чи потойбічному житті. Ніхто ніколи не був глухим на його зов. Ніхто не пожаліє трудів і зусиль, щоб його досягнути, багато жертвували за нього життям. Прагне його чоловік, мріє про нього жінка, по своєму відчуває його й дитина. Та річ не в тому, що щастя можна прагнути, але в тому, як його розуміти.

Чи є якесь абсолютне, всім спільне розуміння поняття щастя? Без потреби писати про те філософічні трактати, можна погодитися, що такого щастя нема і що це найбільш індивідуальне поняття, найбільше релятивне й найбільше змінне з усього того, що дав людині до того часу світ. Інакше його відчуває людина примітивна, інакше високо цивілізована. Одні його вбачають в цьому житті, другі шукають в посмертному існуванні. Різно його окреслюють релігія, філософія, психологія.

Та не тільки “щасливий стан” душі людини — дуже індивідуальний, але й його розуміння різне в різних стадіях людської цивілізації. До того в великій скалі почувань людської душі можна інколи одні з них заступати другими, цебто одне бажання другим, одне вдоволення іншим, одне розуміння щастя — іншим.

Нічим іншим тільки спробою такої субституції була теорія псевдоприхильників жіночого руху з минулого століття, що і наведено вище.

Як в одиниці так і в людських збірках розуміння щасливості різні, але мають вони одну підставову рису — кожна з них прямує до витворення такого духового середовища, в якому для кожного були б кращі можливості зазнати вдоволення з життя. Щастя збірності — це сума почуття щасливості окремих її одиниць.

Жіноцтво з соціологічної точки погляду має деякі спеціальні круги зацікавлення, що висувають спільні інтереси й спільні прямування. Тому воно теж потребує такої суспільної атмосфери, в якій могло б повністю розвинути всі свої вартості і в почутті своєї повноцінності й корисності для всього людського роду, — творити спільні для всіх цінності.

Чутлива й вражлива натура жінки дуже потребує отого духового клімату, в якому кожна одиниця має рівні мож-

ливості й рівні вигляди в життєвому шляху. І тільки на базі почуття абсолютної своєї рівності — рівності моральної й правної — можливо для жінки зірвати казковий цвіт щастя. Того почуття не можливо заступити нічим іншим, без нього не можливий дальший поступ жінки.

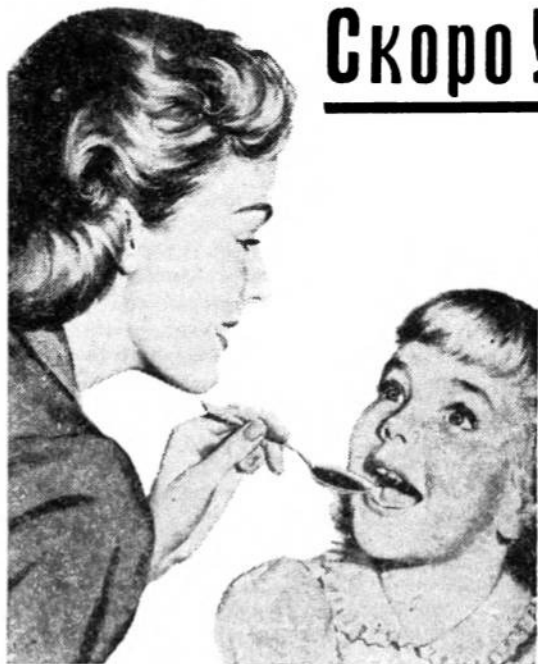
Коли-ж його жінка досягнула, то не на те, щоб задоволитися своєю сатисфакцією й спочити на лаврах. Перед нею дальший шлях творчого зусилля, разом і спільно з усіма іншими працювати для щастя людства, для щастя свого народу і тим самим свого власного. Шлях жінки не закінчився з моментом здобуття повноти політичних прав, з яких може й не всі будуть користати.

Ще в другій половині ХХ сторіччя можна стрінути — і то в жіночих журналах — погляд, що "найважливіша роль жінки — це подобатись чоловікові" або "бути щасливою, це не подобатись багатом, а одному, кого любить, і хто схоче зробити вас щасливою, звільнивши від томлячої погоні за успіхом". Такі індивідуальні погляди є "понадчасові" й вони існували б навіть у згодній ері "амазонок".

Зате в 20-их роках нашого століття Джина Ломброзо, донька звісного італійського кримінолога, піднімала аларм з приводу задалеко посушеної економічної незалежності жінки, яка не зможе погодити професійних обов'язків з родинними. І вона відкликала до аргументів про щастя жінки: "жінка є альтероцентристка і знаходить щастя тільки в посвяті для других". Та цими другими є не тільки члени родини. Ними є власна суспільність, свій нарід. І тут жінка ще певніше може задовольнити притаманне їй бажання — здобувши своє, помагати іншим здобувати краще завтра.

Тисячами літ розвинений і вишуканий материнський інстинкт притупив у ній вістря егоїзму, властивого кожній істоті. Вона щастя своє бачить не тільки в своєму власному індивідуальному задоволенні, але й в допомозі іншим його досягнути. Для того має вона невичерпні можливості в своїй душі, але вивести їх на верх, вижиткувати для добра свого народу, і свого оточення могла тільки ставши повноправною одиницею в своїй суспільності. Тут її призначення і тут її — щастя.

Злагіднює Кашель Простуд Скоро!

Це новий! Зовсім інший! Vicks Medi-trating Сироп на кашель приносить дійсно успішну поміч при кашлях, спричинених простудою! Смакує так добре, що навіть діти його люблять! Він ніколи не шкодить їх малим жолудкам! Тож — щоб злагіднити кашлі простуди для цілої родини, дістаньте новий

VICKS
Medi-trating
**Cough
Syrup**

ВИПРОБУВАНІ ПРИПИСИ

Lake of the Woods Milling

COMPANY LIMITED

Слідуючі приписи печива були випробувані в кухнях Lake of the Woods Milling Co. Ltd., продуцентів Five Roses Муки. Ми є переконані, що вони вам подобаються.

ВИШНЕВІ ТІСТОЧКА

Пересійте разом: 2½ склянки "Five Roses" муки
1 чайну ложочку порошку до печива
½ ложочки соди
½ ложочки соли

Змішайте разом: ¾ склянки смальцю
1 склянку цукру, добре вбитого
2 яйця
2 ложки молока
1 ложочку ванілії, добре вбитої

Змішайте поступенно сухі складники, добре мішаючи.

Додайте 1 склянку змішаних горіхів, 1 склянку покряних дактилів, 1/3 склянки покряних, добре змішаних марашіно вишень.

Зробіть галочки, вживаючи 1 ложки тіста для кожного тісточка. Покрушіть 2½ склянки "корнфлейк", оберіть в них кожну галку: Положіть на добре насмавану бритванку, на верх кожного тісточка положіть ½ марашіно вишні. Печіть в уміркованій температурі (375 ст. Ф) 10 до 12 минут.

ТОРТ "МИРЕКЛ ГВИП"

1 склянка Miracle Whip приправи до салати
1 склянка цукру
4 ложки какао
1 склянка води
2 склянки "Five Roses" муки
2 ложочки соди
1 ложочка ванілії

Пересійте муку, цукор, соду, какао. змішайте воду і приправу до салати. Змішайте разом всі складники. Положіть до бритванки і печіть в 350 ст. Ф. через 30 минут.

ПРИПРАВА ДО ЛОСОСЯ (на 8 людей)

2 склянки пересіяної "Five Roses" муки
4 чайні ложки порошку до печива
4 ложки масла, дрібно покряного
¾ склянки молока

Добре вимішайте, влийте на підстелену мукою стільницю та виробіть тісто в поздовжню форму, ¾ цяля грубости. Вийміть з пушки і відцідіть маринованого лосося (салмон). Розпростріть його на тісто, додайте сіль, перець, дещо цибулі, зеленого перцю і 2 ложки розтопленого масла. Звиніть його, потніть на куски. Печіть в насмаваних бритванках в температурі 40 ст. Ф. через 20 минут. Подавайте з ячним сосом.

ЯЄЧНИЙ СОС

2 ложки масла
2 ложки "Five Roses" муки
1 склянка молока
Сіль, перець і паприка
1 яйце, твердо зварене

Змішайте разом масло, приправу і муку, додавайте поволі молока. Варіть в подвійному баняку аж ствердне, додайте дрібно покряєне яйце.

Вживайте Канадійську Улюблену

FIVE ROSES FLOUR

Через понад шістьдесять років FIVE ROSES МУКА була улюбленою мукою канадійських господинь. За той час господині знайшли повне вдоволення в цій спеціальній мілкості та під кожним оглядом доброти цієї найкращої муки Канади.

FIVE ROSES є комплетною мукою до всього. Вона добра для всіх родів домашнього печива . . . коржиків, тісточок, тортів, булок, булочок та домашнього хліба. А будучи мукою-до-всього, МУКА FIVE ROSES є також дуже економична . . . зменшує кошти домашнього печива. Будьте певні запитати вашого склепаря за FIVE ROSES, збагаченою вітамінами мукою. Він радо вас нею обслужить.

Слухайте Five Roses "Homebakers Quiz" кожного тижня від понеділка до п'ятниці з вашої радіостанції. Чотири вартісні тижневі нагороди та вартісна Велика Нагорода кожного п'ятого тижня. Запитайте свого склепаря про всі подробиці.

**Для кращого вироблення, для кращого печива — вживайте
Five Roses Муку**

ЯК ДБАТИ ПРО ВИГЛЯД

Краса має психологічні передумови. Один з естетиків назвав це “волею краси”.

Бути гарною цього вечора, завтра, за тиждень, чи кожного вечора — це не гаразд. Це результат певного заговору, в якому сходяться винахідливий змисл, кілька переписів більш-менш особистих, більш-менш загально випробуваних.

Один парижський журнал перевів анкету в країні “волі краси”, запитуючи жінку, що спішить; жінку, що має час; модельку для показів моди і акторку. Вислід анкети доказав, що можна бути гарною, коли цього хочеться, та що три-четвертих жінок мають ті самі для того секрети, яких уважають виключно власними, а які є майже ті самі в кожній. Ці тайни зводяться до двох основних. 1. доброї циркуляції, 2. відпруження.

Нижче поданий вибір цих малих “чародійств”. Можна їх собі добирати до вподоби, а навіть найти й відкрити власну рецепту-чудо, що вам найкраще відповідатиме, а ваших приятелів заставить запитатись: “Як вона робить це, що помімо стільки зайнять — так чарівно виглядає?”

Купіль

Якщо можете, після повороту вечором до хати, беріть купіль. Будете почувати себе свіжо й відпружено, а це необхідно, якщо маєте ввечорі зустріти знайомих або провести вечір поза хатою. Залежно від часу й веденого способу життя можна модифікувати купіль:

1. **Жінка, що спішиться**, залишається в ванні 3 хвилини, після чого сушить тіло енергійно, натираючи грубим шорстким рушником для викликання доброї циркуляції.

2. **Жінка, що має час**: занурюється в гарячу воду, до якої вливає кілька крапель пахучого олію. Цілком гаряча купіль спричиняє ввечорі втому. Після 15 хвилин вона зливає зимною водою рамена, груди й руки, при помочі

великої губки або рухомого душу.

3. **Моделька** купається через п'ять хвилин у дуже гарячій воді, після чого примінює нагальний зимний душ. Накінець дуже енергійно натирається рукавичкою тканиною з нейлону.

4. **Акторка** вживає до купелі “пінистого молочка” з кількома краплями спеціального пахучого олію, залишаючись у ванні 20 хвилин, щоб шкіра стала м'яка й делікатна. Для тієї цілі перед тим натирає все тіло спеціальним рідким олієм або легко натовщеним “молочком”.

Відпочинок

Найкраще відпруження приносить лежання навзиск, коли ноги спочивають вище голови. Ось знову 4 способи:

1. **Жінка, що поспішає**, завивається в нагрітий купелевий плащ (пенюар чи кімнатну обгортку), лягає на 5 хвилин в півсмерку з холодним компресом на шлунку й печінці. Повинна старатися не думати про ніщо.

2. **Жінка, що має час**, випиває чашку чаю з цитриною та старається заснути на 20 хвилин. Після того робить кілька віддихів “йоги”, що практикуються в трьох часах: глибокий вдих при втягненні живота, затримати якнайдовше видих, опісля устами й носом видихати. Також дуже вказані кілька рухів гімнастичних вправ; наприклад: лягти на плечі й відкинути ноги далеко за голову.

3. **Моделька**: відпочиває 10 хвилин з положенням ніг вище голови; на очі накладає “охоронні окуляри”, американський винахід: нутро окулярів з плястику вистелює заморожена синя теч. Ці зимні окуляри поборюють мігрень, відсвіжують зім'яті повіки. Цей самий результат можна отримати звичайними компресами з зимної води, або простуженого вивару з ромену.

4. **Акторка**: багато стоїть і має часто набряклі кінчини, тому кладеться навіть на долівці з подушкою під стопами, а тіло завиває в простирало, намочене в свіжій воді з оцтом.

Волосся

Краще є уникати сеансів у фриз'єрській робітні на день призначений на ваш вихід. Слід подбати про зачіску попереднього дня, щоб не виглядати пересадно виготовленою — те, що є противенством до правдивої краси й справжнього чару.

Половина жінок добре зачесаних відвідує фриз'єра раз на 15 днів, поза тим дають собі раду самі, щоб заховати зачіску чисту й принадну.

1. **Жінка, що спішиться**, носить волосся коротке, зачіску невишукану, а на миття й чесання призначає суботу. Добрий стан волосся втримує щіткування його кожного вечора.

2. **Жінка, що має час** (і яка виходить кожного вечора), має змогу для відсвіження зачіски накрутити льюки, скропивши їх легко альоголем. Для неї практично є мати апарат до сушення, що в десяти мінутах може висушити зачіску під сіткою.

3. **Моделька** мусить так давати собі раду, щоб завжди могли "зробити щось зі своїм волоссям". Вона часто й довго щіткує й чеше його. Вона часто міняє уклад зачіски, примінюючи до презентованої сукні.

4. **Акторка**, що має ніжне й мало податливе волосся, мусить не раз відновляти зачіску 2 або 3 рази на день. Вона легко мочить його в пиві, щоб стало пушисте перед укладанням "філь". Вона щіткує волосся дуже регулярно двічі на тиждень у спеціаліста.

Обличчя

Головна засада: після спочинку, гідротерапії, масажів і натирань треба красити обличчя дуже легко й дискретно.

1. **Жінка, що спішиться**, не вживає підкладу, не кладе ружу на лиця, ні шмінки на повіки. Вона кармінує уста й красить брови, натовщує повіки та вважає, що танцювати цілу ніч, сміятися й забавлятися, це три основні чинники "доброї міни".

2. **Жінка, що має час**, робить часто маски на обличчя, після чого розпливлює на нього зільну (квітну) воду. Шмінкуючись, вживає плинного підкладу, який розмасовує, на нього накладає легко дуже пливкий руж на лиця, а біло-зелену шмінку на повіки, темнить її та кармінує уста. Накінець легко пуд-

КУХАР НЕ МІГ ПРАЦЮВАТИ ЧЕРЕЗ АРТРИТИЧНІ БОЛІ

ПАН ІВАН ВОЙТОВИЧ

з 1631 Робсон вул., Ванкувер, Б. К.

написав до нас та розказав нам як дуже він терпів від артритичних болів і болів плечей. "Це був тупий біль увесь час, — він писав — але біль плечей був гострий. Часом біль був у стегнах, часом в м'язах грудей, в крижах або плечах. Минулого серпня я зачав заживати T-R-C's і я з вдячністю стверджую, що я осягнув скору полегшу. T-R-C's дуже мені допомогло і я хочу, щоб і другі терплячі на подібні недомогання про нього довідались".

Спробуйте T-R-C's сьогодні для артритичних або ревматичних болів і ствердіння. Ціна 65ц., \$1.35 у всіх аптеках.

рує обличчя. Шию й рамена натирає легко наоливленою кольонською водою, висушує губчастим рушником та припудровує.

3. **Моделька**, після промиття обличчя косметичним молочком, накладає денний крем ясний. Не вживає ні ружу на лиця ні пудру. Підкреслює вій та кладе ясно рожеву помаду на уста. Вздовж вій зазначає біло-зелену лінію пензлем та натовщує щіточкою брови. Рамена й шию масує олійком, дбайливо витирає, опісля дискретно напудровує. Вона вважає, щоб її обличчя не скидалось на маску, але зливалось гармонійно з шиєю й раменами. Вона уникає дуже вузьких черевиків та тісних наушниць, що часто бувають причиною підкружених очей.

4. **Акторка**, що любить блискучо шмінкуватися, накладає на обличчя м'ялосий олійок, після чого мие милом та літною чистою водою. Під пудер кладе ароматичну теч безколірну, після чого легко пудриться краскою дещо темнішою від своєї шкіри, не забуваючи шиї, рамен і плечей. Шмінкує повіки й

уста, а накладаючи легко олійку або крему довкола очей, дає блиск цілому обличчю. Вона вдягає постелеві краски, коли є змучена, а білу, коли в неї “добра міна”.

Накінець треба додати, що сучасна мода відкидає все, що не дає шкірі віддихати. Геть з наліплюванням і тинкуванням!

Свіжість, квітучість, здоров'я, та блиск молодости дає легке прикрашу-

вання достосоване для кожного типу.

Але ніяка рецепта, найбільше магична, не може заступити відпочинку, сну і доброї фізичної рівноваги. Ніяка шмінка не допоможе, коли шкіра не здорова, коли волосся негнучке й не щітковане дбайливо.

Тому перш за все слід пам'ятати основну формулу: **воля, сон і добре при-
мінюваний відпочинок дають здоров'я,
а з ним гарний вигляд.**

ДІМ

Чи ви щасливі перебуваючи в вашому домі? Чи ваш дім влаштований так, щоб у ньому приємно жити? Чи в ньому кожен чується добре? Чи ваш чоловік ввечері, після праці, вертається до нього з полекшою? Чи ваші діти в товаристві однолітків радісно вбігають до нього, щоб охоче погратись? Чи радо заходять до вас сусіди і приятелі на хвилю розмови?

Так? Отже ваш дім є справжній дім.

А в тім бувають мешкання чепурні й прекрасні, що не є домами. Ви подивляєте в них дорогу обстановку, пишні килими, ніжні й свіжі картини, дорожочі дрібнички, розкладені прецизійно на столиках і поличках, квіти... Та колиб вас запрошено на склянку чаю, ви затривожилисьби: “Пити в такій декоративній мрії?” З такого дому виходимо з деякою полекшою. Бо це не дім, а музей.

Його противенством є дім, в якому ніщо й ніколи не є на своєму місці. Чоловік, вернувшись з праці, з трудом шукає місця для свого одягу на перевантажених вішаках та аж по 10 мінутах знаходить свої пантофлі. Мусить зрезигнувати з миття рук, бо мұшлі заповнені біллям до прання, мило закинули діти. Щоб сісти на фотель, треба його опорожнити з книжок, журналів, торбинки й рукавички (одної!). Радіо попсоване (завжди є щось попсоване). А в якій годині вечеря? Бог знає. Бідний чоловік без утіхи дожидає невдатно зладжену їду на поплямленому обрусі, в товаристві занедбані подруги й дітей з нечистими нігтями. Цей дім то стайня, хлів, то смітник, місце для відпадків. Це не є “дім”.

Бувають ще інші контрасти. В та-

ких мешканнях усе іскриться, блищить мов у зеркалі. Там просувається тільки в пантофлях, курити можна тільки в одному куті їдальні. Щоб сісти в горді, треба винести фотелі з пивниці, а вертаючись, витерти їх на чисто й віднести до пивниці. Щоб написати листа, треба ключа від столика; щоб випити склянку води, ключа від буфету. А зрештою: “Пощо склянку води, коли в 6-й годині вечеря?” — пригадує акуратна господиня. В цей час перериваються всі забави й найбільше пориваючі зайняття. Помимо криків і протестів усе інше відпадає, бо вже 6-та година. Сумно споживається смаковита вечеря на непорочній скатерті. Чи це дім? Чи радше клініка, інтернат, казарма?

В справжньому домі кожен знаходить своє місце. Бо дім є для нас, а не ми для нього. Меблі призначені, щоб ними послуговуватись; вони не є вражливі як ці люди, що їх щобудь ранив і гнітить. Наприклад стіл для дітей не боїться ні чорнила, ні води, ні ударів. Кожний має свій куток, хочби шафку чи тільки шуфляду. Тут кожний має право на респект від усіх і всі мають право жити на свій спосіб: діти, дорослі, приятелі. Бо приятелі це бажані гості, вони не суперники, ні вороги. Тому такий гість ніколи не перешкоджує. Коли господиня на той час порається в кухні, гостя їй в дечому допоможе. Коли не має часу приймати, вона це признає з усмішкою й виходять разом.

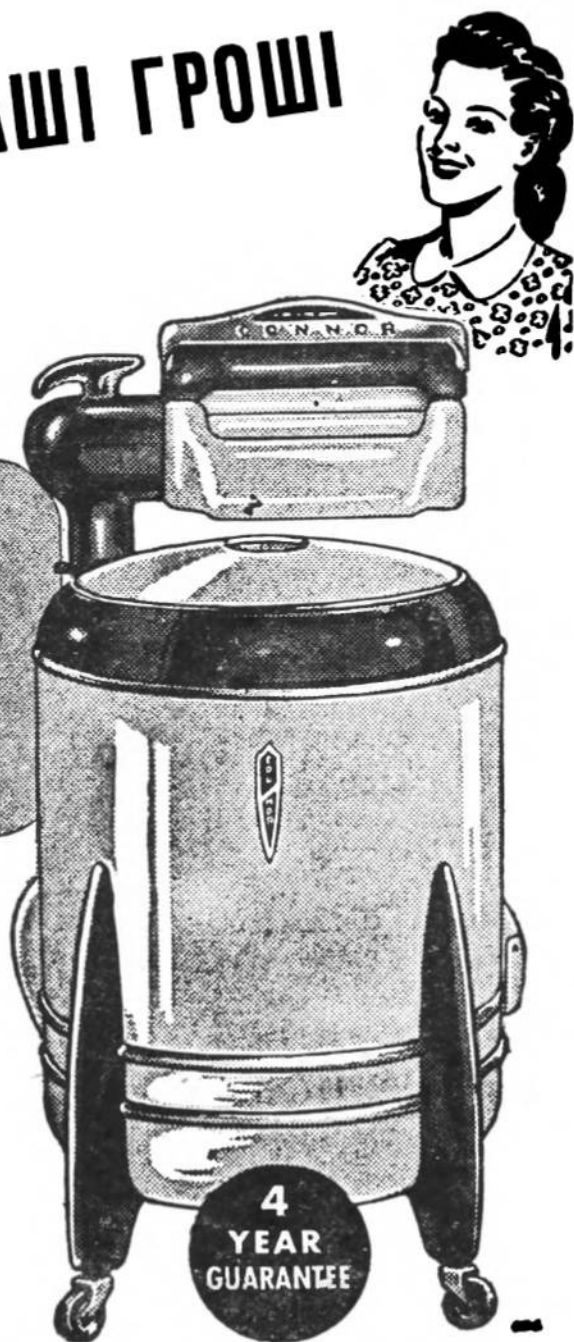
В такому домі приятелі знають, що вони завжди побажані, та що атмосфера його мила й погідна, настроїв господарів — приязний і веселий. Ось чому вони сюди залюбки приходять.

ЗАТРИМАЙТЕ ВАШІ ГРОШІ
при Родині

Машиною до Прання.

**Connor
Thermo**

Малий завдаток доставить Connor машинку до вашого дому і в кількох місяцях ваша Connor машинка буде цілковито виплаченою заощадженням на рахунку з пральні. Від тої пори на протязі 10, 15 так, навіть 20 років ваша Connor машинка буде щадити для вас кожного тижня суму грошей, яка рівняється видаткам звичайного прання. Ви однаково платите за Connor машинку, так чому не мати власної?

Продається на місячні сплати.

Огляньте ці споруди, як і багато інших гарних виробів на виставі у вашому власному склепі, або пишiть за інформаціями до:

WINNIPEG MUSICAL SUPPLY
656 MAIN STREET Phone: 93-7416 WINNIPEG, MAN.

Вмійте Вихіснутати Себе

ДЕЩО ПРО МОДУ, ЕЛЕГАНЦІЮ І СМАК

Добрий смак і спосіб зодягання мають основне значіння для появи й вигляду жінки. Це не гроші роблять вас гарно вдягненими, але психологія й інтелігенція. Джерелом справжньої елегантії є смак, виховання й добра поведінка. Вони є необхідні для розуміння моди, для оцінки себе й довіря до себе.

А все те не є так недосяжним, якби могло здаватися; смак це просто вмільсть вибору того, що найбільше підходить для вашої особовості, що найбільше годиться зі способом життя, який ви провадите.

Приглядаючись гарним взорам, уявляйте себе та завжди майте на увазі, що ексцентричність є рідко гарна. Ї можна подивляти мимоходом на модельці, але не слід її наслідувати. Добрий смак у тому відношенні це перш за все бути собою. Коли в вас волосся ясне, ви не повинні одягатись як брунетка, бо втратите багато.

Відкриваючи власну особовість, знаходите стиль властивий вам сукні, в яких будете виглядати природні й щасливі.

Ні ріст ні туша не рішають про елегантність. Що більше, елегантність не має віку. А мода є на те, щоб кожній жінці додати чару й принади.

Щоб це здійснити, треба оглянути себе в зеркалі, щоб вирішити ваш вік (не обов'язково метрикальний, а той, на який виглядаєте), ваш ріст, вашу будову й форму. Щоб упевнитись, спитайте других, до якої категорії вас зараховують. Тоді й вибирайте такий стиль ваших одягів, що вам найкраще підходить, в якому будете почуватись вигідно, вдоволено, свobodно й приємно. Веселість і свобода це признаки жінки, що вміє одягатись.

Ось деякі практичні поради для прикладу:

Коли ви малого росту, уникайте перш за все засідки "малої дівчинки"

під претекстом дрібної будови. Якщо ви переступили 40 років, треба собі сказати, що стяжка з метеликом у волосся не пробудить в чоловіці інстинкту протектора для жінки-дитини, а лиш його змисл гумору. Якщо ви дрібної будови, вам підходять широкі спідниці, але вузькі в поясі. Якщо ваш стан короткий, носіть вузькі пояски. Коротка шия не дозволяє на великі й високі коміри, ні на широкі рукави. Короткі ноги вимагають приставлючих, а не вільних плащів для підвищення лінії. Слід уникати великих взорів та поперечних пругів на матеріялах. Надмірно високі закаблуки, хоч дозволяють досягти 2—3 сантиметри, деформують вашу силуетку, змінюють положення бедер, похиляють вас наперед. Тільки при довгій вечірній сукні можна носити обуву з високими закаблуками під умовою, що не будуть вас нахиляти вперед. Довге перо при капелюсі не продовжує росту, як це дехто думає; ні, це тільки перо саме виглядає велике. Довжина одягів не повинна бути ні надто довга ні дуже коротка; на день до половини ноги, ввечері короткі вечерові сукні на зразок балерин. В загальному жінок малого росту вважається більше "жіночими" ніж їх високих сестер. Вони можуть носити більше фантазійні зачіски, всі ясні й пастелеві краски.

Коли ви високого росту, тим більше стережіться перед наслідуванням "малих дівчаток". Не хилийте голови, не знизуйте плечей та не випихайте тулуба; перед вибором фасону для сукні треба перш за все добре держати себе в руках, в ході, граціозно сілати не схрещуючи ніг. Помимо довгих ніг і стіп, ви можете мати рухи легкі, зграбні й жіночі. До цього, якщо висока жінка вміє одягатись, вона може належати до найбільше жіночих і найбільше захоплюючих. Добирати лінії рівні, гладкі, молодечі, але не дитячі; за всяку ціну уникати моду школярську, стяжечки в волосся, дитячі зачіски, маленькі білі

комірчики під шию, бліді краски (блакитна, рожева). На день ваші одяги не надто довгі, зате вечірня довга сукня підкреслює маєстатичність вашої високої постаті. Невідповідні для низького росту туніки й драповані сукні для вас є досконалі. Костюми пристаючі з природною формою ramen та вузькою спідничкою вам добре підходять. Коли жакет три-чвертевий а спідничка іншої краски, вони зменшують високість. При повних формах лінії фасонів повинні бути пристаючі, зате без декольтових перебільшень. Вказані теж великі торбинки, сміливі й тяжкі біжутерійні окраси, але стриманість у фантазійних моделях. При тонкій туші не втягаться закоротко, вільні плащі й жакети, костюми крою туліпана, гнучкі з невиразними лініями крою блузки, спокійні краски з живими й блискучими додатками найкраще тоді підходять. З взорів вказані поперечні пруги, що дають враження меншої висоти.

Не треба забувати, що елеганцію часто довершує зовсім мала дрібничка. Свіжо прочищений черевик, упорядковані нігті, чисте волосся й гарна зачіска це нічого не коштує, а без них нема справжньої елегантії. Що більше, найкраща жінка, коли вона занедбана, стається поганою. Не допоможе тоді й найкращий одяг.

Жінка, що хоче бути завжди елегантна, не боїться свого віку. Елегантність, так як жіночий чар, не має віку. В житті людини як і в природі є свої сезони, що приходять на зміну. А в тім нема нічого нуднішого ніж незмінність. Ніщо більше нудне ніж залишатись завжди такою самою. Тому й не треба боятись зміни віку. Зрештою чарівна жінка не має віку. Ніхто його в неї не шукає, вона є принадна й це вистарчає.

З віком повинні рости й старання про наш зовнішній вигляд, зникати занедбання, свіжість, усміх, дбайливість маніфестуватись при кожній появі. Ні зрілий вік ні вчасна молодість не можуть відкидати духа кокетерії. Краса й чар жінок є частиною нашої цивілізації.

Наша молодість є в нашому серці. Якщо ви зумієте ваше серце заховати молодим, ви будете завжди молодими.

Матері співають похвали

JACK and JILL BUCKLEY'S НОВИЙ

Сироп на кашель і застуду
ЛИШЕ ДЛЯ ДІТЕЙ

Нема нічого до порівняння з JACK & JILL сиропом на кашель, який має Вітамін С для скорої помочі на дитиний кашель і застуду. Вироблений спеціально для дітей, він ділає наче магик, є так смачний, що діти з плачем домагаються більше. JACK & JILL виготовлені виробниками BUCKLEY'S MIXTURE, ЩО В КАНАДІ Є НАЙБІЛЬШИМ СРЕДСТВОМ НА КАШЕЛЬ І ЗАСТУДУ, воно є НОВЕ-ІНШЕ і так СКОРОДІЛАЮЧЕ, що воно на протязі ночі віддалює найбільший кашель чи перестуду. Для безпеки своїх дітей ніколи не будьте без флащини JACK & JILL у своєму домі. Це ніколи не заводить.

Продається всюди
лише за 50ц.

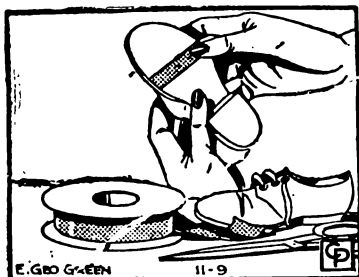

НА ЗАСТУДУ
ГРУДЕЙ

На застуду грудей ви не найдете до перемоги ліпшого масажу від Buckley's Stainless White Rub. Грандіозний співтовариш JACK & JILL.

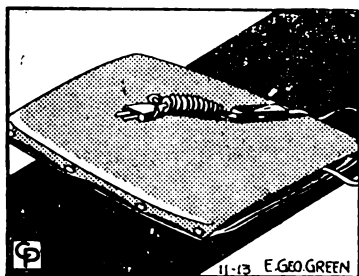
ДОМАШНІ ПОРАДИ

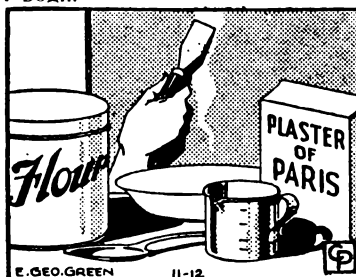
Щоб нові черевинки не посовгувались по заморозі, приклейте через середину підшви кусок липкої тасьми (едгісів тейп).

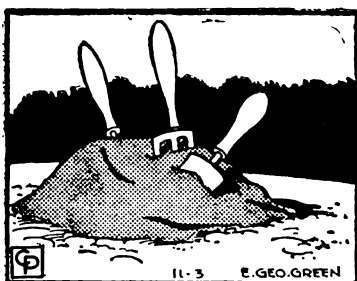
Щоб усунути полиск зі старого убрання, звогчіть його амонією, розпушеною в однаковій кількості води.

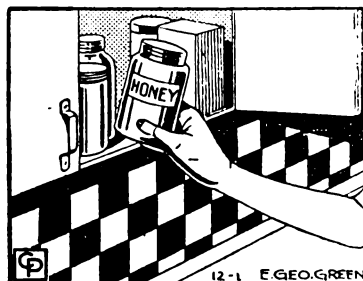
Купуючи електричний ogrівач ліжка, краще купіть такий, що має футерал, який можна зняти і випрати.

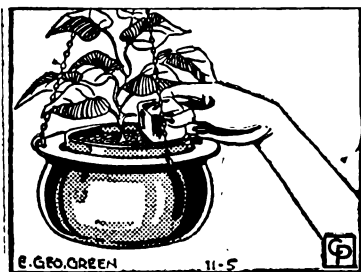
Гіпс не зіпненіє заки ви скінчите роботу, якщо до кожної шклянки додасьте одну ложку муки.

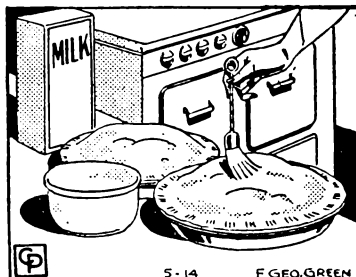
Щоб городничі знаряди не ржавіли, оставляйте їх після вжитку в купі піску.

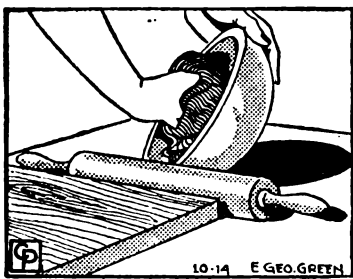
Мід найкраще держати щільно закритим при хатній температурі від 70 до 80 ст. Ф. Відкритий мід тратить свій запах і якість.

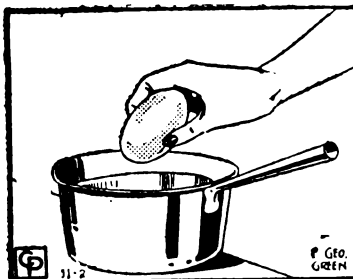
Висячі цвіти найкраще підливати вкладаючи до вазонка губку намочену в воді.

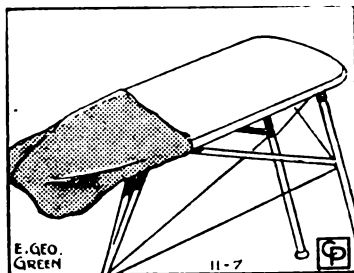
Щоб ваші тіста мали гарний рум'яний вигляд, посмаруйте їх молоком перед вложенням до печі.

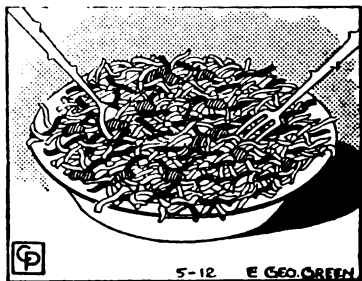
Дерев'яне начиння мийте після кожного вжитку, але ніколи не залишайте його у воді на довгий час.

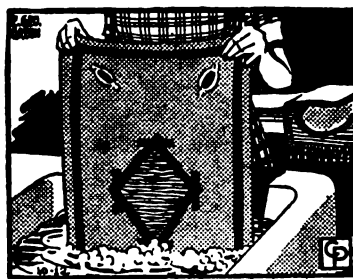
Якщо ви не є певні, щодо свіжості яйця, покладіть його до начиння з водою. Свіже яйце втоне, а несвіже буде держатися на поверхні води.

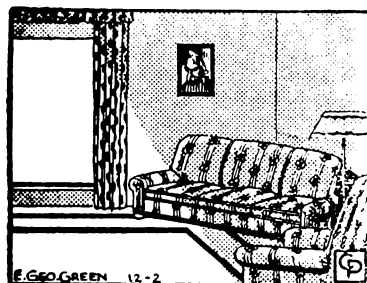
Стіл до прасування буде чистий, якщо після його вжитку на вищий його кінець наложити паперову склепову торбу.

Коли робите "кол-сло", спробуйте вживати червоної капусти для гарного контрасту. Також родзинки і покриті червоні яблука є гарним і смачним додатком до капусти.

Малі коверці можна з успіхом прати дома. Вперед вичистіть їх відпорошником, тоді намочіть на 10 до 15 мін. в літній, м'якій воді, намілюючи кожне найбільш забруднене місце. Переполочіть раз в теплій воді, два рази в літній і висушіть в тіні, здалека від горячі. Витріпайте і вищікуйте ще раз вповні висохнуть.

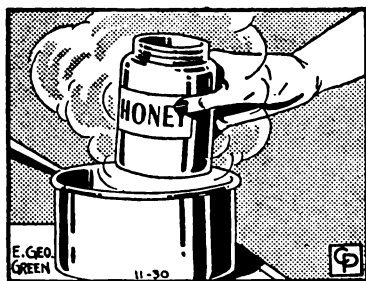
Щоб покриття умеблювання не вилиняло, зберігайте його від прямих промінів сонця. Всі плями полиняння належить негайно усунути.

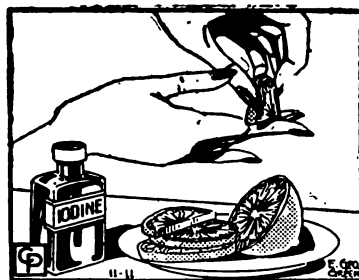
Дуже помічним є електричне світло у вашому сховку на убрання. Світло можна так заінстальювати, щоб воно влучувалося і вилучувалося при отворенні й замиканні дверей.

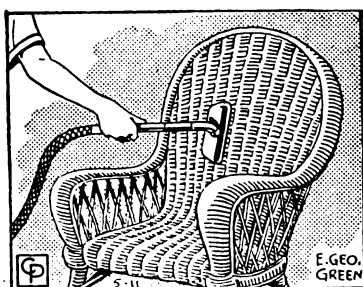
В баняку парового тиснення (прешюр кукер) навіть другорядні куські воловини можна зварити до м'якості в дуже короткому часі.

Скрystalізований мід стане знова плинний, коли бляшанку з медом подержите в теплій воді. Впевніться, щоб меду не перегріти, бо тоді він може втратити смак і краску.

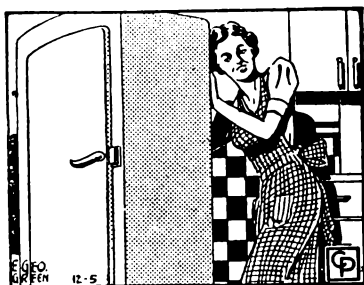
Плями з йоду на руках можна усунути натираючи заплямлені місця шкіркою з цитрини або крайною сирого бараболою.

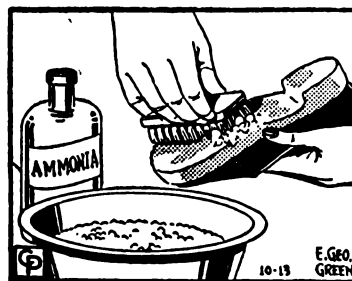
Плетене умеблювання повинно бути часто чищене відпорошником та мите теплою миляною водою, після чого належить його витерти і поставити в продувне місце для повного осушення.

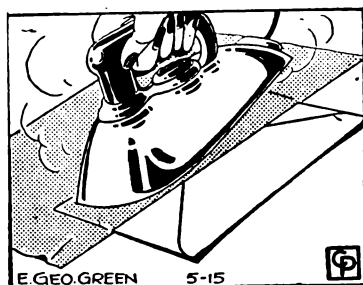
Плястичні склянки до пиття є дуже практичні для дітей. Їх пальці краще схоплюють і держать плястику чим шкло, крім цього вони нерозбивні.

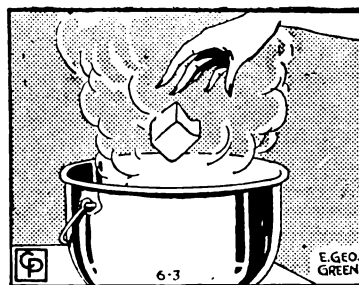
Для влгшення пересування холодильні чи другого важкого мебля для чищення долівки, на-смаруйте долівку біля них грубо милом.

Для вицнення гумових чубковатих підошов щіткуйте миляною водою з малою домішкою амонії, опісля витріть до чиста вогкою шматкою.

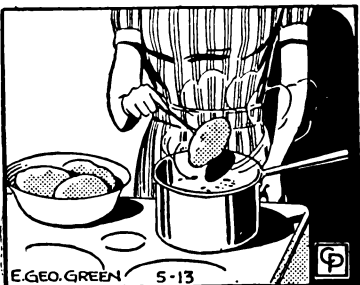
Щоб легко відкрити заклеєну коперту по-ложіть звогчений холодною водою платок на коперту та припрасуйте її гарячим залізком.

Щоб зробити миляний клейок, розпустіть одну частину мила в пяти частях кипятку. Варіть, аж мило розтопиться та прохолодить кілька годин, аж до зціпеніння.

Уважайте, щоб кишень у ваших фартушках не були так розмішені, що зачіпалиб ручки баняків і ринок, або взагалі не перешкаджали вам в домашній праці.

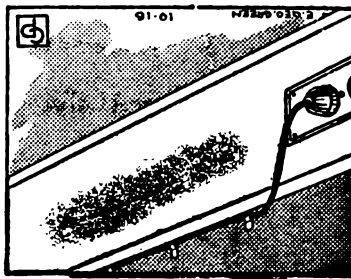
Зимні варені бараболи можна відогріти через вложення їх до гарячої води, а потім положити до теплої печі, щоб поволі припеклися.

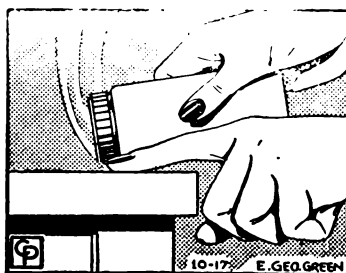
Тіста і пироги куплені в пекарні, якщо вони в щільних пуделках, можна заморозити для пізнішого вжитку. Заклейте пуделко целофаном і вони можуть держатися до 3-ох місяців у вашому заморожувачі.

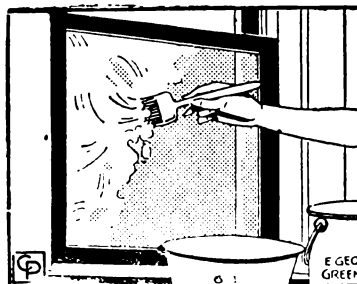
Щоб визбутися написів з мішків від муки чи цукру, наміліть добре ці написи, а потім намочіть мішки в керосині (найкраще надворі) на кілька годин. Пізніше виперіть їх в гарячій мильній воді.

Додаткові електричні каблi повинні бути вткані до втичок — ніколи не закріплювані на постійно. Подбайте також, щоб вони були в доброму вжитку і добре прикріплені до стіни і т. п.

Коли важко відкрутити накривку слоїка, положіть його на середній палець на гладкій поверхні стола та легко вдаряйте по верху слоїка декілька разів. Це звичайно помагає.

Коли малюєте рами вікон, наスマруйте шибі густим милом або водним клеєм. Опісля плями з фарби на шибі легко змивати.

Пластичні торби для покриття убрень є дуже вигідні як дома, так і підчас подорожі. Їх можна набути у вимірах, довжини 45 цалів, 57 цалів і 66 цалів.

Випробувані і Справджені Приписи

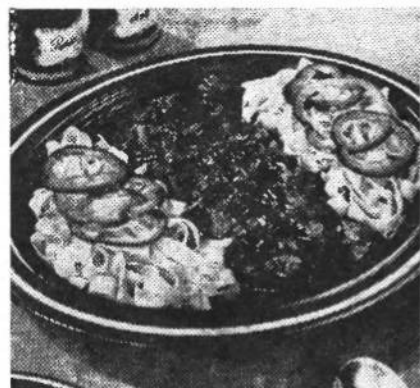
JANE ASHLEY

ВІДДІЛУ ДОМАШНЬОЇ УСЛУГИ

The Canada Starch Company Ltd.

Фабриканти:

Canada Corn Starch — Mazola — Silver Gloss Starch — Benson's Corn Starch — Karo —
Lily White Corn Starch — Crown Brand Corn Syrup — Linit

ТЕЛЯТИНА З ПАПРИКОЮ

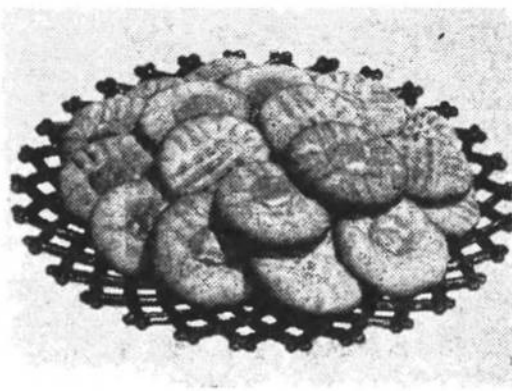
2 фунти телятини	ного в паски
1/2 шклянки MAZOLA Оливи	3 ложки паприки
до салати	2 ложечки соли
1 зубчик часнику	2 шклянки води
4 шклянки (1 1/2 фунт.) по-	3 ложки Benson's або
кришеної білої цибулі.	Canada Corn Starch
2 ложки покрити. петрушки	2 ложки води
1/2 зеленого перцю, покрити-	

Покрийте телятину на 2 цалеві квадратні куски, пригрійте олій Mazola в баняку, насмарованим часником, додайте приправу, воду і телятину. Прикрийте, нехай вариться на ладіному вогні 2 години, аж змякне. Додайте Benson's або Canada Corn Starch, змішаний з 2 ложками води. Варить 10 минут, аж ствердіє. Приправте паприкою, як бажаєте. Дав 6 до 8 подаль. Подавайте з гарячим макороном, легко перемишайте з 2-столовими ложками Mazola.

ШОРТБРЕД КОРЖИКИ

- 1/2 шклянки Benson's або Canada Corn Starch
- 1/2 шклянки спорошкованого цукру
- 1 шклянка пересіяної муки до всього
- 1 шклянка маргарину.

Пересійте разом Benson's або Canada Corn Starch, цукор і муку до великої миски (масло або маргарин повинні бути в хатній температурі). Вмішайте масло в сухі складники ложкою, аж зробиться тісто. Зробіть з нього галочки 1 цаль в промірі. Положіть на неатовщену блиху яких 1 1/2 цали від себе. Сплюсуйте їх виделкою, намочуючи її в гарячій воді, щоб тісто не приліплювалося. Прикрасьте, як бажаєте, яшчями, горіхами, тощо. Печіть при повільній температурі (300°) череа 20 до 25 хвилин, або аж доки береги коржиків не зарум'яняться. Дав 3 до 4 туанни. УВАГА: Якщо вживаєте солодкого масла або маргарину, додайте 1/4 ложечки соли до складників. Якщо тісто дуже рідке, прикрийте і прохолодіть череа 1/2 години.

ЧОКОЛЯДОВИЙ ФАНДЖ

- 3 ложки масла або маргарину; 3 шклянки мілког
- цукру; 2 столові ложки "Крови Бренд Корн Си
- рон"; 2 куски гіркої чоколяди; 3/4 шклянки молока;
- 1 ложечка ванілії; 1 шклянка волоських горіхів,
- згубуша покраних.

Положіть всі складники за винятком ванілії і горіхів до баняки. Варить при уміркованій температурі, постійно мішаючи, доки не закипить. Продовжуйте варити, постійно мішаючи аж до рідкості, або доки частина мішаники не створить галочки, коли її вкинути до холодної води. Здійміть з вогню. Додайте ванілію, прохолодіть до 110° Ф. Вбивайте, аж доки фондж не ствердіє і не стратить своєї пишкучости. Скоро розпростріть, коли прохолоне, в натовщену маслом 8 цалеву квадратну бритваку. Покрийте на квадрати. Дав 25 квадратів (2 фунти).

Полийте на Омлети і Зернові Страви

Ви будете раді, що Ви це зробили... лише Crown Brand з цим чудовим смаком є перфектним засолоджувачем для омлетів і зернових пожив. Він також дуже добрий на хліб або товст і є так добрий для доростаючих дітей.

Наповнює Скорою Харчевою Поживою

Для Десертів, Що Мають Екстра Смачну Вжитковність

Canada Corn Starch — улюблений всіми для приготування густих сосів, тіст і начинок та легких пудингів. Якість та економія це лише дві причини чому Ви завжди повинні вживати Canada Corn Starch.

MAZOLA . . .

Знаменита Для Смаження

Mazola є знаменита для смаження. Mazola додає делікатного смаку для риби, мяса, яєць і ярини. Вона також робить смачними тіста, торти і коржики.

Спомин Про Січового Стрільця

Хочу описати коротко про одного з Січових Стрільців, для збереження його пам'яті. Є він по імені Дмитро Козак, родом з села Коссів, повіт Чортків.

Походив він з бідної родини. Скінчивши сільську школу, став погоничем у дворі. Одного разу побачив його "жонца" коли він не міг скоро ходити за кінями і втік з двору. А тому, що боявся йти до дому, бо знав, що дістане кару ще й від родичів, то пішов до свого стрічного брата, Павла Козака, а той поміг йому дістатися до Відня. Там він учився столярки через три роки за харчі й помешкання.

Дмитро Козак

На початку було йому досить тяжко бо не вмів німецької мови, якої там майже всюди вживали. Та роботу він любив, і з часом, по трьох роках, одержав свідоцтво, яке давало йому право відкрити свою власну робітню. На те він не мав грошей, однак працював далі в тому самому місці, і одержував уже платню. Головний майстер платив йому по чотири ринські на тиждень.

Та при цій праці не довго він був, бо в році 1914 вибухла війна, і він зголосився до військової служби як охотник. Був він ще замолодий, щоб бути покликаний.

Так скоро як зорганізувались Січові Стрільці, він вступив в їх ряди і був з ними до самого кінця.

Знаю з його оповідання, що отаманом був тоді Василь Вишиваний. Це було його приbrane імя, бо з походження він був німцем.

Дмитро служив в австрійській армії до кінця війни. Коли австрія розпалась, і почалась революція, він приїхав був до рідного села тільки на один день, як член розвідки. Не довго потім він прибув до села знову, на дво-тижневу відпустку, і тоді одружився. Його молода жінка не хотіла пустити його, та не могла здержати його. Тоді бились поляки з українцями. Дмитро зібрав хлопців з села і пішов з ними відбирати від поляків наше повітове місто Чортків. Зброю мав тільки він один, а інші хлопці мали ристалі, вила, буки. Жінки йшли разом з чоловіками. Коли прийшли ми під Чортків, довідались, що він уже був здобутий від поляків. Та не довго тривала радість вільної України, бо поляки дістали велику поміч з Америки. Польський генерал Гелер прибув з сильнішою армією, котру зібрав в Америці й Канаді, і ми не були в силі упертись їй. То був нещасливий кінець нашої України.

В війні з поляками Дмитро Козак бився до кінця, до останньої кулі. Десь коло ріки Золота Липа обскочили його поляки несподівано. Хлопці, котрі були з ним, піддались, бо іншого виходу не було. А Дмитро, вистрілявши всі кулі зі скорострілу, скочив у воду, бо не хотів датись полякам у руки. З води вони витягнули його пів-живого і завезли його до Львова, до Бригідок, де він довго лежав хорий, видужуючи від польських ждуюхців.

Аж кілька місяців пізніше я дові-

далася, що мій чоловік живий. Зразу ж в те не вірила, бо всі мені казали, що він не живе, що його вбили або що він утопився.

Поїхала я до Львова, щоб його побачити, але мене до нього не допустили. Сказали мені, що мушу чекати до четверга. Того дня дозволяли бачитися з полоненими в другій годині пополудні. Я ледво діждала того дня. Того дня, в призначеній годині, я була перша коло брами в Бригідках. Розуміється, що я була одна з перших, що туди прийшли, а в другій годині нас, жінок, було там вже кілька сот. Між нами були й мами. Всі нетерпеливо ждали тої хвили, коли отворять браму і ми побачимо своїх рідних. Ті, що були за брамою, також нетерпеливо ждали, бо хотіли побачити своїх мамів і жінок. Вони знали, що вони принесли їм щось зісти, бо власти польські давали їм дуже малі порції харчів.

Коли нарешті браму отворили і ми їх побачили, то ще й до сьогодні не можу забути тої страшної картини. Кажу щирю правду, що мені трясуться руки ще й тепер, коли пишу ці рядки, на згадку про тих нещасних людей.

То не були люди. Виглядали вони наче кістяки. Простягали руки до нас і просили бодай кусочок хліба. Не до кожного з них хтось прийшов. Майже половина з них не мали нікого між нами, щоб прийшли відвідати їх і принести їм бодай кусочок хліба. Кожна з нас, жінок і мамів, принесла повну пошевку хліба і ще щось до хліба. Я роздала половину своїх харчів заки знайшла свого мужа. Він був у другому відділі, який носив назву Шпитальний Відділ. Тяжко було мені його віднайти, бо їх було там дуже багато. Він прийшов до мене, бо пізнав мене скорше ніж я пізнала його. Пізнати його я не могла, навіть і по голосі, бо він цілком змінився.

Плакали ми обоє. Я плакала з радості, бо всі казали мені, що його вже нема, що він убитий. Він виглядав дуже марний і страшний. Мені виглядало наче він встав з гробу.

На відвідини ми мали дві години. Та вони минули так швидко, наче тільки пів години. Тяжко було знову розлучуватися з ним.

В тих клятих Бригідках, у польсь-

De Fehr

**Вартісна
Оферта
за найкращі товари
низькі ціни**

Manufactures of
GILSON
Washing Machines, Refrigerators, Freezers,
Ranges, Furnaces, Oil Burners, etc.

DE FEHR - UNIVERSAL
Freezers and Refrigerators

"BROWN" - "LYSLETT" - "MAJESTIC"
Ranges and Heaters

DOMO & WESTFALIA
Cream Separators

DE FEHR & BUEHLER
Farm Wagons

MONARCH Products
DE FEHR
Grain Crushers, Garden Tractors, Grains
Elevators, Mowers, Pumps, Jacks, Meat Choppers,
Sawing Machines, etc.

See our local dealer or get full particulars from

Chas. De Fehr & Sons Ltd.
78 Princess St. 10970-84th St.
Winnipeg, Man. Edmonton, Alta.

(DEALERS SOUGHTED INVITED)

T-R-C's ПОМІЧНЕ ДЛЯ СТАРШИХ ЛЮДЕЙ

ПАН Т. ДЖ. ГАТВИН
з 173 Денис Ст., Герберт, Саск.,

має близько 80 років і від кількох років терпів від атаків болів м'язів та артикулярних ревматичних болів, снітки і невральгії. П. Гатвин писав: "Болі були особливо гострі в колінах, плечах і крижах, а також в м'язах грудей. Рівнож я мав болі голови. Вважаю себе щасливим, що я знайшов T-R-C's лікарство, яке дало мені давно-побажану полегшу від цих терпінь. Я поручаю T-R-C's усім, що терплять на біль сугавів і кого м'язи так болять, як мене боліли".

Побажану полегшу від болів може також досягнути, якщо ви дістанете T-R-C's, канадійське передове лікарство на ревматичні й артритичні болі та недомогання.

Лише
65¢ та \$1.35

**В УСІХ
АПТЕКАХ**

кій неволі, згинули тисячі наших Січових Стрільців, які воювали і наражували своїм життям за свій Рідний Край, з голоду й холоду.

До свого чоловіка я їздила десять місяців, кожного четверга. Найняла я була два адвокати, щоб допомогли визволити його з тюрми. Я не хотіла опустити його, бо він був страшно побитий. Видно, що поляки боялися випустити його в такому стані, бо це було б поганою для них реклямою.

Та нарешті, по десятих місяцях, його звільнили. Поміг у тому львівський адвокат, Шевчук, який тепер знаходиться в Торонті. Але що це за воля була? Він мусів рапортуватись кожного тижня до польських властей Кожної неділі, коли люди йшли до церкви, Дмитро мусів іти аж на третє село, до Білобожниці. В додатку до того не вільно було йому виходити ніде між люди. От таку то волю дали йому поляки.

Рапортувався він так через більше як рік, аж до того часу, коли його цо-течна сестра виходила замуж і просила його за старосту. Просила я його, щоб не йшов, бо хтось міг заглянути його між людьми й донести про те польським властям.

Так і сталося. Його рідний вуйко, який був поліцаєм при гміні, був також на весіллі. В понеділок, по весіллі, ми ще спали як він прийшов до нас з жандармами і арештували його.

Скільки я наплакалася, скільки я напросилася і наблагалася, щоб звільнили його бо він нічого злого не зробив, та нічого не допомогло.

Як забрали його того ранку, в понеділок, в місяці листопаді, поїхала я з ним на постерунок до команданта просити, щоб він з ним нічого не робив, а командант сказав, що "он пшестомпіл параграф". Коли взяли його тоді, то аж за один місяць я одержала картку, що він у Вадовіцах, у бараках. Туди я вже не могла їхати, бо то задалеко, щоб відвозити йому харчі. Була я тоді вагітна, а також і грошей не мала на такі довгі подорожі. Я посилала йому пакунки два рази, але він їх не одержав. Іншої ради не було. Робила я просьби раз за разом, але це нічого не помагало.

Хтось порадив мені піти до польсь-

кого ксьондза, а він напевно мені може. Пішла я до нього і він дав мені пораду, але знаєте яку? Він виробив польську метрику і сказав до мене: На, пішли це до нього, нехай він це підпише, то зараз приїде до дому.

Я так і зробила — послала ту метрику до чоловіка та ще й в реєстрованому листі, щоб часом не пропала. Метрику він дістав, може тому, що була реєстрована, а може й тому, що сподівалися мати одного поляка більше. А знаєте що чоловік мені написав у листі? А ось що:

"Дорога Жінко: Добре, щось прислала мені той папір, бо він мені придався. Нас тут так мучать, що жиди не мучили так Ісуса Христа. Збиткуються над нами так як колись збиткувалися турки й татари, коли нападали на наші українські села і забирали людей в ясир. Поляки то люди без серця і тому я не можу підписати тої метрики. Краще умру, а поляком не стану. Тут є нас більше як 17 соток українців, але кожного дня нас менше, бо бараки такі, що в них повно снігу надуває. Гонять нас до купання кожного вечера, а по купанні йдемо в тих бараках спати — на голу землю. Хто мас з собою який коц, то до нього всі тиснуться. До раня дехто замерзає — засипляє на віки. Може завтра або позавтра і з мене будуть згортати сніг, але сьогодні я ще живий і пишу до тебе й до дітей. Вони ще не розуміють де їх тато є, то краще мені вмерти ніж вертатись домів поляком".

Як я той лист прочитала, стратила надію на його поворот і на його життя. Я тільки молилась горячо за його здоровля, щоб Бог поміг йому то всьо пережити. Іхати до нього я не могла, бо мала двоє дітей, а третя дитина ще була маленька. Він її навіть ще не бачив. І так я здалась була вже на волю Божу.

Але певно, що Бог вислухав мою молитву. Приїхав мій швагер з Америки і сказав, що поїде відвідати Дмитра в бараках. Я цим дуже зраділа, приготувала пакунок з хлібом і одіжжю, щоб мав бодай в що перебраться.

Швагер поїхав аж до Вадовіц. Тиждень пізніше приїхали вони оба. Яка була моя радість — я не можу й описати.

Питаю я швагра яким чином він дістав його з неволі, хотяй жадної мет-

рики ні просьби не підписував. Швагер сказав, що американські "зелені" все зроблять.

Правда, він був у дуже поганому стані здоров'я, страшенно перемерзлий, але по якомусь часі прийшов до здоров'я. Однак рапортуватися він мусів раз на місяць. Я відвозила його завжди аж на третє село на постерунок, бо йти так далеко він не міг.

Так рапортувався він майже через два роки. Одного разу мій батько каже до мене: Тепер уже ліпше поїхати до Канади. Краще продавайте те що маєте і їдьте туди.

Так ми і зробили. Року 1926 ми приїхали сюди, до Канади. На початках працювали по фармах. В році 1930 стало тяжче за працю бо всюди була посуха. Мій чоловік почав працювати для компанії Сіпіар. Роботи було мало, але на життя нам вистарчало. Працював він до 1947 року, а того року помер нагло на удар серця.

Ось і на тому закінчую свій спомин про мого покійного чоловіка, який був, думаю, добрим українцем, бо воював за волю свого народу, і за те заплатив своїм життям передчасно.

Його дружина Тетяна

НАШ НАРОДНИЙ ГИМН

Ще не вмерла Україна,
Ні слава, ні воля,
Ще нам, браття молодії,
Усміхнеться доля.

Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонці, —
Запануєм і ми, браття,
В нашої сторонці.
Душу, тіло ми положем
За нашу свободу
І покажем, що ми браття
З козацького роду.

Та як станем разом, браття,
Від Сяну до Дону, —
В своїм краю панувати
Не дамо нікому.

Чорне море ще всміхнеться,
Дніпро ще зрадіє,
Ще на Галич, Буковину
Доленька наспіє.
Душу, тіло ...

Сильна воля, праця щира,
Ще свого докаже,
В Україні ще ся волі
Пісенька розляже.

За Карпати відобеться,
Згомонить степами,
Україна славна стане
Поміж народами.
Душу, тіло ...

З наших предків кожу дерли,
На паль їх вбивали,
А таки нас не пожерли
Вороги зухвалі.

Плила кровця, червонила
Степи і могили —
Наші груди запалила
Огнем волі й сили.
Душу, тіло ...

Що козацтву не удалось —
Те нам довершити,
Ворогів десь тільки взялось —
Треба їх провчити!

Рідний краю, Україно,
Благослови діти,
Йдем за тебе, за єдину
Боротись, терпіти.
Душу, тіло ...

МОЖУТЬ БУТИ СПОКІЙНІ

Сідає чоловік з своєю жінкою до вагону в потязі. Нараз жінка каже до нього:

— Ох, Іване, вертаймося чимскорше до дому бо я забула виключити електрику з залізка. Напевно буде пожежа у нашому домі.

— О, не бійся, дорога. Я якраз тепер пригадав собі, що перед відходом з дому я забув закрутити воду в умивальні.

С. Ковбель

БЛУД

Ви певно знаєте, що таке блуд.

Не той блуд, що то в письмі чи в рахунках! Ні. Такі блуди трапляються в хаті, коло стола, при світлі, та й не тільки людям розумним, а також навіть дітям у школі. Про такі блуди нема що багато говорити. Звуть їх ще й часом чортиками або жидиками, хотяй це даремна на бідного чорта чи на жидка напасть. Чорт такими дурницями не бавиться, хіба що так жартом перемінить часом букви і вийде таке, що хоч смійся або і плач.

От, приміром, я оце недавно бачив напис на одній пекарні на Доферин вулиці: "Купуйте русский хлів".

Або і таке: Хто був або і є в Вінніпегу, то певно нераз приходилося йому зайти там коло міського ратуша в те місце де і цар ходить пішки. Там на дверях до недавна був напис побіч англійського також і по нашому, бо в такому місці треба знати розпорядки всім, не виключаючи і тих, що то по тутешньому ані в зуб. Там було по англійськи: "Ду нат скреч мечес он да валс". А по нашому якийсь дотепний переводчик, певно жидок, написав: "Ні шачкати мериками по свінях". От і вийшло таке, що люди називають блуд.

Трапилося і вам певно нераз щось подібного встрілити, але наша пословиця каже: Хто не робить блудів, той і нічого не робить. От така перевірка нас заспокоює і дозволяє нам робити блуди.

Та не про такий блуд я хочу вам розказати, а про такий що то буде водити вас кругом вашої власної хати цілу ніч і в двері не потрапите.

Може вам коли будь в житті траплялося спати на печі? Бо мені це траплялося. Пробудишся і хочеш злізти, а тут десь лихо взяло запічок. Мацаєш кругом і відсуваєшся на середину, щоб не впасти, аж тут нараз: Грим! Опинишся аж на долівці. Та це тільки на печі. Гримнув головою до чого там, свічки засвітяться в очах, але хоч зна-

єш де ти є; а в лісі вже не те. Нераз і не два свічки засвітяться як лопнеш чолом об деревину і все таки не збагнеш де ти.

А от послушайте:

Зайшов до мене покійний Стефан Басістий. Я ще жив у тій першій хаті на "Гомстеді" що то зачиналася вязкою осоки.

Перекусили що Бог дав, закурили тай говоримо про це й те. Зайшла бесіда про блуд — як то недавно я вертав з ліса і ніяк не міг знайти своєї хати. Я оповів як то я ходив довкола хати, був вже нераз зовсім близько, бо опісля бачив свої сліди, та Стефан ніяк не хотів мені вірити. Смішно йому було, що я вже не малий і не дурний, а в такі небелиці вірю.

В мене недалеко хати росла смерека. Стара, височезна, що в трое переросла ліс, що був кругом. Обросла зеленим віттям аж до самої землі. А груба, що хай сховається Ріфка на Юклід, що то продає тайком з під запаски горівку.

Ту смереку я жалувал рубати, бо це був може одинокий живий свідок колишньої величі канадійського ліса. Якимось чудом вона спаслася від вогні, бо була на поляні. На неї я все здалека міг орієнтуватися куди мені до хати. Але тільки в днину. В ночі, а ще в темну, не можна було її побачити.

Попри те я мав на думці ще і те, що колись вона може стати в пригоді. Колиб хто заблудив в лісі, то в ночі тільки запалити ту смереку з низу і вогонь скоро вихватиться на самий верх, та наче смолоскип освітить околицю та покаже напрям до моєї хати. Це розказав я і Стефанові.

Вийшли ми на двір, поглянути чи нема де зайчиків. Стефан мав зі собою рушницю. Вже смеркало.

На поблизькому корчі Стефан побачив дику курку. Прицілившись, вистрілив, курка скотилася на землю. Стефан подав мені рушницю і пішов підняти

курку. Я тимчасом вернув до хати, щоб засвітити каганець.

Та хто з вас коли стріляв в курку, той знає. Курка, як звичайно, впала з корча і побігла в корчі, а Стефан пішов її шукати, та мені і байдуже.

Я вже тоді був розжився і на старий ogrivach. Ну, й вигода це була! Продер у верху буди стріху, обліпив розмороженою глиною, пустив туди руру і аж на душі повеселішало. Як вечером засвічу і запалю, то куди там ті панські сальонові приємності? Хай сховаються ваші форниси, піяна, чи вибивані мягкі канапи! А думки так пливуть одна за другою, що хоч сядь тай пиши книги. Не даром то наші письменники втікають у гори та в лісові гущі. Чи думаєте, що вони ідуть туди слухати солов'їв? Де там! Вони втікають від усяких похвал, від листоношів, що то кожного дня приносять їм цікаві відомости, що той а той вексель буде завтра платний, або що квартира вже третій місяць не плачена.

А при тому жінка, хоч і письменна, та мало розуміється на поезії, а все носить зі своєю щоденною прозою та економією. А як ще є в додатку кілька тих замурзаних ангелят, що то лізуть до тебе з своїми питаннями, як адвокати на суді, то ти вже і не тямий хто з вас розумніший.

Тут уже, брате, не так. Тут думками аж до самого неба досягнеш. Хоч співай, хоч танцюй, а хоч і плач, то ніхто тобі не помішає.

Так я собі задумався тай думаю: Пощо то Господь сотворив таку роскіш, такий рай на землі і не дав його людям? Чи ж дикі звірі тай ті птиці небесні більше собі заслужили ласки ніж люди? Навіть от-така марна дика курка... Ах, правда!... Курка!... Стефан пішов і не вертає. Деж це він?

Виходжу на двір і кличу: Стефа-а-не!... Не чути нікого. А луна йде лісом далеко, як знаєте. Та ще в ночі.

Пішов я до хати, взяв стрільбу, заложив набій... Бах!... По лісі розлилася луна, пішов відгомін лісами. Бахнув ще раз, наслухую, не чути нічого. Тихо.

Що тут робити? Треба взяти світло, може знайду слід. Та де там. Слідів всюди багато і так помішані, що ніяк не розбереш. Бож то і я сам недавно

Ось — від неї аж промінює здоров'я та ЖИТТЯ

... і чимало краси

Не завидуйте їй її краси та доброго здоров'я! Присійте собі це все, як це роблять тисячі блідих, недокровних, анемічних людей — за поміччю Рожевих Пігулок д-ра Вільямса.

Оживлюючи та збагачуючи ваш кровообіг, Рожеві Пігулки д-ра Вільямса можуть повернути вам це здоров'я, енергію та життєву радість — вже за яких 30 днів. Тож зачніть вживати їх ще сьогодні! Поверніться до "рожевості" за поміччю

DR. WILLIAMS PINK PILLS

бродив сюди. Може щось недоброго -- з вовками або з медведем стрінувся? Всякі думки шибують. А минуло вже добрі дві години від коли Стефан пішов за куркою.

Стало мені так тяжко на душі і навіть страшно, що сам не знав що почати. То певно не була курка а сам нечистий. Підслухав, певно, як то Стефан насміхався з того, що я оповідав і перекинувся куркою, щоб заманити його в ліс.

Одинока надія ще на мою смереку. Жалко мені її. Вона певно затимила ще Колумба старого. Я заздалегідь вже кругом неї повищивав корчі і хабузя, щоб вогонь часом не закрався. Гілля звисало до землі так густо, що з великим трудом можна було хіба на животі просунутися до її пня.

Я з охотою бувби радше свою хату запалив, сам на снігу сіпав, відрікся всіх тих вигод, ніж знищити таке ве-

личне діло природи. Та дарма. Приятеля більше жалко. Але хто знає чи може що? Чи побачить він той мій величавий смолоскип? Але що буде то буде, треба пробувати. Якщо він ще на ногах, то і за кілька миль побачить і прийде.

Назбирав я оберемок сухого хмизу, запалив таки в руках і обчеркнув вогнем кругом смереки, мов чарівник корову на святого Юра, щоб відогнати відьму.

Господи! Як шарахнула полумінь в гору, аж лячно стало. Досить що сама деревина була в трое вища від самого звичайного ліса, а то полумінь піднялася ще раз так високо стовпом. Довкола стало ясно як у день, а я сам виглядав як маленький червачок побіч такої величі.

Горіло може не більше як п'ятнадцять хвилин, і помалу стовп полуміні почав опадати в низ. Врешті шум притих, тільки ще декуди по віддалених галузках блимнув вогонь, тьма почала помалу залягати кругом, тільки купи сухого чатиння на землі горіли ясно. При тому світлі я побачив як з моєї любшої деревини остався тільки чорний обсмалений кістяк.

Мене мимоволі обілляли сльози. Ви може і не повірите мені, бо ви може і не мали ніколи щось такого казочно-величавого і знищили його своїми власними руками. То і не вірте, але я знаю, що і за рідною ненькою так не плакав.

Постояв я так може з пів години, сумуючи, і пішов в хату. Засвітив каганець, підкинув у піч ковину, сів тай задумався.

Як довго я так думав, не знаю. Може і задрімав, аж чую а мій Стефан сунеться боком у двері.

Кинувся я до нього, немов рідного батька з гробу побачив. Сльози і мені і йому стали котитися по лиці.

А деж ти був? — питаю.

От, краще не питай, — каже Стефан. — Як побачив я твою свічку, тай то за плечами в мене, то мов на світ народився. Біг навпростець на вогонь, що духу стало. А як вже згасло, то я, боячись, щоб не згубити напрям, не обминав ніяких перешкод. Ось як одержу порвав на корчах і вивертах. Навіть шапки не піднімав як злетіла, бо бояв-

ся що змилю. Так я вибіг прямо на твою обсмалену смереку. Жаль стало такої пишної деревини. Спасибіг тобі!

Ранком вже ми оба пішли слідом шукати шапки і знайшли її на четвертій милі від дому.

От вам і блуд. Ви певно будете сміятися? Смійтесь на здоровля, та тільки сохрани вас, Господи, збитися з стежки в канадійському дрібному лісі, де не знаєте околиці. В сотні кроків завширшки будете ходити з вечора до ранку а з ранку до вечора, втопчите стежку біля стежки а на край не вийдете якщо хмарно та сонця не видно. Обійдете тільки один корчик, то ваш напрям вже пропав.

Памятаю як мій дядько, ще там у селі, водив воли з возом повним гарбузів цілу ніч і не міг виїхати на дорогу. Аж над ранком випряг воли і пустив їх. Воли вийшли просто на дорогу і попрямували в село, а він за ними. Як зійшло сонце то знайшов свого воза таки за селом на своїй ниві.

(1915)

ДУЖЕ ПРОВИНІВСЯ

Одного советського громадянина засудили в Москві на заслання на Сибір. Проситься він перед МВД, щоб заслати його ще далше на схід.

— Чому? — питають його.

— Бо я провинився супроти Кремлю більше ніж ви думаєте.

— Добре, що признався. Поїдеш до Владивостоку, аж на сам кінець Советського Союзу, — кажуть йому.

— Товариші судді, — каже засуджений, — але я таки аж дуже провинився. Чи не можнаб так ще далше на схід?

ЦЕ НЕ ВРАХОВУЄТЬСЯ

Судять одного цигана за те, що не вийшов на працю в колгоспі.

Суддя: Скільки тобі років?

Циган: Та, прожив всего лиш тридцять років.

Суддя: (З обуренням) А чомуж то в протоколі записано, що тобі вже тридцять-пять років?

Циган: Та так, але я був пять років у колгоспі.

ДАЙТЕ МЕНІ ОДИН ТИЖДЕНЬ, А Я ПОПРАВЛЮ ВАШЕ ЗДОРОВ'ЛЯ ТИСЯЧІ НА ЗАХОДІ ВІДЗІСКУЮТЬ ДАВНЮ ОХОТУ, СИЛУ І МІЖ- НІСТЬ ВЖИВАЮЧИ ЦЬОГО НОВОГО ЛІКАРСТВА.

В. Н. Quarrel винайшов САРНАК. Лікарство
не є правдиве без його підпису на картоні.

Ревматизм, артеризм, невричні болі, недомагання жолудка, гази, затверджен-
ня, брак життєздатности, анемія, завороти і болі голови, недомагання нирок і
печінки, безсонність, нервовість, лихий апетит.

Скора полегша на котрийнебудь з повищих симптомів. Чим скорше
почнете заживати САРНАК, тим скорше будете краще почуватися.

Пан Р. Пітгарт, з

Діл Ков, Б. К.,
терпіла на без-
сонність і за-
гальне змучен-
ня. Він пише:
"Після вживан-
ня Сарнак че-
рез один тиж-
день я почув-
вся багато
краще а тепер
я встаю кожного
ранку а щора-
з то кращим
почуванням".

Панна Кей Бітті, з

3137 Іст 27-ма
пул., Ванкувер,
Б. К., пише:
"Через 12 років
я не могла їсти
ані спати влас-
тиво а приво-
ду нервовості. Ні-
що мені не по-
магало, доки я
не спробувала
Сарнак. Тепер
я сплю і їм
краще".

Тисячі других в Канаді, що тер-
плять на якісь менші недомагання
печінок і нирок, жолудкових забу-
рень, відживчої анемії, переконан-
ються, що Сарнак є дуже помічний
на болі і слабості.

ТАК, ВИ ПОВИННІ СПРОБУВАТИ САРНАК

... як це зробили тисячі других в
Канаді, які терплять на ревматизм,
невротичні й артритичні болі, сая-
тику, болі в крижах, ламбого або
невральгію, деякі недомагання ни-
рок і печінки, напади запаморочен-
ня, анемію, брак життєвості і нер-
вовість, спричинені цими симпто-
мами. Сарнак є так помічний на
болі й недомагання і загальне ос-
лаблення, що ви почувете виследи
як на проглаті кількох перших
днів.

Своє замовлення висилайте до:

UKRAINSKA KNYHARNIA

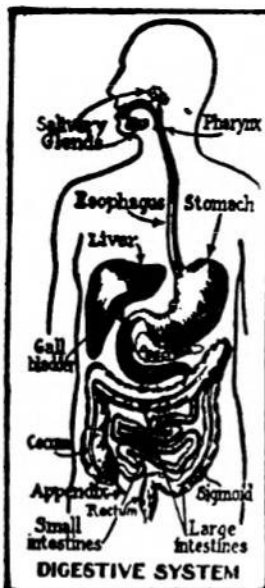
660 Main Street

Winnipeg

Внутрішнє лікарство

Sarnak

\$1.35 за фляшку.

Пані С. Е. Лайонс з

Бердет, Алберта,
яка має 74 роки
життя, каже ось
що про Сарнак:
"Після вжи-
вання Сарнак
через два міся-
ці, я цілком
позбулася до-
кушливих ар-
третичних бо-
лів. Сарнак по-
міг мені від пер-
шої дози, тепер
я не обійплю-
сь без нього."

Не будьте ані одного дня без
цього великого винаходу серед
ліків.

Copyright 1951 Sarnak Ltd. Adv.

Проф. М. МІЛЛЕР

Могила Князя Святослава

Ниже порогів та вище острова Хортиці, Дніпро творить коліно, яким огинає високу гору, що знаходиться на лівому березі. Ця гора відокремлюється від степу двома балками. В зв'язку з будівництвом 1927 року цілої низки металургічних заводів, переводилися великі земляні праці, що мали своїм завданням знести всю верховину гори і зробити тут цілком рівну площу. Працювало понад 2,000 грабарів з кіньми. Так як вони в процесі праці руйнували значну кількість історичних пам'яток, то сюди було надіслано кілька наукових робітників зі складу Дніпрельстанівської археологічної експедиції Наркомосу України, для догляду.

Оглянувши верховини гори, площею коло 4 кв. км., археологи виявили тут на поверхні та позначили на пляні понад 80 більших могил, з яких інші сягали до 8 метрів височини. На самому вершку гори було виявлене якесь чудне спорудження, подібне до якогось давнього оборонного укріплення. Воно складалося з валу, насапаного з дикого каменю, в формі прямокутника, з одним вигнутим дугою коротким боком. Але-ж до городища споруда не була подібна; бо навкруги валу не було рова, а в самому валі не було ніде перерви — воріт. Вал очевидно уявляв собою колись невисоку стіну, складену з каменю на сухо. Від часу та стінка розсипалася і уявляла вже собою лише смугу з каменю, до 1 метра завширшки, та лише 20 см. заввишки. Ясно, що це було або укріплення, зроблене незвичайно поспішно, а тому й якогось нечуваного вигляду, або культова споруда, пов'язана з якимись діями та ідеологічними уявленнями.

Дослідження цієї пам'ятки було доручено археологові В. Гринченкові. Він перекопав вал у багатьох місцях на всьому протязі поперечними траншеями. Поміж каміннями та землею скрізь

траплялися залізні три-гранчасті стрілки та фрагменти сірої пізно-аланської кераміки, яка датувала спорудження валу 7—9 століття. Всю площу обмежено валом, коло 3,000 кв. метрів, дослідник розподілив її на дво-метрові квадрати, які систематично і розвідував. В північній частині площі, напроти короткого вигнутого боку вала, було знайдено так зв. "Кічкаський скарб", що не мав на поверхні ніяких ознак. Тут, при дослідженні, було помічено в бур'яні невеликий камінь, що ледве помітно висувався з землі, але сам собою потрапити сюди не міг. Відразу-ж тут були розпочаті обережні розкопки та обстеження всієї площі навкруги каменю. В такий спосіб було виявлено ще низку каменів, що знаходилися під землею на 10—20 см. Каміні були розташовані під землею в формі циркульного кола, діаметром на 10 метрів. В лінії того-ж кола було знайдено яму круглу, завглибшки коло 2 метри, що була забита всуціль до самого краю каменем-дикуном з землею. Між каміннями зустрічалися залізні стрілки. На дні ями було знайдено під камінням уламки обгорілих людських кісток. Також і на камінні було помітно сліди вогню.

В лінії того-ж кола, лише на 20 см. від поверхні, було виявлено держакі трьох залізних шабел давнього типу, що стреміли сторч. Як виявилось дальшими розкопками, тут знаходилася друга, менша яма, діаметром до 70 см., та взаглибшки над 1 метр. Ту яму було всуціль забито великою кількістю металевих речей, а тоді проткнуто з гори й додолу наскрізь трьома шаблями. Відтак ця схованка була заворожена. Шаблі мали скрати того, хто на той скарб спокусився. Поміж іржавими залізними речами скарбу, по місцях блищали золоті речі. Скарб було обкопано навкруги і цілком, нерухомо, переміщено в відповідну чималу скриню з гру-

бих дощок. В такому вигляді, під збройною охороною, скарб у скрині на вантажному авті було приставлено до Катеринослава. Тут у музею спеціальна комісія, помалу і поволі, одна по одній, розібрала всі речі скарбу, записуючи кожну річ в протокол та реєстр. Після того майже всі речі скарбу було зміряно, описано і по кілька разів фотографовано. Для збереження скарбу придбали особливий сейф — тяжку залізну шафу.

Знахідка скарбу зробила на той час таку сенсацію, що з Харкова приїздив оглядати його тодішній советський уряд України в повному складі.

В скарбі виявлено було 50 залізних стрепен, 20 залізних удел, багато пряжок та колець від кінських уборів, кілька пар стрепен та кілька удел були орнаментовані золотою та срібною насічкою. Далі в скарбі було до 1,500 золотих речей, майже виключно в вигляді різноманітних золотих бляшок та грудок від стопленого металю. Бляшки були всі орнаментовані різними візерунками, найбільш опуклими пів-кульками

і зроблені штанцями. На форму були округлі; опуклі; квадратів, прямокутні або прямокутні з одним виокругленим боком. Всі ті бляхи та бляшки уявляли собою прикраси до кінського та людського убору з ременів. Були поміж бляхами і золоті кільця та обійми до піхов від шабел. Була також щира золота смуга, прикрашена витискуванням рослинним орнаментом — обкладинки горішньої частини сагайдаку. Були також і інші золоті платівки різної форми та розміру — очевидно обкладинки луків, сидел та іншого військового приладдя. Майже всі речі мали сліди перебування в вогню, а багато було частково або цілком стоплених, іноді просто в вигляді золотих бульб та крапель. Зі срібних речей найкраще зберігся лляний та оброблений карбиком — орел, завбільшки в голуба. Ноги йому обкручував змії, який, підвівши голову, гриз орла в серце. Це відома з клясичної давнини алегорія — боротьба сили з хитрістю. На лівому крилі орла — кругле візантійське клейно, а на грудях великими літерами вирізано

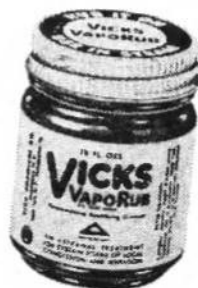
Погано почуваєтесь з приводу простуди?

НАТИРАЙТЕ VICKS VAPOR-RUB

Він загриває — злагіднює біль — помагає Vicks VaporRub починає приносити полекшу так скоро! Влегує кашель . . . звільняє напругу м'язів і біль . . . Завсіди вживайте спокійного Vicks Vapor-Rub — славного на цілий світ ліку для терплячих на простуду!

Vicks
VapoRub

“петроу”. Цей орел уявляє собою наверхок стяга когорти або легіону якогось візантійського воєводи Петра, можливо команданта імператорської гвардії. Друга, також плястична фігура, такого-ж призначення, виобразала собою лева, від якого збереглася лише голова, решта-ж була стоплена. Чимало було й інших срібних, частково стоптаних або поломаних речей, з яких більшість — церковне начиння, кадила, чаші, дискоси і т. п. Всі речі кічкаського скарбу, окрім шабель та стріл, візантійського виробу 9—10 століть.

Кічкаський скарб не був ніде опублікований. В 1937 р. В. Гринченко був заарештований і десь загнаний в безвісти. Разом з ним загинули і всі описові матеріали скарбу, що в нього знаходилися. пляни, численні знімки, кресленики тощо.

Кічкаський скарб малює нам таку картину: якийсь воєвода, десь з Наддніпря, в 9—10 ст., ходив походом на Візантію і, зібравши чималу здобич вертав до дому. Тут, біля Дніпрових порогів, він умер і був похований на високій горі, за обрядом, яким ховали тоді князів та великих воєвод. В одній ямі було спалено його тіло з усією зброєю й убором. Сюди-ж у вогонь дружинники кидали йому на той світ золоті прикраси, срібні речі та залізні стріли. Після спалення — решту було закопано в другій, меншій ямі. Могила заворожено шаблями, та зверху зарівняно, щоб не лишалося від неї ніякого сліду.

Ці археологічні показники дають повний збіг з історичними свідченнями. Візантійський імператор-письменник 10-го ст., Костянтин Перфірегет, описуючи великий шлях з Варяг в Греки по Дніпрові, яким ходили стародавні руси до Візантії, про цю місцевість, зараз нижче порогів, пише, що на цих місцях знаходяться печеніги та нападають на русів. Рівнож і наш літопис сповіщає: “В літо 6480 (972) і приїде Святослав в пороги, нападе на ня Куря, князь Печеніжський і убиша Святослава”.

.Гора нижче порогів, на якій було знайдено Кічкаський скарб, домінує далеко над долиною Дніпра, і над всією довколишньою місцевістю. З її вершка розгортався незабутний краєвид, на північ — відома в історії Крарійська переправа через Дніпро, острови і балки з

лісами, аж до порога Вільного. На південь — також історичний острів Хортиця і Дніпрові блукви вкриті лісами, що звалися в запорожців Великим Лугом. Течію Дніпра видно було в обох напрямках на десятки кілометрів, і нема ніде кращого місця для догляду за Дніпром, як не було кращого місця для засідок та нападу, як на долині, під горою, де люди перед порогами висідали на беріг та витягали човни. Цей збіг природних умов з показниками археологічними та літописними, наводить на думку, що Кічкаський скарб уявляє собою ніщо інше, як могилу князя Святослава, рештки якого після його загибелі було поховано потай та в ночі дружиною на горі.

Святослав уявляє собою одну з найбільших і найцікавіших постатей з нашої ранньої історії, ще не досить вивчену і висвітлену наукою. Це був не просто князь-лицар або князь-завойовник, як його часто характеризують. Завдяки своїм великим здібностям організатора, войовника і державного мужа, Святослав, князь маленької і ще не сформованої держави, в далеких походах розбив Болгарську державу на Волзі та Хозарську на Дону. Походами на північний Кавказ він розбив Ясів та Косогів і розсунув межі своєї держави аж за Кубань. В наслідок того сюди сунула українська кольонізація і тут виникло тьмутороканське князівство, велике торговельно-промислове місто Саркел на Дону, Руський порт на усті Дону, та багато поселень. Походами на Дунай Святослав погромив дунайських болгарів і так потрусив найбільшу в ті часи в Східній Європі державу — Візантію, якої її імператор радий був за будь яку ціну позбавитися такого сусіда і Святослав робив ті походи не для слави та грабіжки, як це робили звичайні князі й лицарі того часу. Він був першим носієм ідеї Великодержавної України. Він хотів не лише створити велику Україну, а й піднести під ту державу відповідну економічну базу. Отже він задумав перенести столицю своєї держави з Дніпра на Нижний Дунай, до Чорного моря, бо тут сходились всі найважливіші торговельні шляхи того часу. Нагла й несподівана смерть ще молодого князя Святослава порушила і зліквідувала всі його пляни та задуми.

Якби Святослав не загинув передчасно і продовжував на даліше свою політику, можливо, що Україна-Русь булаб зробилася найбільшою і наймогутнішою державою в Східній Європі, і її дальший розвиток та історія пішли булиб зовсім іншим шляхом. У всякому разі

Святослав один з великих не тільки воєвод, а й державних діячів старої України-Руси, і як прийде слушний час український нарід мусить поставити йому величавий пам'ятник на місці Кічкаського скарбу, на високій горі над Дніпром.

Др. ВОЛОДИМИР ГАЛАН
(б. командант батерії 2/10 У.Г.А.)

Національна Боева Єдність

(Спомин про перехід Збруча в 1919 році)

Ніччю з 16 на 17 серпня, 1919 року, рештки 10-ої бригади і 10-го гарматного полку Української Галицької Армії перейшли ріку Збруч, у селі Шидлівник, і вже 17 серпня зайняли боевий фронт здовж Збруча для оборони границь молодої Української Держави. Разом з ними стояли їхні боеві друзі — частини Дієвої Армії Української Народної Республіки і вони разом, рамя об рамя, відбивали перші ворожі наступи.

Як дійшло до цієї події?

Першого листопада, 1918 року, колишні австрійські вояки - українці (так звані "ляндштурмаки"), виділені з запасних сотень австрійської армії, під проводом українських старшин, зайняли Львів і проголосили самостійну Українську Республіку на західних землях України.

Сам факт створення української армії протягом кількох годин, присяги воєняків, обсада цією армією великого міста та кроваві бої цієї армії за здобуття позицій — ставлять чин 1-го листопада 1918 р. на найвищому щаблі національної зрілості, військової відданості й організаційної справності тих українських старшин, яким доля судила це діло перевести.

До місяця заведено на цілому терені Західно-Української Республіки українську адміністрацію, створено постійну армію й запілля. Правда — зі стратегічних мотивів українська армія мусіла вийти з Львова й залишити його облозі, але за той час зимою 1919 року перевела основну військову й господарську підготовку. Весна 1919 року застала на західних українських землях вишколену українську армію з генеральської на фронті і головної з органі-

зуючим штабом, трьома корпусами зованим запіллям: області, округи, запасні коші, ба навіть старшинські школи для гармашів і піхотинців.

Цілу фронтову полосу від Рави Руської до Дуплян — зайняв перший корпус, від Дублян до Старого Села — другий, а від Старого Села на південь — третій корпус.

Другий корпус (Осадчий Львова) мав найбільше гармат — тоді, коли перший і третій корпуси пишались своїми кіннотами, як найбільше рухливим елементом.

Та не лише українська армія перевела підготовку до головного зудару. Робили це й поляки — не лише на всіх польських теренах, але й при допомозі деяких держав закордоном, звідки дістали цілий озброєний корпус Галлера. Хоч цей галлерівський корпус призначався західними державами на боротьбу з більшовиками, поляки в супереч постанові вжили його проти українського війська, яке в той час єдине й одиноким в цілому світі ставило чоло навалі більшовизму, ведучи правильну війну з більшовиками.

Під напором переважаючих польських полків Галицька Армія була змушена почати відступ з кінцем квітня 1919 року, перейшовши в Чотирикутник Смерти під Чортків, звідкіль 7 липня, 1919 року, зробила удар на ворога, прорвала його фронт під Чортковом, здобула Тернопіль і Золочів. Цей випадок не міг увінчатись повним успіхом, бо нашої армії забракло набоїв. Після чотири-денного бою під Скварявою українське військо починає пляновий відступ далі — за Збруч, щоб там злучитись з Армією УНР, оволодіти спіль-

но Києвом і цілою українською територією, й тоді спільними силами всієї України вдарити теж і на захід, та відбити залищені там галицькі землі.

Клич: “Через Київ дорога на Львів” могутньо лунав серед українського воєнства західних областей в серпні 1919 року і він високо підняв мораль галицької армії. Не чути було веселих співів у стрілецьких рядах, не було жартиливих говірок — була тільки залізна воля: видержати і виконати наказ команди! Головно гармаші — гордість Галицької Армії, лише мріяли про те, коли прийде новий наказ до нового нападу на ворога. В цьому ділі гармаші батареї 2/10 були мистцями; вони не даром дістали під Львовом в обороні Підбірців назву: “батерія смерти”.

День 16 липня, 1919 року, був гарячий і душний.

Піхота й гарматний полк відступали в напрямі Шидлівців, аж нагло около години другої після полудня прийшов наказ заатакувати близьке село, де польські відділи хочуть відтяти нам відворот. Вже видно було якусь розстрільну і один наш курінь піхоти ішов у дію й вислав свої стежі. Не було часу і друга батарея, яка прикривала відворот, дістала наказ заатакувати і картами розбити ворожу лінію.

Цього гармаші лише чекали.

Впав наказ: Батерія, позіркомонні й обслуга, садовись!

Блиснули у воздусі шаблі старшин і підстаршин — батарея вросла в землю. Коні лише риють землю, рвуться вперед.

“Батерія позір, — за мною чвалом руш!”

Рвонулись вихром коні, задудніла земля, присіли гармаші до гармат. Желють на ворога, лиш курява здіймається.

“Батерія — вогонь, вперед!”

Гармата за гарматою завертає на відкритому полі, повертаються дула на ворога — і — як на військових вправах — струнко стають гармаші при гарматах.

Падуть накази:

“Приціл — наставка!”

“Граната — розрив!”

“Батерія лавою — вогонь!”

Ворожа лінія розлетілась. Наступ стримано і дорога на схід була вільна.

Частина за частиною рушила в дальший похід.

Дібравшись до Мидлівців, ми отягались з переходом за Збруч і кожна частина хотіла бути останньою. Батерії ч. 2. — “батерії смерти” з-під Львова припала честь закривати відворот і вона була останньою в переправі через Збруч. Перша гармата під командою булавного старшого десятника Колибаби, хор. Буджана, 6 гармашів кінної обслуги, один скоростріл, чотири гармаші і дві підводи — це всі “збройні сили”, які залишились на галицькій землі.

Ми зупинились з гарматами напроти хати двірського економа, який не міг затаїти внутрішньої радості, що українська армія відходить поза Збруч. Щоб трохи бодай зменшити його радість, ми устали гармату рівнобіжно до його хати і під захід сонця віддали “останній привіт рідній землі”. Начеб до того польському економові співали ми пісню:

“Ой, не тішся, ляше, що по Збруч—
то ваше,

Ще живе стрілецька слава”...

На обрію розривались гарматні стрільна, випущені з наших гармат, а в хаті економа з голосним тріском повілітали всі шиби з вікон від тиску повітря. Економ посумнів і вже тривожно дивився на нас після цього вияву нашої сили. До нього промовляв лише такий аргумент.

Здається ніхто не співав з такою щирістю і переживанням стрілецької пісні про те, як “Збруч-річку проходили”, бо: “встоятись не було сили”, так, як ті гармаші другої батареї десятого гарматного полку, що проходили цю річку ніччю 17 серпня, року Божого 1919. Бо хоч стільки народу впало за свободу, але вже другого дня українське сонце принесло радість в душу цього українського жовніра і вже радісно лунала друга стрічка цієї пісні про те, що:

“Вернуться ще тії стрільці січовії”...

В злуці з частинами Армії Української Народньої Республіки галицька армія віджила, знову дістала боевого духа.

Бо військова сила українського народу в об'єднанні. Лише в об'єднанні зростала і зростатиме сила і незломність українського війська.

Вибір і вартості

ПІД ВАШИМИ ПАЛЬЦЯМИ УВЕСЬ РІК —

5 ВЕЛИКИХ **EATON** КАТАЛЬОГІВ

ДЛЯ ОБСЛУГИ КАНАДІЙЦІВ ЧЕРЕЗ ЦІЛИЙ РІК

THE **T. EATON CO.** LIMITED
CANADA

ПОВЕРХ ПЯТЬДЕСЯТЬ ЛІТ ВЗІРЦЕВІСТЬ ЯКОСТІ

ПРОДУКТИ, НА ЯКІ
МОЖЕТЕ БУТИ ПЕВНІ

Воно коштує менше як 1 цент за MAGIC BAKING POWDER, щоб спечи Кейк . . . сей один цент є варта сорок разів більше від своєї власної вартости, коли заощадите кошт кейка — Меджик Бейкінг Повдер НІКОЛИ не заводить.

Уживайте GILLETT'S LYE до чищення і роблення мила. Буде коштувати менше як 1 цент за кусник мила, коли будете його робити з Джіллет'с Лайом.

ROYAL YEAST CAKES роблять знаменитий хліб . . . ідеальне дріжддя до печення хліба в дома, кожний кусник є совершенним.

Можна дістати у вашого пайблизного grosерника або в загальнім шторі. Глядіть на сторону 171.

STANDARD BRANDS LIMITED

MONTREAL

TORONTO

WINNIPEG

VANCOUVER